

Innkalling Kommunestyret

Møtedato: 11.11.2021
Møtested: Austrheim samfunnshus
Møtetid: 18:00 - 22:00

Monika Kvamme fungerer som kommunedirektør i dette møtet.

Nina Strømsnes frå Nav Fensfjorden kjem for å orientera (har fått tid klokka 18.00)
Alver barnevern ved Sissel M. Frotjold kjem for å orientera (har fått tid klokka 19.00)

Forfall skal meldast til Servicekontoret t. 56162000/post@austrheim.kommune.no
Varamedlem møter berre etter nærare innkalling

Saksliste

Saksnr	Tittel
077/21	Godkjenning av innkalling og saksliste
078/21	Godkjenning av møteprotokoll
079/21	Meldingar
080/21	Orienteringssak
081/21	Felles satsingar for helse- og omsorgssektoren i NH 2021-2031
082/21	Klimamål for Austrheim kommune i arbeidet med Kommunedelplan for klima og energi i Austrheim kommune
083/21	Mandat og retningslinjer for val av ungdomsrådet
084/21	Utviding av ramme for startlån
085/21	Fullmakt til ordførar ved handtering av covid-19 pandemien
086/21	Suppleringsval - ny vara for Bygdelista i kommunestyret

Austrheim 5. november 2021

Per Lerøy
ordførar

Ketil Tjore
møtesekretær

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
077/21	Kommunestyret	PS	11.11.2021

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Ketil Tjore	FE-033	21/1212

Godkjenning av innkalling og sakliste

Framlegg til vedtak:

Innkalling og sakliste vert godkjent

Saksopplysninger:

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
078/21	Kommunestyret	PS	11.11.2021

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Ketil Tjore	FE-033	21/1212

Godkjenning av møteprotokoll

Vedlegg

Protokoll - Kommunestyret - 23.09.2021

Framlegg til vedtak:

Møteprotokoll frå forrige møte vert godkjent

Saksopplysninger:

Møteprotokoll Kommunestyret

Møtedato: 23.09.2021
Møtestad: Austrheim samfunnshus
Møtetid: 18:00 - 22:00

Orienteringar til kommunestyret:

- Korona (Monika Kvamme)
- Status ROP-bustader/Årårshaugen omsorgsbustader (Monika Kvamme)
- Hage Nordliheimen (Monika Kvamme)
- Flytting av fysioterapeutar (Monika Kvamme)
- Organisering/organisasjonskart (Bjørnar Fjellhaug)
- Skule, generelt (Bjørnar Fjellhaug)
- Skuleruter/buss (Bjørnar Fjellhaug)
- Status ventilasjonsanlegg Kaland skule (Rolf Henning Myrmel)
- Status varme- og ventilasjonsanlegg Kystbarnehagen (Rolf Henning Myrmel)
- Vassutbygging (Rolf Henning Myrmel)
- Trafikksikring (Asbjørn Toft)

Møtedeltakarar	Parti	Rolle
Per Lerøy	AP	Ordførar
Monika Thorpe	AP	Medlem
Hardy Pedersen	AP	Medlem
Reidar Ulvøy	AP	Medlem
Britt Mary Skaalevik Lerøy	AP	Medlem
Inger Lise Brekke	H	Varaordførar
Morten Sognnes	H	Medlem
Rikke Heldal Hope	H	Medlem
Aslak André Bakke	H	Medlem
Helge Dyrkolbotn	KRF	Medlem
Anne Dahle Austrheim	KRF	Medlem
Randi Keilegavlen Dyrøy	KRF	Medlem
Bjørn Inge Håland Dyrkolbotn	SP	Medlem
Reidar Øksnes	SP	Medlem

Forfall meldt frå følgjande medl.	Parti
Ann Kristin Leirvåg	AP
Lise Renate Helle	SP
Marita Terese Bru	BIA

Frammøtte varamedlemmer:	Parti	Rolle
Idar Johan Hopland	AP	Varamedlem
Jan Erik Espelid	BIA	Varamedlem
Gro Kaland	SP	Varamedlem

Desse møtte frå administrasjonen:

Asbjørn Nagell Toft, Bjarne Ve Sæbø, Bjørnar Fjellhaug, Ketil Tjore, Monika Kvamme, Rolf-Henning Myrmel

Austrheim 15. oktober 2021

Per Lerøy
ordfører

Ketil Tjore
møtesekretær

Sakliste

Saknr	Tittel
061/21	Godkjenning av innkalling og sakliste
062/21	Godkjenning av møteprotokoll
063/21	Meldingar
064/21	Orienteringssak
004/21	Høyring om ny kirkelig organisering - Müller-Nilssen-utvalets utgreiing
067/21	Avtale om plassering av buss-skur ved snuplass for buss på Njøten
068/21	Sal av Arbeidssenteret
069/21	Rapport 2. tertial 2021
070/21	Utviding av IKT Nordhordland kommunalt oppgåvefelleskap
071/21	Framtida til kyrkjelydshuset
072/21	Ny utsending til årsmøtet i Bergen og Omland friluftsråd
073/21	Ny tredje varamedlem til representantskapet i NGIR
074/21	Oppdatert finansreglement
005/21	Spørsmål frå Jan Erik Espelid, Bygdelista i Austrheim

061/21: Godkjenning av innkalling og saksliste

Kommunedirektøren sitt framlegg:

Innkalling og sakliste vert godkjent

23.09.2021 KOMMUNESTYRET

Helge Dyrkolbotn (KrF) kommenterte at det var saker som burde innom formannskapet først, som sal av arbeidssenteret.

Ordførar Lerøy sa seg samd i at det var saker til møtet som skulle vore oppe i formannskapet først, men desse sakene var nok ikkje klare til det siste formannskapet som var før dette kommunestyret. Kommunestyret må vurderer sak for sak om ein evt. skal ta utsettingar på dei sakene som ikkje har vore innom formannskapet.

Handsaming i kommunestyret:

Kommunedirektøren sitt framlegg vert samrøystes vedteke

KS - 061/21 - 23.09.2021 - Vedtak:

Innkalling og sakliste vart godkjent

062/21: Godkjenning av møteprotokoll

Kommunedirektøren sitt framlegg:

Møteprotokoll frå forrige møte vert godkjent

23.09.2021 KOMMUNESTYRET

Jan Nordø (Bygdelista) påpeikte at det skal gjerast ei retting i protokollen frå møtet 16. juni 2021, frå sak 45/21 om attgroing. Dette er retta i protokollen frå det aktuelle møtet, rett vedtak er:

Austrheim kommune løyver kr. 100.000 til tiltak for førebygging av utmarksbrann omkring Åråsfeltet og område sør for kommunesenteret. Midlane vert teke frå 251080048 Fond - komp.retaksering verk og bruk. Kommunen skal motverke attgroing av opne landskap gjennom aktiv landskapsforvaltning og effektive landbrukstiltak. Dette vil me få til gjennom å utarbeida kommunal temaplan mot attgroing, med mål, strategiar og tiltak.

Handsaming i kommunestyret:

Kommunedirektøren sitt framlegg vert samrøystes vedteke, med retting for sak 45/21

KS - 062/21 - 23.09.2021 - Vedtak:

Møteprotokoll frå forrige møte vert godkjent, med retting for sak 45/21

063/21: Meldingar

Kommunedirektøren sitt framlegg:

Meldingane vert tekne til orientering

23.09.2021 KOMMUNESTYRET

Kommunedirektør Bjørnar Fjellhaug orienterte om meldingane.

Viste til Statsforvaltar si stadfesting av utmeldinga frå Robek-lista, med ei tilråding om at det bør vera sjølvfinansierande investeringar ein prioriterer. Har ikkje uavgrensa med midlar til utbygging av skulane, så kommunen må frigjera kapital gjennom sal av eigedommar ein har.

Handsaming i kommunestyret:

Kommunedirektøren sitt framlegg vert samrøystes vedteke

KS - 063/21 - 23.09.2021 - Vedtak:

Meldingane vert tekne til orientering

064/21: Orienteringssak

Kommunedirektøren sitt framlegg:

23.09.2021 KOMMUNESTYRET

Orienteringar til kommunestyret:

Om Korona, ved kommunalsjef helse og omsorg, Monika Kvamme:

- Skal over i «Normal kvardag med auka beredskap».
- Austrheim er over landssnittet på vaksining.
- Ferdig med aldersgruppa 12-15, medan gruppa 16-17 år som skal ha to dosar skal vaksinerast med andre dose i første del av november.
- No skal kommunen sjølv bestilla vaksiner og hurtigtestar.
- Er no i ferd med å setta sluttdato på dose 1 vaksine.
- I møte med Statsforvaltar er det sagt at kommunane skal skissera korleis ein ser for seg hausten.
- Personellet er slitne, håpar å nedjustera dette arbeidet no. Folk har gjort ein fantastisk jobb.

Ordførar Per Lerøy viste til at ein har halde smitten ute frå skule, barnehage og eldresenter. Han berømma dei tilsette for ein flott utført jobb, no må ein berre halda fram med denne gode trenden og unngå å stenga ned.

Kommunalsjef Monika Kvamme sa at det kan verta tøft når mange får influensaen og skal halda seg vekke frå jobb. Får 800 influensavaksinar no etter Korona, til dei i risikogrupper og helsepersonell.

Om status ROP-bustader/Åråshaugen omsorgsbustader, ved kommunalsjef helse og omsorg, Monika Kvamme:

- Prosjektet har no namnet Åråshaugen omsorgsbustader. Frå administrasjonen jobbar Asbjørn Toft, Rolf Henning Myrmel og Monika Kvamme med prosjektplan og mandat.
- Har rydda tomte, som er på toppen bak kommunehuset, på austsida.
- Link Arkitekt startar i veke 40 med teikning av bygga, teikningane klare i løpet av oktober.
- Er i kontakt med Husbanken for å få finansiert noko gjennom dei.

Rikke Heldal Hope spurte om nærleiken til barnehage og skule. Monika Kvamme svara at det er lite tilbod om ROP-teneste i Austrheim, og kommunen må planlegga med større bemanning på dette. Dei som flyttar inn der vil krevja ulike typar tenester.

Om hage Nordliheimen, ved kommunalsjef helse og omsorg, Monika Kvamme:

- Kaland trelast skal laga plating og store bed til denne hagen. Når dette er ferdig, kjem Arilds Port og skal setta opp gjerde. Bestilt ei markise. Vore i kontakt med Neptunklubben som skal gjera litt arbeid på dugnad. Har venta på prisar, kan ikkje bestilla utan at ein veit kva det skal kosta.

Om flytting av fysioterapeutar, ved kommunalsjef helse og omsorg, Monika Kvamme:

- Frå 1. oktober skal fysioterapi-tenesta og ergoterapeut samlokaliseras i nye lokale på Mastrevik Torg, saman med privatpraktiserande fysioterapeut Roger Villanger.
- Er i dei tidlegare banklokala, med treningssal, 4 behandlingsrom til tre fysioterapeutar og ergoterapeuten, spiserom og garderobe.
- Ser at dette vert bra for brukarane, med kort avstand til parkering, lege og apotek. Det var trong for ei modernisering, og her er det universell tilkomst.
- Skal også driva førebyggjande arbeid, fallførebygging og anna.
- Coop har gjort bygget klart til denne bruken. Ombygginga er kostnadsrekna til 300-400.000 kroner, dette reflekterer seg i husleiga som kommunen skal betala.

Varaordførar Inger Lise Brekke (H) spurte om leigekostnaden for lokala. Kvamme svara at det er 1.200 kroner kvadratmeteren, dette skal delast med Roger Villanger. Avtalen strekkjer seg fem år fram i tid.

Om organisering/organisasjonskart, kommunedirektør Bjørnar Fjellhaug orienterte:

- Nytt organisasjonskart ligg i innkallinga, under meldingar.
- Ny kommunalsjef oppvekst og kultur er Trine Merete Jansen, som startar 1. desember.

Om skule, generelt, kommunedirektør Bjørnar Fjellhaug orienterte:

- Skulen er i gang for hausten, med litt auka korona-tiltak som reine hender med meir.
- Glade for at ein ikkje har fått smitte inn i skule eller barnehage.
- Arbeidslivsfag på ungdomsskuletrinnet, eit samarbeid med AVS, fungerer bra.
- 5 dagars veke og kortare dagar har gitt betre skulekvardag, kortare dagar.
- Kulturskulen, no er dette tilbodet tilbake på Kaland etter at det under Korona har vore berre på kulturskulen/Seniorsenteret.
- Visuelle kunstfag er på plass som eit nytt fag.
- Har 104 elevar i kulturskulen i år alt i alt.

Om skuleruter/buss, kommunedirektør Bjørnar Fjellhaug orienterte:

- På Årås er det kring 10 elevar på 1.-3. trinn som er ferdige klokka 13.00. Dei vert henta av tre bussar. Enkelte dagar er det ingen barn på enkelte ruter.
- Også Kaland melder også at det kan vera lite elevar på enkelte avgangar.
- For eldre elevar er det enkelte dagar elevar som er på arbeidslivsfag på AVS.
- Kommunen dekker utgifter ut frå elevtal, og ikkje per buss.

Økonomisjef Odd Harald Dommersnes sa at det har vore gitt melding frå kommunen om behov for skyss, og det er det skyssen er basert på. Skyss brukar tilbakemeldingar, jobbar med ruteplanlegging og deretter skal dei varsle operatør som skal laga sine skiftplanar. Tek tid å snu dette. Minsteprisen er no 20 kroner per bestilte reisande, som kommunen betaler Skyss.

Ordførar Per Lerøy (Ap) sa at ein kanskje må sjå på gratis SFO, heller at ein elev skal heim etter skulen på ein nesten tom buss. Slik kan ein få alle til å vera på skulen til felles buss klokka 14.00. Dette har eit miljøaspekt, og det er slitasje på veg og materiell. Ber kommunedirektøren sjå på kva som er fornuftig i denne saka.

Kommunedirektør Bjørnar Fjellhaug viste til at skyss heim kjem an på kven som skal på SFO, skal andre plassar enn heim, eller blir henta.

Morten Sognes (H) spurte om betaling, svaret er at kommunen betalar skyss per elev.

Reidar Ulvøy (Ap) spurte om kostnader ved gratis SFO, ordførar Per Lerøy (Ap) ba om at kommunedirektøren kjem med ulike løysingar på korleis ein kan løysa dette.

Skuleprosjekt, oppgradering og utbygging, kommunedirektør Bjørnar Fjellhaug orienterte: (Er på gang ei høyring av opplæringslova – ny lov ikkje i kraft i det neste budsjettåret, men frå 2023).

- For Kaland ser ein på ulike løysingar med kostnadsramme, inkludert plan for uteområdet. Kommunedirektøren ønskjer at Kaland 1 vert rive, vil kosta mykje å få dette bygget i stand til å bruka til tenester. Heller riva det og legga arealet til rette som nytt uteområdet for elevane.
- For Årås ser ein på ulike alternativ, mellom anna er det mogleg med eit tilbygg. Eller kan ha ungdomstrinnet i del C eller D. Ulike kostnader ved dei ulike alternativa. Er ønskjer frå skulane, det påverkar kostnader. Skulane har frist til 1. oktober til å melda inn ønskjer.
- Rundt 20 millionar må dekkja utbygging for begge skulane. Kommunen står framleis ikkje fritt til å låna til investeringar som ikkje er sjølvfinansierande, må dekkja ein del ved å selja bygg. Kjem tilbake til neste formannskap med oversikt over dei kostnadsrammene som ligg.

Ordførar Per Lerøy spurte om Norconsult kan komma for å orientera formannskapet i samband med møtet 21/10, og at ein får lagt fram kommentarane som har komme frå skulane.

Kommunedirektør Fjellhaug sa at det ikkje er sikkert at begge skulane er klare til skulestart hausten 2022, men i løpet av 2022 skal dei vera klare. Viktig å vera realistisk.

Helge Dyrkolbotn (KrF) sa at det er lova ungdomsskulelevane og foreldra at skulen skal vera klar når dei er på plass frå august 2022, må prioritera dette.

Varaordførar Inger Lise Brekke (H), spurte om kva som skjer med undervisninga under utbygginga. Her svara kommunedirektør Fjellhaug at elevane for ein periode må ha undervisning på alternativ plass, som klubbhuset eller Ungdommens Hus.

Fjellhaug sa vidare at arbeidet må gjerast skikkeleg når ein er i gang. Tenker på starta med

anbudsrunde kvar for seg for Kaland og Årås. Å dela dette vil gjera det lettare for lokale firma å vera med og leggja inn tilbod på arbeidet. For Kaland ligg i utomhusplanen at Kaland 1 skal vekk, og området skal lagast slik at ein får tydeleg skilje mellom barnehage og skule.

Britt M. Skaalevik Lerøy (Ap) spurte om Kaland 1. Fjellhaug svara at det har vore ulike alternativ for opprusting, men skal det brukast må det investerast ein del i bygget for å halda det oppe. FAU og SU samde om at dersom Kaland 1 ikkje skal brukast så må det vekk. Per Lerøy (Ap) viste til at arbeidsgruppa som vart tenkt sett ned ikkje var etablert då det ikkje var lovleg å ha tilsette og politisk valde i same utval. Alle som FAU og andre må komma med sine innspel for kva som skal gjerast med Kaland 1. Estimatet er 30 millionar for rehabilitering, må ha betre valuta med å bruka dette på ein annan måte.

Helge Dyrkolbotn (KrF) viste til at Kaland er fint bygg, men elles betyr lite. Ombygging gjer undervisninga vanskeleg, må ha fram kostnaden med å flytta elevane til andre bygg i samband med byggeperioden.

Ser ut for at det vert gode løysingar for begge skulane. Skulle gjerne hatt 40 millionar til dette, men har ikkje det. Ser at det er løft som må gjerast også på Nordliheimen.

Fjellhaug svara om alternative lokale at målet er å komma med dette til formannskapet 21.10 og deretter i neste kommunestyre. Alternativa omfattar paviljong i byggeperioden, vil problematisera og løfta det fram det.

Einingsleiar teknisk drift, Rolf Henning Myrmel, orienterte status ventilasjonsanlegg Kaland skule:

- Manglar kraft på Kaland, bassenget har elkjele på 36 kilowatt men kan ikkje drivast på meir enn 24 kilowatt.
- Jobbar med BKK for ny trafo eller splitta det slik at husstandar rundt kan få straum andre vegar.
- Har for lite kraft til å driva Kaland skule
- Ser på 4 nye borehol til 200 meter og ei større varmpumpe for å avlasta situasjonen.

Ordførar Per Lerøy (Ap) sa at energieffektivisering er viktig, Myrmel svara at det er ein del av prosjektet.

Helge Dyrkolbotn (KrF) spurte om kommunen får støtte frå Enova, Myrmel svara at det er mogleg å få støtte, men ordninga er dårlegare enn tidlegare.

Aslak Bakke (H) spurte om tilgang til kraft. Per Lerøy (Ap) svara at det er dialog med BKK om dette, det kjem på plass men kan vera til dels stor eigendel. Dårleg tilgang til straum i nærleiken av Mongstad-krysset.

Reidar Øksnes (Ap) spurte om kva som er vurdert som løysing, Myrmel svara at det er sett på fleire borehol for å auka storleik varmpumpe, men treng også ein ny trafo. Tek det med i dette prosjektet, for å sikra ferdigstilling.

Gro Kaland (Sp) spurte om status framdrift, Myrmel svara at det er henta inn prosjektprisar, og vil ta det med i anbodet som no skal ut for ombygginga på Kaland.

Einingsleiar teknisk drift, Rolf Henning Myrmel, orienterte om status varme- og ventilasjonsanlegg Kystbarnehagen:

- Teknisk rom er bygd om, varmpumpene er i drift, driv testkøyring. I månadsskiftet oktober/november skal det stillast inn i golvet endeleg. No fungerer varmpumpene. Skal regulerast i okt./nov. slik at dette anlegget kan kjørast automatisk.
- Skal så regulera også ventilasjonsanlegget som også går på vassboren varme.
- Det er nok slik at det er levert dokumentasjon på innregulering av ventilasjon og varmeanlegg, men det er ikkje gjort. Aktørane har gått konkurs etter kvart, slik at det ikkje har vore noko ein kan gå på i etterkant.

- Har også utfordringar med at fall i vasstrykket får det til å lekka i ventilane. Får ikkje forsikring på dette, kommunen får rekninga.

Monika Thorpe (Ap) spurte om kva kommunen gjer me i neste runde for å unngå å hamna i denne situasjonen igjen. Kva er prosedyren og korleis passar me oss for dette. Myrmel svara at for Kystbarnehagen så var anbodet gjort slik at det var underleverandørane som hadde alt ansvaret på dette. Skal vera påpasselege i slike kontraktar at hovudentreprenøren ikkje kan fråskriwa seg ansvaret. Ser at det er betre å ha gode planar og bruka litt meir tid, enn å jobba i blinde. Tilsett byggeleiar frå 1. oktober, har vore ein krevjande jobb, ser fram til å få denne på plass.

Reidar Ulvøy (Ap) spurte om kven som har tilsyn og driftsansvar, er det slik at denne kjenner anlegget og forstår det. Viktig at denne typen anlegget er skikkeleg drifta. Myrmel svara at det er rett at ein må ha opp kompetansen på dette.

Gro Kaland (Sp) sa at det er kaldt i enkelte rom på Kaland skule, Myrmel svara at det er eigne varmpumper for å varma gymsalen der. Ikkje nok energi for å få varmen opp.

Reidar Øksnes (Sp) ba om at ein er tydelegare på dette med kontraktar og forsikring, må vera tøffe i forhandlingar om gode avtalar i forkant.

Per Lerøy (Ap) sa at han håpar at ein får brukt lokale og seriøse firma som vert verande. Det er enkelte som spekulerer i å gjera det for raskt, og går konkurs før dei er ferdige..

Reidar Øksnes (Sp) spurte om det er mogleg å laga noko gruppe på energiutbygging i Austrheim framover. Per Lerøy (Ap) svara at det skal lagast ein miljø og energiplan. Einingsleiar teknisk drift Myrmel sa at det er meldt tilbake til høgskular at Austrheim er interessert i samarbeid med studentar, men så langt er det ikkje blitt gjennomført. Er veldig positive til å la studentar til å gå gjennom bygga i kommunen. Myrmel sa vidare at Kystbarnehagen no har varmpumper slik at ein sparar ein del straumutgifter.

Einingsleiar teknisk drift, Rolf Henning Myrmel, orienterte om vassutbygging:

- Bygger no Utkilen - Mastrevik - Idrettshallen og inn på eksisterande anlegg. Grøftar også med ny kloakkleidning Mastrevik - idrettshallen for å pumpa opp kloakken som renn til indre basseng Mastrevik og pumpa det ut i Blodvika på sjøside.
- Fått inn veldig gode prisar på dette arbeidet.
- Så godt som ferdig til å senda ut anbod på kloakkstasjon i Åråsvågen og på Leikvoll, dette skal ut i oktober.
- Kloakken på Nordliheimen er rehabilitert med strømppe og er klart til bruk igjen. Sett ned ny kumme utvendig slik at ein kan kopla seg på.
- Vatn til Førland må venta ei stund til, det er att eit stykke Åråsdalen og til høgdebassenget, som skal ha dobbel leidning. Når dette er klart, kan ein starta til Førland. Ordførar Lerøy ba om at det vert prosjektert vassleidning til Førland. Myrmel sa at det er OK, ser på kva trasé som er sannsynleg, trur det vert på eksisterande leidning

Kommunedirektør Bjørnar Fjellhaug orienterte om det nye organisasjonskartet, og viste korleis dei ulike oppgåve er løyst og plassert i organisasjonen. Dette låg ved til kommunestyret mellom meldingane.

Kjem på nett med namn på kven som er i dei ulike stillingane.

Organisasjonen skal evaluerast når avdelingane har eksistert ein periode. Ser at Helse/Omsorg har eit stort spenn, men ikkje midlar til fleire leiarar. Ser på kva som er mest tenleg organisasjon. Ser fram til å få ein normal organisasjon frå 1.1.22 med alle kommunalsjefane på plass.

Asbjørn Toft orienterte om arbeidet med trafikksikring:

- Austrheim kommune er resertifisert som trafikksikker kommune no i 2021.
- Rullerer kommuneplan for trafikksikring, Sweco har jobben, mange innspel, kjem på

- høyring til formannskapet oktober/november.
- Har bedt om nedsett fartsgrense strekket Kaland-rundkjøringa Mongstad, vil ha 60 km/t der.
 - Vegdirektoratet heldt på med vurderingar enno for Vardebrua. Ordførar har no sendt brev til direktoratet. Komposittbrua er på tredje gangs vurdering i direktoratet, no er det ikkje håp om at brua skal kom på denne sida av nyttår.
 - Prosjektet med fortau seniorsenteret til sjukeheimen skal ut på anbod no i oktober, har fått støtte.
 - Kantklipping skal gjera det tryggare langs vegane. Fylket har tatt sine vegar, kommunen tar no sine. Tar også oppmerking av fortau og overgangar.

Per Lerøy (Ap) etterlyste flytting av HC-parkering på Årås, det må komma på plass, Asbjørn Toft svara at denne merkinga skal gjerast kanskje kjapt.

Gro Kaland (Sp) spurte om skulevegen på Kaland, der burde ein sykla på fortauet, kanskje burde vegen vore einvegskjørt i tider. Toft svara at dette med einvegskjøring vert vurdert på tider av døgnet for å gjera det tryggare.

Gro Kaland (Sp) sa at om det ikkje kjem noko utbetringar frå Kaland skule til rundkjøringa, så må det ryddast der. Asbjørn Toft svara at kommunen jobbar med dette.

Reidar Øksnes (Sp) sa at ein må fiksa rekkverket ved kaien på Øksnes, men får lokalt folk materialar så skal me ordna det.

Rikke Heldal Hope spurte om lys på barnehagen-parkeringa Kystbarnehagen. Asbjørn Toft lova å sjå på dette, om det kan komma på plass.

Ordførar Per Lerøy orienterte om arbeidet som er gjort med å vera dørøpnar for Jan Hedberg sine tankar om resirkulering av innsamla plast, eit mogleg prosjekt på Mongstad. Skal vera eit kick off for dette i Knarvik 28. september, der ein også kan delta digitalt.

Handsaming i kommunestyret:

Kommunedirektøren sitt framlegg vert samrøystes vedteke

KS - 064/21 - 23.09.2021 - Vedtak:

Orienteringane vert teke til vitande.

004/21: Høyring om ny kirkelig organisering - Müller-Nilssen-utvalets utgreiing

Kommunedirektøren sitt framlegg:

Avtalar møte med kyrkjeverje Leif Arne Økland, og tar eit ekstra formannskap før den 15. oktober, evt. på Teams, for å vedta uttalen. Ordførar og møtesekretær set opp første møte for gruppa.

Felles framlegg foreslått av:

Avtalar møte med kyrkjeverje Leif Arne Økland, og tar eit ekstra formannskap før den 15. oktober, evt. på Teams, for å vedta uttalen. Ordførar og møtesekretær set opp første møte for gruppa.

Ordførar Per Lerøy (Ap) ba om at det vart sett ned ei gruppe som ser på ein uttale til høyringa, evt. kan ein ta eit ekstra formannskap for å gje svar innan fristen.

Varaordførar Inger Lise Brekke (H) ba om alle partia vart representerte i gruppa, Hardy Pedersen (Ap) sa seg samd med det.

Helge Dyrkolbotn (KrF) sa at ein bør ha dialog med kyrkjeverje Leif Arne Økland om kva dette bety for kyrkja.

Det var semje om denne samansettinga av gruppa: Hege Ramsland (H), Hardy Pedersen (Ap), Anne Dahle Austrheim (KrF), Reidar Øksnes (Sp, og Renee Semmingsen (Bygdelista).

Handsaming i kommunestyret:

Avtalar møte med kyrkjeverje Leif Arne Økland, og tar eit ekstra formannskap før den 15. oktober, evt. på Teams, for å vedta uttalen. Ordførar og møtesekretær set opp første møte for gruppa.

KS - 004/21 - 23.09.2021 - Vedtak:

Avtalar møte med kyrkjeverje Leif Arne Økland, og tar eit ekstra formannskap før den 15. oktober, evt. på Teams, for å vedta uttalen. Ordførar og møtesekretær set opp første møte for gruppa.

067/21: Avtale om plassering av buss-skur ved snuplass for buss på Njøten

Kommunedirektøren sitt framlegg:

Kommunedirektøren rår til at politikarane avgjer denne saka og har difor ikkje framlegg til vedtak i denne saka. Grunngevinga for dette er gjeve i saksutgreiinga.

Minibuss/drosje skal kjøra heilt inn til post/busskur og henta elevane der.
Kommunen skal ha vintervedlikehald på dette stykket med privat veg.
Det må føreligga godkjenning frå grunneigarane for vegen.

23.09.2021 KOMMUNESTYRET

Ordførar Per Lerøy (Ap) hadde framlegg til vedtak: foreslått av: Per Lerøy

Minibuss/drosje skal kjøra heilt inn til post/busskur og henta elevane der.
Kommunen skal ha vintervedlikehald på dette stykket med privat veg.
Det må føreligga godkjenning frå grunneigarane for vegen.

Einingsleiar plan, Asbjørn Toft, orienterte om saka. Toft sa at det kan skapa presedens om ein brukar

midlar på å leiga plass til eit buss-skur. Kan i staden bruka eit anna eksisterande skur.

Ordførar Per Lerøy (Ap), sa at det er ei OK løysing å bruka dette skuret, men at ein då må kjøra 100 meter på privat veg. Kommunen må ta på seg å brøyta 100 meter på privat veg. Drosje har sagt at det er OK å bruka denne vegen, kan også brukast av minibuss for skuleskyss.

Helge Dyrkolbotn (KrF) sa at det ser ut som ei OK løysing, men må vera sikker på at grunneigarane av vegen er nøgde. Må ta ein dialog med dei på dette.

Reidar Ulvøy (AP) sa seg samd med denne løysinga, men kan gjerne tilby at skuret kan utvidast om det er naudsynt, i samarbeid med Austrheim vidaregåande.

Ordførar Per Lerøy (Ap), hadde framlegg til vedtak:
Minibuss/drosje skal kjøra heilt inn til post/busskur og henta elevane der.
Kommunen skal ha vintervedlikehald på dette stykket med privat veg.
Det må føreligga godkjenning frå grunneigarane for vegen.

Handsaming i kommunestyret:
Sams for ordførar Lerøy sitt framlegg.

KS - 067/21 - 23.09.2021 - Vedtak:

Minibuss/drosje skal kjøra heilt inn til post/busskur og henta elevane der.
Kommunen skal ha vintervedlikehald på dette stykket med privat veg.
Det må føreligga godkjenning frå grunneigarane for vegen.

068/21: Sal av Arbeidssenteret

Kommunedirektøren sitt framlegg:

Kommunestyret godkjenner sal av gnr. 142 bnr.75. Ein føresetnad er at eigdommen ikkje vert overteken av nye eigarar før ein har nye lokalar for Arbeidssenteret på plass.

Utsetter denne saka og tar den opp i samband med sak om framtida for Austrheim næringssselskap, og korleis ein vil bruka det selskapet.

23.09.2021 KOMMUNESTYRET

Utsettingsframlegg foreslått av:

Utsetter denne saka og tar den opp i samband med sak om framtida for Austrheim næringssselskap, og korleis ein vil bruka det selskapet.

Økonomisjef Odd Harald Dommersnes orienterte om saka, og sat at det ligg i budsjettet at ein skal selja ein del bygg i 2021, for å sikra finansiering av andre investeringar. Ikkje aktuelt å selja før arbeidssenteret er på plass i alternative lokale.

Ordførar Per Lerøy Ap) sa at ein har sett på Fonnes senter og fått tilbod om å leiga deler av Fonnes Senter som arbeidssenter. Brukarane får lett tilgang ved vegen, busstopp like ved og universell

tilkomst. Ligg an til offentleg anbudsrunde no på kven som har areal å tilby til eit nytt arbeidssenter. To grunneigarar ved Fønnes Senter er aktuelle, kan også vera andre som er aktuelle. Brukarane er med og påverkar korleis spesifikasjonane skal lagast. Alle vil stå fritt til å tilby areal til eit slik arbeidssenter, men det må ligga lett tilgjengeleg frå veg og med buss.

Lerøy sa vidare at kommunen ikkje bør sitja på meir bygningsmasse enn kva ein klarer å handtera. Sett på om det kan opprettast burettslag eller likande for ungdommar eller nyetablerte.

Kommunedirektøren bør selja arbeidssenteret til nokon som set i gang eit ungdomsbustadprosjekt i dette området, og gå i gang med eit tilsvarande som Sætremarka men for unge i staden for eldre. Ber om at før ein går på direkte sal lagar kommunedirektøren ei sak om å leggja dette ut for ein annan type sal enn på den opne marknaden.

Økonomisjef Odd Harald Dommersnes sa at ein må selja før ein kan starta med ROP-bustader (Rus og psykiatri) og digitalisering av Nordliheimen er også avhengig av at ein sel og får inn midlar.

Per Lerøy (Ap) spurte om sal av eigedommar på Kaland, økonomisjef Odd Harald Dommersnes sa at ein slit med å få selt denne. Lerøy spurte om ein kan jobba meir med sal av næringsseigedom ved Mongstadkrysset.

Helge Dyrkolbotn (KrF) sa at han synest det er feil rekkjefølgje å selja før ein har orden på tilbodet til den gruppa som er brukarar av arbeidssenteret. Vil ta noko tid med anbod og ombygging før ein er på plass på Fønnes. Usikker på om det rett måte å seia dette på at ein må selja for å komma i gang, bør heller gjera som ordførar seier og selja næringsareal, enn å ta det som er dagleg arbeidsplass for denne gruppa.

På strategikonferansen snakka ein om å få eldre til å bu heime lengre, her er det nære Nordliheimen, legekantoret, Mastrevik Torg med meir. Bør styra kva kommunen sel dette til. Tilby det på ein annan måte, til noko som er samfunnsnyttig for oss.

Inger-Lise Brekke (H) sa at etter hennar syn tek ein her denne gruppa på alvor. Er ikkje usikkert no som det er fleire som er aktuelle for tilbydarar. Ei løysing på Fønnes kan brukast også ungdommar, og med nærleik til nye eldrebustader på Kaland kan dei bruka dette som kafé.

Per Lerøy (Ap) sa at det er tomter i området som er aktuelle for eldrebustader, i regi av både saniteten og privat utbyggar, samt kommunen har på gang areal på Kaland. Men ungdommar manglar butilbod, det er ei klar melding frå ungdomsrådet om at det bør komma bustader for ungdommar som vil flytta heim igjen.

Reidar Øksnes (Sp) sa at ein er kommen så langt på året at kommunen anten måp setta prosjekt på vent eller seia at me må skaffa pengar. Men kva er summen, og kor langt kjem me med digitalisering og anna med denne summen. Følgjer godt ordførar sitt poeng, ungdomsbustader har me diskutert mykje. Dagens brukarar av arbeidssenteret må verta ivaretekne på ein god måte. Leige av lokale til nytt arbeidssenter må komma opp som ei eiga sak. Ønskjer seg at taksten kjem inn, før ein vedtek sal av arbeidssenteret.

Jan Erik Espelid (Bygdelista) spurte om kommunen kunne tilbydd Austrheim næringssselskap å kjøpa denne eigedommen til takst.

Økonomisjef Odd Harald Dommersnes sa at det kjem ei sak til neste kommunestyret om at Austrheim Næringssselskap kjøper ein del eigedommar som kommunedirektøren ønskjer å selja.

Per Lerøy (Ap) sa at han synest den ideen er god, men då må kommunestyret som generalforsamling i næringssselskapet gje styret beskjed om å kjøpa dette og bruka som ungdomsbustader, som dei kan selja igjen seinare, som andelsleilegheiter. Dette bør ein ta opp i saka om korleis næringssselskapet skal brukast vidare. Kan vera bustader om dei skal leiga ut via kommunen. Kunne me brukt næringssselskapet til å bygga ungdomsbustader og ta inn selja andelar og leigeinntekter.

Dommersnes sa at det er eidegdomsselskap andre stader som er brukte nettopp til å utvikla bustader til grupper som treng det.

Helge Dyrkolbotn (KrF) sa at han støttar ideen frå Espelid (Bygdelista), då kan ein styra meir kor hastig ein er med dette, får tid til å få på plass brukbart arbeidssenter til dei som skal bruka det.

Ordførar Lerøy (Ap) kom med framlegg til vedtak: Utsetter denne saka og tar den opp i samband med sak om framtida for Austrheim næringssselskap, og korleis ein vil bruka det selskapet.

Reidar Øksnes(Sp) spurte om korleis ei utsetting vil påverka dei prosjekta ein heldt på med?

Ordførar Lerøy (Ap) sa at prosjekta ikkje har komme så langt at det skal midlar ut neste månad. Har dessutan to bustader til som ein ønskjer å seila for i alt 3,1 til 3,2 millionar kroner.

Inger-Lise Brekke (H) sa at ein ikkje må venta for lenge til å selja slik at en ikkje får realisert det ein heldt på med.

Kommunedirektør Bjørnar Fjellhaug åtvare mot å trekka tilbake alle sala, for desse er naudsynte for å komma i gang med prosjekta. Må ta nokre val om å selja for å komma i gang med investeringar. Utan å selja kjem ein ikkje i gang med dei investeringar som er sette opp.

Ordførar Lerøy (Ap) svara at det er semje om å selja arbeidssenteret, men kven skal det seljast til? Sel ein til næringssselskapet så har ein til dels styring med tomte og kva som kjem på tomte seinare. Før saka kjem tilbake så må ein sjå kva ein vil med Næringssselskapet i framtida, bustader inkludert ungdommar, kanskje byta namn frå næringssselskap til bolig- og tomteselskap. Ulike moglegheiter, kommunestyret bestemmer.

Reidar Øksnes (Sp) sa at han støttar utsetting, ber om at gruppeleiarforum vert brukt til å ta eventuelle avklaringar undervegs. Støtte frå ordførar til dette.

Handsaming i kommunestyret
Sams for utsettingsframlegg.

KS - 068/21 - 23.09.2021 - Vedtak:

Utsetter denne saka og tar den opp i samband med sak om framtida for Austrheim næringssselskap, og korleis ein vil bruka det selskapet.

069/21: Rapport 2. tertial 2021

Kommunedirektøren sitt framlegg:

1. Kommunestyret tek tertialrapporten til vitande.
2. Kommunestyret omdisponerer ubunde fondsmidlar som var avsett til retaksering av verk og bruk, til å nyttast til skogrydding.

23.09.2021 KOMMUNESTYRET

Økonomisjef Odd Harald Dommersnes orienterte om saka.

Reidar Øksnes (Sp) sa om skogrydding at det ikkje er kommunen si oppgåve til å rydda der andre er grunneigarar, men ser at det ein har kom i gang med gode planar for beitebruksplan så ga det gode resultat. Landbruket kan bidra på ein positiv måte, kan få rydda meir areal på den måten, ved å vera litt kreative.

Ordførar Per Lerøy (Ap) sa at dette er ikkje almisser til grunneigarar eller dei som driv gard, her er det på eigedom kommunen eig, rundt den gamle barnehagen og vasstårnet på Årås. Trur ikkje det går 308.000 kroner, men det vil gå ein del 1000 kroner til dette. Dette er mellom områda som administrasjonen har teke opp for å sikra Åråsfeltet mot skogbrann. Må gjerne bruka det attståande til å støtta andre grunneigarar som vil rydda skog og bruka meir til beiteland. Bakkøy var godt døme på kor ope det vart etter støtte til gjerde og rydding. Om det er att av dei 308.000 etter arbeidet så er det OK å støtta slikt arbeid.

Aslak Bakke (H) sa at kommunen bør gå framfor som eit godt døme her. Bør gjerne støtta til gjerde og anna for å få rydda meir areal.

Per Lerøy (A) sa at ein startar med rydding på eigen grunn, om det står noko att så bør kommunedirektøren komma tilbake med framlegg på korleis midlane skal brukast.

Handsaming i kommunestyret:
Samrøystes for kommunedirektørens framlegg til vedtak.

KS - 069/21 - 23.09.2021 - Vedtak:

1. Kommunestyret tek tertialrapporten til vitande.
2. Kommunestyret omdisponerer ubunde fondsmidlar som var avsett til retaksering av verk og bruk, til å nyttast til skogrydding.

070/21: Utviding av IKT Nordhordland kommunalt oppgåvefelleskap

Kommunedirektøren sitt framlegg:

1. Austrheim kommune vedtar at **IKT Nordhordland kommunalt oppgåvefelleskap** vert utvida med Aurland kommune.
2. Austrheim kommune vedtar samarbeidsavtalen for **IKT Nordhordland kommunalt oppgåvefelleskap** slik den ligg føre.

23.09.2021 KOMMUNESTYRET

Ordførar Per Lerøy (Ap) sa at han la til grunn at ei utviding kan gje reduserte kostnader for IKT.

Handsaming i kommunestyret:
Samrøystes for kommunedirektørens framlegg til vedtak.

KS - 070/21 - 23.09.2021 - Vedtak:

1. Austrheim kommune vedtar at **IKT Nordhordland kommunalt oppgåvefelleskap** vert

- utvida med Aurland kommune.
2. Austrheim kommune vedtar samarbeidsavtalen for **IKT Nordhordland kommunalt oppgåvefelleskap** slik den ligg føre.

071/21: Framtida til kyrkjelydshuset

Kommunedirektøren sitt framlegg:

- Austrheim kommunestyret opprettheld vedtak om sal av kyrkjelydshuset. Soknet vert gjeve tilbod om kontorhald og sambruk på kommunehuset.
- Det vert inngått ny avtale om evt. tenesteyting. Dersom tenesteyting erstattar oppgåver som vert gjeven gjennom tilskot, skal dette synleggjerast.
- Ved årleg budsjetthandsaming skal tilskot og andre ytingar koma tydeleg fram.

Saka vert utsett. Administrasjonen må ta kontakt med grendene som soknar til Kyrkjelydshuset, Austrheim Skule, for å tilby og sjekke ut interessa for å bruka dette som felles grendahus.

- Saka om sal av kyrkjelydshuset vert utsett til soknerådet har teke stilling til kontortilbodet dei får i kommunehuset.
- Det vert inngått ny avtale om evt. tenesteyting. Dersom tenesteyting erstattar oppgåver som vert gjeven gjennom tilskot, skal dette synleggjerast.
- Ved årleg budsjetthandsaming skal tilskot og andre ytingar koma tydeleg fram.

Administrasjonen må ta kontakt med grendene som soknar til Kyrkjelydshuset, Austrheim Skule, for å tilby og sjekke ut interessa for å bruka dette som felles grendahus.

23.09.2021 KOMMUNESTYRET

Utsetjingsframlegg foreslått av: Reidar Øksnes

Saka vert utsett. Administrasjonen må ta kontakt med grendene som soknar til Kyrkjelydshuset, Austrheim Skule, for å tilby og sjekke ut interessa for å bruka dette som felles grendahus.

Utsetjing av deler av vedtaket foreslått av: Per Lerøy

- Saka om sal av kyrkjelydshuset vert utsett til soknerådet har teke stilling til kontortilbodet dei får i kommunehuset.
- Det vert inngått ny avtale om evt. tenesteyting. Dersom tenesteyting erstattar oppgåver som vert gjeven gjennom tilskot, skal dette synleggjerast.

- Ved årleg budsjetthandsaming skal tilskot og andre ytingar koma tydeleg fram.

Tillegg foreslått av: Reidar Øksnes

Administrasjonen må ta kontakt med grendene som soknar til Kyrkjelydshuset, Austrheim Skule, for å tilby og sjekke ut interessa for å bruka dette som felles grendahus.

Om ugildskap sa ordførar Per Lerøy (Ap) om Helge Dyrkolbotn og Anne Dahle Austrheim, at som leiar og nestleiar i soknerådet har dei så stor interesse i denne saka at dei bør vurderast som ugilde. Dei resterande 15 representantar var samde om at Anne Dahle Austrheim og Helge Dyrkolbotn var ugilde (desse to røysta ikkje over dette).

Dei som er innkalla som vara for Helge Dyrkolbotn og Anne Dahle Austrheim tok plass i møtet, dette var Stein Kåre Løvslett og Inger Anne Austrheim.

Kommunedirektør Bjørnar Fjellhaug orienterte om saka. Kommunen kan dekkja tilbodet om å stilla kontor ved å flytta kyrkja inn på kommunehuset. Formannskapet har teke ut fysioterapeut frå skissene for endringar av kommunehuset, desse skal til lokale på Mastrevik Torg, ser no at ein skal klara ombygging av kommunehuset også utan å flytta biblioteket. Om ein skal la soknet leiga bygget der dei er i dag, på ein tiårsavtale, så må ein sjå nøyare på dette. Bør sjå på heilskapen for avtalen med kyrkja for å utnytta det best mogleg. Om kommunestyret vil ha kyrkjelydshuset så skal ein gjera det, men rår ikkje til dette.

Varaordførar Inger Lise Brekke (H) spurte om en har bygningar å tilby dei tilboda som brukar kyrkjelydshuset har i dag. Fjellhaug svara at dette kan løysast andre stader, som på skular og barnehagar og seniorsenteret.

Reidar Øksnes (Sp) sa at om ein samanliknar med Øksnes, har Drøvel gjort om bedehuset til grendahus som er ei stor rikdom for bygda. Bør utsetta denne saka for å ta runde til bygdene for å sjå om dei rundt kunne vore interessert noko liknande for kyrkjelydshuset. Er det mogleg at bygget kan vera både for kyrkja og ein lokalitet for bygdefolket? Øksnes hadde sitt utsetjingsframlegg.

Om dette sa ordførar Per Lerøy (Ap) at soknerådet hadde ein runde i vår bygdene rundt utan å komma fram til noko.

Reidar Øksnes (Sp) sa at kommunen som eigar av bygget bør ta denne runden til bygdene.

Det var pause i møtet for gruppemøte

Per Lerøy (Ap) sa at Ap og Høgre vil at ein skal ta fatt i punkt 2 og 3 i kommunedirektøren sitt framlegg. Vil utsetta saka i punkt 1 men ha med seg dei to andre punkta. Soknet bør få sjå alternativa i kommunehuset før dei skal flytta. Viste også til orienteringssak 004/21 om ny kyrkjeleg organisering der ein del skal ligga under prostiet og ikkje i kyrkja. Vert Austrheim sokn ein del av Nordhordland kyrkjelege fellestråd? Høgre og Ap meiner at den organiseringa ein har i dag er ein godt tente med, ikkje begeistra for utkastet i 004/21, og vil setta ned utval for å svara på denne høyringa. Heng saman desse sakene. Om me i framtida skal ha kyrkjeleg fellestråd som vert styrt frå Knarvik, er det ikkje sikkert at behovet vert det same som no. Vil utsetja punkt ein i denne saka, til det føreligg ei skildring av korleis dette løysast og kva soknet sagt om det, og til det kjem ei endeleg skildring frå statleg hald om korleis kyrkja skal organiserast.

Einingsleiar teknisk drift, Rolf Henning Myrmel, sa at slike skisser kan vera klare til neste kommunestyremøte.

Stein Kåre Løvslett (KrF) viste til at kommunedirektøren ba om eit endringsframlegg, endringa må vera at punkt 1 er at ein kjem tilbake til når løysinga for kontor når dette er lagt fram for soknet, og soknerådet har fått sjansen til å ta stilling til dette.

Reidar Øksnes (Sp) sa at han heldt oppe sitt framlegg, og sa han trur folkemøte i samband med strategi kan vera eit godt høve til å flagga dette for bygdene som krinsar til kyrkjelydshuset.

Inger-Anne Austrheim og Stein Kåre Løvslett gjekk frå etter denne saka, og Helge Dyrkolbotn og Anne Dahle Austrheim gjekk tilbake i møtet (alle KrF).

Handsaming i kommunestyret:

Det vart røysta over utsetjingsframlegget frå Reidar Øksnes (Sp). Det fall mot Bygdelista, KrF og Sp.

Per Lerøy ba om punktvis avrøysting over punkta i hans framlegg til vedtak.

Kulepunkt 1: Sams

Kulepunkt 2: Vedteke mot ei røyst, Gro Kaland, Sp.

Kulepunkt 3: Sams

Reidar Øksnes ba om at siste part av hans framlegg vart vedteke som eit kulepunkt 4 i vedtaket.

Ordførar Per Lerøy sa at det var OK å gjera det slik, og kommunestyret var sams om at dette kjem inn som kulepunkt nummer 4 i vedtaket.

KS - 071/21 - 23.09.2021 - Vedtak:

- Saka om sal av kyrkjelydshuset vert utsett til soknerådet har teke stilling til kontortilbodet dei får i kommunehuset.
- Det vert inngått ny avtale om evt. tenesteyting. Dersom tenesteyting erstattar oppgåver som vert gjeven gjennom tilskot, skal dette synleggjerast.
- Ved årleg budsjetthandsaming skal tilskot og andre ytingar koma tydeleg fram.
- Administrasjonen må ta kontakt med grendene som soknar til Kyrkjelydshuset, Austrheim Skule, for å tilby og sjekke ut interessa for å bruka dette som felles grendahus.

072/21: Ny utsending til årsmøtet i Bergen og Omland friluftsråd

Kommunedirektøren sitt framlegg:

Valnemnda kjem med framlegg til ny representant i kommunestyremøtet 23/9.

Oskar Nordgard er ny representant/utsending til årsmøtet i Bergen og Omland friluftsråd.

23.09.2021 KOMMUNESTYRET

Nytt medlem i BOF foreslått av: Aslak André Bakke

Oskar Nordgard er ny representant/utsending til årsmøtet i Bergen og Omland friluftsråd.

Nestleiar i valnemnda, Aslak André Bakke (H), la fram framlegg på Oskar Nordgard som ny representant/utsending til årsmøtet i Bergen og Omland friluftsråd.

Handsaming i kommunestyret:

Samrøystes for at Oskar Nordgard er ny representant/utsending til årsmøtet i Bergen og Omland friluftsråd.

KS - 072/21 - 23.09.2021 - Vedtak:

Oskar Nordgard er ny representant/utsending til årsmøtet i Bergen og Omland friluftsråd.

073/21: Ny tredje varamedlem til representantskapet i NGIR

Kommunedirektøren sitt framlegg:

Valnemnda kjem med framlegg til ny representant i kommunestyremøtet 23/9.

Aslak André Bakke (H) er ny tredje varamedlem til representantskapet i NGIR.

23.09.2021 KOMMUNESTYRET

Nytt medlem foreslått av: Aslak André Bakke

Aslak André Bakke (H) er ny tredje varamedlem til representantskapet i NGIR.

Nestleiar i valnemnda, Aslak André Bakke (H), la fram framlegg på Aslak André Bakke som ny tredje varamedlem til representantskapet i NGIR.

Handsaming i kommunestyret:

Samrøystes for at Aslak André Bakke er ny tredje varamedlem til representantskapet i NGIR.

KS - 073/21 - 23.09.2021 - Vedtak:

Aslak André Bakke (H) er ny tredje varamedlem til representantskapet i NGIR.

074/21: Oppdatert finansreglement

Kommunedirektøren sitt framlegg:

Austrheim kommune sitt kommunestyre vedtek det oppdaterte finans- og gjeldsforvaltningsreglementet.

23.09.2021 KOMMUNESTYRET

Bjarne Ve Sæbø orienterte om saka.

- Startlån frå Husbanken skal haldast utanom det som heiter netto renteberande gjeld.

- Aukar den moglege delen på enkeltlån til ein tredel av samla portefølje, mot 25 prosent som det har vore før.

Handsaming i kommunestyret:

Samrøystes for kommunedirektørens framlegg til vedtak.

KS - 074/21 - 23.09.2021 - Vedtak:

Austrheim kommune sitt kommunestyre vedtek det oppdaterte finans- og gjeldsforvaltningsreglementet.

005/21: Spørsmål frå Jan Erik Espelid, Bygdelista i Austrheim

Kommunedirektøren sitt framlegg:

23.09.2021 KOMMUNESTYRET

Jan Erik Espelid (Bygdelista) la fram spørsmålet sitt om innføring av utvalsmodellen.

Ordførar Per Lerøy (Ap) sa at han meiner det tidlegare er bestemt, og bestilt av tidlegare rådmann, at dette skal utgreiast. Ordføraren ba om at dette vert henta fram att og utgreidd.

Bygdelista i Austrheim

Førespurnad til ordføraren om innføring av utvalsmodellen

Nytt organisasjonskart for Austrheim kommune syner ei organisering med tre etatssjefar; kommunalsjef for oppvekst og kultur, kommunalsjef for helse og omsorg og kommunalsjef for forvaltning og service.

I den samanhengen etterlyser Bygdelista i Austrheim framdrift i arbeidet med politisk utvalsmodell organisert under dei tre etatssjefane; utval for oppvekst og kultur, utval for helse og omsorg og utval for næring og miljø tilsvarande modellen som Austrheim kommune har hatt tidlegare.

Innføring av politisk utvalsmodell er programfesta av Høgre, Sp og Bygdelista. KrF seier dei vil vurdera det. Modellen vil føra til breiare deltaking i det politiske arbeidet og sannsynlegvis større engasjement. Fleire politikarar vil få eigarskap til sakene. Modellen vil styrkja faglegheita, og han vil avlasta formannskapet. Det er også sannsynleg at modellen vil auka rekrutteringa til politikken.

Jan Erik Espelid
Bygdelista i Austrheim

KS - 005/21 - 23.09.2021 - Vedtak:

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
079/21	Kommunestyret	PS	11.11.2021

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Ketil Tjore	FE-033	21/1212

Meldingar

Underliggende saker

Saksnummer	Tittel
079/21.1	Høyringsuttale - framlegg til kommunedelplan for E16/E39 Arna-Vågsbotn-Klauvaneset
079/21.2	Ny veileder om kommunelovens internkontrollbestemmelsar
079/21.3	Uttale om BKK frå Vestland fylkesting, 30. september 2021
079/21.4	Årsmelding - barnehage og skuleåret 2020-2021 frå mobbeombodet i Vestland
079/21.5	Info til valnemnda i Vestlandsrevisjon IKS - førebuing av framlegg til møte i representantskapet desember 2021
079/21.6	Innkalling - representantskapsmøte i NGIR - 25.10.2021

Framlegg til vedtak:

Meldingane vert tekne til orientering

Saksopplysninger:

Statens vegvesen

firmapost@vegvesen.no

Referanse 20/16800

Knarvik, 14. oktober 2021

Høyringsuttale - framlegg til kommunedelplan for E16/E39 Arna-Vågsbotn-Klauvaneset

Regionrådet Nordhordland viser til skriv frå Statens vegvesen datert 01.09.21 «*Kommunedelplan med konsekvensutredning, Arna og Åsane, E16/E39 Arna – Vågsbotn - Klauvaneset. Arealplan-ID 61200000. Varsel om høring og offentlig ettersyn*».

Regionrådet støttar tilråd parsell, alternativ N1, med lang tunnel mellom Vågsbotn og Klauvaneset, og kryssprinsipp A i Vågsbotn slik det kjem fram i framlegg til kommunedelplan for E16/E39 Arna-Vågsbotn-Klauvaneset. Regionrådet støttar også at trafikkgulerande tiltak med skilt og oppmerking berre skal kunne etablerast etter vedtak frå Statens vegvesen etter Veglova.

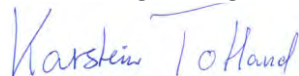
Regionrådet er særst opptatt av at det no vert sikra optimal framdrift på parsellen Vågsbotn – Klauvaneset slik at det kan bli oppstart av prosjektet i fyrste periode av NTP. Dette er eit prosjekt som Regionrådet i årevis har jobba for – og venta på. Vegen har svært stor ÅDT på ein to-felts trafikkfarleg veg med særst mange av- og påkøyringar.

Regionrådet ber derfor om at evt. konfliktområde på parsellen Vågsbotn - Arna ikkje forseinkar oppstart på parsellen Vågsbotn – Klauvaneset, og at Bergen kommune si handsaming av kommunedelplanen tar omsyn til dette. I neste omgang ber Regionrådet om at reguleringsprosessen vert gjennomført som to adskilte reguleringsplanar.

Regionrådet vil vidare be om at Bergen kommune set ned eit eige utval med fokus på framdrift av parsell Vågsbotn - Klauvaneset bestående av representantar for Statens vegvesen, Bergen kommune og Regionrådet Nordhordland, og at dette utvalet har jamlege møter framover.

Regionrådet har tett samarbeid med Nordhordland Næringslag i arbeidet med å få på plass ny veg mellom Vågsbotn og Klauvaneset, og næringslaget sluttar seg til høyringsuttalen.

Med venleg helsing

Karstein Totland

Leiar

Regionrådet Nordhordland

Rune Heradstveit

Dagleg leiar

Region Nordhordland IKS

Kopi: Kommunane i Region Nordhordland
Byrådsleiar Roger Valhammer, Bergen kommune
Fylkesordførar Jon Askeland, Vestland fylkeskommune

Fra: Rune Heradstveit
Sendt: fredag 15. oktober 2021 10.07
Til: firmapost@vegvesen.no
Kopi: 'byradsleder@bergen.kommune.no'; Jon Askeland; Baste Tveito; Post Austrheim; Post Masfjorden kommune; Post Osterøy; Postmottak Alver; Postmottak Fedje; Postmottak Gulen kommune; Postmottak Modalen; Postmottak Vaksdal; Hallvard Hallstein Oppedal; Hege Eide Vik; Karstein Totland; Kjetil Eikefet; Lars Fjeldstad; Per Lerøy; Sara Sekkingstad; Stian Herøy
Emne: Referanse 20/16800 - Høyringsuttale - framlegg til kommunedelplan for E16/E39 Arna-Vågsbotn-Klauvaneset
Vedlegg: Høyringsuttale til Kommunedelplan E16-E39 Arna-Vågsbotn-Klauvaneset.pdf

Viser til framlegg til kommunedelplan for E16/E39 Arna-Vågsbotn-Klauvaneset.

Vedlagt følger høyringsuttale frå Regionrådet Nordhordland. Nordhordland Næringslag har slutta seg til uttalen.

Med venleg helsing

Rune Heradstveit | Dagleg leiar | Region Nordhordland IKS | Region Nordhordland Helsehus IKS

Mobil +47 90 75 34 59 | www.regionnordhordland.no

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

21/4760-10

15. oktober 2021

Ny veileder om kommunelovens internkontrollbestemmelser

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har utarbeidet en ny veileder om de nye reglene i kommuneloven kapittel 25 om internkontroll. Veilederen er tilgjengelig digitalt her: [Veileder om kommunelovens internkontrollbestemmelser - regjeringen.no](#).

Ny internkontrollbestemmelse i kommuneloven § 25-1 trådte i kraft 1.1.2021. Den nye internkontrollbestemmelsen skal utgjøre en ny og helhetlig regulering av internkontroll med kommuneplikter. Målet er å styrke kommunenes internkontroll. Internkontrollbestemmelsen i kommuneloven § 25-1 erstatter bestemmelser om internkontroll i sosialtjenesteloven, barnevernloven, krisesenterloven, folkehelseloven, introduksjonsloven og opplæringsloven, jf. Prop. 81 L (2019-2020) *Endringer av internkontrollregler i sektorlovgivningen (tilpasning til ny kommunelov)*.

Internkontrollbestemmelsen i kommuneloven skal gjelde for hele administrasjonens virksomhet, og dermed i forskjellige sektorer i kommunen. Det betyr at bestemmelsen vil bli tolket av kommunene i deres daglige arbeid med internkontroll, av statsforvalterne ved veiledning til kommunene og av statsforvalterne og andre statlige tilsynsmyndigheter i forbindelse med tilsyn. Når det er mange aktører på ulike sektorer som skal tolke bestemmelsen, er det viktig å sikre at lovkravene i bestemmelsen forstås på samme måte i ulike sektorer innad i kommunene og hos tilsynsmyndighetene.

Den nye veilederen gir en fremstilling av reglene i kommuneloven kapittel 25 og tolkningen av disse basert på lovens forarbeider. Målgruppen er kommuner og fylkeskommuner, statsforvaltere og andre tilsynsmyndigheter, og andre aktører som er opptatt av internkontroll i kommunesektoren.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet håper veilederen kommer til nytte i kommunenes og fylkeskommunenes internkontrollarbeid.

Med hilsen

Siri Halvorsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Susanne Rynning Moshuus
utredningsleder

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Adresseliste:

Kommunene

Fylkeskommunene

KS - Kommunesektorens organisasjon, Postboks 1378 Vika, 0114 Oslo

Vår referanse 2021/49809-1
Dato 01.10.2021

Styret i BKK A/S
Konsernleiing i BKK A/S
Eigarane i BKK A/S

Uttale frå Vestland fylkesting om BKK

På Vestland fylkesting, 30.september 2021, vart det gjort følgjande vedtak i samband med handsaming av interpellasjon om BKK;

«Vestland fylkesting er oppteken av beredskapen og forsyningstryggleik til innbyggjarar og næringsliv, og er uroleg for konsekvensane av utskiljing av byggseksjonen i BKK. Det er vesentleg at lokal kunnskap, trygt vedlikehald og rask feilsøking/utbetring ved feil vert ivareteke og ikkje forringa.»

Med helsing

Jon Askeland
fylkesordførar

Brevet er elektronisk godkjent og har difor inga handskriven underskrift

Fra: Aina Drage <Aina.Drage@vlfk.no>
Sendt: mandag 11. oktober 2021 14.47
Til: Kommunar i Vestland fylke - postmottak
Kopi: Svein Hågård; Ingrid Kristine Holm Svendsen; Mari-Kristine Morberg
Emne: Årsmelding frå mobbeombodet i Vestland
Vedlegg: Årsmelding 2020-2021 (1).pdf

Til politisk og administrativ leiing

Hei.

Her kjem årsmeldinga vår for barnehage- og skuleåret 2020 – 2021. Fylkestinget i Vestland handsama denne 30.09.21. Vi ber om at årsmeldinga også blir handsama og følgt opp politisk i kommunestyret, og at den vert lagt fram for leiarar og tilsette i oppvekstsektoren.

Vi har laga ein presentasjon for politikarar som de kan nytte om de ønskjer. De finn filmen her: <https://vlfk.mediasite.com/Mediasite/Play/5e902d66ee7647759aa31c5bb735b8d61d>. Presentasjonen varer om lag 16 minutt. Ein brukar symbolet for å styre kva for bilde ein ønskjer i fokus; powerpoint-presentasjon eller oss som presenterer.

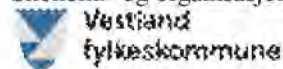
Vi kjem gjerne på besøk til kommunen, til politisk og administrativt nivå, eller til andre aktuelle arena. Vi ønskjer å lære meir om korleis de jobbar og kva for ressursar som finst i kommunen, og vi ønskjer å dele av våre erfaringar.

Ta kontakt med oss for små og store spørsmål.

Med helsing

Aina Drage og Mari-Kristine Morberg
mobbeombod

juridiske tenester
økonomi- og organisasjonsavdelinga

tlf.: 57 30 03 33

www.vestlandfylke.no | [Facebook](#) | [Snapchat](#)

Ver merksam på at all dialog på e-post kan bli journalført.

Årsmelding 2020-2021

Mobbeombodet i Vestland

Innhald

Forord.....	3
Samandrag	4
Mobbeombodet i Vestland	5
Mobbeombodets arbeid i 2020-2021	6
Kvifor har ikkje barn det bra?.....	8
Kva sviktar i handteringa?	10
Kva for hjelp ønskjer tilsette?	14
Kva skal til for å lukkast med handtering? Oppmodingar	15
1) Tru på barn.....	15
2) Ekte samarbeid.....	15
3) Kjenn barn sine rettar	16
4) Forstå	17
5) Be om hjelp	17
Vegen vidare.....	18
Kjeldeliste	19

Forord

Dette er årsmeldinga frå mobbeombodet i Vestland til fylkestinget i Vestland. Årsmeldinga gjeld for barnehage- og skuleåret 2020-2021. Den er skriva med utgangspunkt i dei førespurnadane som har kome til mobbeombodet og det arbeidet som har vorte gjort. Vi rapporterer til fylkestinget for å vise korleis ressursar har vore nytta, men enno meir for å peike på svakheiter og sjå moglegheiter som kan vere eigna i det vidare arbeidet i fylkeskommunen og kommunane.

Når mobbeombodet mottar ein førespurnad, høyrer vi om barn som ikkje har det trygt og godt på skulen eller i barnehagen. Vi får innsyn i kva som ligg i barns opplevingar av å ikkje ha det trygt og godt og kva hjelp dei ønskjer. Dette er viktig å løfte og gjere kjent. Når eit barn ikkje har det bra, bør foreldre i dei aller fleste saker involverast. Dei har omsorgsplikt og har rett til å bli informert om saker som angår barnet. Foreldre er ein viktig del av arbeidet med trygge og gode psykososiale miljø. I år har vi valt å ha særleg fokus på foreldre i årsmeldinga.

I rolla som mobbeombod kjem vi òg i posisjon til å sjå kva som konkret fremmar og hemmar gode løysingar i skule og barnehage, og kva tilsette og støttesystem ønskjer hjelp til. Dette må vi formidle.

Vi takkar alle som har tatt kontakt med oss og dei vi har samarbeidd med dette året. Vi har lært av kvarandre, og vi utviklar oss stadig. Vi tar med oss vidare all tilbakemelding vi har fått. Vi er særlege takksame for samarbeidspartar som har utfordra oss på eige arbeid. Det har bidrege til at vi utviklar rolla vår og kvaliteten på tenesta vi leverer.

Vi ber særleg om at ansvarlege politikarar, administrasjon og tilsette i skule og barnehage løftar og bruker årsmeldinga. Les den, lytt til erfaringane frå elevar, foreldre og tilsette, og kontakt oss gjerne om du vil høyre meir!

Aina Drage og Mari-Kristine Morberg,
Mobbeombod i Vestland, 01.07.21

Samandrag

Alle barn og elevar skal ha trygge og gode psykososiale miljø. Barnehagen og skulen skal ha nulltoleranse for krenkingar som til dømes mobbing, trakassering og diskriminering, og dei har ei aktivitetsplikt når eit barn ikkje har eit trygt og godt leik- og læringsmiljø.

Mobbeombodet i Vestland er eit lågterskeltilbod for barn og unge i barnehage og grunnskule i Vestland, og for deira foreldre. Mobbeombodet skal bidra til at barn og unge får oppfylt rettane sine til trygge og gode barnehage- og skulemiljø.

Vårt arbeid har dreidd seg både om førebygging, handtering og oppfølging av utrygge miljø og mobbing. Vi har mottatt 201 førespurnader som gjeld barnehage- og/eller skulemiljø i Vestland. Det er flest foreldre som har tatt kontakt, men vi har òg mottatt førespurnader frå tilsette. Mobbeombodet har deltatt med innlegg og føredrag for foreldre, for tilsette og for lokalpolitikarar. I samarbeid med elev- og lærlingombodet har mobbeombodet jobba for å utvikle ei god teneste for barn og unge. Saman har vi òg hatt faste møte med politisk og administrativt nivå. Slik har både tenesta blitt tatt i vare og erfaringar fanga opp og delt med ansvarlege. Gjennom året har det òg vore eit mål å gjere mobbeombodstenesta synleg for dei vi er sett til å hjelpe.

Barns opplevingar av utrygge miljø er samansette og handlar om meir enn mobbing. Barn viser til utrygge miljø, tydelege overtramp og krenkingar som kan vere vanskelege å fange opp.

I handtering av saker er barnehagen/skulen sin evne og kompetanse avgjerande. Foreldre som tar kontakt med oss opplever at barnet deira ikkje får den hjelpa dei treng og som barnet har krav på. Det kan vere at barnet ikkje blir trudd eller opplevingane blir bagatelliserte. Nokre gongar verkar ikkje tiltak, andre tiltak forverrar situasjonen eller opplevast krenkjande. Når barn har det vanskeleg, ser vi at foreldre også blir meir sårbare. Når foreldre og skule/barnehage ikkje forstår situasjonen likt, utløyser det ofte stress for ein eller begge partar. Det kan føre til konfliktfylte situasjonar. Slike konfliktsituasjonar er noko av det tilsette ber om hjelp til.

Basert på førespurnadane i 2020-21 har mobbeombodet følgjande oppmodingar til ansvarlege i barnehage og skule:

- 1) Tru på barn. Alle tilsette må ha kompetanse og ressursar til å ta imot barn som fortel om at dei ikkje har det bra.
- 2) Samarbeid på ekte. Foreldre må bli sett på som ein likeverdig partnar og verdifull bidragsytar.
- 3) Kjenn barn sine rettar. Vaksne som jobbar med barn må ha kunnskap om barn sine rettar og korleis ein gjer ei vurdering av barnets beste.
- 4) Forstå. Alle tilsette i barnehage og skule må ha god kompetanse om grupper, gruppedynamikk, sosialt samspel og mobbing.
- 5) Be om hjelp. Gode vaksne har òg behov for hjelp, dei må vite når dei skal be om det og dei må ha naudsynt kompetanse tilgjengeleg.

Mobbeombodet i Vestland

Mobbeombodet i Vestland er eit lågterskeltilbod for barn i barnehage og grunnskule, og for deira foreldre. Mobbeombodet skal bidra til at barn og unge får oppfylt rettane sine til trygge og gode barnehage- og skulemiljø. Det inneber at alle kan spørje ombodet om råd som gjeld barnehage- og skulemiljø. Mobbeombodet har teieplikt.

I Vestland var det i 2020 registrert 34 049 barn i barnehagar¹ og 76 867 elevar i grunnskulen².

*Mari-Kristine Morberg og Aina Drage.
Foto: Vestland fylkeskommune v/Mathilde Valvatne*

Mobbeombodet er uavhengig av politiske og administrative myndigheiter. Saman med elev- og lærlingombodet er vi plasserte i fylkeskommunedirektøren sin stab, i avdeling for organisasjon og økonomi. Ombodet har kontorstad ved fylkeshusa på Bergen og Leikanger.

Fylkestinget i Vestland vedtok 10.6.2020 mandat³ som mobbeombodet arbeider ut frå. Først og fremst gir vi støtte, råd og rettleiing til foreldre til enkelte barn. Vi samarbeider med foreldregrupper og tilsette i barnehage og skule, og vi bidreg med faglege innspel til barnehage- og skuleleiing og til lokalpolitikarar i kommunestyre. Vi arbeider med både førebygging, handtering og oppfølging av utrygge miljø og mobbing.

Kontaktinformasjon til Mobbeombodet i Vestland

Telefon: 57 30 03 33

E-post: mobbeombod@vlfk.no

Nettside: vlfk.no/mobbeombodet

Du kan òg helse på oss i presentasjonsfilm: <https://www.youtube.com/watch?v=eYGUelUNZkg>

¹ <https://www.ssb.no/utdanning/barnehager/statistikk/barnehager>

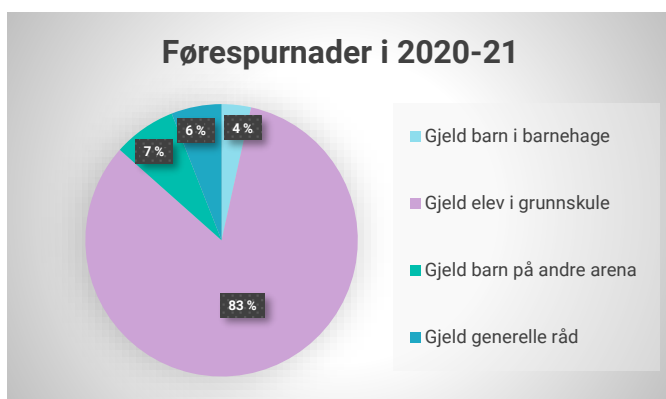
² <https://www.ssb.no/utdanning/grunnskoler/statistikk/elevar-i-grunnskolen>

³ <https://www.vestlandfylke.no/utdanning-og-karriere/hjelp-i-skulekvardagen/mobbeombodet/kva-er-og-kva-gjer-mobbeombodet/>

Mobbeombodets arbeid i 2020-2021

Førespurnadar som gjeld enkelte barn eller konkrete saker der barn er involvert.

Mobbeombodet har mottatt 201 førespurnader som gjeld barnehage- og/eller skulemiljø i Vestland. Dei fleste som har tatt kontakt er foreldre til barn som opplever utrygt barnehage- eller skulemiljø. Også tilsette i barnehage og skule har tatt kontakt, ofte for å få rettleiing eller råd i ei sak. Tabellane under syner korleis førespurnadane fordeler seg på felt, alder, kjønn og kven som har tatt kontakt med oss.

Dei fleste, og totalt 167 førespurnader, har kome frå skulefeltet.

Diagrammet syner òg at barnehage brukar tenesta, totalt 7 førespurnader.

Vi har mottatt 15 førespurnader som gjeld situasjonar utanfor barnehage og skule.

12 av førespurnadane har dreidd seg om generelle råd; tolking av lovtekst, utvikle rutinar, generelle spørsmål om aktivitetsplikt og -plan.

Dei fleste som tar kontakt med oss informerer om kva klassetrinn det gjeld, men ikkje alle.

Det er flest førespurnadar på mellomtrinnet.

For barnhagefeltet er det flest førespurnader som gjeld dei eldste barna.

Fordeling mellom kjønn er tilnærma likt, men også her er det ikkje alle som informerer om kjønn.

Tilsette som har kontakta oss har i hovudsak vore leiurar i barnehage/skule, men inkluderer òg lærarar i klasse og førskulelærarar i avdeling.

Med «hjelpesystem» meiner vi mellom anna PPT, skulehelseteneste og BUP.

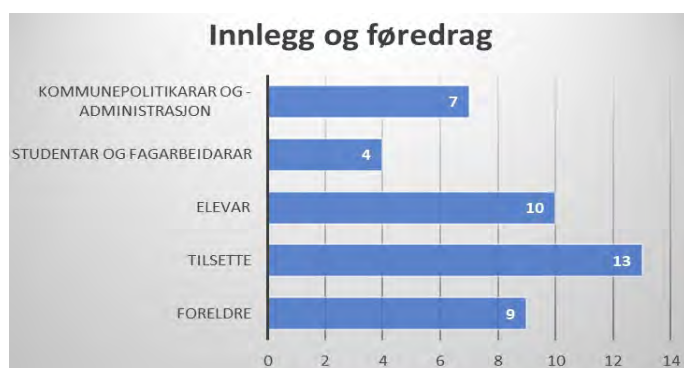
«Andre» som har tatt kontakt inkluderer FAU-representant, advokat, slekt og venner av familie.

Førespurnader frå tilsette i barnehage, skule og støtteapparat rundt barn

Gjennom året har vi òg mottatt spørsmål og førespurnader som gjeld system meir enn enkelte barn. Det har i all hovudsak vore tilsette i barnehage, skule, leing, kommuneadministrasjon og støtteapparat som har tatt kontakt. Vi har mellom anna bidratt ved å drøfta tolking av lovtekst, praktiske konsekvensar av lovtekst, rutinar for handtering av urolege/utrygge miljø og utarbeiding av heilskaplege kommunale retningslinjer.

Innlegg og føredrag som gjeld barnehage- og skulemiljø

Mobbeombodet har deltatt på foreldremøte, ofte med tema *trygge fellesskap* og *sosiale prosessar*. Vi har òg gjennomført føredrag/temaøktar med tilsette i barnehage og skule, SFO og kulturskule. Kommunar har invitert mobbeombodet til politiske møte der vi har fått fortelje om erfaringane våre. Vi har vekta kva barns opplevingar handlar om, og våre tankar om kva som hemmar og fremmar løysing i saker.

Ved invitasjon, og med omsyn til kapasitet, har mobbeombodet halde føredrag og innlegg for aktuelle og ansvarlege i barns miljø.

Å treffe elevar og foreldre har vore viktig med omsyn til å gjere mobbeombodet kjend.

Å vere synlege for dei vi er sett til å hjelpe

Evaluering av mobbeombodstenesta viste at ordninga har hatt effekt, men at den har vore lite kjent.⁴ Vi har jobba på fleire måtar for å gjere tenesta betre kjent.

- Vi har sendt e-post med informasjonsplakatar til aktuelle aktørar i kommunar, med mål om å gjere informasjonen lett tilgjengeleg for barn og foreldre. Vi ser at mange kommunar, skular, barnehagar, fylkeskommunale skular og tannklinikkar i Vestland informerer om tenesta.
- Gjennom eigen profil på Facebook⁵ og Instagram⁶ rettar vi oss mot foreldre og mot ungdom. Her har vi delt aktuell informasjon for målgruppa.
- I løpet av året har vi hatt praksisstudent frå universitetet i Bergen og masterprogrammet *Kommunikasjon og medievitskap*. I samarbeid har vi laga korte filmar, mellom anna presentasjon av mobbeombodet i Vestland.⁷
- I fysiske og digitale besøk i klasserom og foreldremøte har vi presentert oss sjølve og mobbeombodstenesta.
- Mobbeombodet har skriva debattinnlegg og stilt opp til intervju i aktuelle saker i media, totalt 19 slike innlegg/intervju fordelt på lokalaviser, regionaviser, lokalradio og TV.

⁴ https://www.udir.no/contentassets/a252bc9ffb8d43819923e1c2c164a51f/fylkesvise-_mobbeombud_nova-rapport-2020.pdf

⁵ <https://www.facebook.com/mobbeombod>

⁶ <https://www.instagram.com/ombodvestland/?hl=nb>

⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=eYGUelUNZkq>

Samarbeid med elev- og lærlingombodet i Vestland

Mobbeombodet og elev- og lærlingombodet har hatt faste møte. Vi har samarbeidd for å utvikle ei god teneste for alle barn og unge i fylket. Vi har sett på moglegheiter for konkrete samarbeidsprosjekt og har jobba med interne rutinar og retningslinjer.

Vi har hatt møte med fylkespolitikarar og fylkesadministrasjonen. Tema for møta har vore arbeidet og erfaringane til omboda.

Deltaking i nasjonalt nettverk, saman med andre fylkesvise mobbeombod og elev- og lærlingombod

Fylkesvise mobbeombod, elev- og lærlingombod og oppvekstombod har eit nasjonalt nettverk. Gjennom faste digitale samlingar og i arbeidsgrupper har vi hatt faglege drøftingar, delt erfaringar og gitt høyringsssvar. Læringsmiljøsenderet i Stavanger har hatt i oppgåve å legge til rette for kompetansesamlingar for omboda. Å vere i nettverk med andre ombod har bidratt til fagleg utvikling og rolleforståing. Eit av mobbeomboda i Vestland sit i nettverkets arbeidsutval.

Kvifor har ikkje barn det bra?

«Det må vere to meter mellom alle, men det spelar inga rolle, for det er allereie fleire kilometer mellom meg og dei andre»
- jente, 12 år

Tydelege og skjulte krenkingar

Barn og unge er saman i barnehage, på skule, på skuleveg, på fritid og på nett. Barn som opplever mobbing og krenking, viser til at krenking skjer på fleire stader, i ulike situasjonar og på ulike måtar. Barn fortel både om tydelege og meir skjulte krenkingar. Førespurnadar vi får handlar ofte om verbal, relasjonell og fysisk krenking, og om urolege klasse miljø.

Barn fortel om å bli kalla ufine ting, til dømes kommentarar på utsjånad. Dei blir bedne om å flytte seg for andre. Trugslar om overgrep eller vald skjer, til dømes at personen skal bli skada. Rasistiske utsegn og kommentarar som gjeld identitet er òg ein del av opplevingane. Dette skjer både ansikt til ansikt og digitalt.

Digitale krenkingar kjem fram på ulikt vis. Barn blir utestengt frå digitale møteplassar og får ikkje merksemd frå andre. Å bli utestengd frå fellesskap, om det er fysiske eller digitale, gjer vondt. Barn får krenkande meldingar; oppmodingar om å skade seg sjølv eller ta livet sitt. Barn opplever å bli tatt og delt bilde av, det blir spreidd rykte om dei, eller dei får tilsendt bilde og meldingar av seksuell karakter. Nokre har opplevd at mobbing oppstår i etterkant av digitale hendingar der dei sjølv har gjort ugreie ting.

Barn fortel om situasjonar der eigendelar har vorte øydelagde; til dømes sykkel, klede på gangen og matpakke som blir trakka på.

Fysiske krenkingar og vald skjer. Vi høyrer om slag, biting, klyping, dytting, spark i skrittet og kvelartak. Barn blir kasta ting på, som viskelêr, snøball eller diverse ballar i gymtimen. Barn blir tissa på, seksuelt trakasserte og halde fast medan andre slår.

"Det er berre plass til 18 i denne leiken. Du kan ikkje vere med."
- 4. klassing

«Det einaste som
hjelper er å slå»

- gut, 11 år

Vi høyrer om barn som blir terga til dei sprekk, som slår tilbake, rasar og øydelegg ting. Fleire av desse opplever å bli gjort ansvarlege for det som skjer og blir tildelt skuld for situasjonen.

Det handlar òg om klassemiljø som har vore uroleg over tid. Ofte ser vi at utrygge klassemiljø har kjenneteikn som ugrei språkbruk, ustabile klassefelleskap og klikk-danning. I slike miljø kan alliansar i stor grad definere rollar og innan- og utanforskap.

Mange som tar kontakt med oss har levd i utrygge miljø tidlegare. Mange fortel at dei har blitt utsett for krenking og mobbing over lang tid, at det starta i barnehagen eller at dei har hatt aktivitetsplan eit år eller to tilbake i tid. Føresurnadar vi har mottatt i år syner at mobbing har starta opp att i same miljø, der ein tidlegare har klart å stoppe det. Vi ser òg at krenkingar kan starte opp att etter strukturelle/organisatoriske endringar; til dømes ved skifte av gruppe (base/trinnorganisert skule), skifte av lærar eller ved overgang til ny skule (ungdomsskule eller byte av skule på grunn av mobbing).

Krenka av vaksne

Når barn og unge opplever mobbing eller krenking frå vaksne, har det ofte handla om situasjonar der 1) vaksne krenker barn, 2) vaksne blir opplevd som ein utrygg faktor eller 3) barnet manglar ein trygg vaksenrelasjon i barnehagen eller ved skulen.

Barn som opplever krenking frå vaksne, fortel om tydelege overtramp og meir skjulte eller udefinierbare. Vi har høyrte om barn som har opplevd å få straff; kjeft i samla klasse, utestengt frå time ved at døra blir låst, innestengt i kott, klype i armen og bli tatt kvelartak på. Barn som har opplevd slike hendingar, fortel at dei blir redde for den vaksne og at frykta sit i kroppen i lang tid etterpå. Barn som observerer at andre barn blir utsette for slike krenkingar vil òg ofte oppleve den vaksne som utrygg.

Når relasjonen mellom barn og tilsett er skjør, vil samhandling mellom dei opplevast annleis enn når relasjonen er trygg og god (Flygare & Nordahl 2016). Vi ser at det her ligg ein risiko for at det den tilsette seier og gjer, sjølv med dei beste intensjonar, kan bli opplevd krenkande. Vi høyrer òg om barn som ikkje kjenner seg likt av vaksne.

Symptom

Barn som blir utsette for krenking og mobbing får sår. Mange ønskjer ikkje å vere i barnehagen eller på skulen, og gir tydeleg uttrykk for det. Samstundes ser vi at dei fleste av desse barna likevel møter opp. Vi høyrer om barn som utviklar eigne strategiar for å unngå situasjonar; gøyme seg, rømme frå skulen eller finne vikarierande argument for å sleppe å vere saman med andre i klassen.

Barn blir prega av utryggheit, krenking og mobbing. Ofte høyrer vi om endra åtferd og auka grad av frykt. Mange blir redde for å vere åleine, for å gå til skulen, vere på skulen, sove åleine og redde for ikkje å bli trudd på. Barn blir nedstemte, deprimerte og ukonsentrerte. Vi ser òg auka trong til kontroll; at dagar må vere føreseielege og situasjonar kontrollerbare.

Nokre barn utagerer og angrip andre når dei sjølv er utrygge, medan andre vert stille og passive. Nokre skadar seg sjølv. Auka fråvær er vanleg. Nokre barn blir sjukemelde av legen sin. Fleire av barna og ungdommane som har stått i utanforskap, krenking, mobbing og utrygge miljø over tid, uttrykker òg ønskje om ikkje å leve lenger.

"Det er ikkje noko
vits i at eg lever"

- gut, 15 år

Kva sviktar i handteringa?

Når mobbeombodet blir kontakta er det som regel fordi barn ikkje har det bra og i tillegg har noko svikta i handteringa av saka. Vi får tilgang til informasjon om kva som har gått gale. I skuleåret 2020-21 er det i stor grad dei same problemstillingane i handteringa som tidlegare. Vi meiner det er viktig å trekke desse fram og vise korleis dei påverkar ei sak. Problemstillingane som oftast går igjen er

- bagatellisering
- skulen/barnehagen tar ikkje (synleg) tak i saka
- manglande kommunikasjon og samarbeid
- krenkande kommunikasjon/sakshandsaming
- tiltak blir ikkje sett i verk, opplevast ikkje som treffsikre eller gjer vondt verre
- enkeltbarn blir gjort ansvarlege

Når ein familie opplever alt dette i ei og same sak, opplevast det som svært krevjande. Når handtering feilar tidleg i prosessen pregar det ofte saka vidare. Det krev tid og energi å rette og bygge opp att tillit. For å prøve å vise problemstillingane som går att, og kva som påverkar prosessen, har vi laga ein fiktivt case som vi no presenterer.

Sofie – ein case om handtering av skulemiljøsak

«Sofie» er 12 år. Ho har lenge hatt det vanskeleg sosialt. Det har vore mykje uro i klassen dei siste åra. Sofie har fortalt kontaktlæraren sin om konflikter og ugreie ting som skjer i friminutta. Foreldra hennar har ved fleire høve sendt mail og tatt opp på utviklingssamtale at dei er litt urolege for konfliktane og krenkingane som Sofie fortel om.

Læraren seier at Sofie har vener både i klassen og i parallellklassen og han trur ho for det meste har det bra. Det å bli utestengt er noko alle jentene i klassen opplever i blant, men han seier han skal snakke med dei involverte. Ting blir betre nokre veker, men så er det tilbake til slik det var tidlegare.

Før førre utviklingssamtale var det nokre episodar der Sofie blei kalla stygge ting på Tik Tok, så no har foreldra samla mot nok til å be skulen gjere noko. «Vi kan ikkje sjå krenkingar. Meiner de at det er mobbing? Kan de vente litt med å melde 9A-sak?» Kontaktlæraren til Sofie tenkjer at dette er ei problemstilling han har god oversikt over, og ikkje noko han bør bry rektor med.

«Kanskje de kan vente litt med å melde 9A-sak?»
- kontaktlærer

Vi ser at:

- Barn og foreldre har meldt frå ved fleire høve, ofte over år, utan å oppleve varig endring.
- Vaksne får ikkje med seg og klarer ikkje å sjå det barna fortel om.
- Skule/barnehage og barn/foreldre har ulik forståing av det som går føre seg.
- I meir enn 1/3 av sakene har ikkje barnet fått aktivitetsplan som skildrar kva tiltak skulen/barnehagen skal gjere for å betre situasjonen for barnet.⁷

⁷ Dette gjeld nok langt fleire enn det som kjem fram i våre samtalar.

- Ein del tilsette uttrykker at det må handle om mobbing for at aktivitetsplikta skal gjelde.⁸ Skule og barnehage har plikt til å sikre at barn har eit trygt og godt psykososialt miljø etter opplæringslova og barnehagelova. Elevar har òg ein individuell rett på eit trygt og godt miljø. Usikkerheit om lovverk fører til gjentatte lovbrøt.

Krevjande kommunikasjon

Foreldra til Sofie meiner at dei får lite informasjon frå skulen. Ut på hausten i 6. klasse sender dei ei melding til rektor kor dei viser til kapittel 9A i opplæringslova. Dei blir kalla inn til møte på skulen veka etter. I e-posten er det ingen informasjon om kor på skulen møte skal vere, agenda for møte, kor lang tid som er sett av eller kven som skal delta. Foreldra kvir seg allereie. Det å ikkje vite kva som skal gå føre seg, er eit stressmoment.

Kontaktlærar og avdelingsleiar deltar på møtet. Sofie er ikkje invitert. Foreldra fortel nok ein gong om dei viktigaste hendingane og historikken sidan 3. klasse. Avdelingsleiar fortel at dei har følgd med den siste veka, og at dei ikkje kan sjå at Sofie er utrygg. Dei har snakka med Sofie og nokre av elevane i klassen som det har vore episodar med. «Dei fortel ulike versjonar av det som går føre seg, så her er det fleire historier», fortel læraren. Avdelingsleiar meiner Sofie ikkje har bruk for aktivitetsplan, men at dei skal fortsette å følgje med. Kontaktlærar fortel òg at dei etter jul skal starte med jentegrupper på trinnet. «Det vil vere bra for alle. Vi jobbar jo med sosial kompetanse heile tida», seier dei, og legg til at dei kan sjå på moglegheita for å lage friminuttsgrupper.

«Vi ser at ho har vener, så ho treng ikkje noko aktivitetsplan»

- skuleleiar

Etter møtet venter foreldra på referat, men får ikkje noko tilsendt. Dei er usikre på kva skulen og dei sjølve skal gjere vidare.

Vi høyrer at:

- Barnet si stemme manglar ofte i møte og i saker som gjeld dei sjølve.
- Foreldre må etterspørje informasjon og etterlyse framdrift. Dei kjenner seg som ei byrde for skulen/barnehagen.⁹
- Foreldre får lite informasjon om korleis skulen/barnehagen har gjort undersøkingar. Då er vanskeleg å vere trygg på at det er undersøkt godt nok.
- Uryddig forvaltningsskikk går igjen; å ikkje få skriftleg innkalling med tilstrekkeleg informasjon til møte, manglande referat frå møte, at ein ikkje får høve til godkjenne referat, osv.

⁸ § 9 A-4: «Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg. Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle. Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka. Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Skolen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid. Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak». I planen skal det stå a) kva problem tiltaka skal løyse, b) kva tiltak skolen har planlagt, c) når tiltaka skal gjennomførast, d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka, e) når tiltaka skal evaluerast. Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd.» Skulen skal klare å fange det opp når ein elev fortel at han/ho ikkje har det trygt og godt og det skal vere låg terskel for å varsle rektor.

⁹ Det er særleg mange som har kjent på det det siste året, - dei veit at skulen og barnehagen har det ekstra krevjande med korona og smittevern.

Samarbeid

Det kjennast som om skulen ikkje tar opplevingane til Sofie på alvor. Samstundes er ikkje foreldra på skulen og kan sjå kva som faktisk skjer mellom jentene. Foreldra har alltid hatt eit godt samarbeid med kontaktlærar og dei liker han godt. Dei vil ikkje kritisere jobben han gjer, det er tydeleg at han bryr seg om Sofie. I tillegg er dei urolege for at ei klage ikkje vil hjelpe situasjonen til Sofie. Kanskje blir det verre?

«Men korleis kan eg slutte å melde frå om alt barnet mitt fortel meg om, når dei gir uttrykk for at dei ikkje ser det?»

- mor

Foreldra forsøker å støtte og oppmuntre Sofie. Dei legg vekt på positive opplevingar, men synst det er vanskeleg å finne riktig balanse mellom å trekke fram det gode som skjer på skulen, utan å sjølv bagatellisere det Sofie fortel. Sofie har ved fleire høve sagt at det ikkje er noko hjelp i å fortelje til dei vaksne på skulen, for dei seier berre at ho må vere meir frampå og hoppe inn i samtalen.

Vi ser at:

- Foreldre er avhengige av eit godt samarbeid med skulen og dei fleste kvir seg for å vere «den krevjande forelderen», «den som alltid masar», «den som aldri blir nøgd».
- Foreldre er i ein sårbar situasjon, saman med barnet sitt. Nokre blir sjukemelde.
- Foreldre kjenner seg pressa til å sjølv ta ansvar og styring når dei opplever at skulen/barnehagen ikkje gjer det. Det er ikkje alltid til barnas beste.
- Barn som opplever at dei ikkje blir lytta til eller at det ikkje har noko effekt å fortelje (sjølv om den vaksne er empatisk og lyttande), vil ofte slutte å fortelje.

Sakshandsaming og tillit

Tida går. Det kjem stadig små kommentarar og der er treff som Sofie ikkje blir invitert til. Etter jul skal dei i gang med «jentegruppe». Sofie gruar seg og lurar på kva dei skal snakke om.

Det blir vanskelegare for Sofie å gå på skulen. Mor¹⁰ oppdaterer læraren med jamne mellomrom. Dei gongene ho får svar på e-postane, får ho vondt i magen. Det er ikkje alltid ho orkar å lese svaret med ein gong. Ho er usikker på kva læraren meiner med det han skriv.

«Guten min får i oppgåve å gå frå situasjonen, seie og gjere sånn eller slik. Men han er 7 år! Han skal ikkje måtte ha eit arsenal av verktøy for å verne seg!»

- far til 2. klassing

Foreldra er uroa for skulen sine rutinar og kompetanse. «Anten vil dei ikkje sjå, eller så kan dei ikkje sjå...» Begge deler er urovekkande, meiner dei. Tilliten til skulen brytast ned. Foreldra vil ikkje melde saka til Statsforvaltaren. Dei fryktar det vil ta tid og energi bort frå å hjelpe Sofie og at samarbeidet med skulen skal bli verre.

Dei tar kontakt med rektor på ny. Denne gongen står mobbeombodet i kopi på e-posten. Rektor set i gong undersøkingar etter opplæringslova § 9A-4. PPT i kommunen blir kopla på - dei observerer eit hierarki i klassen. Sofie ser ut til å vere nedst på rangstigen.

¹⁰ Ombodet blir kontakta av både fedrar og mødrer, men mødrer er i stort fleirtal (83% av foreldre som tar kontakt).

Vi erfarer at:

- Det som blir sagt, ord og formuleringar skulen/barnehagen vel å bruke har svært mykje å seie. Orda blir tolka i lys av eigne opplevingar av situasjonen, i lys av relasjonen til tilsette og i lys av tidlegare erfaringar med barnehagen/skulen. «Kva meiner dei med det? Kva betyr dette?» Foreldre treng å vere trygge på kva barnehagen/skulen tenkjer og kjenne at dei vil barnet deira vel.
- Når kommunikasjon og samarbeid i seg sjølve krev energi frå foreldra blir det ofte ei tilleggsbelastning og tilleggskonflikt til sjølve saka. Det er ikkje til det beste for barnet.
- Når tilliten er tynnslite krev det god og tett oppfølging for å bygge den opp att.

Tiltak

Etter undersøkingane utarbeidar skulen ein aktivitetsplan. Sofie og foreldra får uttale seg om tiltaka i planen. Dei er litt usikre. «Nokre tiltak ser ut til å vere gode, men vi er ikkje pedagogar, så vi veit eigentleg ikkje...». Det er ikkje sett opp noko dato for evaluering av tiltaka, men når foreldra ber om dette, blir dei kalla inn til møte. Sofie er med på deler av møtet. Ho seier at det går litt betre.

Nokre av tiltaka ser ut til å ha effekt. Det er mykje fokus på samarbeid og venskap i klassen og vaksne jobbar med å forbetre relasjonane til og mellom elevane. Sofie har tilbod om å snakke med helsesjukepleiar kvar veke. Det likar ho, det er fint å ha ein vaksen som lyttar, men det er òg ubehageleg når ho går ut av klassen og alle dei andre ser på og spør kva ho skal.

Nokre tiltak gjer vondt verre. Tiltaket med friminuttvener fungerer av og til. Det kjem an på kven ho er på gruppe med. Førre veke sa to av dei: «Vi vil ikkje at du skal vere saman med oss». «Men eg må jo det», svara Sofie. «Då får du i alle fall vere stille». Andre gongar blir Sofie gjort ansvarleg. Som på fotballbana; då Sofie prøvde å ta ballen som stadig gjekk forbi ho vart ho skulda for å øydelegge og kunne difor gå å hengje seg. Sofie gjekk vekk og ein lærar kom bort. «Kvifor er du ikkje med å spele? Ser du ikkje at heile klassen er med? Du kan ikkje berre velje vekk felles aktivitetar, då blir du aldri inkludert».

Nokre av tiltaka blir justert etter tilbakemelding frå foreldra. Dei fryktar Sofie begynner å bli lei av møter og «mas» og at ho ikkje lenger seier korleis ho har det. Heime gret ho mykje, har vondt i hovudet og ho vil verken på skulen eller på fritidsaktivitetar.

Barn og foreldre fortel:

- Dei får ikkje bidra i arbeidet med tiltak.¹¹
- Aktivitetsplanar har lite konkrete tiltak. Planar kan vere utydelege på kven som er ansvarlege, på tidsperiode for tiltak og på dato for evaluering.
- Tiltak ikkje blir gjennomførte, har ikkje effekt eller gjer vondt verre.
- Det vert sett inn tiltak der dei sjølve er ansvarlege for å forbetre situasjonen.
- Dei opplever ei forventning om at barnet heile tida skal halde vaksne underretta om korleis det går, meir enn at vaksne sjølv tar dette ansvaret og hentar inn informasjon.
- Vaksne grip ikkje inn i krenkingar.
- Dei saknar informasjon om kva tiltak som blir sett inn mot andre involverte barn.¹²

«Kvifor skal vår dotter snakka med helsesjukepleiar kvar veke? Det er ikkje det som skal til for at ho får det betre på skulen!»

-far

¹¹ Barn og foreldre skal aldri ha ansvaret for å finne tiltak. Det er heller ikkje slik at barn/foreldre kan «bestille» eller krevje tiltak, det skal ligge ei fagleg og pedagogisk vurdering til grunn for tiltaka.

¹² Skule og barnehage har teieplikt om tiltak for andre barn. Likevel kan dei dele noko informasjon. Til dømes kan ein vise til skulen sine rutinar for handtering av krenkingar – at dei «alltid i alle saker følgjer opp slik». Ansvarlege kan be om samtykke til å

Skulen klarar i løpet av våren i 6. klasse å stoppe krenkingane som går føre seg ved å kople foreldre i klassen tett på. Dei jobbar framleis aktivt med å bygge opp att relasjonar, både i klassen og på tvers av klassane. Sofie fortel at det går mykje betre og skulen lukker saka før sommaren. Sofie og foreldra tenkjer at det er godt å starte 7. klasse med å leggje bak seg alt som har vore.

Det er mange som kjennar det slik som Sofie og foreldra hennar. Det har vi stor forståing for og ser at gode endringar kan vare ved. Likevel vil vi understreke at det er viktig å følgje opp i lang tid etter at eit barn igjen har det trygt og godt.¹³

Kva med barnehage?

Historia om Sofie har gått føre seg over nokre år på barneskulen. Mange av dei som tar kontakt med oss fortel at det går føre seg over år, at det har eskalert frå tid til anna og at det heile starta i barnehagen.

Førespurnadar om barnehage handlar i stor grad om det same som i grunnskulen, men i tillegg spør ein ofte om korleis og til kven ein skal løfte saka. Frå januar 2020 har barnehagen fått eit nytt kapittel i barnehagelova; kapittel 8. Dette liknar mykje på kapittel 9A i opplæringslova for skulen og her finn ein tydeleg kva pliktar barnehagen har når barn ikkje har eit trygt og godt psykososialt miljø.

Vi håpar og trur det nye kapittel 8 vil føre til meir merksemd og kunnskap om barn sine rettar i og blant barnehagar, barnehageeigarar, støttesystem og foreldre. Med meir systematisk arbeid, vil vi kunne plukke opp fleire saker og hindre at dei følgjer barna inn i skulen.

Kva for hjelp ønskjer tilsette?

Omboda blir i hovudsak kontakta av foreldre, men det er og ein del tilsette som tar kontakt. Over 40 av førespurnadane kjem frå tilsette i barnehagar, skular og hjelpesystem.¹⁴ Gjennom desse førespurnadane kan ombodet fange opp kva tilsette har behov for eller ønskjer rettleiing om.

Tilsette fortel og spør om mykje det same som foreldre. Dei ønskjer barna og elevane sitt beste og har spørsmål om korleis ein skal forstå aktivitetsplikta og korleis ein skal og kan gå fram til det beste for barna. Det handlar ofte om kva som kan vere eigna tiltak i ei sak, innspel til tiltak som barn/foreldre ønskjer, utforming av aktivitetsplan og/eller når ein kan avslutte ei sak. Tilsette løftar òg ulik problemforståing og utfordringar i samarbeid med foreldre og mellom foreldre.

I år har fleire stilt spørsmål om samtale som tiltak. Tilsette på skulane og i hjelpesystemet spør om samtalegruppe, til dømes «jentegruppe», kan vere eit godt tiltak. Finst det eigne opplegg? Har skulen tilstrekkeleg kompetanse for å gjennomføre? Kva må ein passe på?

dele informasjon med andre foreldre. Det er òg mogleg å utarbeide aktivitetsplanar på gruppenivå, kor ein har tiltak som blir satt inn i heile klassen eller gruppa.

¹³ Sjå også Bruvik et al, 2017

¹⁴ Med hjelpesystem meiner vi helsesjukepleiar, PPT, BUP, osb.

Nokre tilsette har spørsmål om førebygging og foreldresamarbeid generelt. Både tilsette og FAU-representantar i barnehage og skule etterspør førebyggjande verktøy og ressursar ein kan nytte i foreldremøte.

I tillegg har fleire tilsette spørsmål om korleis ein kan jobbe med klassemiljø/grupper. Nokre spør om ombodet kan bidra i kartlegging, i arbeid med aktivitetsplikta eller i arbeid på gruppenivå.

Kva skal til for å lukkast med handtering? - oppmodingar frå mobbeombodet

Saka om Sofie er fiktiv, men er basert på mange av førespurnadane våre, og det vi høyrar at barn og foreldre opplever.

Vi ser at det er skilnad på korleis barnehagar og skular handterer saker som gjeld barnehage- og skulemiljø; nokre er trygge og nokre meir usikre. Frå vår ståstad kan vi i noko grad sjå kva som skal til for å praktisere god handtering. Basert på erfaringane våre gjennom året som har gått, rettar vi følgjande fem oppmodingar til ansvarlege i barnehage og skule:

1) Tru på barn

Alle tilsette må ha kompetanse og ressursar til å ta imot barn som fortel at dei ikkje har det bra. Dette inneber å kunne møte barnet og foreldre sine behov – her og no, òg på sikt. Å trygge barnets foreldre, bidrar til trygg og god handtering frå alle partar. Det er til barnets beste.

Å tru på barn og ta i mot barnet si oppleving er særleg viktig i situasjonar der den tilsette les situasjonen barnet står i på ein annan måte enn barnet sjølv.

Som eigar eller leiar av barnehage og skule, må ein sikre at tilsette, som individ og som gruppe, er trygge på korleis dei møter uro og uro-meldingar. Barnehage- og skuleeigar må òg sikre at leiarar/styrarar er trygge, har oversikt og har naudsynte ressursar for å dekke dei tilsette sine behov.

2) Ekte samarbeid

Foreldre må bli sett på som ein likeverdig partner og verdifull bidragsytar. Foreldresamarbeid må vere ein integreert del av barnehagen/skulen sin aktivitet.

Leiinga må sørge for at alle tilsette er klar over kva han/ho skal gjere for å fremme eit godt samarbeid med alle foreldre. Vidare må leiinga sørge for at ein har strategiar når samarbeidet blir vanskeleg.

Vi har vist at det er fleire problemstillingar som går igjen i handtering av saker. Både tilsette og foreldre fortel om ulik oppfatningar av det som går føre seg. **Det er lettare å komme vidare med saka**

om ein forstår ho likt, men det er ikkje ei føresetnad. Ein kan likevel bli samde om kva barnet treng for at det skal bli betre (Onsøien og Drugli, 2010).

«Samarbeidet mellom heim og skule må bære preg av felles mål, gjensidig forpliktelse og medvirkning». Skulen skal i følgje opplæringslova legge til rette for at foreldre har høve til medbestemming og påverknad på elevane si opplæring. Foreldresamarbeid syner at det er delt ansvar mellom heim og skule og viser likeverd og gjensidigheit mellom partane. Når samarbeidet fungerer optimalt, blir foreldra sett på som en engasjert og gjensidig partnar (Drugli & Nordahl, 2016).

Foreldresamarbeid må vere ein integrert del av barnehagen/skulen sin aktivitet. Det krev høg grad av forplikting frå alle.

Mobbombodet fremmar, som Lund (2020), eit responsivt foreldresamarbeid. Det inneber

- å vere lydhøyr ovanfor foreldre
- stille spørsmål til foreldre, med mål om å forbetre skulen for elevane
- at skulen gjer noko med det foreldra fortel

Responsivt foreldresamarbeid gir familien moglegheit for handling. Foreldre blir sett som verdifulle bidragsytarar til forbetring av praksis og tilsette ser på kritikk og uro som høve for læring.

3) Kjenn barn sine rettar

Vaksne som jobbar med barn må ha kunnskap om barn sine rettar og korleis gjere vurdering av barnets beste. Vaksne må vidare gjennomføre pliktene sine etter lovverket ovanfor barn.

Tilsette i barnehage og skule må særleg ha inngåande kompetanse om aktivitetsplikta, med delplikter, etter barnehagelova og opplæringslova. Det gjeld både kva lova betyr, men og kjennskap til eigne lokale retningslinjer.

Tilsette i barnehage og skule må utøve god forvaltningsskikk, - det vil seie å svare på e-post og førespurnadar, gi god informasjon og rettleiing.

Barn i Noreg har sterke rettar i barnehagelova¹⁵, opplæringslova¹⁶, grunnlova¹⁷ og barnekonvensjonen¹⁸. Barneombodet si ekspertgruppe anbefaler i sin siste rapport at studentar i utdanningar retta mot barn må få opplæring om barnekonvensjonen og kva konvensjonen inneber for deira arbeid.¹⁹ Vi støttar dette fullt ut.

Både barn og foreldre har rett til å medverke og rett til å bli høyr i saker om psykososialt miljø.²⁰ I trygge omgjevnader er det lettast for barn og unge å ytre seg om kva dei sjølv treng, kva som gjer godt og når dei kjenner dei trivst og har det trygt.

¹⁵ https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64?q=barnehagelova#KAPITTEL_8

¹⁶ https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61?q=oppl%C3%A6ringslova#KAPITTEL_11

¹⁷ https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1814-05-17-nn/KAPITTEL_5#KAPITTEL_5

¹⁸ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/barnekonvensjonen-nynorsk/id87589/>

¹⁹ Barneombodet si ekspertgruppe anbefaler i sin siste rapport, «Ungdom om medvirkning og barnerettighetsvurderinger» (2021) at vaksne må få informasjon og opplæring om barnekonvensjonen, og korleis ein gjer ei vurdering av barnerettar. <https://www.barneombudet.no/uploads/documents/Publikasjoner/Fagrappporter/Barnerettighetsvurderinger-og-medvirkning.pdf>

²⁰ Særleg i barnekonvensjonen (art 3 og 12), i grunnlova (§ 104), i opplæringslova (§ 9A-4), i barnehagelova (§ 3) og i forvaltningslova (§ 17).

Tiltak er skulen eller barnehagen sine grep, handlingar eller endring av praksis, som direkte kan forbetre barnet sin oppleving av det psykososiale miljøet. Tiltaka må vere konkrete. Tilsette må vite kvifor dei nyttar det eine eller det andre tiltaket og dei må vere medvitne kva ein vil oppnå med det. Det gjeld òg samtale som tiltak. Mobbeombodet avviser ikkje at samtale kan vere eit godt tiltak, men ein må vite kvifor ein har samtal og kva ein vil oppnå med samtalen. Skal ein bygge opp att tillit? Skal ein bli betre kjent med barnet? Skal barnet ha eit trygt rom for å fortelje om kva som skjer?

Risikovurdering av tiltaka er òg viktig, - kan tiltaket slå galt ut? Korleis? Kva gjer ein då?

Ein må halde fram arbeidet lengre enn ein trur for å sørge for at sakene ikkje «blussar opp att» etter ei tid. Skulen/barnehagen må følgje særskilt med, ha nokre ekstra sjekkpunkt og ein plan for korleis ein følgjar opp etter at saka er avslutta.

4) Forstå

Alle tilsette i barnehage og skule må ha god kompetanse om grupper, gruppedynamikk, sosialt samspel og felles forståing av kva krenking og mobbing er.

Den vaksne må ha kompetanse og i tillegg anerkjenne at dei ikkje veit alt ein situasjon, og at involverte kan ha svært ulike opplevingar. Avgjerande faktorar for å lukkast med handtering av miljøsaker, er at den som handterer saka er trygg i arbeidet sitt, veit kva lovverket krev, og kva som vert forventa i møte med barn og foreldre. I tillegg må tilsette ha kapasitet til å handtere. Dette må barnehage- og skuleeigar ta ansvar for.

5) Be om hjelp

Tilsette må vite når dei kan og bør be om hjelp. Dei må òg ha naudsynt kompetanse tilgjengeleg når dei har behov for hjelp.

Spisskompetanse, til dømes gjennom skuleteam eller kommunale innsatsteam, kan vere eit døme på ein måte å løyse behovet for fagleg hjelp og støtte.

Vår erfaring er at leiarar og andre tilsette ute i barnehagar og skular er usikre på tolking av lovverk og praktiske konsekvensar av lovverk, og ønskjer støtte i arbeid med psykososialt miljø. Vi ser at mellom anna undersøking er ei delplikt som kan vere krevjande.

Når saker som gjeld psykososialt miljø har vorte handterte tenkjer vi òg det kan det vere nyttig å møtast for oppsummering og debrief; tankar om sjølve hendingane og korleis saka utvikla seg, men òg korleis prosessen var for tilsette – fekk den enkelte nok støtte og dekt sine behov undervegs? Gjennom ein slik prosess kan ein bli tryggare på både andre sine og eigne behov, og dermed stå stødigare ved neste møte med uro-melding eller utrygt miljø.

Vegen vidare

Mobbeombodet held fram arbeid for at barn og elevar skal få tatt i vare rettane sine til trygge og gode barnehage- og skulemiljø. Vi skal også i komande år vere eit lågterskeltilbod for barn, elevar og deira foreldre. Førespurnader som gjeld utrygge barnehage- og skulemiljø har høg prioritet, og vi ser stor nytte i å gi støtte til barn og foreldre i slike situasjonar.

Vi vil fortsetje arbeid med å gjere ombodstenesta kjend i Vestland. Det gjer vi både gjennom ulike oppdrag for foreldre og tilsette i barnehage og skule, og gjennom digitale treffpunkt som informasjon på nett, aktuelle innlegg i sosiale medium og webinar.

Mobbeombodet ser nytte i å støtte ansvarlege i arbeid med både førebygging og handtering av utrygge miljø og mobbing. Det vil vi halde fram med. Og vi vil vere pådrivarar for at kommunane etablerer eigna ressursar for sine tilsette i barnehage og skule. Å lukkast med handtering gir fleire gevinstar ut over det at barn får det trygt og godt att. Mellom anna ser vi at foreldre sin tillit til barnehagen og skulen aukar, og at leiing og tilsette vert tryggare i arbeid med handtering.

Å støtte barn, foreldre og tilsette i arbeid med å skape trygge miljø for alle, tenkjer vi er ein viktig del av ansvaret til kommunane.

Saman for trygge og gode barnehage- og skulemiljø!

Det er lettare å komme vidare med saka om ein forstår ho likt, men det er ikkje ei føresetnad. Ein kan likevel bli samd om kva barnet treng for at det skal bli betre.

- Onsøien og Drugli, 2010

Kjeldeliste

Barneombudet (2021), «Ungdom om medvirkning og barnerettighetsvurderinger», <https://www.barneombudet.no/uploads/documents/Publikasjoner/Fagrapporter/Barnerettighetsvurderinger-og-medvirkning.pdf>

Breivik, K., Bru, E., Hancock, C., Idsøe, E. C., Idsøe, T., & Solberg, M. E. (2017). *Å bli utsatt for mobbing. En kunnskapsoppsummering om konsekvenser og tiltak*. Henta 01.12.2020 frå <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/rapporter/a-bli-utsatt-for-mobbing-en-kunnskapsoppsummering-om-konsekvenser-og-tiltak/>

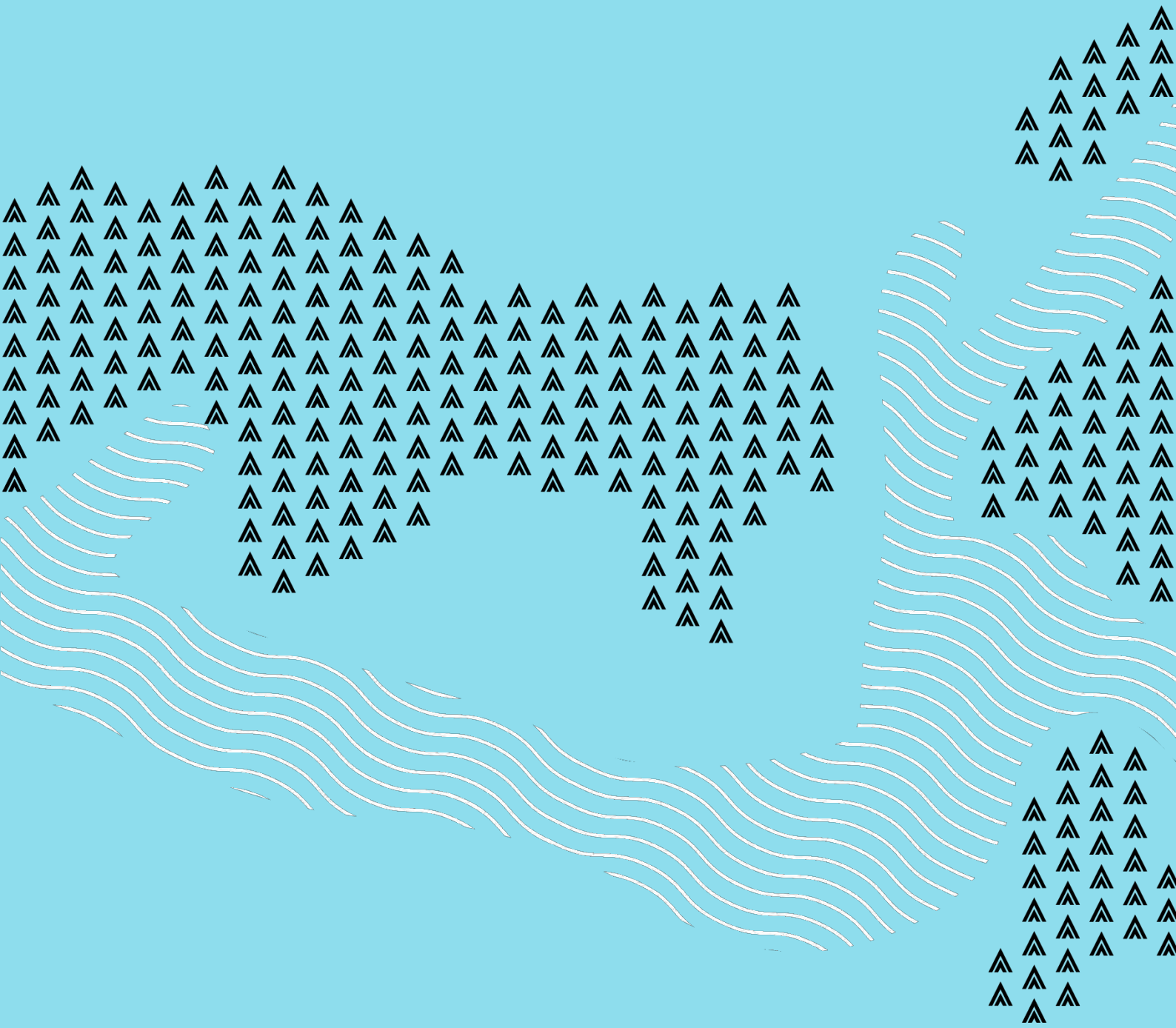
Drugli, Flygare og Nordahl (2016), *Relasjoner mellom elever*, <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/sosial-laring-gjennom-arbeid-med-fag/relasjoner-mellom-elever/larerelev-relasjonen-og-elevelev-relasjoner/>

Drugli, M.B. & Onsøien, R. (2010) *Vanskelige foreldresamtaler – gode dialoger*. Cappelen Akademisk Forlag.

Drugli, M.B. & Nordahl, T. (2016). *Samarbeidet mellom skole og hjem*, Utdanningsdirektoratet. Henta 01.12.20 frå: <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/samarbeid/samarbeid-mellom-hjem-og-skole/samarbeidet-mellom-hjem-og-skole/>

Lund, G. E. (2020). Responsivt forældresamarbejde i skolen. *Tema: Forældresamarbejde – en udfordring for læreruddannelsen og et vilkår for skolen. Studier i Læreruddannelse og Profession*. 5(1) (s. 52-72). Henta 01.12.2020, frå <https://tidsskrift.dk/SLP/issue/view/8790/1160?fbclid=IwAR0X-VZabvXReLGLC0Bu4oMpH7qUSSowZ3Fzq9513Dlq0MppEsFwctwYxtc>

Seland et al (2020), *Evaluering av ordning med fylkesvise mobbeombud for barnehage og grunnskole*, NOVA-rapport, https://www.udir.no/contentassets/a252bc9ffb8d43819923e1c2c164a51f/fylkesvise-_mobbeombud_nova-rapport-2020.pdf

Fra: olsnes-o@online.no <olsnes-o@online.no>

Sendt: torsdag 4. november 2021 19:10

Til: Anders.Vatle@eidfjord.kommune.no; Karstein Totland <Karstein.Totland@masfjorden.kommune.no>; Kjetil Eikefet <kjetil.eikefet@modalen.kommune.no>

Kopi: Per Lerøy <Per.Leroy@austrheim.kommune.no>; roald.aga.haug@ullensvang.kommune.no; Hans.Erik.Ringkjøb@voss.herad.no; Janne Eraker <janne.eraker@vestlandsrevisjon.no>

Emne: Info til valnemnda i Vestlandsrevisjon IKS - førebuing av framlegg til møte i representantskapet des. 2021

Viktighet: Høy

Til medlemne i valnemnda

Syner til protokoll frå stiftingsmøte for Vestlandsrevisjon IKS, på Voss den 02.10.2020

Under sak 10: Val av valnemnd – vart det gjort slik vedtak:

-

Som valnemnd er desse vald:

Medlem 1: **Anders Vatle**

Medlem 2: **Karstein Totland**

Medlem 3: **Kjetil Eikefet**

Varamedlem 1: **Per Lerøy**

Varamedlem 2: **Roald Aga Haug**

Etter samråd og på vegne av styret vert valnemnda her kontakta for å førebu val av styre på neste møte i representantskapet.

Møtet vil verte halde i desember, men dato er ikkje fastsett enno.

NB ! Valnemnda sitt framlegg bør føreliggje innan 30. november.

Under sak 16: Val av styre – vart det gjort slik vedtak:

Til styret vart vald:

Styreleiar: **Øivind Olsnes**

Nestleiar: **Björg Djukastein**

Medlem: **Sveinung Kvamme**

Medlem: **Lovisa Midtbø – for eit år (2021)**

Medlem: **Johannes Grønsdal – for eit år (2021)**

Medlemmer vert vald for to år om gongen. Leiar og nestleiar for eit år om gongen.

Til vara i rekkefylgje vart vald:

1. Anders Kristoffer Oppheim
2. Siri Fahlvik Pettersen
3. Anne Lise Bleie

Varamedlemmer vert vald for to år om gongen.

Litt informasjon om styret sitt arbeid i 2020/21

Styret har vore aktivt engasjert i utviklingsarbeidet for selskapet.

Det vart halde 2 møte i 2020. Så langt er det halde 5 møte i 2021 og det er planlagt eit møte i des. (Referat frå styremøta er sendt alle ordførarane etter møta)

Framlegg til ein styreinstruks vil truleg verte drøfta/handsama på møte i desember.

Det er ikkje føreteke noko formell evaluering av styrearbeidet i perioden.

Eg tør her kort peike på følgjande tilhøve som valnemnda kan ha i mente ved sitt arbeid:

- Ullensvang kommune har sagt opp si deltaking i selskapet med verknad frå i løpet av 2. halvår 2022
- Vi skal ved å fusjonera våre to aksjeselskap, effektivisere organiseringa av desse, og vi vil med dette ha færre styremedlemar i det nye og fusjonerte selskapet. Ved eventuelt val av nye styremedlem i IKS-et, kan valnemnda vurdere den samla kompetanse i styret. I den samanheng kan valnemnda ha i mente, at ei styrking av kompetansen/erfaringar med marknadskontakt for revisjon/rekneskapsoppgåver kan vere viktig i vidare strategiarbeid.

Dersom valnemnda ønskjer andre opplysningar frå styrearbeidet i perioden, så kan underteikna kontaktast.

Med venleg helsing

Øivind Olsnes
Vahaugen 26
5913 Eikangervåg
tlf 56597016 mob 47467006

INNKALLING TIL REPRESENTANTSKAPSMØTE I NGIR

Det vert representantskapsmøte **måndag 25. oktober 2021 kl. 11.30** på Alver hotell.

Sakliste:

- Sak 11/21 Godkjenning av innkalling og sakliste
Sak 12/21 Val av medlemmer til å skriva under møteprotokoll
Sak 13/21 Meldingar
a) Diverse munnleg orientering
b) Informasjon organisering v/ advokat Trine Lise Fromreite (Simonsen Vogt Viik)
c) Informasjon strategiprosess
- Sak 14/21 NGIR Organisering
Sak 15/21 Budsjett 2022 og økonomiplan 2022-25

Møtet startar med mat.

Sakspapir vert sendt på e-post 14 dagar før møtet.

Me har tidlegare opplevd at NGIR sitt representantskap ikkje har vore vedtaksført som fylgje av stort forfall utan varsel / varsel med særskilt kort frist. Me oppfordrar difor alle til å melda frå så tidleg som mogleg dersom dei ikkje kan møte den aktuelle dagen, slik at me kan kalla inn vararepresentant. Melding kan gjevast til bjorn.berg@ngir.no. Det er og mogeleg å bruke elektronisk kalender og informere om ein kan møte eller ikkje.

Kjevikdalen, 11.10.21

Tormod Skurtveit
- Leiar i representantskapet -

Bjørn Berg
- Dagleg leiar -

REPRESENTANTSKAPSMØTE

Møtedato: 25.10.21

Sak nr: 14/21

Sakshandsamar:

Berg/Fredriksen

NGIR organisering

Vedlegg:

Notat med oppsummering frå advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS

Bakgrunn

Representantskapet vedtok i sak 27/20 å setta i gang ei utgreiing på bakgrunn av det som var kome fram i notat frå Samfunnsbedriftene. Vedlagt følgjer utreiinga.

Advokat Trine Lise Fromreide vil presentere utgreiinga på representantskapet.

Saka

Advokat Trine Lise Fromreide frå advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS blei engasjert for å gjera utreiinga. Ho var ferdig med den før sommaren, og den har nå vore lagt fram for de tillitsvalte og for styret i NGIR.

Fromreide konkluderer i notatet at det er svært vanskeleg å omorganisera NGIR tilstrekkeleg nok, slik at eigarkommunane kan foreta direkte anskaffingar hjå NGIR utan å følgja regelverket for offentlege anskaffingar. Dette skuldast at ei slik omorganisering hadde splitta opp organisasjonen så mykje at det hadde gått utover stordriftsfordelane i NGIR. Svekkast stordriftsfordelane vil dette gje dyrare og dårlegare tenester til hushalda og næringslivet i NGIR-området.

Når NGIR ikkje klarer å splitta organisasjonen tilstrekkeleg, kan NGIR sine eigarkommunar ikkje kjøpe tenester for det kommunale avfallet direkte frå NGIR utan å sjå til regelverk for offentlege anskaffingar. Når det gjeld avfall frå hushalda er dette sikra å vere i tråd med anskaffingsregelverket gjennom at einerett er innarbeid i den nye renovasjonsforskrifta.

Det anbefalast likevel ei omorganisering av NGIR, som vil retta opp forholda for NGIR når det gjeld framtidig regelverk for konkurranse på like vilkår. Samstundes vil ny organisering kunne leggja til rette for at NGIR framleis kan vera ein viktig samarbeidspart for næringslivet og kommunane i NGIR-området, og vera ein bidragsytar i utviklinga av den sirkulære økonomien i Noreg.

Styret har vedteke at det skal jobbast vidare med ei modell for ny selskapsorganisering av NGIR, og ynskjer no representantskapet sin tilslutning. Planen er at modellen vert lagt fram for styret i vinter, og så vil saka handsamast i representantskapet i dei to møta i 2022. Ei eventuell endring vil tidlegast kunne skje ved årskiftet 2022/23.

Dei tillitsvalte vil få modell til ny organisering så snart det føreligg og før det leggest frem for styret.

Styrets framlegg til vedtak:

Styret legg i løpet av 2022 fram ei modell for ny selskapsorganisering av NGIR.

Til: Nordhordland og Gulen Interkommunale Renovasjonsselskap IKS
Fra: Advokat/partner Trine Lise Fromreide, advokat Belinda Jensen og advokatfullmektig Therese Larsen

Ansvarlig advokat:
Trine Lise Fromreide

Vår ref.:
87524 501 TLF/BJE

Bergen
6. april 2021

OPPSUMMERING - OMORGANISERING AV NORDHORDLAND OG GULEN INTERKOMMUNALE RENOVASJONSSKAP IKS

1 Bakgrunn og mandat

Nordhordland og Gulen Interkommunale Renovasjonsselskap IKS (heretter omtalt som "NGIR") har anmodet Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS om bistand til å utrede mulig fremtidig omorganisering av NGIR.

Bakgrunnen er at administrasjonen og styret i NGIR har vurdert situasjonen knyttet til eierkommunenes innkjøp av tjenester fra NGIR opp mot anskaffelsesregelverket og eventuelle behov for endringer i NGIR som forberedelse på det forslag som har kommet frem i Oslo Economics sin rapport vedrørende konkurranse på like vilkår. Det er kommunen som innkjøper som har ansvaret for sine innkjøp iht anskaffelsesregelverket, men NGIR ønsker å utrede om kommunen kommer i fare for å bryte gjeldende regelverk. NGIR har innhentet en overordnet vurdering av dagens situasjon fra NGIR sin arbeidsgiver- og interesseorganisasjon, Samfunnsbedriftene, jf. notat datert 18. september 2020. Samfunnsbedriftenes vurdering er at dagens organisering og virksomhet ikke ser ut til å være i samsvar med anskaffelsesregelverket, fordi NGIRs næringsvirksomhet, det vil si aktivitet for andre enn eierkommunene, overstiger terskelverdien på 20 % etter reglene om utvidet egenregi etter anskaffelsesforskriften § 3-1.

Som følge av ovennevnte, har representantskapet i NGIR tilrådet å sette i gang en utredning for å finne en organisering av NGIRs virksomhet som er forenlig med anskaffelsesregelverket og fremtidig regelverk for konkurranse på like vilkår. Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS er engasjert av NGIR i den forbindelse. Oppdraget skal være med å danne grunnlaget for en endelig avgjørelse omkring fremtidig organisering av NGIRs virksomhet, og dette notatet er utformet med henblikk på dette.

2 Faktum og forutsetninger

Som grunnlag for vår vurdering har vi mottatt informasjon i møter samt skriftlig informasjon fra NGIR, som er nærmere beskrevet i hovednotat datert 6. april 2021. Dette notatet inneholder en oppsummering av hovednotatet.

3 Oppsummering

Problemstillingen som har oppstått er hvorvidt de syv eierkommunene; Alver, Austrheim, Fedje, Gulen, Masfjorden, Modalen og Solund kan kjøpe inn tjenester fra NGIR IKS uten å gå veien om en offentlig anskaffelse.

Det er allerede konkludert med i notat fra Samfunnsbedriftene at slik situasjonen er per i dag, overholder ikke NGIR de krav som settes til leverandør av tjenestene, for at egenregiunntaket i anskaffelsesregelverket kan komme til anvendelse.

På denne bakgrunn er det tatt en gjennomgang for å vurdere hvorvidt NGIR og evt. eierkommuner, gjennom tiltak, kan innrette seg slik at leveringer skjer innenfor de rammer som anskaffelsesregelverket setter.

- Det er herunder vurdert hvorvidt kommunene kan tildele en enerett til NGIR. Den rettslige situasjonen for bruk av enerett er ikke avklart på avfallssektoren. Det er imidlertid klare indikasjoner for at det kun lovlig kan foretas enerettstildeling for husholdningsavfall, og dermed ikke næringsavfall. Ved bruk av enerett vil det, slik tolkningen av regelverket står i dag, være risikofylt for næringsavfall. Det må likevel presiseres at det heller ikke per i dag, foreligger en klar konklusjon på at bruk av enerett ikke lovlig kan tildeles næringsavfall og en endelig avklaring fra ESA avventes.
- Det er også vurdert hvilke tiltak NGIR kan foreta for å innfri de vilkår som settes til leverandørbedriften, for at kommunene skal kunne kjøpe inn tjenestene under egenregiunntaket i regelverket for offentlige anskaffelser. Vi ser her at det juridisk sett fullt ut er mulig å overføre næringsvirksomhet til et datterselskap, slik at vilkårene for egenregi innfris. Imidlertid vil det praktisk og driftsmessig sett være svært vanskelig å flytte over en tilstrekkelig stor andel av næringsvirksomheten til et datterselskap, slik at NGIR IKS vil innfri kravet til mindre enn 20% næringsvirksomhet. De driftsmessige utfordringer vil være til stede når det gjelder det personalmessige, i tillegg til utfordringer knyttet til en fullstendig overføring av deponiet. Basert på de driftsmessige utfordringer, ser det dermed ikke ut til at NGIR vil klare å innfri vilkårene for å kunne levere tjenester til sine eierkommuner under egenregiunntaket selv ved opprettelse av et datterselskap.

Spørsmålet som har oppstått i forbindelse med at en omorganisering likevel er vurdert, er om det vil kunne være andre fordeler ved å opprette et datterselskap til å forestå deler av næringsdriften. Dette vil i stor grad være kommersielle vurderinger som NGIR selv må forestå, men vi kan vise til at det driftsmessig kan være fordeler å skille ut næringsvirksomhet dersom en eksempelvis ser at næringsvirksomhet og den offentlige virksomhet skiller seg fra hverandre i så stor grad at det strategisk er viktig å konsentrere driften i eget selskap.

- IKS som selskapsform brukes i stor grad for samarbeid om offentlige oppgaver. Aksjeselskapsformen er mer allment brukt som organisasjonsform for næringsvirksomhet og har klart regelverk innrettet med det for øye.
- Statsstøtterettslig vil en få klarere skille på den delen som skilles ut, noe som også kan trygge andre aktører på at de statsstøtterettslige prinsippene overholdes ved inngivelse av tilbud etc.
- Det gjøres også oppmerksom på at det har kommet forslag i rapport fra Oslo Economics om at det skal bli påbudt for alle kommuner å skille ut næringsvirksomhet over MNOK 12 til egne aksjeselskaper. Dette forslaget er ikke behandlet ferdig og det er ikke kommet informasjon om

det forslag er nærstående i tid eller ikke, men dette kan altså bli innført. En gjennomføring av et skille allerede nå vil forberede et slikt eventuelt krav.

- Det stilles også stadig nye krav til næringslivet knyttet til avfall og miljø. Dersom virksomheten er utskilt fra NGIRs offentlige virksomhet, vil det i større grad kunne muliggjøre investering, innovasjon og utvikling for å imøtekomme nye krav i næringslivet.
- En konsentrasjon av næringsvirksomheten vil kunne gi fordeler for driften.

Andre forhold:

- Vår vurdering er at aksjeselskap er en god organisasjonsform ved eventuell utskillelse av NGIRs næringsvirksomhet.
- Valg av en eventuell organisasjonsstruktur (ett eller flere selskaper etc.) er ikke vurdert i dette notatet.
- Formålsbestemmelsen åpner for å organisere NGIRs virksomhet i datterselskaper, og etter vår vurdering vil en omorganisering av NGIRs virksomhet som omtalt i dette notatet være forenlig med selskapets formål.
- Skattemessige forhold må ivaretas da overdragelse av virksomhet som hovedregel medfører en skattemessig realisasjon.
- Skattefri overføring kan skje ved fusjon etter skatteloven kap. 11 for ordinære aksjeselskaper. Dette er annerledes for IKS, som ikke er omfattet av reglene i skatteloven kap. 11. I administrativ praksis fra skattemyndighetene er det akseptert gjennomføring av skattefrie *fusjoner* etter ulovfestet rett, der enheter som ikke er aksjeselskap deltar i fusjonen. Vi har ikke kjennskap til tilsvarende praksis for *fusjoner*. Den eneste måten å skape full sikkerhet for om en slik transaksjonsmodell er mulig for et IKS, er å innhente en BFU (bindende forhåndsuttalelse) fra skattemyndighetene før transaksjonen gjennomføres. En annen mulighet er å søke om skattefritak.
- Verdssettelse ved overdragelse må skje på armlengdes avstand.
- Verdssettelse ved utleie (leievederlag) må også skje på armlengdes avstand.
- Ved utleie av deponi må en anskaffelsesrettslig særlig være oppmerksom på at dette ikke må være å anse som en driftstjeneste etter reglene om konsesjonskontrakter.
- Virksomheten i et nystiftet aksjeselskap bør ikke utelukkende basere seg på innleie av NGIRs personell, da det raskt kan bli et spørsmål om utleie vil måtte følge reglene om innleie fra bemanningsforetak grunnet stort omfang. Innleie fra bemanningsforetak er kun tillatt dersom vilkårene for midlertidig ansettelse er oppfylt, og midlertidig ansettelse kan ikke anvendes for å dekke et permanent arbeidskraftsbehov. Følgelig bør utleie av personell fra NGIR begrenses til et mindre omfang, hvor det ut fra arbeidsoppgaver, hvor varig behovet er, og øvrige konkrete omstendigheter må vurderes om det er anledning til innleie etter reglene om innleie fra produksjonsbedrifter, jf. arbeidsmiljøloven § 14-13.
- Reglene i arbeidsmiljøloven om virksomhetsoverdragelse må følges.

Til: Nordhordland og Gulen Interkommunale Renovasjonsselskap IKS
Fra: Advokat/partner Trine Lise Fromreide, advokat Belinda Jensen og advokatfullmektig Therese Larsen

Ansvarlig advokat:
Trine Lise Fromreide

Vår ref.:
87524 501 TLF/BJE

Bergen
6. april 2021

OMORGANISERING AV NORDHORDLAND OG GULEN INTERKOMMUNALE RENOVASJONSSKAP IKS

1	Bakgrunn og mandat.....	3
2	Faktum og forutsetninger	4
2.1	Overordnet.....	4
2.2	Nærmere beskrivelse av NGIR sin virksomhet.....	4
2.2.1	Eierskap og ledelse.....	4
2.2.2	Organisasjon	5
2.2.3	Deponi i Kjevikdalen.....	6
2.2.4	Andre driftsmidler.....	6
2.2.5	Personale.....	7
3	Oppsummering.....	10
4	Anskaffelsesloven og -forskriften som rammeverk for omorganisering.....	10
4.1	Innledning.....	10
4.2	Rettslig utgangspunkt	11
4.3	Nærmere om unntaket for utvidet egenregi	11
4.4	Kontrollkriteriet	12
4.4.1	Generelt.....	12
4.4.2	Kontroll gjennom andre rettssubjekter	13
4.4.3	Felles kontroll - flere eierkommuner og dermed flere oppdragsgivere	13
4.5	Aktivitetskriteriet	14
4.6	Introduksjon til enerett.....	15
4.6.1	Innledning.....	15
4.6.2	Vilkårene for enerett.....	15
4.6.2.1	Oversikt over vilkårene.....	15

4.6.3	Restriksjon.....	16
4.6.4	Skjønnsmargin	16
4.6.5	Tvingende allmenne hensyn	16
4.6.6	Forholdsmessighet.....	16
5	Konkret vurdering Enerett.....	16
5.1	Omorganisering og forholdet til enerett.....	16
5.2	Nærmere om enerett.....	17
5.2.1	Innledning.....	17
5.2.2	Vilkårene for enerett.....	17
5.2.2.1	Oversikt over vilkårene.....	17
5.2.2.2	Tjenestekontrakt.....	17
5.2.2.3	Leverandøren må selv være offentlig oppdragsgiver	18
5.2.2.4	Det må foreligge en enerett.....	20
5.2.2.5	Enerett må tildeles før kontraktsinngåelsen	21
5.2.2.6	Eneretten må være i samsvar med EØS-avtalen	22
5.2.2.7	Restriksjon.....	22
5.2.2.8	Tvingende allmenne hensyn	22
5.2.2.9	Egnet til å nå målet.....	23
5.2.2.10	Nødvendig og forholdsmessig tiltak.....	23
5.2.2.11	Unntak fra konkurransereglene i EØS-avtalens artikkel 59 (2).....	24
5.2.3	Pågående sak for ESA.....	25
5.2.3.1	ESAs foreløpige konklusjon.....	26
5.2.3.2	Vilkårene	26
5.2.3.3	Argumentene i vurderingen.....	27
5.2.3.4	Brudd på regelverket	27
5.2.3.5	Status i saken.....	27
5.2.4	Nærmere om husholdningsavfall.....	28
5.2.5	Nærmere om kommunalt næringsavfall.....	29
5.2.6	Risikoer og konsekvenser	30
5.3	Enerettstildeling for NGIR: Oppsummering av konklusjoner.....	30
6	Mulig modell for omorganisering av NGIR.....	31
6.1	Utskillelse av næringsvirksomhet i egen juridisk enhet?.....	31
6.2	Hvordan kan utskillelse av næringsvirksomhet gjennomføres?.....	32
6.2.1	Valg av selskapsform.....	32
6.2.2	Valg av struktur	32
6.2.3	Kan representantskapet i NGIR stifte datterselskap uten involvering fra eierkommunene?	
	33	

6.2.4	Overføring av deponi, øvrige driftsmidler og personell til datterselskap	33
6.2.4.1	Bakgrunn	33
6.2.4.2	Overføring av virksomhet, deponi, driftsmidler og personell fra NGIR til datterselskap	34
6.2.4.3	Salg av eiendeler	34
6.2.5	Særlig om overdragelse av deponi og virksomheten knyttet til deponiet	35
6.2.5.1	Utleie av deponi	35
6.2.5.2	Skattefri fisjon	36
6.2.5.3	Konsernintern overføring av eiendeler mellom konsernselskaper	37
6.2.5.4	Søknad om skattelempe etter skatteloven § 11-22	38
6.2.6	Særlig om overføring av personell	39
6.2.6.1	Bakgrunn	39
6.2.6.2	Utleie av personell	39
6.2.6.3	Virksomhetsoverdragelse etter arbeidsmiljøloven kapittel 16	40
6.2.6.4	Konsekvensene av at det foreligger virksomhetsoverdragelse etter aml. kap. 16	40
6.2.7	Hvordan oppfylle kontrollkriteriet for utvidet egenregi	41
6.3	Praktiske utfordringer ved å skille NGIRs næringsvirksomhet fra øvrig virksomhet	42
6.4	Konsekvenser av å ha et aksjeselskap som datterselskap av et interkommunalt selskap	43
6.4.1	Finansiering av aksjeselskap	43
6.4.2	Muligheten for å ta ut midler fra datterselskapet	43
6.4.2.1	Utbytte	43
6.4.2.2	Konsernbidrag	44
6.4.2.3	Tilbakebetaling av innbetalt kapital	44
6.4.2.4	Forholdet til reglene om skattefrie institusjoner	44
7	Forholdet til statsstøttereguleringen	45
7.1	Generelt	45
7.2	Konkurransen på like vilkår	46

1 Bakgrunn og mandat

Nordhordland og Gulen Interkommunale Renovasjonsselskap IKS (heretter omtalt som "NGIR") har anmodet Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS om bistand til å utrede mulig fremtidig omorganisering av NGIR.

Bakgrunnen er at administrasjonen og styret i NGIR har vurdert situasjonen knyttet til eierkommunenes innkjøp av tjenester fra NGIR opp mot anskaffelsesregelverket og eventuelle behov for endringer i NGIR som forberedelse på det det forslag som har kommet frem i Oslo Economics sin rapport vedrørende konkurranse på like vilkår. Det er kommunen som innkjøper som har ansvaret for sine innkjøp iht anskaffelsesregelverket, men NGIR ønsker å utrede om kommunen kommer i fare for å bryte gjeldende regelverk. NGIR har innhentet en overordnet vurdering av dagens situasjon fra NGIR sin arbeidstaker-

og interesseorganisasjon, Samfunnsbedriftene, jf. notat datert 18. september 2020. Samfunnsbedriftenes vurdering er at dagens organisering og virksomhet ikke ser ut til å være i samsvar med anskaffelsesregelverket, fordi NGIRs næringsvirksomhet, det vil si aktivitet for andre enn eierkommunene, overstiger terskelverdien på 20 % etter reglene om utvidet egenregi etter anskaffelsesforskriften § 3-1.

Som følge av ovennevnte, har representantskapet i NGIR tilrådet å sette i gang en utredning for å finne en organisering av NGIRs virksomhet som er forenlig med anskaffelsesregelverket og fremtidig regelverk for konkurranse på like vilkår. Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS er engasjert av NGIR i den forbindelse. Oppdraget skal være med å danne grunnlaget for en endelig avgjørelse omkring fremtidig organisering av NGIRs virksomhet, og dette notatet er utformet med henblikk på dette.

2 Faktum og forutsetninger

2.1 Overordnet

Som grunnlag for drøftelsene i dette notatet har NGIR skaffet til veie oversikt over dagens organisasjonsstruktur. I tillegg har de gitt en beskrivelse av de ulike organisasjonsdeler og de oppgaver og virksomheter som disse har. Det har også vært gjennomført flere møter med NGIR som har bidratt med mer utfyllende informasjon om den virksomhet som drives, herunder også en omvisning ved NGIRs renovasjonsanlegg og deponi i Kjevikdalen i Alver kommune.

2.2 Nærmere beskrivelse av NGIR sin virksomhet

2.2.1 Eierskap og ledelse

NGIR er eiet av de syv kommunene Alver, Austrheim, Fedje, Gulen, Masfjorden, Modalen og Solund. Samarbeidet er regulert gjennom en selskapsavtale, sist revidert av medlemskommunene i 2019 og gjeldende fra og med 1. januar 2020.

Selskapsformen interkommunalt selskap (IKS) innebærer at eierkommunene hefter ubegrenset for en andel av selskapets forpliktelser tilsvarende eierandelen, som til sammen utgjør NGIRs samlede forpliktelser. Eierkommunene sin eier- og ansvarsandel blir fastsatt som en prosentdel i forhold til folketallet i den enkelte kommune, og som blir justert hvert 4. år, neste gang per 1. januar 2024. Per 1. januar 2020, er eier- og ansvarfordelingen som følger:

Alver kommune:	77,27 %
Austrheim	7,59 %
Fedje	1,45 %
Gulen	6,07 %
Masfjorden	4,47 %
Modalen	1,03 %
Solund	<u>2,12 %</u>
	100 %

Selskapet ledes av et representantskap, hvor samtlige av eierkommunene er representert, samt et styre og en daglig leder. Representantskapet er NGIR sitt øverste organ.

I samsvar med selskapsavtalen § 8 har Alver kommune syv medlemmer i representantskapet, og de øvrige eierkommunene har to medlemmer hver. Totalt er det dermed 19 medlemmer i

representantskapet. Hvert medlem i representantskapet har én stemme. Det er kommunestyret i den enkelte kommune som oppnevner sine medlemmer i representantskapet. Minst halvparten av medlemmene fra hver kommune skal også være medlem i kommunestyret.

Representantskapets oppgaver er å se til at NGIR blir drevet i tråd med sitt formål, samt i samsvar med gjeldende lover, vedtekter og andre vedtak og retningslinjer fra eierkommunene. Representantskapet skal videre blant annet fastsette og godkjenne NGIRs årsregnskap, velge revisor og medlemmer i styret, vedta økonomiplan og årsbudsjett for NGIR, vedta eventuelle endringer i gebyrregulativet og opptak av lån, salg av fast eiendom og større kapitalgjenstander, gi fullmakter til styret, og behandle saker som styret eller andre ønsker at representantskapet skal behandle.

Styret blir valgt av representantskapet, og har ansvaret for forvaltningen av NGIR, herunder å sørge for en tilfredsstillende organisering og å se til at virksomheten blir drevet i samsvar formålet, vedtektene, årsbudsjettet og andre vedtak og retningslinjer fastsatt av representantskapet og eierkommunene.

Daglig leder blir tilsatt av styret, og skal administrere selskapet etter de retningslinjene og pålegg som styret har gitt.

2.2.2 Organisasjon

NGIRs virksomhet består av avfallshåndtering av både husholdnings- og næringsavfall. Husholdningsavfall er "avfall fra private husholdninger, herunder større gjenstander som inventar og lignende" jf. lov av 13.03.1981 nr. 50 "Forurensningsloven" §27a 1. ledd. Med næringsavfall menes avfall fra offentlige og private virksomheter og institusjoner jf. Forurensningsloven §27a 2. ledd.

Vi har fått opplyst fra NGIR at selskapet er delt opp i følgende fire organisasjonsdeler:

1. **Drift:** *"Består av avdelingane Sortering, Transport og Utedrift. Drift leverer tenester til resten av organisasjonen og handtera nedstrømsavtaler og nokre oppstrømsavtaler. På dei fleste område leverer Drift tenester samstundes til Hushald og Næring. Til dømes køyrar Drift renovasjonsrutar der både hushald- og næringsavfall samlast inn samstundes. Næringsavfallet vert vege, mens vekt på hushaldsavfall finnast ved å vega total vekt og trekke frå vekt på næringsavfallet. Eit anna døme er sortering av avfall, som inneheld både hushald- og næringsavfall. Det er svært viktig for NGIR å behalde denne samdrifta for å kunne tilby eit kostnadseffektivt tilbod til hushalda og næringslivet i eigarkommunane. Den geografiske spreinga i mange av NGIR sine kommunar vil føra til eit mykje dårlegare tilbod viss ikkje NGIR kan levera som i dag."*
2. **Hushold/forvaltning:** *"Hushald forvaltar den lovpålagte delen av eigarkommunane sitt ansvar i Forureiningslova for avfall frå bustader og hytter i kommunane. Inntekt for Hushald er årlege gebyr for renovasjon og slam."*
3. **Næring:** *"Sel tenester til næringslivet, og hev også kundar utanfor NGIR sitt geografiske område. Kommuneavfall (frå skular, sjukeheimar og liknande) reknast som næringsavfall, men er sal til eigar når ein vurderer utvida egenregi. Næring betener også vekta i Kjevikdalen der alle lass inn og ut vegast."*
4. **Daglig ledelse og støtte:** *"Leverer tenester til heile organisasjonen."*

Oversikt over organisasjonen:

NGIR - organisasjonsdelar

2.2.3 Deponi i Kjevikdalen

NGIR har et deponi i Kjevikdalen for deponering av avfall. Per i dag er den i alt vesentlige bruken av deponiet knyttet til NGIRs næringsvirksomhet. NGIR anslår at andelen avfall til deponiet fra næring utgjør omtrent 97 %, mens resterende avfall (3 %) er fra husholdningsavfall. Fordelingen er gjort med bakgrunn i et fordelingsgrunnlag basert på vekt lagt på deponiet de siste tre årene. Fordelingen mellom næring/husholdning har endret seg vesentlig etter 2010, da det ble innført forbud mot deponering av biologisk nedbrytbart avfall (restavfall).

NGIR har løyve fra Fylkesmannen i Hordaland etter forurensingsloven for deponering av avfall på deponiet, på nærmere fastsatte vilkår, jf. løyve datert 23. november 2018

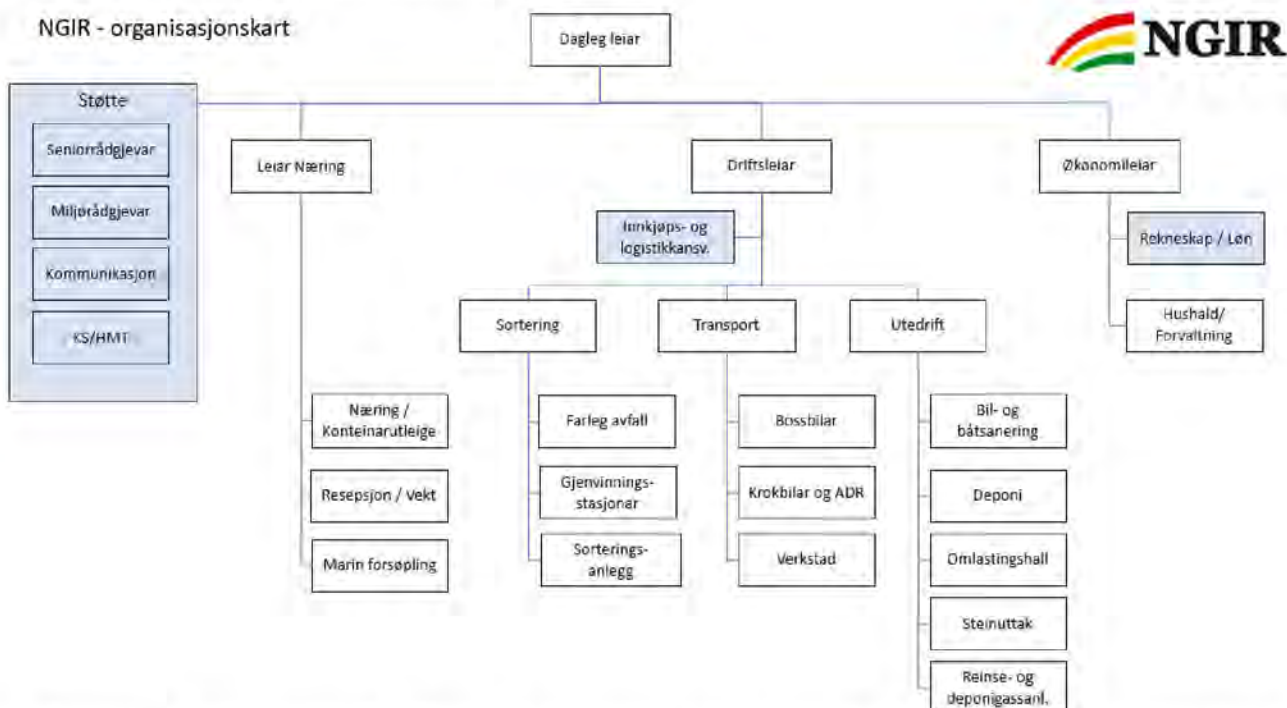
Løyvet gjelder en årlig avfallsmengde deponert på 50 000 tonn. Den ansvarlige for løyvet har ansvar for etterdrift av anlegget og installasjoner i minst 30 år etter avslutning av deponeringen. NGIR setter hvert år av midler til etterdriftsfond i regnskapet, som skal dekke den fremtidige etterdriftsforpliktelsen.

2.2.4 Andre driftsmidler

NGIR har også en rekke andre driftsmidler. NGIR har opplyst at driftsmidlene i all hovedsak er i bruk til både husholdningsavfall og næringsavfall. Unntaket er gjenvinningsstasjoner som p.t. kun er i bruk til husholdningsavfall.

2.2.5 Personale

NGIR har 87 ansatte, hvorav 70 er fast ansatt og 17 er vikarer. De ansatte er fordelt på NGIRs ulike funksjonsområder som er illustrert som følger:

En vesentlig del av de ansatte jobber med oppgaver som både er relatert til tjenester for eierkommunene og næringsvirksomheten for øvrig. NGIR har utarbeidet en oversikt over de ansatte og hvilke stillinger de har, og et anslag over hvor stor andel av arbeidet som er relatert til hhv. husholdningsavfall og næringsvirksomhet, samt slam.

Nedenfor oppsummeres hovedtrekkene fra oversikten slik situasjonen er per i dag.

Daglig ledelse og støttefunksjoner, samt økonomi og regnskap

Det er åtte ansatte i stillinger knyttet til daglig ledelse og støttefunksjoner, samt økonomi og regnskap. Deres arbeidsoppgaver er relatert til både husholdningsavfall, næringsvirksomhet og slam, med estimerte prosentandeler til husholdning mellom 18-70 %, næring mellom 9-50 % og slam mellom 0-10 %.

Fordelingen kunne delvis vært gjort gjennom timeregistrering, selv om dette ville vært mer ressurskrevende enn i dag. Men enkelte oppgaver for ledelse og støttefunksjoner gjelder flere områder. For eksempel er arbeid med å ta vannprøver fra renseanlegget både husholdning og næring fordi avfall fra begge ligger på deponiet.

Avdeling drift

Det er to ansatte ved avdeling drift, hvorav en driftsleder og en innkjøps- og logistikkansvarlig. NGIR har anslått at driftsleder arbeider 60 % med hushold, 35 % med næring og 5 % med slam, mens innkjøps- og logistikkansvarlig jobber 50 % med hushold, 45 % med næring og 5 % med slam.

Avdeling sortering

Av de ansatte er det 25 driftsoperatører som jobber utelukkende med sortering av avfall fra gjenvinningsstasjonene, og som dermed utelukkende jobber med tjenester til eierkommunene.

Videre er det syv driftsoperatører som jobber ved sorteringsanlegget. Disse sorterer innsamlet papir, papp og plast fra både husholdnings- og næringsavfall. Fordelingen er estimert til ca. 70 % husholdningsavfall og 30 % næringsavfall. De ansatte ser ikke hvilket avfall som er fra hushold eller næring da bossbilene som kommer inn inneholder avfall fra begge, og det er dermed ikke mulig å skille de to.

Det er to driftsoperatører som jobber på avdeling farlig avfall. Disse behandler farlig avfall fra både hushold og næring. Det foreligger ingen registreringsordning for hvor mye av det farlige avfallet som er fra hhv. hushold og næring. Det kunne vært mulig å ha registrert farlig avfall fra hushold og næring hver for seg, men det ville vært veldig ressurskrevende. NGIR har estimert fordelingen av farlig avfall til å være 61 % fra husholdningsavfall og 39 % fra næringsavfall.

Avdelingsleder for avdeling sortering har estimert at hun arbeider ca. 90 % av arbeidet som er relatert til husholdningsavfall, og 10 % relatert til næringsavfall.

Avdeling utedrift

Ved avdeling utedrift er det ni ansatte, hvorav en avdelingsleder og åtte maskinkjørere. NGIR har basert på omsetningstall anslått at disse jobber ca. 62 % med husholdningsavfall og 38 % med næringsavfall, med unntak av en ansatt i 50 % deltidsstilling som jobber 31%/19%.

Enkelte prosesser kunne vært delt ved hjelp av timeregistrering, f.eks. er arbeid med bilvrak 100 % næring. Men en stor del av arbeidet er både husholdning og næring. For eksempel vet ikke den ansatte om treavfallet kommer fra husholdning eller næring når en behandler dette. Dersom avfallet skulle vært identifisert måtte NGIR hatt dobbel lagerplass o.l., dvs. doblet NGIRs kostnader.

Avdeling transport

Det er 26 ansatte ved avdeling transport, hvorav en avdelingsleder, 20 sjåførere, fire i stilling som sidemann og en mekaniker (verksted).

Avfall fra husholdning og næring samles inn på samme rute/i samme bil i nærmest 100 % av rutene/innsamlingen. Rutene kjøres med forskjellige avfallsfraksjoner annen hver uke; en uke restavfall og matavfall og den neste uke papp, papir og plast og matavfall. Det er to kamre på bilen der matavfallet går i ett av disse. NGIR veier total vekt per bil og vekt per næringskunde, og slik har man et grunnlag for å dele mengden avfall fra hhv. husholdning og næring. På rutene er det blandet stopp mellom husholdnings- og næringsavfall alt ettersom hvor kundene er.

Avdeling hushald

Ved avdeling hushald er det fem ansatte hvorav en fagansvarlig og fire kunderådgivere. Ingen av disse jobber med næringsvirksomhet, men kun med husholdningsavfall og slam.

Avdeling næring

Ved avdeling næring er det seks ansatte, hvorav en leder næring, en kunderådgiver, tre administrasjonsmedarbeidere og en sekretær. Disse jobber etter NGIRs anslag i varierende grad med både husholdning (4-15 %), næring (35,6-80 %) og slam (0-5 %), med unntak for sekretær som utelukkende jobber med næringsvirksomhet (forsøplingsprosjekt).

Fordelingen mellom husholdning, næring og slam kunne delvis vært gjort gjennom timeregistrering, selv om dette ville vært mer ressurskrevende enn i dag. Noen oppgaver, som å registrere vekt på bil og last, er vanskelig fordi bossbiler inneholder både husholdnings- og næringsavfall.

Avdeling	Antall ansatte	Stilling	Hushald	Næring	Slam		
Daglig ledelse og støttefunksjoner, samt økonomi og regnskap	8		18-70%	9-50%	0-10%	Alle arbeider med husholdning, Næring og Slam. Fordeling kunne delvis skjedd gjennom time-registrering	
	2						
Drift		Driftsleder					
		Innkjøps/ logistikkansvarlig	50%	45%	5%		
	Sortering	31	25 driftsoperatører	100%			Arbeider utelukkende sortering av avfall fra gjenvinningsstasjonene
			3 driftsoperatører som arbeider med sorteringsanlegget	70%	30%		Ikke mulig å skille da de ansatte ikke ser hva som kommer fra Næring og hva som kommer fra husholdning
		2 driftsoperatører på avdeling for farlig avfall	61%	39%		Det kan være mulig å registrere farlig avfall fra husholdning og næring hver for seg, men vil være ressurskrevende	
Utedrift	9	Avdelingsleder	90%	10%		Bilvrak er 100% næring. Det øvrige er for det meste blanding. Dersom det skulle skje en identifisering av avfallet måtte dette ha blitt delt opp og dermed behov for betraktelig økt lagerkapasitet	
		7 maskinførere	62%	38%			
Transport		1 maskinfører 50%	31%	19%		Her kan en skille på vekt.	
	26	Avdelingsleder 20 sjåfører mekaniker 4 sidemann					
Husholdning	5	Fagansvarlig	100%				
Næring		4 kunderådgivere	100%			Fordeling kan delvis skje gjennom timeregistrering	
	6	leder	4-15%	35,6-80%	0,5%		
		1 kunderådgiver	4-15%	35,6-80%	0,5%		
		3 administrasjons- medarbeidere	4-15%	35,6-80%	0,5%		
		1 sekretær			100%		

3 Oppsummering

Problemstillingen som har oppstått er hvorvidt de syv eierkommunene; Alver, Austrheim, Fedje, Gulen, Masfjorden, Modalen og Solund kan kjøpe inn tjenester fra NGIR IKS uten å gå veien om en offentlig anskaffelse.

Det er allerede konkludert med at slik situasjonen er per i dag, overholder ikke NGIR de krav som settes til leverandør av tjenestene, for at unntakene i anskaffelsesregelverket kan komme til anvendelse.

På denne bakgrunn er det tatt en gjennomgang for å vurdere hvorvidt NGIR og evt. eierkommuner, gjennom tiltak, kan innrette seg slik at leveringer skjer innenfor de rammer som anskaffelsesregelverket setter.

Det er herunder vurdert hvorvidt kommunene kan tildele en enerett til NGIR. Den rettslige situasjonen for bruk av enerett er ikke avklart på avfallssektoren. Det er imidlertid klare indikasjoner for at det kun lovlig kan foretas enerettstildeling for husholdningsavfall, og dermed ikke næringsavfall. Ved bruk av enerett vil det, slik tolkningen av regelverket står i dag, være risikofylt for næringsavfall. Det må likevel presiseres at det heller ikke per i dag, foreligger en klar konklusjon på at bruk av enerett ikke lovlig kan tildeles næringsavfall.

Vi har også vurdert hvilke tiltak NGIR kan foreta for å innfri de vilkår som settes til leverandørbedriften, for at kommunene skal kunne kjøpe inn tjenestene under egenregiunntaket i regelverket for offentlige anskaffelser. Vi ser her at det juridisk sett fullt ut er mulig å føre over næringsvirksomhet til et datterselskap, slik at egenregivilkårene innfris. Imidlertid vil det praktisk og driftsmessig sett være svært vanskelig å flytte over en tilstrekkelig stor andel av næringsvirksomheten til et datterselskap, slik at NGIR IKS vil innfri kravet til mindre enn 20 % næringsvirksomhet. De driftsmessige utfordringer vil da være tilstede både på det personalmessige i tillegg til utfordringer knyttet til en fullstendig overføring av deponiet. Basert på de driftsmessige utfordringer, ser det dermed ikke ut til at NGIR vil klare å innfri vilkårene for å kunne levere tjenester til sine eierkommuner under egenregiunntaket selv ved opprettelse av et datterselskap.

Spørsmålet som har oppstått i forbindelse med at en omorganisering likevel er vurdert, er om det vil kunne være andre fordeler ved å opprette et datterselskap til å forestå deler av næringsdriften. Dette vil i stor grad være kommersielle vurderinger som NGIR selv må forestå, men vi kan vise til at det driftsmessig kan være fordeler å skille ut næringsvirksomhet dersom en eksempelvis ser at næringsvirksomhet og den offentlige virksomhet skiller seg fra hverandre i så stor grad at det strategisk er viktig å konsentrere driften i eget selskap. IKS som selskapsform brukes i stor grad for samarbeid om offentlige oppgaver. Aksjeselskapsformen er mer allment brukt som organisasjonsform for næringsvirksomhet og har klart regelverk innrettet med det for øye. Statsstøtterettslig vil en få klarere skille på den delen som skilles ut, noe som også kan trygge andre aktører på at de statsstøtterettslige prinsippene overholdes ved inngivelse av tilbud etc. Statsstøtterettslig gjøres det også oppmerksom på at det har kommet forslag i rapport fra Oslo Economics om at det skal bli påbudt for alle kommuner å skille ut næringsvirksomhet over MNOK 12 til egne aksjeselskaper. Dette forslaget er ikke behandlet ferdig.

4 Anskaffelsesloven og -forskriften som rammeverk for omorganisering

4.1 Innledning

Ettersom eierne av NGIR er offentlige organer, er regelverket for offentlige anskaffelser sentralt for organiseringen av NGIRs virksomhet. Med dagens organisering medfører omfanget av NGIRs næringsvirksomhet at selskapet ikke oppfyller unntaket for egenregi for eierkommunene. Formålet med en

eventuell omorganisering er dermed å organisere virksomheten på en slik måte at man unngår at tjenestene som leveres til eierkommunene må settes ut på anbud.

I det følgende blir det derfor gitt en innføring og det relevante regelverk, før det foretas en konkret vurdering i relasjon til NGIRs virksomhet.

4.2 Rettslig utgangspunkt

Lov og forskrift om offentlige anskaffelser gjelder for kommunale myndigheters virksomhet, offentligrettslige organer, og sammenslutninger med disse virksomhetene, jf. anskaffelsesloven § 2, andre ledd, bokstav b) til d). Regelverket gjelder når oppdragsgiver som omfattes av regelverket inngår blant annet vare- eller tjenestekontrakter med en anslått verdi på kr 100 000 eks. mva. eller mer.

Ettersom eierkommunene til NGIR er offentlige organer, og verdien av tjenestene som NGIR leverer til kommunene overstiger terskelverdien på kr 100 000, så plikter kommunene i utgangspunktet å sette oppdraget ut på offentlig anbud, jf. anskaffelsesloven § 2 og anskaffelsesforskriften (heretter omtalt som FOA) § 1-1.

Det er imidlertid gitt en rekke unntak fra anskaffelsesregelverket i FOA kapittel 2 og 3, herunder unntak knyttet til nærmere angitte typer anskaffelser, unntak for kontrakter som inngås på grunnlag av enerett, og unntak for visse typer samarbeid i offentlig sektor. Av disse unntakene ser vi følgende to som er aktuelle for NGIRs virksomhet, herunder:

- I. Når oppdragsgiverne, her eierkommunene, inngår kontrakter med et annet rettssubjekt som ledd i såkalt "utvidet egenregi".
- II. Tildeling av såkalt "enerett" fra eierkommunene til NGIR.

Nedenfor gis en overordnet fremstilling over vilkårene for hhv. utvidet egenregi og enerett skal komme til anvendelse.

4.3 Nærmere om unntaket for utvidet egenregi

Anskaffelsesregelverket gjelder ikke hvor offentlige organer utøver sin virksomhet gjennom såkalt "utvidet egenregi", jf. FOA § 3-1. Begrepet "utvidet egenregi" og vilkårene for unntaket er i nevnte bestemmelse beskrevet som følger:

"(1) Anskaffelsesloven og forskriften gjelder ikke ved utvidet egenregi, det vil si når oppdragsgiveren inngår kontrakter med et annet rettssubjekt

- a) som oppdragsgiveren utøver en kontroll over som svarer til den kontrollen han utøver over sin egen virksomhet,*
- b) som utfører mer enn 80 prosent av sin aktivitet for oppdragsgiveren eller andre rettssubjekter som oppdragsgiveren kontrollerer, og*
- c) som det ikke er direkte private eierandeler i.*

(2) Kravet til kontroll i første ledd bokstav a er oppfylt når oppdragsgiveren utøver bestemmende innflytelse over både strategiske mål og viktige beslutninger i det kontrollerte rettssubjektet. Slik kontroll kan også utøves gjennom andre rettssubjekter som oppdragsgiveren kontrollerer på samme måte.

(3) Når vilkårene i første ledd er oppfylt, gjelder heller ikke anskaffelsesloven og forskriften når det kontrollerte rettssubjektet inngår kontrakter med a) det kontrollerende rettssubjektet, eller b) andre rettssubjekter som det kontrollerende rettssubjektet kontrollerer. Dette gjelder bare når det ikke er direkte private eierandeler i rettssubjektene som angitt i bokstav a og b."

Vilkårene i første ledd er kumulative, det vil si alle vilkårene må være oppfylt for at unntaket skal komme til anvendelse. Reglene om egenregi innebærer unntak fra anskaffelsesregelverket og skal derfor tolkes restriktivt.¹

Ettersom det ikke er aktuelt med private eierandeler i NGIR, behandles ikke vilkåret i § 3-1 (1) bokstav c) nærmere. Det som er kritisk for at unntaket kommer til anvendelse for NGIR og eventuelle utskilte virksomheter, er vilkårene i § 3-1 (1) bokstav a og b, det såkalte "kontrollkriteriet" og "aktivitetskriteriet". Disse omtales i det følgende.

4.4 Kontrollkriteriet

4.4.1 Generelt

Det første vilkåret for at unntaket for utvidet egenregi skal komme til anvendelse, er at oppdragsgiveren utøver en kontroll over leverandøren som tilsvarer den kontroll han utøver over egen virksomhet, jf. § 3-1 (1) a.

Kravet til kontroll er oppfylt når oppdragsgiveren utøver bestemmende innflytelse over både strategiske mål og viktige beslutninger hos leverandøren, jf. § 3-1 (2). Kontrollen kan også utøves gjennom andre rettssubjekter som oppdragsgiveren kontrollerer på samme måte. Oppdragsgiveren trenger altså ikke utøve direkte kontroll over leverandøren. Det er tilstrekkelig at oppdragsgiveren utøver kontroll over ett rettssubjekt som igjen utøver kontroll over leverandøren.

Ved vurderingen av om kontrollkriteriet er oppfylt, skal oppdragsgiveren ta hensyn til alle relevante lovbestemmelser, vedtekter og andre faktiske omstendigheter. Når for eksempel leverandøren er organisert som et aksjeselskap, må han derfor blant annet se hen til aksjeselskapslovgivningen og vedtektene til det konkrete selskapet.²

Et sentralt moment i vurderingen er at leverandøren må ikke ha for stor grad av selvstendighet overfor oppdragsgiveren. Den mest praktiske måten å begrense selvstendighet på er gjennom eierskap (oppdragsgiver eier hele eller majoriteten av virksomheten). Det at oppdragsgiveren eier hele eller majoriteten av den virksomhet som anskaffelsen foretas fra, er et moment som taler for at oppdragsgiveren også kan utøve den kontroll som er nødvendig for at kontrollkriteriet skal anses for oppfylt. Dette er likevel ikke i seg selv avgjørende ifølge praksis fra EU-domstolen³. Det må alltid foretas en konkret vurdering. Oppdragsgiveren må faktisk kunne påvirke organets beslutninger. EU-domstolen har i praksis sett på hvordan eieren (oppdragsgiveren) er representert i leverandørselskapets ledelse. I den forbindelse er det relevant å se på blant annet oppdragsgivers mulighet til å øve innflytelse gjennom:

- Deltakelse i styret, representantskap eller andre lignende organer
- Fastsettelsen av virksomhetens formål og

¹ Jf. EU-domstolens sak C-260/ (Stadt Halle) og P-2017-933 Veileder til reglene om offentlige anskaffelser fra Nærings- og fiskeridepartementet s. 31

² P-2017-933 Veileder til reglene om offentlige anskaffelser fra Nærings- og fiskeridepartementet s. 32.

³ P-2017-933 Veileder til reglene om offentlige anskaffelser fra Nærings- og fiskeridepartementet s. 32

- Kontroll og tilsyn med økonomiske og kommersielle disposisjoner mv og annen daglig ledelse.

Leverandørens markedsorientering, altså i hvilken grad leverandøren forfølger kommersielle formål i stedet for allmenne formål, er også et moment i vurderingen av kontrollkriteriet. Selv om oppdragsgivere er sterkt representert i leverandørens virksomhet og således har sikret seg kontrollbeføyelser som begrenser leverandørens selvstendighet, så følger det av EU-domstolens praksis at en utstrakt markedsorientering hos leverandøren vil kunne undergrave den kontrollen som oppdragsgiver derved har sikret seg.⁴

I vurderingen av om leverandøren er "markedsorientert", er utgangspunktet leverandørselskapets formål. Virksomhetens formål kan for eksempel fremgå av det lovverket og de vedtekter som regulerer selskapets virksomhet. Momenter er blant annet om leverandøren utfører oppgaver utover mer tradisjonelle offentlige oppgaver, om leverandøren driver virksomhet utenfor oppdragsgivers territorium, leverandørens mulighet til å kontrahere med tredjepersoner – særlig private aktører – og om det foreligger planer om å privatisere leverandørens virksomhet.

4.4.2 *Kontroll gjennom andre rettssubjekter*

FOA § 3-1 andre ledd, siste punktum, fastsetter at kontroll også kan utøves gjennom andre rettssubjekter som oppdragsgiveren kontrollerer på samme måte. Således kan f.eks., kontrollvilkåret være oppfylt om deler av NGIRs virksomhet overdras til et nystiftet datterselskap av NGIR. Det vil da være tilstrekkelig at eierkommunene utøver kontroll over NGIR som igjen utøver kontroll over datterselskapet.

Det kan likevel tenkes at i konsernforhold der oppdragsgiveren eier leverandøren gjennom et holdingselskap, kan dette svekke mulighetene for at kontrollkriteriet er oppfylt, jf. EU-domstolens avgjørelse i C-340/04 (Carbotermo) premiss 39⁵.

4.4.3 *Felles kontroll – flere eierkommuner og dermed flere oppdragsgivere*

Dersom flere offentlige oppdragsgivere eier et selskap sammen, slik som er tilfelle for NGIR og dets eierkommuner, kan felles kontroll foreligge etter FOA § 3-2. Etter denne bestemmelsen, kan utvidet egenregi foreligge selv om oppdragsgiveren ikke alene har kontroll over det andre rettssubjektet, forutsatt at oppdragsgiveren sammen med andre oppdragsgivere i fellesskap oppfyller kontrollvilkåret. Oppdragsgiverne må således samlet utøve en kontroll som svarer til den kontrollen de utøver over sin egen virksomhet.

Det er tre vilkår som må være oppfylt for slik felles kontroll.

For det første må samtlige oppdragsgivere være representert i det kontrollerte rettssubjektets styrende organer, jf. FOA § 3-2 (2) a).

Videre må de kontrollerende oppdragsgiverne i fellesskap utøve bestemmende innflytelse over både strategiske mål og viktige beslutninger i det kontrollerte rettssubjektet, jf. FOA § 3-2 (2) b).

Til sist må det kontrollerte rettssubjektet ikke forfølge interesser som er i strid med de kontrollerende oppdragsgivernes interesser.

⁴ Sak C-324/07 (Coditel Brabant), premiss 36 [url: [EUR-Lex - 62007CJ0324 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)]

⁵ Sak C-340/04 (Carbotermo) [url: [EUR-Lex - 62004CJ0340 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)]

Det har vært diskutert om det finnes en minstegrense for eierandel som må være overskredet for at det utvidet egenregi skal foreligge ved felles kontroll. EU-domstolens praksis tyder imidlertid på at en eventuell minstegrense er lav, og det er konkludert med at kontrollvilkåret har vært oppfylt med en så lav eierandel som 0,25 %.⁶

4.5 Aktivitetskriteriet

Aktivitetskriteriet følger av FOA § 3-1 (1) b). I tilfeller hvor kontrollkriteriet oppfylles ved felles kontroll, jf. overfor, skal aktivitetskriteriet vurderes samlet for de oppdragsgiverne som sammen utøver felles kontroll.⁷ Det må således vurderes hvor mye av leverandørens aktivitet som er rettet mot oppdragsgiverne i fellesskap.

For at det skal foreligge egenregi må selskapet (NGIR) utføre mer enn 80 % av sin aktivitet for oppdragsgiverne som har felles kontroll.

Beregningen av aktivitet er regulert i FOA § 3-4, som lyder:

"(1) Beregningen av den prosentvise aktiviteten etter § 3-1 første ledd bokstav b, § 3-2 første ledd bokstav b og § 3-3 bokstav c skal baseres på enten en gjennomsnittlig omsetning eller annen egnet aktivitetsbasert metode, for eksempel kostnader som er pådratt i tilknytning til varene, tjenestene eller bygge- og anleggsarbeidene.

(2) Beregningen skal baseres på virksomhetens aktiviteter de siste tre årene før kontrakten blir inngått. Dette gjelder ikke dersom det ikke finnes relevante omsetningstall eller andre opplysninger for den aktuelle perioden fordi virksomheten ble stiftet eller aktivitetene ble igangsatt eller endret i perioden. Det er tilstrekkelig å vise at beregningen av fremtidig aktivitet er troverdig, særlig ved hjelp av forventet forretningsutvikling."

Både omsetningen fra leveranser direkte til oppdragsgiveren og direkte til brukerne av varene eller tjenestene skal hensyntas i beregningen så lenge omsetningen er oppnådd i kraft av beslutninger om tildeling truffet av oppdragsgiverne. Det er avgjørende at ytelsene bunner i en kontrakt med en eller flere av leverandørens eiere.⁸

En konsernstruktur kan få betydning for om aktivitetskriteriet er oppfylt, jf. Thue mfl., *Lov og forskrift om offentlige anskaffelser med kommentarer*, s256-257, hvor det fremkommer:

"En oppdragsgiver kan f.eks. eie et datterselskap A der all aktivitet er rettet mot den eiende oppdragsgiveren. Alle leveranser fra A til eieren kan derfor i utgangspunktet skje som utvidet egenregi. A har imidlertid også et datterselskap, B. Bs virksomhet er av betydelig omfang og utelukkende rettet mot markedet. Dersom Bs virksomhet ta med i vurderingen av om forholdet mellom oppdragsgiver og A oppfylder aktivitetskriteriet, vil vilkåret ikke være oppfylt. Hva som er løsningen på denne problemstillingen, er ikke avklart i praksis, men det kan argumenteres for at Bs aktivitet må regnes med i forholdet mellom oppdragsgiver og A, jf. f.eks. Wiggen s. 133. I så fall vil en struktur der A og B er søsterselskaper være med anskaffelsesrettslig robust. Se imidlertid KOFA 2009/246 (Askøy kommune), der KOFA i premiss 34 konkluderer med at det kun er omsetning fra det aktuelle rettssubjektet som er relevant, jf. også Dragsten s. 107."

⁶ Thue m.fl. *Lov og forskrift om offentlige anskaffelser med kommentarer*, s. 255, med videre henvisninger.

⁷ Dragsten, *Anskaffelsesloven med forskrift, kommentarutgave*, 1. utg. 2020 s. 180 og 185 med videre henvisninger.

⁸ Dragsten, *Anskaffelsesloven med forskrift, kommentarutgave*, 1. utg. 2020 s. 185 med videre henvisninger

4.6 Introduksjon til enerett

4.6.1 Innledning

Et annet mulig alternativ som representerer et unntak fra anskaffelsesregelverket, er at NGIRs eierkommuner på nærmere angitte vilkår kan tildele NGIR enerett etter FOA § 2-3 for de tjenestene som NGIR leverer til eierkommunene.

Bakgrunnen for enerettsunntaket er å åpne for direkte anskaffelser i de tilfellene en enerettssituasjon allerede er lovlig etablert. Innholdet i de nærmere vilkårene og potensielle risikoer ved anvendelse av dette unntaksalternativet beskrives nedenfor.

Reglene om enerett fremgår av FOA § 2-3. Bestemmelsen lyder som følger:

"Anskaffelsesloven og forskriften gjelder ikke for tjenestekontrakter som oppdragsgiveren inngår med en annen oppdragsgiver som har en enerett til å utføre tjenesten. Dette gjelder bare når eneretten er tildelt ved lov, forskrift eller kunngjort forvaltningsvedtak som er forenlig med EØS-avtalen."

Bestemmelsen innebærer et unntak fra hovedregelen om at det offentlige må sette tjenester ut på anbud.

Bestemmelsen gjennomfører anskaffelsesdirektivet artikkel 11 om "Tjenestekontrakter som tildeles på grunnlag av en enerett", som lyder slik:

"Dette direktiv får ikke anvendelse på kontrakter om offentlig tjenesteyting som tildeles av en offentlig oppdragsgiver til en annen offentlig oppdragsgiver eller til en sammenslutning av offentlige oppdragsgivere på grunnlag av en enerett som disse innehar i henhold til offentliggjorte lover og forskrifter som er forenlige med traktaten."

4.6.2 Vilkårene for enerett

4.6.2.1 Oversikt over vilkårene

Det er særlig fire vilkår som må være oppfylt for at unntaksbestemmelsen om enerett skal komme til anvendelse:

1. Det må være en tjenestekontrakt (pkt. 2.1)
2. Leverandøren må selv være en offentlig oppdragsgiver (pkt. 2.2.)
3. Leverandøren må ha fått tildelt en enerett på vedkommende tjenesteområde i henhold til lov eller kunngjort forvaltningsvedtak (pkt. 2.3 og 2.4)
4. Tildelingen må være forenlig med EØS-avtalen (pkt. 2.5)

Bakgrunnen for enerettsunntaket er å åpne for direkte anskaffelser i de tilfellene en enerettssituasjon allerede er lovlig etablert. Formålet bak regelen er å unngå at ressurser bortkastes i anskaffelsesprosedyrer, når det kun eksisterer én aktuell kontraktspart.

Det foretas en gjennomgang og en vurdering av disse nedenfor under punkt 5. Før dette viser vi helt kort til hensyn som skal ivaretas for eventuell tildeling av enerett.

4.6.3 Restriksjon

Tildeling av enerett er en restriksjon på den frie adgangen til å tilby tjenester. Det er derfor høy terskel for å akseptere en slik tildeling, jf. KOFA 2011/126 (Perpetuum) premiss 39. Ettersom tildelingen av enerett er å anse som en restriksjon, må det ses hen til de alminnelige EØS-rettslige prinsippene om hva som skal til for at restriksjonen er lovlig. Dette betyr i korthet følgende:

- Tildeling av enerett må kunne begrunnes i tvingende eller allmenne hensyn som er tilstrekkelig tungtveiende til at de går foran hensynet til den frie bevegelsen av tjenester,
- Tildeling av enerett må være nødvendig for å ivareta de aktuelle hensynene, og
- Målene må ikke kunne oppnås med andre mindre inngripende midler (forholdsmessighetskravet).

4.6.4 Skjønnsmargin

Det offentlige har i utgangspunktet en viss grad av skjønn når det gjelder hvilke oppgaver som anses egnet til å bli ivaretatt gjennom tildeling av enerett, og hvordan offentlige virksomheter organiseres, jf. KOFA 2012/157-165, 2012/169 og 2012/181 (Demokratene Askøy).

I bevisvurderingen er det oppdragsgiver som må sannsynliggjøre at vilkårene er oppfylt, jf. Rt. 2007 s. 1003 (Spillautomatsaken) premiss 75 flg.

4.6.5 Tvingende allmenne hensyn

Eksempler på formål som EU-domstolen generelt har anerkjent som allmenne hensyn som kan begrunne begrensninger i adgangen til fri bevegelse av tjenester, er beskyttelse av miljøet, forbrukerbeskyttelse og hensyn som går inn under offentlig orden, sikkerhet og folkehelsen, jf. EØS-avtalen art 33, jf. art 39. Praksis fra EU-domstolen og klagenemnda viser at håndtering av avfall er en tjeneste som kan begrunne tildeling av enerett, med den begrunnelse at tjenesten ivaretar miljø, hygiene og helse, jf. blant annet EU-domstolens sak C-209/98 (Sydhavnens Sten Grus) og C-360/96. Fra klagenemnda kan det blant annet vises til de forente sakene 2012/157-165, 2012/169 og 2012/181 (Demokratene Askøy) og sak 2008/77 (Slagen Energigjenvinning).

4.6.6 Forholdsmessighet

Kravet til forholdsmessighet innebærer at tildelingen av eneretten må være et nødvendig tiltak for å ivareta de aktuelle hensynene, og at målene ikke kan nås med andre og mindre inngripende midler. Dersom det foreligger alternative tiltak som vil ivareta hensynene bak eneretten, vil eneretten komme i konflikt med kravene i EØS-avtalen. Kravet til forholdsmessighet innebærer at det skal relativt mye til for at unntaksbestemmelsen om enerett kan benyttes.

5 Konkret vurdering Enerett

5.1 Omorganisering og forholdet til enerett

Når det gjelder enerett, så følger det av FOA at det ikke er et krav om at leverandøren ikke kan ha aktiviteter utenom tjenestene som leveres til kommunen. Det betyr at kravet til at 80 % av aktiviteten må være rettet mot eierkommunene dersom enerettsunntaket benyttes, ikke kommer til anvendelse.

Det vil si at dersom vilkårene for enerett er oppfylt, vil det ikke være nødvendig, sett fra et anskaffelsesrettslige perspektiv, å foreta en omorganisering. Det kan imidlertid være andre hensyn som tilsier en omorganisering, uten at vi går nærmere inn på dette her.

På denne bakgrunn foretar vi først en konkret vurdering av hvorvidt enerett kan benyttes av eierkommuner mot NGIR IKS, som hjemmel for tildeling av kontrakt. Deretter foretar vi en vurdering av hvorvidt det er mulig å innfri rammene som settes for egenregi ved å foreta en omorganisering av NGIR IKS.

5.2 Nærmere om enerett

5.2.1 Innledning

Den muligheten vi her skal gjennomgå er unntaket fra anskaffelsesregelverket, om at NGIRs eierkommuner på nærmere angitte vilkår kan tildele NGIR enerett etter FOA § 2-3 for de tjenestene som NGIR leverer til eierkommunene.

Reglene om enerett fremgår av FOA § 2-3. Bestemmelsen lyder, som også nevnt ovenfor, som følger:

"Anskaffelsesloven og forskriften gjelder ikke for tjenestekontrakter som oppdragsgiveren inngår med en annen oppdragsgiver som har en enerett til å utføre tjenesten. Dette gjelder bare når eneretten er tildelt ved lov, forskrift eller kunngjort forvaltningsvedtak som er forenlig med EØS-avtalen."

Bestemmelsen innebærer et unntak fra hovedregelen om at det offentlige må sette tjenester ut på anbud.

5.2.2 Vilkårene for enerett

5.2.2.1 Oversikt over vilkårene

Det er særlig fire vilkår som må være oppfylt for at unntaksbestemmelsen om enerett skal komme til anvendelse:

1. Det må være en tjenestekontrakt (pkt. 1.1.2.2)
2. Leverandøren må selv være en offentlig oppdragsgiver (pkt. 1.1.2.3.)
3. Leverandøren må ha fått tildelt en enerett på vedkommende tjenestoområde i henhold til lov eller kunngjort forvaltningsvedtak (pkt. 1.1.2.4. og 1.1.2.5.)
4. Tildelingen må være forenlig med EØS-avtalen (pkt. 1.1.2.6.)

Bakgrunnen for enerettsunntaket er å åpne for direkte anskaffelser i de tilfellene en enerettssituasjon allerede er lovlig etablert. Formålet bak regelen er å unngå at ressurser bortkastes i anskaffelsesprosedyrer, når det kun eksisterer én aktuell kontraktspart.

De fire vilkårene omtales nærmere i det følgende.

5.2.2.2 Tjenestekontrakt

Kontrakten som inngås i medhold av FOA § 2-3 må være en såkalt tjenestekontrakt. Det er legaldefinisjonen av tjenestekontrakt slik den fremgår av FOA § 4-1 c) som her skal legges til grunn. Som tjenestekontrakt, etter denne bestemmelsen, anses "kontrakter om utførelse av tjenester". Bygg- og anleggsarbeider er holdt utenfor, jf. FOA § 4-1 bokstav d), jf. § 4-1 bokstav c).

Bakgrunnen for begrensningen om at kontrakten må være en tjenestekontrakt er ifølge juridisk teori ikke forankret i noen reelle hensyn, jf. Marianne Dragsten, kommentar til FOA § 2-3. Det er likevel ikke grunnlag for å fortolke bestemmelsen utvidende.

Konkret vurdering:

For at NGIR skal oppfylle vilkårene for enerett, må det dreie seg om en "tjenestekontrakt" NGIR skal tildeles. Dette vilkåret anses ikke å by på problemer. NGIR tilbyr tjenester for innsamling, sortering og transport av avfall, herunder husholdningsavfall og næringsavfall.

5.2.2.3 Leverandøren må selv være offentlig oppdragsgiver

Det er et vilkår at eneretten tildeles en leverandør som selv er underlagt anskaffelsesreglene, det vil si en offentlig oppdragsgiver slik denne er definert i FOA § 1-2. Dette er lagt til grunn i KOFA 2008/8 avsnitt 47 og klagenemndas forente saker 2012/157-165, 2012/169 og 2012/181 (Demokratene Askøy) premiss 72 flg.

Etter bestemmelsens annet ledd fremgår de tre kumulative vilkår som må være oppfylt for å anses som "offentligrettslig organ". Organet må være a) opprettet for å tjene allmennhetens behov og ikke være av industriell eller forretningsmessig karakter, b) et selvstendig rettssubjekt, og c) ha tilknytning til det offentlige ved at 1) organet hovedsakelig er finansiert av offentlige myndigheter eller andre offentligrettslige organer, 2) organets forvaltning er underlagt slike myndigheters eller organers ledelsesmessige kontroll, eller 3) organet har et administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan der over halvparten av medlemmene er oppnevnt av slike myndigheter eller organer.

Oppdragsgiveren trenger likevel ikke å ha kontroll med leverandøren som tildeles eneretten, jf. Dragsten, kommentarer til FOA § 2-3, punkt 3.

Kravet til "offentlig organ" er i KOFA-praksis vurdert isolert for selskap i konsern, det vil si at dersom for eksempel et morselskap ikke er et offentlig organ, vil likevel et datterselskap etter omstendighetene kunne være det, jf. blant annet KOFA-2010-278 premiss 30 og KOFA-2011-126 premiss 29 (som gjaldt husholdningsavfall). Dette kan gi flere muligheter for NGIR.

Nærmere om vilkåret om å tjene allmennhetens behov

Det er vilkår om at virksomheten er opprettet for å tjene allmenhetens behov og ikke er av industriell eller forretningsmessig karakter. Vilket om at organet ikke skal være av industriell eller forretningsmessig karakter presiserer innholdet i begrepet "allmenhetens behov", og i rettspraksis er det ikke trukket opp noe klart skille mellom disse vilkårene. Begge vilkår må likevel være oppfylt for at et selskap skal anses som et offentlig organ, jf. blant annet EU-domstolens sak C-567/15 (LitSpecMet) premiss 36. S

Kjerneområdet for vilkåret "allmenhetens behov" er oppgaver som er ansett å være en samfunnsoppgave å utføre og som det offentlige generelt ønsker å bevare innflytelsen over. Bestemmelsen utelukker ikke tilfeller hvor det aktuelle behovet også kan dekkes av private, jf. EU-domstolens sak C-44/96 (Mannesmann).

EU-domstolen har lagt til grunn at vilkåret anses oppfylt i tilfeller der et selskap også driver kommersielle aktiviteter, såfremt virksomheten i tillegg tjener allmennhetens behov. Det er uten betydning for vurderingen om den delen av virksomheten som tjener allmennhetens behov bare utgjør

en relativt liten del av virksomheten, jf. KOFA-2012-127 premiss 76 med videre henvisninger. Det er altså tilstrekkelig at et av virksomhetsområdene til NGIR tjener allmennhetens behov og ikke er av forretningsmessig karakter.

KOFA har vurdert vilkåret som oppfylt når det gjelder behandling av **husholdningsavfall**, jf. de forente saker 2012/157–165, 2012/169 og 2012/181 (Demokratene Askøy) premiss 73 flg. Vilkaåret anses oppfylt i lys av kommunens lovbestemte plikt til, og allmenhetens behov for, behandling av husholdningsavfall.

Når det gjelder vilkåret om at virksomheten ikke skal være av "industriell eller forretningsmessig karakter" må det foretas en konkret helhetsvurdering av den enkelte virksomhet. Sentrale momenter som er trukket frem i EU-domstolens praksis er; betingelsene for virksomhetens aktiviteter, herunder konkurransesituasjonen og om virksomheten utøver sin aktivitet på normale markedsvilkår, om enheten har som formål å skape inntjening, kommersiell risiko og forholdene ved stiftelsen av virksomhet, jf. EU-domstolens sak C-18-01 (Korhonen) premiss 59 som er lagt til grunn i KOFA-2012-157 m.fl. (Demokratene Askøy) premiss 74, KOFA-2011-126 premiss 32 mv.

Når det gjelder **husholdningsavfall** vil vilkåret anses oppfylt siden forurensingsloven utelukker at NGIR kan tjene penger på behandling av husholdningsavfall. Etter forurensingsloven § 34 skal kommunen fastsette gebyrer til dekning av kostnader forbundet med avfall. Gebyret skal dekke kostnadene fullt ut og skal ikke overstige kostnadene. Bestemmelsen gjelder for avfall som kommunen har plikt til å samle inn, motta og/eller behandle etter forurensingsloven §§ 29, 30 og 31, herunder husholdningsavfall. Dette er i praksis ansett avgjørende for at vilkåret om ikke å være av "industriell eller forretningsmessig karakter" anses oppfylt, jf. KOFA-2012-157 (Demokratene Askøy) m.fl., premiss 77. KOFA la i nevnte avgjørelse også vekt på at BIR Avfallsenergi AS i det tilfellet var finansiert ved offentlige midler og dermed hadde en begrenset grad av kommersiell risiko for driften.

Håndtering av **næringsavfall** er ikke underlagt tilsvarende regler som husholdningsavfall, jf. forurensingsloven § 32. Det fremgår der at "[d]en som produserer næringsavfall, skal sørge for at avfallet blir brakt til lovlig avfallsanlegg eller gjennomgår gjenvinning [...]". Det er altså som utgangspunkt ikke det offentliges oppgave å håndtere næringsavfall, og vilkåret om å tjene "allmennhetens behov" ser dermed ikke ut til å være oppfylt for dette virksomhetsområdet. Som nevnt over, kommer dette likevel ikke på spissen ettersom det er tilstrekkelig at et av virksomhetsområdene tjener allmennhetens behov (husholdningsavfall).

Nærmere om vilkåret selvstendig rettssubjekt

NGIR må være et selvstendig rettssubjekt for å anses som et offentligrettslig organ. Et selvstendig rettssubjekt er en juridisk person som kan pålegges plikter og inneha rettigheter, herunder rettslig sett operere utad som en selvstendig enhet. Et interkommunalt selskap er et eksempel på et selvstendig rettssubjekt. Kommunale foretak og statsforetak derimot, er ikke selvstendige rettssubjekter, men del av henholdsvis kommune og stat.

For å falle inn under unntaket for enerett må NGIR derfor organisere de virksomhetsområdene som skal omfattes av enerettsunntaket i et eget rettssubjekt.

Nærmere om tilknytningskravet

Leverandøren må i henhold til dette kriteriet ha "tilknytning til det offentlige", jf. FOA § 1-2. Tilknytningskravet kan imøteses på tre alternative grunnlag; innflytelseskriteriet, finansieringskriteriet eller oppnevningsskriteriet. Det er tilstrekkelig at et av de tre alternative situasjonene er oppfylt. Felles for de tre situasjonene er at det offentlige har en potensiell mulighet til å påvirke organets avgjørelser, og at det dermed er sannsynlig at offentlige hensyn kommer inn i stedet for kommersielle. Vilklårene er uttømmende i den forstand at det kun er de tre nevnte situasjonene som kan medføre at tilknytningsvilkåret er oppfylt.

Tilstrekkelig tilknytning kan foreligge ved at et eller flere offentlige organer utøver den nødvendige kontrollen med organet. Tilknytningsvilkåret vil dermed fremdeles være oppfylt i situasjoner hvor det er flere offentlige oppdragsgivere som har etablert et felles selskap, slik som i NGIR sitt tilfelle med flere eierkommuner. Det er uten betydning hvor mange offentlige oppdragsgivere det er på eiersiden, jf. blant annet KOFA 2008/8 (Namdal Tankrens).

Nærmere om de tre alternative situasjonene for offentlig tilknytning

Finansieringskriteriet

Etter dette alternativet vil tilknytningskravet være oppfylt dersom organet "hovedsakelig er finansiert" av det offentlige. Begrepet "finansiert" må forstås vidt og omfatter mer enn direkte finansiering over offentlige budsjetter. Vilkåret forstås slik at det offentlige direkte eller indirekte får mulighet til innflytelse over organets beslutninger.

Etter det opplyste legger vi til grunn at dette kriteriet er oppfylt.

Oppnevningsskriteriet

Tilstrekkelig tilknytning vil etter dette alternativet foreligge dersom organet (NGIR) har et administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan der "over halvparten" av medlemmene er oppnevnt av det offentlige. I disse tilfellene vil det offentlige kunne kontrollere organets drift gjennom flertall i de aktuelle selskapsorganene.

Styrende organer utenfor den ordinære selskapsledelsen, er oppnevnt av det offentlige og vilklåret er således oppfylt.

Innflytelseskriteriet

Innflytelseskriteriet er det mest skjønnsmessige kriteriet av de tre alternativene. I realiteten skal det her foretas en helhetsvurdering av det offentliges innflytelse over selskapet. Dette vilklåret blir først aktuelt i tilfeller der verken finansieringskriteriet eller oppnevningsskriteriet anses oppfylt. Innflytelsesalternativet kan oppfylles ved at det offentlige har ledelsesmessig kontroll over selskapets forvaltning, jf. FOA § 1-2 annet ledd bokstav c) nr. 2.

5.2.2.4 Det må foreligge en enerett

At et organ er tildelt enerett innebærer at andre aktører er utelukket fra å tilby tjenestene.

Den som tildeles kontrakten skal ha eneretten, det vil si eksklusiv rett, til å utføre den aktuelle tjenesten kontrakten gjelder. Oppdragsgiver skal dermed som utgangspunkt utelukkende få dekket sitt behov for tjenesten gjennom enerettsleverandøren, jf. Dragsten, Offentlig anskaffelser, Regelverk, praksis og løsninger, 2013, side 95. Dersom samme leverandør også leverer andre tjenester, som ikke omfattes av

eneretten, vil regelverket om offentlige anskaffelser komme til anvendelse på inngåelse av kontrakt angående disse tjenestene, jf. EU-domstolens sak C-220/06 (Correos) premiss 80 flg.

Bakgrunnen for enerettsunntaket er å åpne for direkte anskaffelser i de tilfellene en enerettssituasjon allerede er (lovlig) etablert, i den forstand at det kun er én aktuell leverandør – en såkalt "faktisk monopolstilling". Dette kommer blant annet til uttrykk i KOFA 2008/8 avsnitt 47 hvor det fremgår at eneretten må foreligge før kontraktstildelingen skjer. Klagenemnda bygget her på en tolkning av ordlyden om at oppdragsgiver "har" en enerett, jf. FOA § 2-3.

Monopolsituasjonen gjør at det er spesielle konkurranserettslige regler som også må ivaretas dersom det tildeles enerett.

Konkret vurdering

Det fremstår som om NGIR er i en faktisk monopolstilling på de fleste av virksomhetsområdene og at vilkåret dermed er oppfylt.

Dersom det legges til grunn at konkurrenter ikke finner det lønnsomt å tilby henting av næringsavfall i eierkommunene med mindre de også får hente husholdningsavfall (samkjøring), blir spørsmålet om dette kvalifiserer til enerett for henting av næringsavfall. Forutsatt at enerett er lovlig etablert når det gjelder henting av husholdningsavfall i samtlige eierkommuner, vurderer vi det slik at vilkåret om enerett da også er oppfylt for henting av næringsavfall i disse kommunene. Når ingen andre konkurrenter under disse forutsetningene vil finne det lønnsomt å tilby tjenesten, vil det foreligge en faktisk monopolstilling, slik vilkåret legger opp til.

Ettersom dette er tilfellet i samtlige eierkommuner, bortsett fra Alver, blir spørsmålet om enerett anses lovlig etablert også for Alver. Det foreligger ikke praksis fra EU-domstolen som belyser dette konkrete spørsmålet. Vår foreløpige vurdering er at vilkåret antakelig ikke vil være oppfylt for eierkommunen Alver dersom også andre konkurrenter vil finne det lønnsomt å tilby tjenesten for henting av næringsavfall uten samkjøring med husholdningsavfall. Det foreligger da ingen faktisk monopolstilling for henting av næringsavfall i Alver.

5.2.2.5 Enerett må tildeles før kontraktsinngåelsen

Enerett må **tildes** ved lov eller kunngjort forvaltningsvedtak. Det er med andre ord ikke tilstrekkelig at det foreligger en faktisk monopolstilling – enerett må også tildeles. Det er ikke et krav at eneretten skal være fastsatt i lov eller ha hjemmel i lov.

KOFA har lagt til grunn at det er tilstrekkelig at kontrakten tildeles tidligst samtidig med at eneretten blir etablert, jf. KOFA 2008/77 (Slagen Energigjenvinning) premiss 43. Videre har KOFA lagt til grunn at det er et vilkår at kontraktstildeling og enerett reelt sett er uavhengig av hverandre, jf. KOFA 2008/8 avsnitt 48-49. Det beror på en konkret vurdering hvorvidt dette kravet er oppfylt, herunder at det vil være en omgåelse av regelverket å tildele eneretten for å unngå konkurranseutsettelse.

Det antas ikke at vilkåret om at kontrakten tildeles tidligst samtidig med at eneretten blir etablert, eller uavhengighetskravet, vil by på utfordringer for NGIR for enkelte av kommunene, ettersom NGIR allerede har en faktisk monopolstilling. Tildelingen av kontrakten ved enerett vil derfor skje etter at enerettssituasjonen er etablert.

Når det gjelder selve tildelingen av eneretten, er det de alminnelige kompetansereglene som regulerer spørsmålet om hvem som er å anse som kompetent organ.

For at et tildelingsvedtak skal være gyldig, kreves det videre at tildelingsvedtaket er klart, konsist og tydelig avgrenset med hensyn til hvilke tjenester eneretten skal omfatte. Det må **dokumenteres** at det er tildelt en enerett, at tjenestekontrakten tildeles en offentlig oppdragsgiver og at tildelingen er i samsvar med EØS-avtalen (se punkt 5.2.2.6 nedenfor). Det er oppdragsgiver, i NGIR sitt tilfelle eierkommunene, som må dokumentere at vilkårene er oppfylt, slik at unntaket for enerett kommer til anvendelse.

Videre er det et vilkår at eneretten er **kunngjort** på egnet måte. Eneretten må altså offentliggjøres. Det er i juridisk teori antatt at det vil være tilstrekkelig at vedtaket kunngjøres på et sted som er offentlig tilgjengelig, for eksempel på oppdragsgivers hjemmeside på internett, jf. Dragsten, kommentar til FOA § 2-3, punkt 6.

5.2.2.6 Eneretten må være i samsvar med EØS-avtalen

Det er et vilkår at eneretten er i samsvar med EØS-avtalen, jf. FOA § 2-3. Dette fremgår uttrykkelig av ordlyden i forskriftsbestemmelsen. Eneretten kan blant annet skape utfordringer til EØS-avtalens regler om fri flyt av tjenester i EØS avtalens artikkel 36, konkurranseretten og statsstøttebestemmelsene.

KOFA har beskrevet vilkåret om at eneretten må være i samsvar med EØS-avtalen som et krav om at "eneretten ikke må være lovstridig, at tildelingen har nødvendig hjemmel – og at verken hjemmelsgrunnlag og tildelingsvedtak er i strid med EØS-avtalen", jf. KOFA-2008-77 avsnitt 39.

EU-domstolen har lagt til grunn at de begrunnelser som fremgår av EØS-avtalen artikkel 33 eller andre **tvingende allmenne hensyn** kan rettferdiggjøre en restriksjon på artikkel 36 om fri flyt av tjenester. I tillegg må restriksjonen være **egnet** til å oppfylle formålet, **nødvendig** og **forholdsmessig**. I kravet til nødvendighet og forholdsmessighet ligger det at målet ikke kan nås med andre mindre inngripende midler.

5.2.2.7 Restriksjon

Restriksjon på den frie adgangen til å tilby tjenester

Tildeling av enerett har i KOFA-praksis blitt vurdert å være en restriksjon på den frie adgangen til å tilby tjenester, jf. EØS avtalens artikkel 36. Det er derfor høy terskel for å akseptere en slik tildeling, jf. KOFA 2011/126 (Perpetuum) premiss 39.

I KOFA-2012-157 mv. (Demokratene Askøy, forent til felles behandling), behandles spørsmålet om tildeling av enerett til BIR Avfallsenergi AS for behandling av **husholdningsavfall** er forenlig med EØS-avtalen. KOFA kom til at tildelingen av enerett var forenlig med EØS-avtalen. Dette synes å samsvare med ESAs uttalelse av februar 2020 i den pågående klagesaken (se punkt 5.2.3 nedenfor).

5.2.2.8 Tvingende allmenne hensyn

Kravet innebærer at tildeling av enerett må kunne begrunnes i tvingende eller allmenne hensyn som er tilstrekkelig tungtveiende til at de går foran hensynet til den frie bevegeligheten av tjenester i EØS-avtalen artikkel 36.

Eksempler på formål som EU-domstolen generelt har anerkjent som allmenne hensyn som kan begrunne begrensninger i adgangen til fri bevegelse av tjenester, er beskyttelse av miljøet, forbrukerbeskyttelse og hensyn som går inn under offentlig orden, sikkerhet og folkehelsen, jf. EØS-avtalen art 33, jf. art 39.

Hensynet til miljø, hygiene og helse

Praksis fra EU-domstolen og klagenemnda viser at håndtering av avfall er en tjeneste som kan begrunne tildeling av enerett, med den begrunnelse at tjenesten ivaretar miljø, hygiene og helse, jf. blant annet EU-domstolens sak C-209/98 (Sydhavnens Sten Grus) premiss 76 og C-360/96. Fra klagenemnda kan det blant annet vises til de forente sakene 2012/157-165, 2012/169 og 2012/181 (Demokratene Askøy) og sak 2008/77 (Slagen Energigjenvinning), KOFA-2011-126 (Perpetuum AS) premiss 35 flg. Klagenemndas saker gjaldt **husholdningsavfall**. I samtlige saker var tildelingen av enerett ansett lovlig.

Det kan sluttet fra dette at håndtering av avfall for å løse et miljøproblem er ansett som et tvingende allment hensyn som kan begrunne restriksjon på den frie adgangen til å tilby tjenester.

5.2.2.9 Egnethet til å nå målet

Kravet til egnethet innebærer at restriksjonen (tildeling av enerett) må være egnethet til å nå målet restriksjonen er begrunnet i, det vil si egnethet til å nå de aktuelle tvingende allmenne hensyn som restriksjonen er begrunnet i.

Det offentlige har i utgangspunktet en **viss grad av skjønn** når det gjelder hvilke oppgaver som anses egnethet til å bli ivaretatt gjennom tildeling av enerett, og hvordan offentlige virksomheter organiseres, jf. KOFA 2012/157-165, 2012/169 og 2012/181 (Demokratene Askøy) premiss 84.

I bevisvurderingen er det oppdragsgiver som må sannsynliggjøre at vilkårene er oppfylt, jf. Rt. 2007 s. 1003 (Spillautomatsaken) premiss 75 flg.

I Steinicke Groesmeier, EU's Udbudsdirektiv s. 669, referert i KOFA-2011-126 premiss 40, antas det at det i stor grad hører inn under det offentliges frie skjønn å vurdere hvorvidt enerett er nødvendig. Det uttales her at:

«Det må antages, at det offentlige som utgangspunkt selv bestemmer, hvilke oppgaver der anses for egnede til varetagelse via en enerett. Dette støttes af Traktatens art. 295 [345], der bestemmer, at Traktaten ikke blander sig i, hvordan medlemsstatene arrangerer deres virksomheder; dvs. i hvilket regi (offentligt eller privat) disse opgaver varetages.»

Dette gir eierkommunene et rom for skjønn i vurderingen av om tildeling av enerett til NGIR er et egnethet tiltak.

5.2.2.10 Nødvendig og forholdsmessig tiltak

Kravet til forholdsmessighet innebærer at tiltaket, tildelingen av eneretten, ikke må gå utover hva som er nødvendig for å oppnå formålet, det vil si det tvingende allmenne hensyn restriksjonen er begrunnet i.

Dersom det foreligger alternative tiltak som på tilstrekkelig måte vil ivareta hensynene bak eneretten (miljøhensyn), vil eneretten komme i konflikt med kravene i EØS-avtalen. Kravet til forholdsmessighet innebærer at det skal relativt mye til for at unntaksbestemmelsen om enerett kan benyttes.

Kravet ble ansett oppfylt i klagenemndas saker som gjaldt husholdningsavfall, (som nevnt over under tvingende allmenne hensyn).

At det er andre lovlige løsninger for behandling av avfallet, medfører ikke i seg selv at tildeling av enerett er utelukket. At det foreligger et velfungerende privatmarked på det aktuelle tjenesteområdet er i praksis fra klagenemnda ikke tillagt avgjørende vekt, jf. KOFA-2011-126 premiss 42, og KOFA-2012-157 m.fl. premiss 84. I den saken ble det vist til andre hensyn som var relevante i spørsmålet om tiltaket om tildeling av enerett var egnet, herunder sanksjonsmuligheter ved kontraktsbrudd, kommunens kontroll med oppgaven som skal utføres, mv.

5.2.2.11 Unntak fra konkurransereglene i EØS-avtalens artikkel 59 (2)

Tildeling av enerett medfører en konkurransebegrensning. Slik konkurransebegrensning kan etter omstendighetene tillates etter EØS-avtalen artikkel 59 annet ledd. Denne unntaksbestemmelsen kommer til anvendelse for "tjenester av allmenn økonomisk betydning".

Vurderingstema etter bestemmelsen er om slik konkurransebegrensning er nødvendig for å sikre utførelsen av en oppgave av allmenn økonomisk interesse.

Bestemmelsen lyder som følger:

"1. Når det gjelder offentlige foretak, eller foretak som EFs medlemsstater eller EFTA-statene gir særlige eller eksklusive rettigheter, skal avtalepartene avholde seg fra å treffe eller opprettholde tiltak som strider mot reglene i denne avtale, særlig reglene i artikkel 4 og i artikkel 53 til 63.

2. Foretak som er blitt tillagt oppgaven å utføre tjenester av almen økonomisk betydning, eller som har karakter av et fiskalt monopol, skal være undergitt reglene i denne avtale, fremfor alt konkurransereglene, i den utstrekning anvendelsen av disse regler ikke rettslig eller faktisk hindrer dem i å utføre de særlige oppgaver som er tillagt dem. Utviklingen av samhandelen må ikke påvirkes i et omfang som strider mot avtalepartenes interesser.

3. EF-kommisjonen og EFTAs overvåkingsorgan skal innen det myndighetsområde som er tillagt hver av dem, påse at bestemmelsene i denne artikkel blir overholdt, og skal i nødvendig utstrekning vedta tiltak om dette overfor de stater som hører til deres område."

EU-domstolen har uttalt at bestemmelsen skal tolkes snevert, siden den gjør unntak fra traktatens regler, jf. C-159/94 Kommisjonen mot Frankrike, premiss 53. Det er tilstrekkelig for anvendelse av unntaksbestemmelsen at traktatens regler faktisk eller rettslig hindrer oppfyllelsen av de særlige forpliktelser som påhviler den aktuelle virksomheten som er tildelt en enerett, jf. C-159/94 premiss 59.

Tildeling av enerett under henvisning til denne bestemmelsen ble akseptert av EU-domstolen i sak C-209/98 Sydhavnens Sten & Grus. Etablering av en kommunal ordning for innsamling av byggavfall var lovlig under henvisning til at det var etablert en virksomhet som utførte tjenester av allmenn økonomisk interesse, herunder at denne virksomhetens formål var å løse et miljøproblem. Behovet for å tildele enerett var begrunnet i at virksomhetene skulle finne det interessant å delta i drift av et anlegg med stor kapasitet, i en periode som var tidsmessig begrenset, jf. dommens premiss 79. Eneretten gjaldt for et tidsrom som tilsvarte normal avskrivningsperiode for investeringene. Tildelingen av enerett var nødvendig for å oppnå tilstrekkelig stor tilgang av byggavfall, for dernest å kunne sikre "anleggets rentabilitet". EU-domstolen fant at dette var å anse som en virksomhet av "allmenn økonomisk karakter".

Det fremgår av dommens premiss 74 at enerett kan tildeles i den utstrekning oppfyllelsen av de "særlige oppgaver" som er tillagt det aktuelle foretaket, kun kan sikres ved tildeling av enerett. Videre er det en forutsetning at utviklingen av samhandelen ikke påvirkes i et slikt omfang at de strider mot fellesskapets interesse. Det ble i den forbindelse vist til traktatens artikkel 31, samt C-159/94 Kommisjonen mot Frankrike, premiss 49.

I dette ligger det referanse til to vilkår, slik vi ser det. Det ene referer til nødvendighetskriteriet, slik det også følger av forholdsmessighetsvurderingen (som redegjort for i punkt 5.2.2.10). Nødvendighetskriteriet etter EØS-avtalen artikkel 59 (2) er at målet ikke kan nås på andre måter enn tildeling av enerett, jf. formuleringen: "kun kan sikres ved tildeling av [enerett]". Kravet til nødvendighet må derfor tolkes strengt. Det andre vilkåret EU-domstolen oppstilte i dommen referer seg til en skranke mot tilfeller som påvirker samhandelen mellom medlemsstatene i et slikt omfang at det ikke lengre tjener EU- og EØS-fellesskapets interesser. Dette vilkåret som er utledet av EU-domstolen antas å være ment som en sikkerhetsventil, idet det synes å være en viss terskel før dette vilkåret hindrer tildeling av enerett etter bestemmelsen, jf. blant annet EU-domstolens sak C-159/94 premiss 115.

Konkret vurdering

Unntaksbestemmelsen i EØS-avtalen artikkel 59 annet ledd vil i prinsippet kunne tjene som grunnlag for tildeling av enerett for det tilfellet at det er snakk om en tjeneste av allmenn økonomiske betydning. Innsamling og behandling av avfall er av EU-domstolen ansett som en slik tjeneste av allmenn økonomisk betydning, riktignok under de særlige omstendigheter at eneretten skulle gjelde for en tidsbegrenset periode som tilsvarte avskrivningsperiode på investeringene leverandøren måtte foreta. EU-domstolens dom i Sydhavnens Sten & Grus tilsier likevel som utgangspunkt at bestemmelsen kan anvendes også i NGIR sitt tilfelle, ettersom det også her dreier seg om avfallsvirksomhet. Dommen synes å åpne for tildeling av enerett for næringsavfall, som er nærmere beskrevet i punkt 5.2.4. nedenfor. Spørsmålet som volder tvil i NGIR sitt tilfelle, slik vi ser det, vil være om målet ikke kan nås på andre måter enn ved tildeling av enerett. Sentrale momenter i vurderingen vil her kunne være tilgangen på avfall og investeringenes størrelse.

5.2.3 Pågående sak for ESA

ESA har tidligere behandlet en tilsvarende klage i 2010 som gjaldt husholdningsavfall. Det ble ikke påvist brudd på EØS-avtalen i den klagesaken. Den pågående klagesaken mottatt fra Norsk Industri i 2015 gjelder også tildeling av enerett innen avfallsvirksomhet, men gjelder et bredere spekter av virksomhetsområder, nærmere bestemt:

- Innsamling av husholdningsavfall
- Innsamling og behandling av næringsavfall
- Behandling av farlig avfall, jf. avfallsforskriften § 11-10.

ESA har uttalt i brev datert 20. februar 2020 at det juridiske rammeverket siden forrige klagerunde i 2010 har vært gjenstand for rettslige avklaringer fra både EU-domstolen og gjennomvedtakelse av direktiv 2014/24. Direktivet som trådte i kraft i EØS fra 1. januar 2017 erstattet direktiv 2004/18 og gjelder anvendelsesområdet for anskaffelsesregelverket.

ESA har foreløpig konkludert med at Norge potensielt bryter EØS-retten på dette området med tildeling av enerett i avfallssektoren.

5.2.3.1 ESAs foreløpige konklusjon

ESAs foreløpige konklusjon, slik den er gjengitt i ESAs brev av 20. februar 2020 på side 12, er følgende:

Husholdningsavfall ligger under kommunens eksklusive ansvarsområde i henhold til forurensingsloven § 30, jf. § 29 tredje ledd. Ingen andre enn kommunen kan samle inn husholdningsavfall uten kommunens samtykke, jf. § 30 tredje ledd annen setning. Kommunen har derfor alene ansvaret for innsamling og behandling av husholdningsavfall. Kommunen utøver med andre ord kontroll over markedet.

Når det gjelder **kommunalt næringsavfall** stiller det seg annerledes. I henhold til forurensingsloven § 32 er alt annet avfall enn husholdningsavfall (dvs. næringsavfall) hver enkelt avfallsprodusent sitt ansvar. Bestemmelsen i forurensingsloven § 30 som forbyr andre i å samle inn avfall uten kommunens samtykke, kommer ikke til anvendelse på kommunalt næringsavfall. Kommunens ansvar for næringsavfall, eller kommunalt næringsavfall, skiller seg derfor ikke på noen måte fra private bedrifters ansvar for sitt næringsavfall. At kommunen har adgang til å tildele enerett gjennom administrative vedtak, endrer ikke på det faktum at det fremdeles er de respektive avfallsprodusentenes eget ansvar å sørge for innsamling av sitt eget næringsavfall. Kommunen utøver ingen kontroll i dette markedet.

På denne bakgrunn mener ESA at norske kommuner kan tildele enerett når det gjelder innsamling og behandling av **husholdningsavfall**, mens en slik adgang ikke er tilstede når det gjelder **næringsavfall**. Med næringsavfall menes både kommunalt og privat næringsavfall, jf. forurensingsloven § 32.

ESA har i samme anledning uttalt at det tilsvarende gjelder for **farlig avfall**, som er regulert i avfallsforskriften § 11-10. Selv om det inntreer et utvidet ansvar for tiltak for kommunen, herunder at kommunen er ansvarlig for et tilstrekkelig antall returpunkter for farlig husholdningsavfall og farlig avfall fra bedrifter med mindre mengder farlig avfall, så medfører ikke dette at kommunen utøver kontroll over markedet, slik som tilfellet er for husholdningsavfall. Etter ESAs konklusjon er det derfor heller ikke adgang for kommunene til å tildele enerett for behandling av farlig avfall.

5.2.3.2 Vilkårene

ESA har foreløpig konkludert med at eneretts-tildelingene som er bragt inn for kontrollorganet ikke medfører en diskriminering på bakgrunn av nasjonalitet, som ville være i strid med de fundamentale friheter og det øvrige EØS-regelverket.

ESA legger videre til grunn at enerettstildelingene i avfallssektoren på generelt grunnlag representerer en restriksjon på fri flyt av tjenester, etter EØS-avtalen artikkel 36. På denne bakgrunn må restriksjonen rettferdiggjøres i hensyn som fremgår av EØS-avtalen artikkel 33 eller i tvingende allmenne hensyn for å være i tråd med regelverket. Videre må restriksjonen være et egnet, nødvendig og forholdsmessig tiltak for å oppnå det lovlige allmenne hensyn. Vilkårene må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle for å avgjøre om tildelingen av enerett er lovlig etter EØS-avtalen.

ESA legger likevel til grunn at hensynet til helse og miljø er å anse som lovlige tvingende allmenne hensyn, godkjent av EU-domstolen, og som i utgangspunktet kan begrunne en restriksjon på den frie flyten av tjenester, jf. EØS-avtalen artikkel 36.

5.2.3.3 Argumentene i vurderingen

ESA fremholder at samarbeid mellom kommuner har ført til installasjon av store anlegg, som igjen har ført til stordriftsfordeler. Å tildele enerett åpner for mottak av en stor mengde avfall, som igjen sikrer kommunenes investeringer i anleggene og muliggjør en effektiv håndtering av de lovpålagte pliktene de har til å samle inn og behandle avfall. Det er videre fremholdt at direktiv 2008/98 eksplisitt tillater at økonomiske hensyn tas i betraktning for å kunne tilby bærekraftige løsninger som beskytter miljøet.

Klager, Norsk Industri, har på sin side anført at ingen av de innklagede aktørene har blitt tildelt enerett som resultat av en åpen konkurranse. Klager anfører at dette bryter med prinsippene om gjennomsiktighet, ikke-distribusjon og hensynet til likebehandling.

ESA har til dette uttalt at en åpen anbudsprosess ville være nødvendig dersom eneretten ble tildelt en tredjepart, men at i tilfeller der eneretten tildeles et offentlig organ som er underlagt det offentliges kontroll, vil slik prosedyre ikke være nødvendig. Det er vist til EU-domstolens sak C-203/08 *Sporting Exchange*, inntatt i ECLI:EU:C:2010:307, som gjaldt fornyelse av enerett for spilltjenester. I den saken ble hensynet til likebehandling og gjennomsiktighet ansett nødvendig i de tilfeller den aktuelle aktøren ikke var et offentlig organ direkte underlagt offentlig kontroll, eller en privat aktør som ikke var gjenstand for tilsvarende kontroll fra offentlige myndigheter. Det vises til vilkåret som er behandlet over, om at leverandøren som tildeles eneretten selv må være et "offentlig organ".

5.2.3.4 Brudd på regelverket

Når det gjelder de identifiserte bruddene på EØS-avtalen som ESA har kommet frem til, er dette særlig i tilknytning til to saker: i det ene tilfellet er ESAs foreløpige konklusjon at det ikke foreligger noen egentlig "enerett" (det vises til vilkåret om at det må foreligge en eksklusiv rett, behandlet over), og i det andre tilfellet er ESAs foreløpige konklusjon at eneretten ikke er i tråd med EØS-avtalen.

ROAF IKS. Eneretten om sortering og behandling av **husholdningsavfall** som er tildelt ROAF IKS oppfylder etter ESAs vurdering ikke vilkårene i EØS-avtalen artikkel 11 om tildeling av enerett. Vilkaåret om at leverandøren må være et offentlig organ var ikke oppfylt, idet ROAF IKS var ikke underlagt offentlig kontroll.

Det andre tilfellet gjelder Namsos kommune og Midtre Namdal Avfallsselskap IKS ("MNA"), som gjaldt tildeling av enerett for innsamling og behandling av **kommunalt næringsavfall**. ESA uttaler i denne saken at det ikke foreligger noen egentlig enerett – eksklusiv rett – for MNA til innsamling og behandling av dette avfallet. Derfor er vilkårene i EØS-avtalen artikkel 11 heller ikke oppfylt. Bakgrunnen for at det foreløpig ikke er reist formell traktatbrudd-sak mot Norge er at tildelingsvedtaket ikke er trådt i kraft. ESA presiserer i uttalelsen at dersom vedtaket på et senere tidspunkt skulle tre i kraft, uten forutgående offentlig anbudskonkurranse, vil denne enerettstildelingen representere et brudd på anskaffelsesregelverket.

5.2.3.5 Status i saken

ESA har i sitt brev av 2. oktober 2020 bedt om ytterligere informasjon om status i saken til Midtre Namdal Avfallsselskap IKS ("MNA"). Saken er foreløpig ikke avsluttet.

5.2.4 Nærmere om husholdningsavfall

Hva som anses som husholdningsavfall er definert i forurensingsloven § 27a hvor det fremgår at med husholdningsavfall menes:

"(...) avfall fra private husholdninger, herunder større gjenstander som inventar og lignende."

Husholdningsavfall er regulert i forurensingsloven § 30, som lyder som følger:

§ 30. Kommunal innsamling av husholdningsavfall mv.

Kommunen skal sørge for innsamling av husholdningsavfall. Forurensningsmyndigheten kan i forskrift eller i det enkelte tilfellet pålegge kommunene å innføre ordninger for sortering av avfallet. Et slikt pålegg må baseres på en samlet vurdering av kostnadene dette vil innebære i forhold til de miljøfordeler som oppnås.

Kommunen kan gi forskrifter om at den kommunale innsamling bare skal gjelde i tettbygd strøk, at visse slag husholdningsavfall skal holdes utenfor den kommunale innsamling, og at visse slag avfall skal holdes adskilt. Kommunen kan etter søknad unnta bestemte eiendommer fra den kommunale innsamling.

Kommunen kan gi forskrifter som er nødvendig for å få til en hensiktsmessig og hygienisk oppbevaring, innsamling og transport av husholdningsavfall. Uten kommunens samtykke må ingen samle inn husholdningsavfall. Forurensningsmyndigheten kan i særlige tilfeller ved forskrift eller enkeltvedtak bestemme at kommunens samtykke ikke er nødvendig.

Kommunen skal vederlagsfritt ta imot husholdningsavfall, jf. avfallsforskriften § 1-7 (FOR-2004-06-01-930).

Kommunene har etter forurensingsloven plikt til å sørge for behandling av husholdningsavfall. Forurensingsloven er ikke til hinder for å tildele enerett, jf. KOFA-2011-126 premiss 42 og KOFA-2012-157 m.fl. (Demokratene Askøy) premiss 83.

Det finnes flere eksempler fra praksis fra klagenemnda hvor tildeling av enerett for behandling av husholdningsavfall er ansett som en lovlig direkteanskaffelse, herunder KOFA-2008-77, KOFA-2011-126 og KOFA-2012-157 m.fl. (demokratene Askøy).

Også EU-domstolen har i en sak konkludert med at tildeling av enerett for innsamling og behandling av husholdningsavfall ble ansett lovlig, jf. C-360/96 Arnhem-saken. I den saken hadde to nederlandske kommuner etablert et holdingselskap som igjen eide to selskap, hvor det ene stod for innsamling og behandling av kommunalt husholdningsavfall, mens det andre drev med næringsavfall. Det ble uttalt at:

"Da det er mulig, at i den grad av imoedekommelse av dette behov, der anses for noedvendig af hensyn til den offentlige sundhed og miljoebeskyttelsen, ikke kan opnaas ved de tjenesteydelser i form av hel eller delvis fjernelse, som tilbydes borgerne af private ervervsdrivende, hoerer denne aktivitet til dem, hvorom en stat kan beslutte, at de skal udoeves af offentlig myndigheder, eller med hensyn til hvilke den oensker at bevare en afgjoerende indflydelse."

Selv om det tildeling av enerett for husholdningsavfall må begrunnes konkret i hvert enkelt tilfelle, synes både praksis fra KOFA og ESAs uttalelser i den pågående klagesaken, å gi klare holdepunkter for at slik tildeling av enerett vil være lovlig etter regelverket.

5.2.5 *Nærmere om kommunalt næringsavfall*

Næringsavfall er i forurensingsloven § 27a definert som følger:

"Med næringsavfall menes avfall fra offentlige og private virksomheter og institusjoner."

Næringsavfall er regulert i forurensingsloven § 32, hvor det fremgår:

§ 32. Håndtering av næringsavfall

Den som produserer næringsavfall, skal sørge for at avfallet blir brakt til lovlig avfallsanlegg eller gjennomgår gjenvinning, slik at det enten opphører å være avfall eller på annen måte kommer til nytte ved å erstatte materialer som ellers ville blitt brukt. Annen disponering av avfall fra fiske, jordbruk og skogbruk mv. er likevel tillatt, såfremt forurensningen dette kan medføre omfattes av § 8 første ledd nr. 1.

Forurensningsmyndigheten kan i særlige tilfeller gjøre unntak ved enkeltvedtak eller forskrift fra første ledd første punktum på nærmere fastsatte vilkår.

Forurensningsmyndigheten kan i forskrift eller i det enkelte tilfelle pålegge produsenten å levere næringsavfall til kommunalt avfallsanlegg. 4 Bestemmelsen i § 31 annet ledd gjelder tilsvarende.

Kommunen har etter forurensingsloven ingen lovpålagte plikter til å samle inn og behandle avfallet, slik gjeldende regler er for husholdningsavfall. Avfall fra kommunale virksomheter og institusjoner omfattes av bestemmelsen i forurensingsloven § 32, og er dermed i utgangspunktet konkurranseutsatt avfall.

Avfalldirektivets nærhetsprinsipp som argument for tildeling av enerett

EU-domstolen har i sak C-292/12 Ragn-Sells behandlet spørsmål om enerett for kommunalt næringsavfall. Dommen gjaldt først og fremst spørsmål om det var i strid med den frie etableringsretten, fri flyt av tjenester og konkurransereglene, at en kommune forpliktet den virksomheten som har til oppgave å innsamle og behandle industri- og byggavfall, husholdningsavfall og blandet avfall, produsert i kommunen, til å transportere dette til nærmeste anlegg innenfor samme medlemsstat. EU-domstolen godtok en slik ordning under henvisning til nærhetsprinsippet, forankret i forordning nr. 1013/2006 om avfallseksport. Forordningen har til formål å begrense transport av avfall mellom medlemsstatene for å beskytte miljøet. Nærhetsprinsippet innebærer at avfall skal behandles så nærme produksjonsstedet som mulig, for å begrense transporten av avfall.

Videre tok domstolen stilling til om EU-retten hindrer en kommune til å tildele eksklusiv rett til å behandle visse typer avfall, enten direkte ved en tjenesteytelseskonseksjon for drift av et anlegg bestemt til behandling av det aktuelle avfallet, eller indirekte ved å forplikte den virksomhet som tildeles konsesjonskontrakt å levere avfallet til en virksomhet utpekt av kommunen, jf. premiss 69. Domstolen konkluderte med at den frie etableringsretten og fri flyt av tjenester ikke kom til anvendelse på det aktuelle tilfellet, som gjaldt en aktivitet som ikke hadde noe grenseoverskridende element, jf. premiss 70-74. Det forelå dermed ingen restriksjon som krevet begrunnelse.

Slik vi ser det gir dommen likevel liten veiledning i spørsmålet om tildeling av enerett dersom valget står mellom flere aktører som tilbyr innsamling og behandling av næringsavfall lokalt. For at nærhetsprinsippet skal få betydning i vurderingen, må alternativet til tildelingen av eneretten være at konkurrentene transporterer avfallet ut av kommunen, i strid med nærhetsprinsippet.

Oppsummering

Etter hva vi kan se, har ikke EU-domstolen eksplisitt tatt stilling til hvorvidt tildeling av enerett for kommunalt næringsavfall er i strid med EU-retten. På nåværende tidspunkt er ESAs uttalelse den sikreste kilden til veiledning i spørsmålet. ESAs foreløpige konklusjon er at tildeling av enerett for innsamling og behandling av kommunalt næringsavfall er i strid med den frie flyten av tjenester. Det skal likevel bemerkes at klagesaken for ESA omfatter noen gitte tilfeller hvor enerett er eller var tenkt tildelt, og at slik tildeling i alle tilfeller må vurderes konkret i hvert tilfelle. At ESAs foreløpige konklusjon er at tildelingene av enerett i de innklagede sakene er i strid med EØS-avtalen, avskjærer i prinsippet ikke adgangen til slik tildeling under andre omstendigheter. Uttalelsen tyder likevel på at det er høy terskel for at slik tildeling av enerett vil anses å være i samsvar med regelverket.

5.2.6 Risikoer og konsekvenser

Risikoen ved bruk av unntaksbestemmelsen for enerett er at tildeling av enerett og etterfølgende tildeling av kontrakt er å anse som en ulovlig direkteanskaffelse jf. KOFA-2008-8. I slikt tilfelle kan gebyr ilegges.

Vilkåret for illeggelse av gebyr er at oppdragsgiver har utvist grov uaktsomhet eller forsett når den har foretatt den ulovlige direkteanskaffelsen. I vurderingen vil eventuelle juridiske uklarheter på rettsområdet etter omstendighetene kunne tillegges vekt. Det vises til KOFA-2008-8 premiss 54:

"Klagenemnda har kommet til at innklagede ikke oppfyller skyldkravet. Som det fremgår under klagenemndas vurdering av rettstilstanden knyttet til om det var adgang til å tildele kontrakt på basis av en enerett eller ikke, er dette et uavklart rettsområde som innklagede ikke kan klandres for å ha brutt. Innklagede har søkt juridisk rådgivning for å få avklart om tildelingen var tillatt, og har således vist at en forsøkte å etterleve regelverket for offentlige anskaffelser. Klagenemnda har derfor kommet til at det er ikke grunnlag for illeggelse av gebyr."

Enerett for næringsavfall er en velkjent problemstilling for mange aktører i bransjen. Som aktør må man derfor være forberedt på at en slik tildeling av enerett kan påklages av andre aktører.

5.3 Enerettstildeling for NGIR: Oppsummering av konklusjoner

Det innledende vilkår om at det må være en **tjenestekontrakt** anses ikke å by på problemer. NGIR kan tildeles en "tjenestekontrakt" for håndtering av avfall.

Vilkåret om at leverandøren selv må være **offentlig oppdragsgiver** inneholder flere krav. Kravet til at leverandøren må være et selvstendig rettssubjekt og kravet om tilknytning til det offentlige anses ikke å by på problemer. Kravet til at organet må være opprettet for å tjene allmennhetens behov og ikke være av industriell eller forretningsmessig karakter anses oppfylt når det gjelder husholdningsavfall, men

ikke når det gjelder næringsavfall. Dette kommer likevel ikke på spissen, idet det er tilstrekkelig at et av virksomhetsområdene tjener allmennhetens behov (husholdningsavfall). Vilåret er oppfylt.

Vilåret om at det må foreligge en **enerett** (en faktisk monopolstilling) anses etter det opplyste oppfylt når det gjelder samtlige eierkommuner bortsett fra Alver hvor det reelt sett er konkurrenter som anser det lønnsomt å hente næringsavfall, selv om henting av husholdningsavfall hentes av NGIR.

Enerett må **tildeles før kontraktsinngåelsen** og **kunngjøres** på en egnet måte, for eksempel på eierkommunenes nettsider.

Eneretten må være **lovlig etter EØS-avtalen**. Problemstillingen er aktuell fordi tildeling av enerett anses som en restriksjon på den frie adgangen til å tilby tjenester i EU/EØS. Håndtering av avfall er en tjeneste som ifølge praksis fra EU-domstolen og KOFA kan begrunnes med at tjenesten ivaretar miljø, hygiene og helse. Kommunene har en lovpålagt plikt etter forurensingsloven til å samle inn og behandle husholdningsavfall, noe som tilsier at tildeling av enerett vil være lovlig etter EØS-avtalen for den typen avfall. Noe tilsvarende lovpålagt plikt har kommunen ikke for næringsavfall. Utgangspunktet er da at dette er konkurranseutsatt avfall. Nærmere avklaring på regelverket vil kunne gis når ESA har konkludert i den pågående klagesaken. Det vil likevel bero på en konkret vurdering i NGIR sitt tilfelle hvorvidt tildeling av enerett også for næringsavfall er å anse som et nødvendig og forholdsmessig tiltak for å oppnå miljøhensyn.

6 Mulig modell for omorganisering av NGIR

6.1 Utskillelse av næringsvirksomhet i egen juridisk enhet?

Formålet med en omorganisering av NGIRs virksomhet, er å tilpasse organisasjonen slik at vilkårene for utvidet egenregi eller enerett kan anses oppfylt. I tillegg er det ønske å klarere markere et skille mellom offentlig virksomhet og næringsvirksomhet. I tillegg vil da NGIR med sin organisering være klar for en eventuell innstramming av regelverket for konkurranse på like vilkår.

Enerett er, som vi allerede har gjennomgått, ikke avhengig av en omorganisering da en slik tildeling ikke påvirkes av andel næringsvirksomhet.

Fra et anskaffelsesrettslig ståsted, har således utskillelse av næringsvirksomheten i egne juridiske enheter størst relevans ved utvidet egenregi. Dersom unntaket om utvidet egenregi skal komme til anvendelse, er det et krav om at NGIR ikke driver med næringsvirksomhet utover 20 % av aktiviteten. Det vil si at minst 80 % av NGIRs næringsvirksomhet må skilles ut i en eller flere juridiske enheter.

Uavhengig av hvilket unntak fra anskaffelsesreglene som anvendes, kan imidlertid utskillelse av næringsvirksomheten i en egen juridisk enhet gi fordeler for NGIR med hensyn til fremtidig utvikling av virksomheten. Som nevnt ovenfor vil det kunne gi fordeler mht konsentrasjon rundt den type virksomhet som drives i IKS og AS. Det stilles også stadig nye krav til næringslivet knyttet til avfall og miljø. Dersom virksomheten er utskilt fra NGIRs offentlige virksomhet, vil det i større grad kunne muliggjøre investering, innovasjon og utvikling for å imøtekomme nye krav i næringslivet.

6.2 Hvordan kan utskillelse av næringsvirksomhet gjennomføres?

6.2.1 Valg av selskapsform

Det offentlige kan drive sin virksomhet gjennom flere ulike alternative organisasjonsformer, f.eks. kommunale foretak (KF), interkommunalt selskap (IKS), stiftelse, samvirkeforetak eller aksjeselskap.

KF/IKS

Et KF eller IKS krever at kommunene selv er deltaker/ eier / danner selskapet, jf. kommuneloven § 61 flg. og IKS-loven § 1. KF eller IKS fremstår dermed ikke aktuelt for opprettelse av datterselskap av NGIR, hvor eierkommunene ikke skal være direkte deltakere.

Stiftelse

Med en stiftelse vil det kunne bli problematisk å oppfylle kontrollkriteriet (omtalt under punkt 4.4), fordi en stiftelse er selvstendig og selveiende. NGIRs eierkommuner vil da ikke kunne utøve kontroll over stiftelsen. Videre fastsetter stiftelsesloven § 19 at det ikke kan foretas utdelinger av stiftelsens midler til oppretteren eller dennes nærstående, slik at et evt. overskudd fra stiftelsens virksomhet aldri vil kunne tilfalle eierkommunene. På denne bakgrunn fremstår ikke stiftelse som en aktuell organisasjonsform.

Samvirkeforetak

Samvirkeforetak er en sammenslutning som har til hovedformål å fremme de økonomiske interessene til medlemmene gjennom deres deltakelse i virksomheten, jf. samvirkelova § 1. I utgangspunktet har enhver forbruker, næringsdrivende eller andre som kan få sine økonomiske interesser ivaretatt av samvirkeforetaket, rett til å bli medlem av foretaket ved innmelding, jf. samvirkelova § 14. I samvirkeforetak skal alle eierne behandles likt og ha samme innflytelse. Denne organisasjonsformen anses på denne bakgrunn mindre hensiktsmessig for NGIRs virksomhet, ettersom eierkommunene er av forskjellig størrelse og dermed har ulik innflytelse i dagens NGIR.

Aksjeselskap

Slik vi ser det er det gode grunner til å velge organisasjonsformen aksjeselskap ved eventuell utskillelse av NGIRs næringsvirksomhet eller virksomhetsområder til en eller flere egne juridiske enheter. Med aksjeselskap er det lagt til rette for at virksomheten kan organiseres slik at kontrollkriteriet oppfylles. Øvrige organisasjonsformer fremstår ikke optimale, jf. ovenfor, og vi legger følgelig til grunn at aksjeselskap er den mest hensiktsmessige og aktuelle organisasjonsformen ved omorganisering av NGIR. I det videre er det derfor kun denne organisasjonsformen som behandles.

6.2.2 Valg av struktur

Det kan tenkes at omorganiseringen struktureres slik at virksomhet overføres til ett eller flere datterselskap, avhengig av hva som anses som mest hensiktsmessig, hvor både kommersielle og praktiske hensyn vil være relevant. Det kan f.eks. være at næringsvirksomheten overføres fra NGIR til et datterselskap, mens NGIR selv beholder alle oppgaver som er relatert til tjenesteleveranser til eierkommunene. Alternativt kan det tenkes at en større konsernstruktur vil være mer hensiktsmessig, ved at virksomhetens ulike deler skilles ut til flere ulike datterselskap.

Selve strukturen/organiseringen vil ikke ha betydning for det anskaffelsesrettslige spørsmålet som gjelder egenregi. Det vil her være tilstrekkelig å vurdere om det er mulig å skille ut næringsvirksomheten på en slik måte at vilkårene for egenregi oppfylles. I det videre vil vi, for enkelhetens skyld, foreta en gjennomgang av selskapets rammer basert på en struktur med kun et datterselskap som omfatter næringsvirksomhet.

6.2.3 Kan representantskapet i NGIR stifte datterselskap uten involvering fra eierkommunene?

Som beskrevet ovenfor i punkt 2.2.1, er representantskapet NGIRs øverste myndighet. Det følger både av IKS-loven § 7 og selskapsavtalen § 9 første avsnitt.

Det betyr at deltakerne i NGIR må utøve sin myndighet gjennom representantskapet. Eierkommunene har således ingen direkte innflytelse på NGIRs beslutningsmyndighet eller aktivitet utover den myndighet den enkelte kommune er representert med i representantskapet. Følgelig vil stiftelse av datterselskap av NGIR kunne gjennomføres av representantskapet, uten at eierkommunene formelt involveres.

En forutsetning for representantskapets myndighet, herunder kompetanse til å stifte datterselskap, er selvsagt at dette er en disposisjon som ligger innenfor NGIR sitt formål, jf. selskapsavtalen § 9 andre avsnitt. Av selskapsavtalens formålsbestemmelse i § 3, første avsnitt, følger:

*"Innanfor det tenesteområde og omfang som eigarkommunane bestemmer gjennom NGIR sitt representantskap, **kan NGIR eiga selskap**, eller delar av selskap, eigedommar og driftsmidlar, førestå planlegging av tenester, bestilla tenester og varer, administrera utøving av tenester, førestå rådgjeving, samt utforma forskrifter og fatta einskildvedtak, førestå forvaltning og utøva kontroll, der dette ikkje kjem i strid med særlovar."* [Vår utheving.]

Formålsbestemmelsen åpner således for å organisere NGIRs virksomhet i datterselskaper, og etter vår vurdering vil en omorganisering av NGIRs virksomhet som omtalt i dette notatet være forenlig med selskapets formål.

6.2.4 Overføring av deponi, øvrige driftsmidler og personell til datterselskap

6.2.4.1 Bakgrunn

Dersom NGIRs næringsvirksomhet (det vil si aktivitet som ikke er rettet mot eierkommunene) skal skilles ut, slik at gjenværende næringsvirksomhet i NGIR ikke overstiger 20 % av den totale omsetningen, vil det trolig være nødvendig overføre en vesentlig del av NGIRs driftsmidler og personell til aksjeselskapet.

Et alternativ kan være at NGIR leier ut driftsmidler og personell, herunder deponiet, til datterselskapet. Vederlaget som datterselskapet må betale i leie, må fastsettes på armlengdes vilkår. Utfordringen med dette, er at leieinntekten vil regnes som ekstern omsetning i relasjon til anskaffelsesregelverket, og dermed telle med i 20%-grensen for egenregiinntaket.

NGIR har estimert en inntektsfordeling ut fra en tenkt modell hvor NGIR leier ut deponi, personell og utstyr til datterselskapet. Inntektsfordelingen er basert på 2019-tall. Som betaling for leie av deponiet er det lagt inn det som anses som et minimum leienivå; de regnskapsmessige avsetningene til etterdrift av deponiet på næringsområdet. Videre er det lagt til grunn leie for personell og utstyr tilsvarende kostnadene. NGIR vil etter denne beregningen få følgende omsetning:

IKS			
Eier	74 859 122		75 %
AS	20 384 275		20 %
Eksternt	4 425 806		4 %
Totalt	99 669 203		

Estimatet viser at omsetningen til eierkommunene, ved en slik utleiemodell, fortsatt vil være mindre enn 80 %, og vilkårene for egenregi vil ikke vil være oppfylt. Dersom reell markedsleie er høyere enn det som er lagt til grunn i estimatet, ved at det må legges til en margin, jf. armlengdeprinsippet, vil andelen omsetning til eierkommunene være enda lavere.

Ovennevnte betyr at det høyst sannsynlig vil være nødvendig å overdra mest mulig av personell og driftsmidler til datterselskapet, for at NGIR skal ha mulighet til å oppfylle omsetningsvilkåret for egenregi.

6.2.4.2 Overføring av virksomhet, deponi, driftsmidler og personell fra NGIR til datterselskap

Dersom virksomhet, deponi, øvrige driftsmidler og personell skal overdras fra NGIR til et datterselskap av NGIR, vil det kunne skje ved overdragelse / salg til et eller flere nystiftede datterselskap som stiftes og eies av NGIR. Ved et eventuelt salg av virksomhet, deponi, driftsmidler mv. må det legges til grunn at salgsvederlaget må tilsvare markedsverdi.

Utgangspunktet er at slik overdragelse innebærer en skattemessig realisasjon, som innebærer skatteplikt for en eventuell gevinst.

Det finnes noen unntak fra dette utgangspunktet i skatteloven kapitel 11, hvoretter eiendeler på nærmere vilkår kan overdras skattefritt etter reglene om fisjon og fusjon (skatteloven § 11-1 flg.), samt ulovfestet rett, og reglene om skattefri overføring av eiendeler mellom konsernselskaper (skatteloven § 11-21 flg.). Til sist er det også anledning til å søke om skattefritak ved realisasjon som ledd i rasjonalisering av virksomhet (skatteloven § 11-22). Vi kommer nærmere inn på anvendelsesområdet til disse reglene i punktene 6.2.5.2 til 6.2.5.4 nedenfor.

I det følgende skal vi kort omtale ulike transaksjonsmodeller som kan være aktuelle for overdragelse av eiendeler og virksomhet fra NGIR til et nystiftet datterselskap.

6.2.4.3 Salg av eiendeler

Den praktisk enkleste transaksjonsmodellen, er å foreta et ordinært salg av virksomhet og eiendeler til et nystiftet datterselskap stiftet av NGIR. Det må i den forbindelse vurderes hvilke skattemessige konsekvenser dette får, da et salg vil representere en skattepliktig realisasjon etter skatteloven. Netto gevinst vil være skattepliktig på NGIRs hånd.

Gevinsten som beskattes, utgjør differansen mellom salgsvederlaget og den skattemessige verdien på de driftsmidler som selges.

Salg av driftsmidler

Ved salg av driftsmidler som tilhører saldogruppe a-d, skal vederlaget så langt det ikke er inntektsført, nedskrives på saldoen for driftsmidlet, jf. skatteloven § 14-44 (2).

Salg av virksomhet

Dersom virksomheten som overdras til datterselskapet har økonomisk verdi, noe den normalt har hvor virksomheten skaper overskudd, må det fastsettes en verdi (markedsverdi) som skal utgjøre salgsvederlaget for virksomheten i tillegg til verdien av de driftsmidler som konkret overføres. En slik verdi omtales ofte som "goodwill".

Gevinst ved realisasjon av egenutviklet goodwill kan føres på gevinst og tapskonto, jf. skatteloven § 14-53. Gevinst som føres på gevinst og tapskonto må inntektsføres med 20 % av gjenstående saldo per år, jf. skatteloven § 14-45 (4).

Datterselskapet kan ved erverv av goodwill ("ervertet forretningsverdi"), aktivere denne på egen saldo og foreta skattemessige avskrivninger av denne med 20 % av gjenstående saldo per år, jf. skatteloven § 14-43 (1) bokstav b).

Skattemessig kan dermed resultatet totalt sett bli skattenøytralt, ved at inntektsføringen i NGIR ved salg av virksomhet tilsvarende fradragsretten i datterselskapet. Mellom selskapene kan det eventuelt utjevnes ved at det gis konsernbidrag mellom selskapene, jf. skatteloven § 10-1 første ledd tredje punktum, jf. § 2-2 første ledd bokstav f og g, som gir reglene om konsernbidrag anvendelse for IKS-selskap "så langt de passer". Det anbefales imidlertid å innhente en bindende forhåndsuttalelse (BFU) fra skattemyndighetene for å skape full sikkerhet for at gjeldende regelverk åpner for at konsernbidrag kan ytes mellom AS og IKS med skattemessig virkning.

6.2.5 Særlig om overdragelse av deponi og virksomheten knyttet til deponiet

Ved overdragelse av deponiet og tilknyttet virksomhet, fremgår det av løyvet fra Fylkesmannen at melding om overføring av virksomheten til ny eier må meldes til Fylkesmannen så snart som mulig og senest 1 måned etter eierskiftet, jf. punkt 1.4 i løyve datert 23. november 2018. Løyvet synes således ikke å være til hinder for overdragelse av deponiet og tilhørende virksomhet til et nystiftet selskap.

På den annen side vil vi anbefale at det tidlig i prosessen avklares vs Fylkesmannen om det overtakende selskapet som overtar deponiet og virksomheten må overta ansvaret for etterdrift av anlegget og installasjoner ved anlegget i minst 30 år etter avslutning av deponeringsaktivitet på deponiet, jf. punkt 3.3 i løyve datert 23. november 2018, eller om NGIR fortsatt kan ha dette ansvaret, f.eks. ved utleie av deponiet til datterselskapet.

Ved en overdragelse må det også foretas en verdsettelse av deponiet som skal skje på armlengdes avstand. Armlengdeprinsippet er det grunnleggende prinsippet for prising av konserninterne transaksjoner, jf. skatteloven § 13-1.

6.2.5.1 Utleie av deponi

Vi forstår det slik at det av driftsmessige årsaker er ønskelig å beholde eierskapet til deponiet i NGIR IKS. Ettersom deponiet i det alt vesentligste benyttes til næringsdelen av NGIRs virksomhet, kan den praktiske løsningen på dette være å leie ut deponiet og tilhørende anlegg til NGIRs datterselskap.

Leievederlaget må settes tilsvarende leien som ville vært avtalt mellom uavhengige parter, jf. det såkalte armlengdeprinsippet.

Det foreligger avtalefrihet så lenge vilkårene for løyvet overholdes. Det er dermed mulig å strukturere en slik leieavtale slik at den kun omfatter en rett til å bruke deponiet med tilhørende anlegg til næringsvirksomhet, og at leietaker pålegges å selv dekke alle utgifter knyttet til driften, herunder vedlikeholdsansvaret, forsikringsansvaret, mv. NGIR har opplyst at det er naturlig at datterselskapet selv dekker følgende:

- Mannskap og utstyr for å legge avfall på rette plasser på deponiet
- Utbedre deponiet i henhold til krav fra myndigheter
- Sikkerhets- og kontrolltiltak

- Utsprenging av deponiet
- Drift av gassoppsamling
- Drift av renseanlegg

Ved at datterselskapet overtar overnevnte forpliktelser, vil dette påvirke hva som anses som markedsleie for leie deponiet fra NGIR.

Ansvar for etterdrift av deponiet, påhviler NGIR som eier av deponiet, jf. løyvet fra Fylkesmannen datert 23. november 2018. Det kan derfor være naturlig at avsetningen til etterdrift som NGIR gjør hvert år, danner et utgangspunkt for fastsettelsen av leievederlag for deponiet, forutsatt at det avklares med Fylkesmannen (i dag Statsforvalteren) at NGIR kan beholde dette ansvaret ved evt. utleie av deponiet til datterselskapet, jf. punkt 6.2.5 ovenfor. I tillegg må det ut fra armlengdeprinsippet legges til en fortjenestemargin. Her bør det imidlertid innhentes en uttalelse fra kvalifisert takstmann eller revisor om hvilket leievederlag som anses å være markedsmessig. Hvorvidt den markedsmessige leien avhenger av markedsmessig bruksverdi, vil en kvalifisert takstmann kunne vurdere. Det er viktig at leie skjer på armlengdes avstand slik at ikke datterselskapet får utilsiktede fordeler i markedet. En feilaktig prising kan føre til brudd på statsstøttereguleringen.

En utleiesituasjon av deponiet må ikke være å anse som en driftstjeneste fra datterselskapet til NGIR, for da må en slik utleiesituasjon følge regelverket for offentlige anskaffelser evt. konsesjonskontrakter (konsesjonskontraktforskriften FOR-2016-08-12-976). Det er dermed viktig at det foretas en grundig gjennomgang av dette og at kontrakt viser at det her dreier seg om et ordinært utleieforhold og ikke det at et eventuelt datterselskap påtar seg driftsforpliktelser overfor IKS.

6.2.5.2 Skattefri fisjon

Skattelovens regler om skattefri overføring som ledd i fisjon gjelder fisjon mellom to eller flere aksjeselskaper eller allmennaksjeselskap, to eller flere samvirkeforetak eller for selskaper som er skattemessig likestilt med aksjeselskap og allmennaksjeselskap, jf. skatteloven § 11-4. Som likestilt selskap regnes selskap mv. som er nevnt i skatteloven § 2-2 første ledd bokstav b til e. For selskap mv. som nevnt i § 2-2 første ledd f og g, gjelder bestemmelsene så langt de passer. Interkommunale selskaper (IKS), jf. lov om interkommunale selskaper, er listet opp i skatteloven § 2-2 første ledd bokstav g, og vil dermed i utgangspunktet kunne fisjoneres uten skattlegging etter de samme prinsipper og vilkår som gjelder for aksje- og allmennaksjeselskaper.

Ordlyden i skatteloven § 11-4 (3) stiller imidlertid også krav om at selskapene som skal fisjoneres "*må være likeartet*" for å kunne gjennomføre en skattefri fisjon. Vilkåret om at selskapene må være likeartet, innebærer at fisjonspartene må ha samme selskaps- og ansvarsform. I skattemyndighetenes praksis, er det lagt til grunn at IKS ikke er å anse som likeartet med aksjeselskap, jf. bindende forhåndsuttalelse ("BFU") 10/2019.⁹ Bakgrunnen er at i et aksjeselskap har eierne begrenset ansvar for selskapets forpliktelser, mens eierne i et IKS hefter ubegrenset for en andel av selskapets forpliktelser, jf. forannevnte BFU. Med bakgrunn i skattemyndighetenes praksis er det derfor ikke grunnlag for å anvende fisjonsreglene i skatteloven § 11-1 flg. direkte på fisjon av et IKS. IKS-loven inneholder heller ingen regler om fisjon som åpner for dette.

I forannevnte BFU ble det imidlertid lagt til grunn at en *fusjon* mellom et interkommunalt selskap og dets heleide datterselskap kunne gjennomføres skattefritt med grunnlag i ulovfestet rett. Bakgrunnen for dette er den administrative praksisen for fusjon mellom selskaper med ulik selskaps- og ansvarsform basert på ulovfestet rett begrunnet i kontinuitetsbetraktninger. I vurderingen viste skattemyndighetene

⁹ BFU 10/2019 publisert 7. februar 2020, avgitt 23. september 2019 [URL: [Fusjon mellom interkommunalt selskap og heleid aksjeselskap - Skatteetaten](#)]

til at det interkommunale selskapet i det vesentlige blir beskattet etter de samme regler som gjelder for aksjeselskap, jf. skatteloven § 10-1, jf. § 2-2 første ledd bokstav g).

Med bakgrunn i de samme prinsipper som ble lagt til grunn i nevnte BFU, kan det argumenteres for at også en fisjon av et IKS (NGIR) kan gjennomføres etter ulovfestet rett, ettersom NGIR i det vesentlige blir beskattet etter de samme regler som gjelder for aksjeselskap, jf. skatteloven § 10-1, jf. § 2-2 første ledd bokstav g). På den annen side er fisjon (å dele selskapet) den motsatte transaksjonsform til en fusjon (sammenslåing), slik at det ikke er full parallellitet mellom typetilfellene. Den administrative praksis etter ulovfestet rett gjelder så langt vi er kjent med utelukkende *fusjoner*, jf. f.eks. BFU 10/2019. Vi vil derfor ikke være for optimistiske med hensyn til om skattemyndighetene vil godkjenne fisjon av NGIR basert på ulovfestet rett. Den eneste måten å skape full sikkerhet for om en slik transaksjonsmodell er mulig, er å innhente en BFU fra skattemyndighetene før transaksjonen gjennomføres.

Det ville i tilfelle være en forutsetning for fisjon etter ulovfestet rett at fisjonen gjennomføres etter de samme prinsipper og vilkår som gjelder for at fusjoner mellom aksjeselskaper ikke skal utløse beskatning, jf. skatteloven §§ 11-1 flg., slik at det oppnås full kontinuitet på alle nivåer, jf. BFU 10/2019. En bør også være oppmerksom på at såkalt direkte vertikal fisjon, det vil si fisjon av en del av morselskapet direkte ned i et datterselskap, ikke er anerkjent i norsk rett. Her vil en trolig måtte se hen til modeller som benyttes ved fisjon av aksjeselskaper for utfisjonering av datterselskap, såkalt trekantfisjon eller dropdown-fisjon. Utfordringen her er at IKS og AS ikke er samme organisasjonsform, hvilket i utgangspunktet er et krav for gjennomføring av denne type fusjoner. Vi er derfor i tvil om skattemyndighetene vil godkjenne skattefri fisjon av IKS, og spørsmålet må som nevnt søkes avklart gjennom BFU.

6.2.5.3 Konsernintern overføring av eiendeler mellom konsernselskaper

Overføring av eiendeler mellom selskaper innenfor et konsern (forutsatt mer enn 90 % eierskap til aksjer og stemmerettigheter), hvor gevinst ellers vil være skattepliktig, kan foretas uten gevinstbeskatning når overføringen skjer i samsvar med reglene i skatteloven § 11-21 og forskrift til skatteloven (FSFIN) § 11-21. Skatteposisjoner knyttet til vedkommende eiendel må følge denne (skattemessig kontinuitet). Beskatning av den latente gevinsten vil finne sted når det overtakende selskapet selger eiendelen videre, eller ved at det overtakende selskap senere bringes ut av konserntilknytningen med det overdragende selskapet, jf. FSFIN § 11-21-10.

I utgangspunktet gjelder reglene for overføringer mellom norsk aksjeselskap eller allmennaksjeselskap til et annet norsk aksjeselskap eller allmennaksjeselskap.

Reglene gjelder imidlertid også når likestilt selskap som nevnt i skatteloven § 10-1 første ledd er morselskap jf. FSFIN § 11-21-1 første ledd siste punktum. Det betyr at reglene åpner for at det kan overføres eiendeler mv. mellom et likestilt selskap og et datteraksjeselskap, se FIN 13. juli 1998 i Utv. 1998/1058. Vi viser også til BFU 4/2014 (Samvirkeforetaks overføring av eiendom til heleid aksjeselskap). Dersom et IKS anses som et likestilt selskap som aksjeselskap, vil det således kunne være mulig å anvende reglene om skattefri konsernintern overføring fra NGIR til nystiftet datterselskap.

Hva som regnes som likestilt selskap, er opplistet i skatteloven § 10-1, jf. § 2-2 (1) bokstav b-e. For selskap mv. som nevnt i § 2-2 første ledd f og g gjelder bestemmelsene så langt de passer. Interkommunale selskaper (IKS), jf. lov om interkommunale selskaper, er listet opp i skatteloven § 2-2 (1) bokstav g. I utgangspunktet vil dermed NGIR kunne være omfattet av reglene om konserninterne overføringer. Vi vil imidlertid anbefale at det innhentes en BFU også for dette alternativet, for å oppnå 100 % sikkerhet for at vilkårene for å kunne yte konsernbidrag i en ny konsernstruktur er oppfylt.

Ved overføring etter reglene om konsernintern overføring, må erverver betale et vederlag som er lovlig etter de selskaps- og regnskapsrettslige regler som gjelder for overføringer innen konsernet, jf. FSFIN § 11-21-6. Det innebærer i praksis at konserninterne overføringer skal skje til vanlige forretningsmessige vilkår og prinsipper. Vederlaget ved slike overføringer må derfor settes til virkelig verdi.

Det stilles ikke noen bestemte krav til vederlagets form. Vederlaget kan være aksjer i det mottakende selskapet, kontanter, gjeldsovertakelse, selgerkreditt, makeskifte etc.

6.2.5.4 Søknad om skattelempe etter skatteloven § 11-22

Et ytterligere alternativ for gjennomføring av skattefri omorganisering, er å søke om skattefritak etter reglene i skatteloven § 11-22. Etter denne bestemmelsen kan Finansdepartementet innrømme fritak for beskatning ved overdragelse av fast eiendom, virksomhet, aksjer mv. "når realisasjonen er ledd i omorganisering eller omlegging av virksomhet med sikte på å gjøre den mer rasjonell og effektiv".

Av Norsk lovkommentar, v/Stoveland¹⁰, fremgår følgende om kravet til rasjonalisering:

"Effektiviserings- eller rasjonaliseringseffekten må vurderes i forhold til den virksomhet som de skatteutløsende transaksjoner knytter seg til. Effektene må vedrøre denne virksomhetens fremtidige vekst og inntjeningspotensial. Effektiviserings- eller rasjonaliseringsgevinster som knytter seg til selgers gjenværende virksomhet, er ikke ansett relevant, jf. St.meld. nr. 16 (1997-98) pkt. 6.1.3. Som eksempel nevnes her at overdrager får likvide midler til rasjonalisering av restvirksomheten. Rent administrative eller finansielle fordeler er i praksis ikke funnet tilstrekkelig, f.eks. oppnåelse av samlet forvaltning eller styre, lik skatte- og regnskapsmessig behandling osv. Se f.eks. Prop. 1 LS (2013-2014) pkt. 27.4.1 hvor det er referert et tilfelle hvor en virksomhet i et aksjeselskap skulle overføres til en stiftelse som var eneksjonær i selskapet. Søknaden ble avslått, da transaksjonen fremsto som en omstilling av ren organisatorisk art, uten driftsfordeler med tilknytning til eksterne parter. Heller ikke bidrag til refinansiering av virksomheten har gitt grunnlag for lempning. Det samme gjelder en ren endring av bedriftens eierstruktur, f.eks. at ansatte kommer i eierposisjon, jf. St.meld. nr. 16 (1997-98) pkt. 6.1.3. "

Etter fast praksis gis det ikke samtykke til endelig skattefritak etter § 11-22. Når skattefritak innvilges, gis det gjennomgående samtykke til utsettelse av skattlegging i form av vilkår som skal sikre skattemessig kontinuitet.

Finansdepartementet publiserer hvert år en omtale av departementets praksis etter skatteloven § 11-22. I 2019¹¹ ble det innvilget fem søknader som gjaldt overføring av nettvirksomhet fra et samvirke- eller aksjeselskap grunnet tilpasning til nye krav i energiloven. Departementet behandlet også en søknad som gjaldt fusjon av to sparebanker. Søknaden ble avslått. Bakgrunnen var at det var usikkert om fusjonen tilfredsstilte kontinuitetsvilkåret for skattefri fusjon, jf. skatteloven § 11-7.

For NGIR sitt tilfelle, mener vi at det på samme måte som for fusjon etter ulovfestet rett (ref. punkt 6.2.5.4 ovenfor), kan argumenteres for at skattelempe bør innvilges etter skatteloven § 11-22 ved overføring av virksomhet fra NGIR til datterselskap. Det ligger til Finansdepartementets skjønn å avgjøre om slike søknader skal innvilges. Den eneste måten å få et sikkert svar på dette, er således å sende en formell søknad. Erfaringsmessig er det nokså lang saksbehandlingstid for denne type søknader, og vi har opplevd at det kan ta opp mot ett år.

¹⁰ Norsk lovkommentar til skatteloven § 11-22, nota 1071, tilgjengelig på rettsdata.no.

¹¹ [Skattefritak ved omorganisering av virksomhet 2019 - regjeringen.no](#)

6.2.6 *Særlig om overføring av personell*

6.2.6.1 Bakgrunn

Alle ansatte er i dag ansatt i NGIR. Personalet i NGIR arbeider i stor utstrekning med oppgaver som berører både husholdningsavfall og næringsavfall/næringsvirksomhet, jf. punkt 2.2.5 ovenfor. Ved utskillelse av NGIRs virksomhet til en eller flere separate juridiske enheter, vil det dermed være sentralt at de utskilte enhetene har personell som kan håndtere oppgavene som ligger til virksomheten.

Det er i hovedsak to måter dette kan oppnås på; ved utleie av personell fra NGIR, eller ved at ansatte overføres til den nye enheten slik at de ansatte tilsettes i den nye juridiske enheten(e). Vi vil i det følgende kort gjennomgå arbeidsrettslige problemstillinger knyttet til de to alternativene.

For alle spørsmål som omhandler personell, må en også følge Hovedtariffavtalen for konkurranseutsatte bedrifter.

6.2.6.2 Utleie av personell

I utgangspunktet er det adgang for virksomheter å leie ut arbeidskraft, men adgangen til å leie inn er begrenset etter arbeidsmiljøloven. Hovedregelen er at arbeidstakere skal ansettes fast, uten tidsbegrensning.

Vilkårene for at en virksomhet kan leie inn personell er ulik alt ettersom innleie skjer fra et bemanningsforetak eller fra en produksjonsbedrift.

Et bemanningsforetak har som formål å drive utleie, og plikter å registrere sin virksomhet som bemanningsforetak i Arbeidstilsynets lister over bemanningsforetak. Innleie fra bemanningsforetak er kun tillatt i samme utstrekning som det kan avtales midlertidig ansettelse etter arbeidsmiljøloven § 14-9, (2), bokstav a til e, jf. arbeidsmiljøloven § 14-12. Innleie fra bemanningsforetak vil kunne være et alternativ til midlertidig ansettelse i forbindelse med blant annet uforutsette driftsstopper, syke- eller feriefravær, og sesongmessige svingninger.

Produksjonsbedrifter er virksomheter som ikke har til formål å drive utleie, men har andre formål med sin drift, og bare mer tilfeldig leier ut arbeidskraft. Det kan for eksempel være ved midlertidig overskudd på arbeidskraft og som et alternativ til permittering eller oppsigelse. Innleie fra produksjonsbedrifter (virksomheter som ikke har til formål å drive utleie) er etter arbeidsmiljøloven § 14-13 tillatt under følgende vilkår:

- Den innleide må være fast ansatt i virksomheten det skal leies inn fra.
- Utleie må skje innenfor de samme fagområdene som utgjør utleierens hovedbeskjeftigelse.
- Utleieaktiviteten skal ikke omfatte mer enn 50 prosent av de fast ansatte hos utleier.
- Innleie må være drøftet med de tillitsvalgte, og i enkelte tilfeller avtalt med de tillitsvalgte i virksomheten som skal leie inn arbeidskraft.

Med bakgrunn i overnevnte regler, ser vi at det kan være vanskelig å basere virksomheten i nystiftede aksjeselskap utelukkende på innleie av NGIRs personell, da det raskt kan bli et spørsmål om utleie vil måtte følge reglene om innleie fra bemanningsforetak grunnet stort omfang. Innleie fra bemanningsforetak er kun tillatt dersom vilkårene for midlertidig ansettelse er oppfylt, og midlertidig ansettelse kan ikke anvendes for å dekke et permanent arbeidskraftsbehov.

Følgelig bør utleie av personell fra NGIR begrenses til et mindre omfang, hvor det ut fra arbeidsoppgaver, hvor varig behovet er, og øvrige konkrete omstendigheter må vurderes om det er anledning til innleie etter reglene om innleie fra produksjonsbedrifter, jf. arbeidsmiljøloven § 14-13.

For ordens skyld vises det også til Hovedtariffavtalen for konkurranseutsatte bedrifter, vedlegg 5, som særskilt omhandler innleie fra foretak som har til formål å drive utleie uten at vi går i detalj på dette før en aktuell innleiesituasjon oppstår.

6.2.6.3 Virksomhetsoverdragelse etter arbeidsmiljøloven kapittel 16

Dersom ansatte blir overført samtidig med overdragelse av virksomhet til et eller flere nystiftede selskaper, er spørsmålet om dette innebærer en virksomhetsoverdragelse i arbeidsmiljølovens forstand, jf. arbeidsmiljølovens kapittel 16.

Etter arbeidsmiljøloven (aml) § 16-1 kommer kapittelet om virksomhetsoverdragelse i loven til anvendelse ved *"Overdragelse av en virksomhet eller del av virksomhet til en annen arbeidsgiver. Med overdragelse menes overføring av en selvstendig enhet som beholder sin identitet etter overføringen"*. De nærmere kriteriene som ligger i bestemmelsen er som følger:

- Det må være en virksomhet eller del av virksomhet som overdras til en annen arbeidsgiver. Vilåret om overdragelse av virksomhet vil være oppfylt ved overføring av NGIRs næringsvirksomhet til nystiftet selskap.
- Virksomheten som overføres må utgjøre en selvstendig, økonomisk enhet. Ved å overføre for eksempel alle ansatte som arbeider med næringsavfall i et nystiftet selskap for å drive virksomheten videre der, er det ikke tvilsomt at kravet om selvstendig enhet vil være oppfylt.
- Den overførte virksomheten må i det vesentlige drives videre etter overdragelsen – dens identitet må være i behold. Ettersom en vesentlig del av oppgavene som NGIR i dag utfører, det vil si minst 80 % av næringsvirksomheten, deponi, utstyr og personell, vil den overførte virksomheten etter all sannsynlighet anses å ha beholdt sin identitet.

Omorganisering med overdragelse av virksomhet, eiendeler og personell til nystiftet selskap vil medføre at reglene om virksomhetsoverdragelse i aml. kapittel 16 kommer til anvendelse.

6.2.6.4 Konsekvensene av at det foreligger virksomhetsoverdragelse etter aml. kap. 16

Drøfting og informasjon

Arbeidsgiver plikter å gjennomføre drøftinger med de ansattes tillitsvalgte og gi informasjon til sine ansatte i samsvar med de ganske detaljerte reglene i aml. kapittel 16. Drøftinger med de tillitsvalgte skal skje "så tidlig som mulig". Det betyr at drøftingen må finne sted så tidlig at det er mulig å øve innflytelse på de avgjørelser som skal treffes. Ofte bør det skje i flere omganger.

Reservasjonsrett

Alle ansatte i NGIR som er omfattet av virksomhetsoverdragelsen kan reservere seg mot å bli overført til det nye selskapet ved skriftlig underretting til NGIR. NGIR plikter å sette en frist for de ansatte til å utøve slik reservasjon. Fristen kan ikke være kortere enn 14 dager regnet fra tidspunktet de ansatte har fått informasjon om virksomhetsoverdragelsen som nevnt ovenfor.

Hvis reservasjonsretten benyttes, innebærer det som hovedregel at ansettelsesforholdet til vedkommende opphører uten oppsigelse samtidig med gjennomføring av virksomhetsoverdragelsen. Unntaksvis kan imidlertid arbeidstaker ha en valgrett, slik at han eller hun kan velge å fortsette arbeidsforholdet hos sin tidligere arbeidsgiver. Valgretten er utviklet i rettspraksis, hvor det fremkommer at det må legges vekt på om virksomhetsoverdragelsen fører til "ikke uvesentlige negative endringer" for arbeidstakeren. Ifølge rettspraksis kan det f.eks. dreie seg om vesentlig lengre reisevei, endret innhold i arbeidet, tap av arbeidsfellesskap, tap av pensjonsrettigheter og større usikkerhet med tanke på fremtidig arbeidssituasjon.

Videreføring av lønns- og arbeidsvilkår

Det nystiftede selskapet (eller selskapene) som de ansatte overføres til, plikter å videreføre alle individuelle lønns- og arbeidsvilkår som gjelder i NGIR per i dag, slik som lønn, reduserte stillinger, feriepenger, ferie mv. Dette gjelder ikke lønns- og arbeidsvilkår som kan endres i kraft av arbeidsgivers styringsrett. Hva som kan endres i kraft av styringsretten er en konkret vurdering, og kan avhenge av den enkeltes arbeidsavtale.

Tariffavtale

Også tariffavtaler som gjelder for de overførte arbeidstakere, skal som hovedregel videreføres i det nystiftede selskapet (-ene) som de ansatte overføres til. Dette gjelder ikke dersom ny arbeidsgiver senest innen tre uker etter overdragelsestidspunktet skriftlig erklærer overfor fagforeningen at ny arbeidsgiver ikke ønsker å bli bundet av tariffavtalen. De overførte arbeidstakerne har likevel rett til å beholde de individuelle arbeidsvilkår som følger av tariffavtale som den tidligere arbeidsgiver var bundet av, inntil tariffavtalen utløper eller til det inngås ny tariffavtale.

Pensjon

Arbeidstakernes rett til videre opptjening av alders-, etterlatte- og uførepensjon i henhold til kollektiv tjenestepensjon, overføres i utgangspunktet til ny arbeidsgiver. Ny arbeidsgiver kan imidlertid velge å gjøre allerede eksisterende pensjonsordninger gjeldende for de overførte arbeidstakerne. Dersom den nye arbeidsgiveren ikke har en eksisterende pensjonsordning, slikt tilfellet normalt er for nystiftede aksjeselskaper, vil ikke dette gjøre seg gjeldende.

NGIR har ifølge årsregnskapet for 2019 en kollektiv pensjonsordning som gir de ansatte rett til en definert fremtidig pensjonsytelse. Forpliktelsene er dekket gjennom Kommunal Landspensjonskasse (KLP). I forbindelse med en eventuell virksomhetsoverdragelse, må det undersøkes om pensjonsavtalen med KLP gir anledning for nystiftede aksjeselskaper eid av NGIR å være medlem i denne pensjonsordningen.

6.2.7 Hvordan oppfylle kontrollkriteriet for utvidet egenregi

Ved utskillelse av virksomhet fra NGIR, må både NGIR og eventuelle datterselskap som skal utføre tjenester for eierkommunene som ledd i egenregi, være kontrollert av eierkommunene gjennom felles kontroll, jf. FOA § 3-2, og omtalen foran under punkt 4.4.3.

Kontrollvilkåret kan oppfylles på følgende måte:

- Samtlige eierkommuner må være representert i NGIRs og datterselskapets styrende organer, jf. FOA § 3-2 (2) a). Av bestemmelsen fremgår det uttrykkelig at en representant kan representere flere eller alle oppdragsgiverne, slik at det er ikke nødvendig med hver sin representant.
- Videre må eierkommunene i fellesskap utøve bestemmende innflytelse over både strategiske mål og viktige beslutninger i det kontrollerte rettssubjektet, jf. FOA § 3-2 (2) b). Ved at datterselskapet eies 100 % gjennom NGIR, vil eierkommunene indirekte ha bestemmende innflytelse i det nystiftede datterselskapet. Videre kan eierkommunene legge føringer for forvaltningen av selskapet gjennom selskapets vedtekter, som fastsettes av eierne på generalforsamling med 2/3 flertall. Her bør det sikres koordinasjon med vedtektene som gjelder per i dag i NGIR, slik at eierkommunene sikres tilsvarende kontroll som i dagens NGIR. Dagens vedtekter tilsier at representantskapet er involvert i forvaltningen av NGIR i større grad enn det som er "normalen" for en generalforsamling i et aksjeselskap. Det vises blant annet til at representantskapet iht. vedtektene blant annet skal velge revisor og medlemmer i styret, vedta

økonomiplan og årsbudsjett for NGIR, vedta eventuelle endringer i gebyrregulativet, vedta opptak av lån, salg av fast eiendom og større kapitalgjenstander, gi fullmakter til styret, og behandle saker som styret eller andre ønsker at representantskapet skal behandle. Tilsvarende myndighet bør sikres gjennom vedtektene i eventuelle nystiftede aksjeselskap som skal utføre tjenester for eierkommunene, slik at eierkommunene kan ha kontroll og tilsyn med økonomiske og kommersielle disposisjoner mv. og annen daglig ledelse. Generalforsamlingen kan også gi styret i datterselskapet instruksjoner i enkeltsaker.

- Til sist må det kontrollerte rettssubjektet ikke forfølge interesser som er i strid med de kontrollerende oppdragsgivernes interesser. Her vil vedtektsbestemmelsene om selskapets formål være relevant, i det dette ikke må være i strid med eierkommunes interesser.

Det har som nevnt vært diskutert om det finnes en minstegrense for eierandel som må være overskredet for at utvidet egenregi skal foreligge ved felles kontroll. Minstegrensen er trolig lav, ettersom EU-domstolen i praksis har konkludert med at kontrollvilkåret har vært oppfylt med en så lav eierandel som 0,25 %. Så lenge det er en viss realitet i samarbeidet mellom oppdragsgiverne (eierkommunene) vil dette trolig ikke være problematisk for NGIRs eierkommuner. I den forbindelse er det et sentralt moment at alle eierkommunene har to stemmer og representanter i representantskapet, med unntak for Alver kommune, som har syv, slik at det til sammen er 18 representanter. Dermed har ingen av eierkommunene alene bestemmende innflytelse i NGIR, på bekostning av de øvrige kommunene. Dette bør sikres videreført i eventuelle nystiftede datterselskap som skal utføre tjenester for eierkommunene gjennom eierskap og styresammensetning.

6.3 Praktiske utfordringer ved å skille NGIRs næringsvirksomhet fra øvrig virksomhet

Som det fremgår ovenfor, vil det rent juridisk være fullt mulig å få til en omorganisering av NGIRs virksomhet slik at næringsvirksomheten overdras til et nystiftet datterselskap, og eventuelt øvrige funksjoner kan overføres til ett eller flere datterselskap alt etter hva som anses som hensiktsmessig.

Eiendeler kan overføres, personell kan overføres og selve virksomheten kan overføres. En oppdeling for å komme innenfor anskaffelsesrettslige rammer er derfor teoretisk mulig.

Det er imidlertid en del praktiske utfordringer som oppstår dersom virksomheten skal splittes på en slik måte at alt som i det vesentligste er relatert til næringsvirksomheten skilles ut i en separat juridisk enhet.

Som beskrevet ovenfor under punkt 2.2.5, benyttes både personell og driftsmidler i NGIR til arbeidsoppgaver som gjelder både husholdningsavfall og næringsvirksomhet. Etter NGIRs opplysninger er det i praksis tilnærmet umulig å splitte opp på en hensiktsmessig måte, uten at dette vil virke uforholdsmessig fordyrende. Vi skal kort nevne noen eksempler som illustrerer dette.

Av NGIRs driftsmidler er f.eks. bossbiler i bruk til både næringsvirksomhet og øvrig virksomhet. På bossbilene innhentes både husholdningsavfall og næringsavfall på en og samme rute. Avfallet veies etter hvert som det blir lastet på bilen, men blandes i selve beholderen på bilen. Etter at avfallet er kommt på bilen er det således ikke mulig å identifisere hvor avfallet kommer fra. Sjåførene som kjører bossbilene, har dermed heller ikke mulighet til å operere med et klart skille mellom når de kjører husholdningsavfall og når de kjører næringsavfall. Disse forholdene gjør det praktisk vanskelig å overføre et visst antall av NGIRs bossbiler og sjåførere til et separat aksjeselskap som skal drive NGIRs næringsvirksomhet. I praksis ville det naturlige vært å ha dobbelt opp av bossbiler og sjåførere, men det ville igjen virke fordyrende, ressurskrevende og lite effektivt.

Det samme gjelder for en rekke av de øvrige driftsmidler og personell, f.eks. rensaneanlegg, sorteringsanlegg og ansatte som jobber ved disse avdelingene. Utskillelse vil fort føre til at virksomheten går glipp av viktige storbedriftsfordeler.

Videre er det utfordringer knyttet til overdragelse av deponiet. Det benyttes i dag i det alt vesentlige til næringsvirksomhet. Spørsmål som må avklares er blant annet:

- Hva må legges til grunn er virkelig verdi av deponiet?
- Hvordan kan et evt. nystiftet aksjeselskap sikre ansvaret knyttet etterdrift i 30 år etter avslutning av deponering ved deponiet? Eierne av aksjeselskap er i motsetning til i et IKS ikke ansvarlig for selskapets forpliktelser utover aksjeinnskuddet i selskapet. Trolig vil det derfor bli en svært stor kostnad for det nystiftede selskapet å sikre dette ansvaret. Det kan undersøkes om utstedelse av garantier fra eierkommunene kan være løsning, men etter det vi forstår fra NGIRs opplysninger er dette lite realistisk å få til.

Det foreligger således både sterke personalmessige, driftsmessige og økonomiske utfordringer ved å få en totaloverføring av næringsvirksomhet til et datterselskap.

6.4 Konsekvenser av å ha et aksjeselskap som datterselskap av et interkommunalt selskap

6.4.1 Finansiering av aksjeselskap

Aksjeselskap må stiftes med minimum kr 30 000 i aksjekapital.

Eieren av et aksjeselskap, kan finansiere datterselskapets virksomhet med kapitalinnskudd eller innlån.

NGIRs selskapsavtale fastsetter ikke materielle krav for hva overskudd i NGIR kan anvendes til. Vi legger imidlertid til grunn at det ikke vil være mulig å ta utbytte fra NGIRs selvkosttjenester ut av virksomheten fordi dette er midler som trengs til betaling av selskapets forpliktelser, jf. lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) § 29 andre ledd.

Finansiering av NGIRs datterselskap (dvs. minimum kr 30 000 i aksjeinnskudd) må derfor forutsetningsvis skje med midler som ikke kommer fra selvkostdelen i NGIR.

6.4.2 Muligheten for å ta ut midler fra datterselskapet

Om NGIR ønsker å ta ut midler fra datterselskapet, må dette skje etter nærmere regler i aksjeloven, som også setter rammer for hvor mye som kan tas ut. Vi skal i det følgende kort redegjøre for dette.

Utgangspunktet er at inntekter fra aktiviteten i datterselskapet, blir midler som datterselskapet rår over. Det er styret i aksjeselskapet som vurderer om midler skal deles ut, dersom dette anses som forsvarlig ut fra selskapets økonomiske situasjon.

6.4.2.1 Utbytte

Utdeling av utbytte krever at datterselskapet har tilstrekkelig utbyttegrunnlag, såkalt fri egenkapital. I tillegg er det krav om at selskapet etter utdelingen skal ha forsvarlig egenkapital og likviditet.

Generalforsamlingen treffer beslutning om utbytte etter styrets forslag. Generalforsamlingens beslutning er begrenset til å vedta eller sette ned utbyttet. Generalforsamlingen kan ikke beslutte høyere utbytte enn styret har foreslått.

Fritaksmetoden gjelder ved utdeling av utbytte fra aksjeselskap til interkommunalt selskap, jf. skatteloven § 2-38 (1) bokstav c). NGIR kan dermed motta utbytte fra sitt heleide datterselskap skattefritt.

6.4.2.2 Konsernbidrag

Reglene om konsernbidrag gjelder også for interkommunale selskaper så langt bestemmelsene passer, jf. skatteloven § 10-1 første ledd tredje punktum, jf. § 2-2 første ledd bokstav f og g. Hva som ligger i "så langt bestemmelsene passer" er ikke helt klart. Vi har ikke funnet eksempler fra praksis hvor konsernbidrag mellom AS og IKS er anvendt. Dersom det skal gis konsernbidrag, anbefaler vi å innhente en bindende forhåndsuttalelse for å få 100 % sikkerhet for at dette godtas av skattemyndighetene.

6.4.2.3 Tilbakebetaling av innbetalt kapital

Tilbakebetaling av innbetalt kapital til aksjeeieren, krever fri egenkapital på samme måte som utbytte. Tilbakebetaling av skattemessig innbetalt kapital til aksjeeier utløser ikke utbytteskatt eller annen skatt.

6.4.2.4 Forholdet til reglene om skattefrie institusjoner

NGIR har historisk blitt regnet som en skattefri institusjon for den delen av virksomheten som omfatter husholdningsavfall. Virksomheten knyttet til næringsavfall er derimot behandlet som skattepliktig.

Vi legger til grunn at hjemmelen for å behandle husholdningsdelen som skattefri, er skatteloven § 2-32. Etter skatteloven § 2-32 (1) er mild stiftelse, kirkesamfunn, menighet, selskap eller innretning som "ikke har erverv til formål", fritatt for skatteplikt.

Utgangspunktet er at skattefriheten ikke alene kan bero på innretningens (selskapets) formelle formålsparagraf, men at det i stedet må foretas en totalvurdering basert på både innretningens formål og de aktiviteter/oppgaver som faktisk utøves.

Bestemmelsen i § 2-32 (1) må ses i sammenheng med bestemmelsen i annet ledd, hvor det følger at:

"Driver institusjon eller organisasjon som omfattes av første ledd økonomisk virksomhet – herunder bortleie av fast eiendom, også i tilfelle eiendommen delvis er benyttet til egen bruk – vil formue i og inntekt av den økonomiske virksomheten være skattepliktig. Økonomisk virksomhet er unntatt fra skatteplikt når omsetningen av denne virksomheten i inntektsåret ikke overstiger 70.000 kroner. For veldedige og allmenntilgynnlige institusjoner og organisasjoner er den tilsvarende beløpsgrensen 140.000 kroner."

Bestemmelsene innebærer at aktiviteter som virkeliggjør eller realiserer innretningens ideelle formål skal være skattefrie, mens aktiviteter som ikke realiserer, evt. kun finansierer, det ideelle formålet vil være skattepliktige etter de ordinære regler (forutsatt at inntektene fra "finansieringsaktivitetene" overstiger kr 70 000 / kr 140 000).

Etter skatteloven § 2-32 er det den samlede virksomheten som er gjenstand for vurdering, jf. Rt. 1991 s. 705 (Veritas II). Spørsmålet er om man ved vurderingen av NGIR sitt formål må ta i betraktning aktivitetene i datterselskapet.

For virksomhet som er organisert i konsernlignende strukturer, har det i rettspraksis etter en konkret vurdering blitt lagt til grunn at virksomheten i datterselskaper skal tas i betraktning ved vurderingen av om institusjonen har erverv til formål, jf. Rt. 1991 s. 705 (Veritas II). Standpunktet er fulgt opp i Utv. 2007 s. 1465 (Sintef).

I Ole Gjems-Onstad, Norsk Bedriftsskatterett, 8. utg. s. 361-362, er det fremholdt følgende om problemstillingen:

"I hvilken utstrekning man skal ta hensyn til aktivitetene i datterselskaper, kan synes uavklart, men avhenger trolig av en konkret vurdering. Der datterselskapet driver en helt annen type virksomhet, kan investeringen sett fra institusjonens side mer fremtre som en passiv kapitalforvaltning. Da kan det virke uheldig å la datterselskapets aktivitet avgjøre klassifiseringen av den eier-institusjonen i forhold til sktl § 2-32. Dette må trolig også gjelde der omfanget av aktivitetene i datterselskapet vesentlig overstiger eierinstitusjonens aktivitet. At en institusjon har betydelige midler investert for å oppnå kapitalavkastning, kan ikke i seg selv medføre klassifisering som ervervsmessig hvis det ideelle formål for øvrig er klart nok. Trolig bør man legge mest vekt på om aktivitetene fremtrer som integrert; nærmest som et konsern eller som gruppe, og ikke vektlegge om det dreier seg om en passiv kapitalavkastning".

Videre omtales følgende om problemstillingen i Skatte-ABC 2019/20 s. 1138:

"Inngår institusjonen mv. i en konsernstruktur eller en konsernliknende struktur, vil også virksomheten i datterselskapene inngå ved vurderingen av om konsernspissen har erverv til formål, se HRD i Utv. 1991/941 (Rt. 1991/705) (Veritas II) og LRD i Utv. 2007/1465 (Sintef).

Hvis konsernspissen er en skattefri institusjon, og datterselskapet driver innenfor det samme ikke-økonomiske formålet, vil det være et argument som trekker i retning av skattefritak for datterselskapet".

Ovennevnte betyr at for datterselskap som driver næringsvirksomhet, vil et evt. overskudd utdelt til morselskap som driver virksomhet etter skatteloven § 2-32, etter en konkret vurdering kunne medføre skatteplikt på hele morselskapets virksomhet, selv om dette selskapet isolert sett ikke har erverv til formål.

7 Forholdet til statsstøttereguleringen

7.1 Generelt

Reguleringen om offentlig støtte medfører begrensninger for utbetaling av midler fra det offentlige. For at det skal være tale om offentlig støtte i strid med EØS-avtalens art. 61, må følgende vilkår være oppfylt:

1. Det må dreie seg om "støtte" i form av en økonomisk fordel;
2. Støtten må være gitt av det offentlige, altså "statsmidler" i enhver form;
3. Mottaker må være "foretak" i form av å drive økonomisk virksomhet;
4. Støtten må være selektiv, dvs. begunstige "enkelte" foretak eller varer;
5. Støtten må vri eller true med å "vri konkurransen";
6. Støtten må være egnet til å påvirke "samhandelen" i EØS-området

Kommunene står fritt til å bestemme sin egen organisering, og selve opprettelsen og overføring av midler til NGIR er dermed i utgangspunktet statsstøtterettslig uproblematisk. Men dersom NGIR driver økonomisk virksomhet, vil kommunene måtte sørge for å forhindre ulovlig støtte overfor denne ulovlige virksomheten. NGIR må altså sørge for at det ikke skjer en sammenblanding av midlene så lenge NGIR driver kommersiell virksomhet.

Et spørsmål er om foretaksvilkåret, se nr. 3 ovenfor, er oppfylt dvs. om det drives økonomisk virksomhet. Hvorvidt det er tale om økonomisk virksomhet i NGIR, beror på om det er snakk om å være aktiv i form av å tilby varer eller tjenester på et marked. Slik dette er tolket i rettspraksis, er det en lav terskel før en aktivitet anses som økonomisk aktivitet. Det er virksomhetens art som er avgjørende, og ikke organisasjonsformen eller den juridiske status virksomheten har. Videre er det klart at det ikke er avgjørende om mottakeren av støtten er ment å generere profitt. Juridiske personer som driver non-profit vil derfor kunne anses for å være et foretak. Det følger også av rettspraksis at for juridiske personer som både driver med økonomisk og ikke-økonomisk virksomhet, skal i utgangspunktet hele virksomheten anses som foretak.

Det fremstår på bakgrunn av dette utgangspunktet rimelig klart at NGIR er være å regne som et foretak.

Det er etter også vår vurdering at de øvrige vilkårene gjengitt ovenfor vil være oppfylt. Merk imidlertid at i tilfeller hvor det er tale om selskaper som er fullt ut eid av det offentlige slik som NGIR vil være, er ikke statsstøttereglene til hinder for overføringer mellom det offentlige og NGIR så lenge de er tråd med hva som anses som forretningsmessig rasjonelt for en investor på det private markedet (markedsaktør-prinsippet). I slike tilfeller anses ikke overføringen å utgjøre en økonomisk fordel. Vi viser her til ESAs retningslinjer ("The Notion of State Aid").

Ettersom NGIR forvalter offentlige midler, vil også dette måtte forholde seg til forbudet mot ulovlig støtte, og NGIR må forholde seg til samme rammer som kommunen. Dette omfatter ikke bare rene gaver, men også salg til underpris.

Det kan altså oppstå spørsmål om krysssubsidierting, som er en form for indirekte offentlig støtte som innebærer at midler flyter mellom økonomisk og ikke økonomisk virksomhet.

Et sentralt virkemiddel for å hindre krysssubsidierting er å sørge for regnskapsmessige skiller, altså slik at det føres separat virksomhet for utviklingsvirksomheten. Ressurser må allokeres riktig. ESA har blant annet uttalt seg om dette i en sak vedrørende norske sykehusapoteker (vedtak 469/13 COL), og påpekt at dette medfører at man også må klarlegge regnskapsprinsippene på forhånd, og at regnskapsføringen ellers bør skje i henhold til anerkjente regnskapsprinsipper.

Slik vi har fått oppgitt har NGIR opprettet regnskapsmessige skiller for å unngå sammenblanding. Så lenge det er næringsvirksomhet i NGIR IKS vil et slikt regnskapsmessig skille være nødvendig. Det vil likevel kunne være enklere ved at opprettelse av et datterselskap for næringsvirksomhet vil store deler av denne del av virksomheten ikke måtte hensyntas regnskapsmessig i IKS. Slikt skille følge naturlig etter organisering og skille blir ikke nødvendig.

7.2 Konkurransen på like vilkår

Statsstøtteregulverket gir rammer for at det skal foreligge konkurranse på like vilkår. Det har allerede opparbeidet seg, gjennom rettspraksis, en rekke rammer for håndtering for at slik konkurranse skal være på like vilkår. For enda klarere rammeverk, og etter spørsmål fra ESA 2015, ble Hjelmeng-utvalget satt sammen og kom i 2018 med forslag om tiltak for å sikre lik konkurranse mellom offentlig og private i markedet. Oslo Economics fikk i oppdrag å se på de samfunnsøkonomiske konsekvensene av forslag fra Hjelmeng-utvalget. Oslo Economics leverte endelig rapport i januar 2020.

Mange av forslagene fra Hjelmeng-utvalget fikk ikke støtte i rapport fra Oslo Economics sett ut fra et samfunnsøkonomisk perspektiv. Men rapporten viste til enkelte forslag for konkrete endringer. Det forslaget som vil få stor betydning for kommuner, er forslaget om at all næringsvirksomhet over

MNOK 12 drevet på kommunal hånd, må skilles ut i egne aksjeselskaper. Næringsvirksomhet over MNOK 5 må drives med regnskapsmessige skiller. Sistnevnte vil nok ikke få så stor betydning, da regnskapsmessig skille allerede er velkjent blant de fleste offentlige virksomheter som driver næringsvirksomhet.

Av Prop. 105 S ¹²fremgår det at departementet arbeider videre med saken og forslag til konkrete tiltak. Dette arbeidet er ikke ferdig og det er heller ikke indikert når det vil bli ferdig. Blir forslaget vedtatt på et senere tidspunkt vil en rekke kommuner måtte omorganisere sin virksomhet.

¹² <https://www.regjeringen.no/contentassets/b22c03dc383640169f396bd2fddca846/no/pdfs/prp201920200105000dddpdfs.pdf>

Representantskapsmøte

Møtedato: 25.10.21

Sak nr: 15/21

Sakshandsamar: Ove-Christian Fredriksen

Budsjett 2022 og Økonomiplan 2022-25

Vedlagt følger forslag til budsjett 2022 og økonomiplan 2022-25, inkludert renovasjons- og slamgebyr for 2022.

Dagleg leiar sitt framlegg til vedtak:

1. Styret tilrår at representantskapet godkjenner budsjett 2022 og økonomiplan 2022-25 under føresetnad av godkjenning av gebyr i punkt 2. og 3. i kommunestyra i NGIR sine eigarkommunar.
2. NGIR tilrår fylgjande renovasjonsgebyr i 2022:

Renovasjonsgebyr	2022		2021	Endring
	eks. mva	inkl. mva	inkl. mva	inkl. mva
Ordinær renovasjon *	kr 3 840	kr 4 800	kr 4 360	kr 440
Tillegg stor restavfallsdunk (240 liter)	kr 320	kr 400	kr 400	kr -
Rabatt restavfall kvar 4. veke	- kr 320	- kr 400	- kr 400	kr -
Rabatt heimekompostering	- kr 400	- kr 500	- kr 500	kr -
Hytterenovasjon	kr 1 920	kr 2 400	kr 2 180	kr 220

I renovasjonsgebyret inngår tømning av dunkar hjå hustandane, hyttekonteinarar og glas- og metallkonteinarar, samt tilgang til faste og mellombelse gjenvinningsstasjonar. I tillegg kjem utstyr og forbruksmateriell som dunkar, biobøtter, bio- og tekstilposar, returplastsekkar og kostnadane med vidare handsaming av avfallet.

* Ordinær renovasjon tømning:

- matavfall kvar veke
- restavfall 2. kvar veke
- papir, papp og plast kvar 2. veke

3. NGIR tilrår fylgjande gebyrsatsar for slam i 2022:

Slamgebyr	2022		2021	Endring
	eks. mva.	inkl. mva	inkl. mva	inkl. mva
Ordinær tømning				
Årleg gebyr septikslam med tømning kvart år *	kr 1 776	kr 2 220	kr 1 980	kr 240
Årleg gebyr septikslam med tømning kvart 2. år	kr 888	kr 1 110	kr 990	kr 120
Årleg gebyr septikslam med tømning kvart 4. år	kr 444	kr 555	kr 495	kr 60
Gebyr pr kubikk slam frå kommunale avskiljarar	kr 360	kr 450	kr 400	kr 50

* Gjeld minireinseanlegg som har trong for tømning kvart år

Naudtømming **/Ekstra tømning ***

Ekstratømming inntil 4,5 kubikk	kr 3 358	kr 4 198	kr 3 744	kr 454
Naudtømming inntil 4,5 kubikk	kr 6 716	kr 8 395	kr 7 488	kr 908
Ekstratømming over 4,5 kubikk, pr kubikk	kr 588	kr 735	kr 655	kr 80
Naudtømming over 4,5 kubikk, pr kubikk	kr 1 174	kr 1 468	kr 1 309	kr 159

** Naudtømming er tømning som må utførast på kort varsel utanom vanleg tømmeplan grunna akutte uhell eller andre hendingar. Naudtømming skal utførast snarast mogeleg, og innan 24 timar etter varsel frå abonnent eller oppdragsgevar.

*** Ekstratømming er ikkje like akutt som naudtømming, og skal oppfylle følgjande kriterium: Tømninga er utanom vanleg tømmefrekvens og oppdraget skal utførast innan 14 dagar etter at oppdraget er tinga.

4. Representantskapet gjev styret fullmakt til å teke opp lån til investeringar vedteken i budsjett 2022 og økonomiplan 2022-25.

I styremøte 4 oktober støtta styret dagleg leiar sitt framlegg til vedtak.

Budsjett 2022 / Økonomiplan 2022-25

Innhold

Grunnlag	2
Generelt.....	2
Oppgåver framover	2
Sjølvkostresultat og utjanningsfond.....	3
Gebyrutvikling	4
Investering	5
Drift.....	6
Vedlegg.....	8

Grunnlag

Selskapsavtalen seier fylgjande om økonomiplan og budsjett:

§ 21 Årsbudsjett

NGIR er ikkje avhengig av tilskot frå kommunane utover eigenkapitalen, og selskapet fastset sitt eige årsbudsjett. Administrasjonen i selskapet utarbeidar framlegg til budsjett i samsvar med gjeldande økonomiplan for selskapet. Framlegg til budsjett vert så handsama av styret, som legg det fram for representantskapet. Det er representantskapet som gjer bindande vedtak om selskapet sitt årsbudsjettet.

Årsbudsjettet skal setjast opp slik at det gjev eit realistisk bilete av verksemda og det forventa økonomiske resultatet av drifta.

....

§ 23 Økonomiplan

Representantskapet vedtek selskapet sin økonomiplan. Denne skal leggjast til grunn for selskapet sitt budsjettarbeid og anna planleggingsarbeid. Økonomiplanen skal omfatta dei fire neste budsjettåra og gje eit realistisk oversyn over sannsynlege inntekter, forventa utgifter og prioriterte oppgåver slik som t.d. investeringsplanar og finansieringa av desse. Økonomiplanen skal også innehalda eit oversyn over selskapet si totale gjeld, garantiansvar og utgifter til renter og avdrag i planperioden.

Ein økonomiplan er eit grovt planleggings- og styringsverktøy, mens årsbudsjett er eit styringsdokument frå representantskapet til styret og administrasjonen.

Generelt

NGIR si økonomi er delt i tre område; Hushald (renovasjon), Næring og Slam. Dette vert gjort med bakgrunn i sjølvkostprinsippet som er innarbeid i Forureiningslova. Prinsippet krev at all aktivitet finansiert gjennom renovasjonsgebyr for hushald (bustad- og fritidseiendom) og slamgebyr vert skilt ut i eigne oppstillingar. Det er ikkje lov å bruke midlar frå NGIR sin næringsverksemd på områda Hushald og Slam, og det kan ikkje brukast midlar frå desse områda på Næring. Sjølvkostprinsippet krev vidare at områda Hushald og Slam ikkje skal byggja opp eigenkapital, og at eventuelle overskot eit år skal brukast opp innan dei fem neste åra. Eventuelle overskot settast av på øyremerka utjamningsfond. Når det gjeld eventuelle underskot skal dette dekkast av utjamningsfondet når dette er mogleg, og elles innan fem år.

Drifts- og investeringsbudsjettet er sett opp for heile selskapet og gebyra framover er stipulert for hushalda og slam.

Oppgåver framover

Det er framleis usikkerheit knytt til kva oppgåver/utfordringar NGIR kan stå føre dei neste åra. Men det som er sikkert at åra framover vil krevje store endringar:

- EU har vedteke ambisiøse mål for materialgjenvinning, som er fylgt opp i regjeringa si strategi for sirkulær økonomi. Dette vil påverka avfallsbransjen sterkt dei næraste åra, og vil krevje eit endra fokus i NGIR frå innsamlar av avfall til ei leverandør og produsent i den sirkulære økonomien. Kva økonomiske konsekvensar dette vil få for NGIR er

vanskeleg å seia då marknaden er umoden for mange av dei avfallstypene som det må arbeidast med for å auka materialgjenvinningsgraden.

- Kva tenester NGIR skal tilby vil endra seg som fylgje av endra krav/ynskjer frå eigarane, myndigheitene eller kundane.
- Konkurransesituasjonen til NGIR kan endra seg.

Økonomisk utvikling

Det er vanskeleg å spå korleis kostnadene vil utvikla seg i åra framover. Ein har difor måtta støtta seg på diverse indeksar og føresetnader:

Inntekter

Handsamings- og transportinntekter vert auka i takt med utvikling 2021.

Avskrivningar

Avskrivningane er kalkulert ut frå forventa investeringar i perioden.

Rentekostnader

Det er føresett at lånerenta vil følgja utviklinga som Kommunalbanken forventar. Dette tilsvara at renta skal liggja mellom 1 % og 1,6 % fram mot 2025 (tall frå august 2021). Det er trong for låneopptak i perioden og det er venta at langsiktige lån vil vera på ca 77 millionar kroner i slutten av perioden.

Alle andre kostnader

Ein har føresett at kostnadene aukar med avtala priser, anslag lønsoppgjjer og endring konsumprisindeks.

Sjølvkostresultat og utjamningsfond

Det er lagt opp til ei gebyrutvikling som gjer at utjamningsfonda er kr 0 ved utgangen av 2025. Sjå også eiga oppstilling i vedlegg for drift 2022-25.

Årsbudsjett 2022 - Sjølvkostresultat og utjamningsfond	Hushald	Slam
Resultat	- 1 464 146	- 492 572
+ Rentekostnader lån	424 783	3 516
- Renteinntekter bankinnskot	195 603	13 194
- Kalkulatorisk rentekostnad	1 491 132	13 747
= Sjølvkostresultat	- 2 726 098	- 515 997
Utjamningsfond 01.01.2021	12 227 887	1 998 543
Budsjettert avsetning til (+)/ bruk av (-) utjamningsfond 2021	- 7 397 515	- 932 129
Kalkulert rente utjamningsfond 2021	166 318	29 883
Budsjettert avsetning til (+)/ bruk av (-) utjamningsfond 2022	- 2 726 098	- 515 997
Kalkulert rente utjamningsfond 2022	81 757	18 862
Utjamningsfond 31.12.2022	2 352 348	599 162

Gebyrutvikling

Renovasjons- og slamgebyr skal vedtakast i det enkelte kommunestyre. NGIR sitt representantskap vedtek anbefaling, og budsjett er difor under føresetnad av at gebyr godkjennast i kommunestyra. Etter fleire år utan endring i gebyra er det nå behov for ei auke. Sidan gebyra ikkje har auka på mange år vil auka i 2022 verta høgare enn normal prisauke, mens det for åra 2023-25 vil verta ei auke rundt auke i konsumprisindeksen i Noreg.

Renovasjonsgebyr

Renovasjonsgebyret har vore uendra sidan 2018, mens prisane i samfunnet har auka med over 10 % og løningane endå meir. Kostnadene til NGIR hev auka tilsvarande og det er difor for perioden 2022 til 2025 budsjettert med ein gebyrauke til kr 4 166 eks. mva i slutten av perioden. Då vil utjamningsfondet vera kr 0 ved utgangen av 2025. For utvikling i renovasjonsgebyr sjå eiga vedlegg.

Renovasjonsgebyr 2022

	2022		2021	Endring
	eksl mva	inkl mva	inkl mva	inkl mva
Ordinær renovasjon *	kr 3 840	kr 4 800	kr 4 360	kr 440
Tillegg stor restavfallsdunk (240 liter)	kr 320	kr 400	kr 400	kr -
Rabatt restavfall kvar 4. veke	-kr 320	-kr 400	-kr 400	kr -
Rabatt heimekompostering	-kr 400	-kr 500	-kr 500	kr -
Hytterenovasjon	kr 1 920	kr 2 400	kr 2 180	kr 220

I renovasjonsgebyret inngår tømning av dunkar hjå hustandane, hyttekonteinarar og glas- og metallkonteinarar, samt tilgang til faste og mellombelse gjenvinningsstasjonar. I tillegg kjem utstyr og forbruksmateriell som dunkar, biobøtter, bio- og tekstilposar, returplastsekkar og kostnadane med vidare handsaming av avfallet.

* Ordinær renovasjon tømning:

- matavfall kvar veke
- restavfall 2. kvar veke
- papir, papp og plast kvar 2. veke

Slamgebyr

Slamgebyret har vore uendra sidan 2017, mens prisane i samfunnet har auka med meir enn 12 %. For å ta att kostnadsauken som har vore og som kjem i åra framover, må slamgebyret aukast i perioden 2022 til 2025. Då vil utjamningsfondet vera kr 0 ved utgangen av 2025. For utvikling i slamgebyr sjå eiga vedlegg.

Slamgebyr 2022

	2022		2021	Endring
	eks.mva.	inkl mva	inkl mva	inkl mva
Ordinær tømning				
Årleg gebyr septikslam med tømning kvart år *	kr 1 776	kr 2 220	kr 1 980	kr 240
Årleg gebyr septikslam med tømning kvart 2. år	kr 888	kr 1 110	kr 990	kr 120
Årleg gebyr septikslam med tømning kvart 4. år	kr 444	kr 555	kr 495	kr 60
Gebyr pr kubikk slam frå kommunale avskiljarar	kr 360	kr 450	kr 400	kr 50

* Gjeld minireinseanlegg som har trong for tømning kvart år

Naudtømming **/Ekstratømming ***

Ekstratømming inntil 4,5 kubikk	kr 3 358	kr 4 198	kr 3 744	kr 454
Naudtømming inntil 4,5 kubikk	kr 6 716	kr 8 395	kr 7 488	kr 908
Ekstratømming over 4,5 kubikk, pr kubikk	kr 588	kr 735	kr 655	kr 80
Naudtømming over 4,5 kubikk, pr kubikk	kr 1 174	kr 1 468	kr 1 309	kr 159

** Naudtømming er tømming som må utførast på kort varsel utanom vanleg tømmeplan grunna akutte uhell eller andre hendingar. Naudtømming skal utførast snarast mogeleg, og innan 24 timar etter varsel frå abonnent eller oppdragsgevar.

*** Ekstratømming er ikkje like akutt som naudtømming, og skal oppfylla følgjande kriterium: Tømminga er utanom vanleg tømmeffrekvens og oppdraget skal utførast innan 14 dagar etter at oppdraget er tinga.

Investering

I økonomiplanperioden vert foreslått følgjande investeringsrammer:

Investeringar	2022	2023	2024	2025
Eigedom og bygg	32 900 000	6 000 000	11 000 000	8 500 000
Maskiner og bilar	7 400 000	13 300 000	8 500 000	8 800 000
Lausøyre, inventar og diverse	4 500 000	4 695 000	4 500 000	4 500 000
Sum	44 800 000	23 995 000	24 000 000	21 800 000

Det er føresett at 75 % vert lånefinansiert.

Ein kan då skissera følgjande utvikling av gjeld og avdrag:

Lån	2022	2023	2024	2025
Lånegjeld per 01.01.	46 974 500	69 235 500	74 093 125	77 154 500
Låneopptak	33 600 000	17 996 250	18 000 000	16 350 000
Avdrag	11 339 000	13 138 625	14 938 625	16 573 625
Lånegjeld per 31.12.	69 235 500	74 093 125	77 154 500	76 930 875

For detaljer vises det til vedlegg.

Drift

Følgjande vert foreslått som årsbudsjett for 2022:

ÅRSBUDSJETT 2022 - DRIFT						
	<i>Hushald</i>	<i>Næring</i>	<i>Slam</i>	Budsjett 2022	Progn. 2021	Rekn. 2020
DRIFTSINNTEKTER						
Abonnement/gebyr	71 115 495	-	8 969 697	80 085 192	72 979 078	73 167 223
Salsinntekt varer inn	-	33 950 000	-	33 950 000	30 900 000	30 346 548
Salsinntekt varer ut	3 945 665	7 904 335	-	11 850 000	11 691 597	12 969 304
Leigeinntekter	8 725	3 154 460	215	3 163 400	2 813 400	3 157 550
Andre driftsinntekter	190 000	997 000	-	1 187 000	1 720 000	1 335 006
SUM DRIFTSINNTEKTER	75 259 886	46 005 795	8 969 912	130 235 592	120 104 075	120 975 631
DRIFTSKOSTNADER						
Vareforbruk	976 005	338 995	-	1 315 000	1 450 000	1 390 375
Handsaming av avfall	8 268 509	5 071 491	1 350 000	14 690 000	14 225 000	14 568 491
Steinuttak	-	3 500 000	-	3 500 000	4 450 000	6 171 389
Transport inn	1 595 000	3 455 000	5 900 000	10 950 000	10 935 000	11 806 688
Personalkostnader	36 185 145	15 837 712	1 664 302	53 687 159	49 938 488	45 218 287
Avskrivningar	10 392 947	6 460 531	86 022	16 939 500	13 900 000	13 818 823
Transport ut	4 454 235	2 897 765	-	7 352 000	7 202 000	7 141 931
Energi til produksjon	824 022	660 978	22 500	1 507 500	1 500 000	1 161 843
Kostnad lokale	930 609	411 291	19 650	1 361 550	1 330 000	1 289 537
Leige maskiner, bilar, inventar o.l.	160 800	82 800	6 600	250 200	275 671	21 153
Verkty, inventar og driftsmateriell	2 233 598	848 402	79 500	3 161 500	4 105 000	4 051 152
Reparasjon og vedlikehald	1 852 328	2 139 072	34 100	4 025 500	4 165 000	3 682 311
Eksterne tenester	574 691	287 271	177 328	1 039 290	1 639 000	1 202 518
Kontorkostnad, trykksak ol	677 650	147 250	14 350	839 250	840 000	781 681
Telefon, porto o.l.	498 000	180 500	26 000	704 500	850 000	455 252
Kostnad transportmidler	4 572 808	1 837 192	-	6 410 000	6 410 000	7 949 887
Reiser, diett etc.	634 240	270 500	12 390	917 130	917 510	745 547
Sals og reklamekostnad	637 500	170 000	42 500	850 000	900 000	597 840
Kontingent og gåver	300 150	126 150	13 050	439 350	475 000	519 874
Forsikring, garantier o.l.	527 205	752 654	9 000	1 288 859	1 183 000	969 030
Andre driftskostnader	197 613	113 873	14 665	326 150	325 000	195 289
Tap o.l.	1 795	150 000	205	152 000	152 000	146 416
SUM DRIFTSKOSTNADER	76 494 852	45 739 425	9 472 162	131 706 438	127 167 669	123 885 315
DRIFTSRESULTAT	- 1 234 966	266 370	- 502 250	- 1 470 846	- 7 063 594	- 2 909 684
FINANSPOSTAR						
Finansinntekter	195 603	81 203	13 194	290 000	350 000	526 286
Finanskostnader	424 783	264 056	3 516	692 355	478 735	226 756
NETTO FINANSPOSTAR	- 229 180	- 182 853	9 678	- 402 355	- 128 735	299 529
RESULTAT FØR SKATT	- 1 464 146	83 517	- 492 572	- 1 873 201	- 7 192 329	- 2 610 155

For økonomiplanperioden vert foreslått følgjande driftsrammer:

ØKONOMIPLAN 2022-2025 - DRIFT				
	Bud. 2022	Bud. 2023	Bud. 2024	Bud. 2025
	Totalt	Totalt	Totalt	Totalt
DRIFTSINNTEKTER				
Abonnement/gebyr	80 085 192	82 742 227	85 366 024	87 664 495
Salsinntekt varer inn	33 950 000	35 308 000	36 014 160	36 734 443
Salsinntekt varer ut	11 850 000	11 968 500	12 088 185	12 168 817
Leigeinntekter	3 163 400	3 289 578	3 338 788	3 372 086
Andre driftsinntekter	1 187 000	1 192 935	1 198 900	1 203 935
SUM DRIFTSINNTEKTER	130 235 592	134 501 240	138 006 057	141 143 777
DRIFTSKOSTNADER				
Vareforbruk	1 315 000	1 334 725	1 356 727	1 388 160
Handsaming av avfall	14 690 000	14 910 350	15 150 790	15 463 404
Steinuttak	3 500 000	3 507 000	3 514 014	3 521 042
Transport inn	10 950 000	11 136 150	11 325 465	11 520 640
Personalkostnader	53 687 159	54 653 528	55 895 147	57 362 972
Avskrivningar	16 939 500	17 229 376	17 096 501	16 253 219
Transport ut	7 352 000	7 476 984	7 607 934	7 778 731
Energi til produksjon	1 507 500	1 533 128	1 559 191	1 593 321
Kostnad lokale	1 361 550	1 384 696	1 408 236	1 440 798
Leige maskiner, bilar, inventar o.l.	250 200	254 453	258 779	264 662
Verkty, inventar og driftsmateriell	3 161 500	3 215 246	3 269 905	3 346 120
Drift og vedlikehald anleggsmiddel	4 025 500	4 093 934	4 163 530	4 251 482
Eksterne tenester	1 039 290	1 056 958	1 074 926	1 098 183
Kontorkostnad, trykksak ol	839 250	853 517	868 027	889 062
Telefon, porto o.l.	704 500	716 477	728 657	745 626
Kostnad transportmidler	6 410 000	6 518 970	6 629 792	6 785 065
Reiser, diett etc.	917 130	932 721	948 577	970 582
Sals og reklamekostnad	850 000	864 450	879 146	899 937
Kontingent og gåver	439 350	446 819	454 415	464 907
Forsikring, garantier o.l.	1 288 859	1 310 770	1 333 053	1 360 604
Andre driftskostnader	326 150	331 695	334 263	332 566
Tap o.l.	152 000	152 760	153 524	154 291
SUM DRIFTSKOSTNADER	131 706 438	133 914 705	136 010 600	137 885 375
DRIFTSRESULTAT	- 1 470 846	586 535	1 995 457	3 258 402
FINANSPOSTAR				
Finansinntekter	290 000	290 000	290 000	290 000
Finanskostnader	692 355	740 931	848 700	923 171
NETTO FINANSPOSTAR	- 402 355	- 450 931	- 558 700	- 633 171
RESULTAT FØR SKATT	- 1 873 201	135 603	1 436 758	2 625 232

Vedlegg

- Investering 2022-25
- Drift 2022-25
- Utvikling renovasjonsgebyr
- Utvikling slamgebyr

BUDSJETT 2022 / ØKONOMIPLAN 2022-25 - INVESTERING

Investeringar	2022	2023	2024	2025
Eigedom og bygg	32 900 000	6 000 000	11 000 000	8 500 000
Maskiner og bilar	7 400 000	13 300 000	8 500 000	8 800 000
Lausøyre, inventar og diverse	4 500 000	4 695 000	4 500 000	4 500 000
Sum	44 800 000	23 995 000	24 000 000	21 800 000

Det er føresett at 75 % vert lånefinansiert.

Ein kan då skissera fylgjande utvikling av gjeld og avdrag:

Lån	2022	2023	2024	2025
Lånegjeld per 01.01.	46 974 500	69 235 500	74 093 125	77 154 500
Låneopptak	33 600 000	17 996 250	18 000 000	16 350 000
Avdrag	11 339 000	13 138 625	14 938 625	16 573 625
Lånegjeld per 31.12.	69 235 500	74 093 125	77 154 500	76 930 875

BUDSJETT 2022 / ØKONOMIPLAN 2022-25 - INVESTERING

* Prognose

Eigedom og bygg

Prosjekt Nr	Namn	Kommentar	Total kostnad	Brukt pr 2021 *	Økonomiplanperiode				Seinare	
					2022	2023	2024	2025		
1038	Oppgradering deponi	Redusera uønskt vassmengd inn i deponiet, gjerder m.m.	9 000 000	2 700 000	700 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	2 600 000	
1033	Tak over treverk v/plate	Pålegg frå Fylkesmannen	5 000 000	-	5 000 000				-	
1016	Utviding administrasjonsbygg		30 000 000	4 000 000	26 000 000				-	
0305	Omlastingshall - Port	Ny port	500 000		500 000				-	
1017	Farleg avfall anlegg - Ombygging	Etablering ny branncelle	700 000		700 000				-	
1034	Oppgradering bil-demontering	Pålegg frå Fylkesmannen	10 000 000	-		5 000 000	5 000 000		-	
1035	Gjenvinningsstasjon Manger - Oppgradering	Oppgradering	5 000 000				5 000 000		-	
1051	Garasjeanlegg for komprimatorbilane	Flytte komprimatorbilane frå Mjåtveit.	7 500 000					7 500 000	-	
0214	Gjenvinningsstasjon Mjåtveit - Oppgradering		5 000 000						5 000 000	
0216	Gjenvinningsstasjon Litlås - Oppgradering	Liten og vanskeleg i bruk	5 000 000						5 000 000	
	Nye gjenvinningsstasjoner	Økt sortering	30 000 000						30 000 000	
Sum Eigedom og bygg						32 900 000	6 000 000	11 000 000	8 500 000	42 600 000

Maskiner og bilar

Prosjekt			Økonomiplanperiode			
			2022	2023	2024	2025
Nr	Namn	Kommentar				
1047	Gaffeltruck	Planlagt utskifting	600 000			1 200 000
1028	Komprimatorbilar	Planlagt utskifting	2 800 000	5 600 000	2 800 000	5 600 000
	Kranbil	I staden for å kjøpe tenesta eksternt.		1 500 000		
	Ballemaskin/komprimator	Balling av restavfall for m.a. å redusera transportkostnader til forbrenning.			2 500 000	
	Komprimeringsutstyr konteinar	Utstyr for å komprimera avfall i konteinarane på Mjåtveit for å redusera tal turar og redusera presset på transport.		500 000		
1231	Varebil	Planlagt utskifting	500 000			
1240	Hjullastar	Planlagt utskifting		2 300 000		
1240	Liten hjullastar	Planlagt utskifting		900 000		
1200	Sorteringsmaskin	Planlagt utskifting		2 500 000		
1240	Gravemaskin	Planlagt utskifting			2 500 000	
1240	Dumper	Planlagt utskifting	3 500 000			
1231	Dunk-bil	Planlagt utskifting			700 000	
1200	Kostemaskin	Planlagt utskifting				2 000 000
Sum Maskiner og bilar			7 400 000	13 300 000	8 500 000	8 800 000

BUDSJETT 2022 / ØKONOMIPLAN 2022-25 - INVESTERING

* Prognose

Lausøyre, inventar og diverse

Prosjekt		Total kostnad	Brukt pr 2021*	Økonomiplan				Seinare
Nr	Namn			Kommentar	2022	2023	2024	
1291	Konteinarar			1 000 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000	
1293	Dunkar			1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	
1037	Innsamling farleg avfall	10 000 000		1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	6 000 000
1040	Kontormøblar	800 000	105 000	500 000	195 000			-
1039	Ny løysing for hyttekonteinarar	5 000 000		1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Sum Lausøyre, inventar og diverse				4 500 000	4 695 000	4 500 000	4 500 000	7 000 000

ÅRSBUDSJETT 2022 - DRIFT

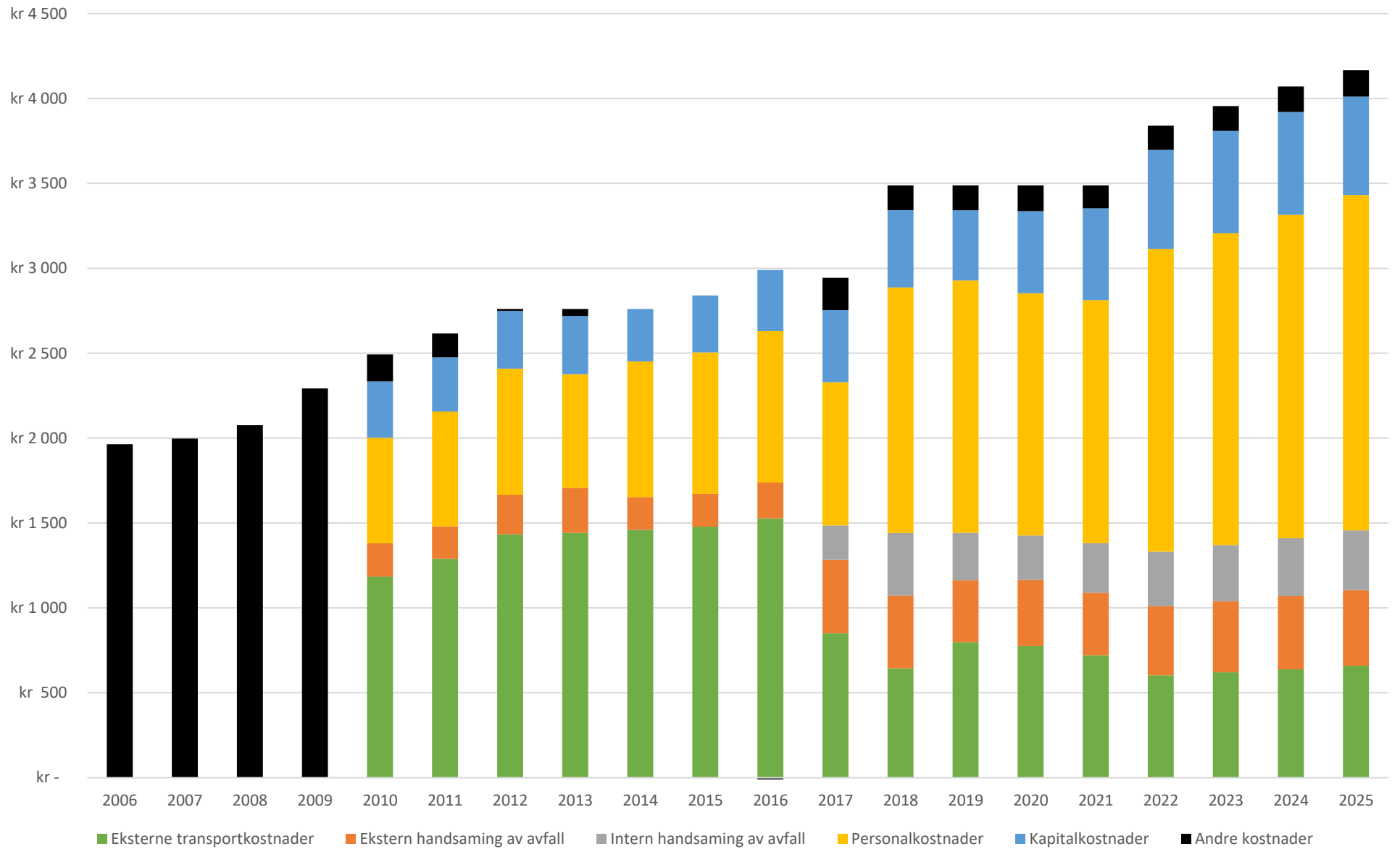
	<i>Hushald</i>	<i>Næring</i>	<i>Slam</i>	Budsjett 2022	Progn. 2021	Rekn. 2020
DRIFTSINNEKTER						
Abonnement/gebyr	71 115 495	-	8 969 697	80 085 192	72 979 078	73 167 223
Salsinntekt varer inn	-	33 950 000	-	33 950 000	30 900 000	30 346 548
Salsinntekt varer ut	3 945 665	7 904 335	-	11 850 000	11 691 597	12 969 304
Leigeinntekter	8 725	3 154 460	215	3 163 400	2 813 400	3 157 550
Andre driftsinntekter	190 000	997 000	-	1 187 000	1 720 000	1 335 006
SUM DRIFTSINNEKTER	75 259 886	46 005 795	8 969 912	130 235 592	120 104 075	120 975 631
DRIFTSKOSTNADER						
Vareforbruk	976 005	338 995	-	1 315 000	1 450 000	1 390 375
Handsaming av avfall	8 268 509	5 071 491	1 350 000	14 690 000	14 225 000	14 568 491
Steinuttak	-	3 500 000	-	3 500 000	4 450 000	6 171 389
Transport inn	1 595 000	3 455 000	5 900 000	10 950 000	10 935 000	11 806 688
Personalkostnader	36 185 145	15 837 712	1 664 302	53 687 159	49 938 488	45 218 287
Avskrivningar	10 392 947	6 460 531	86 022	16 939 500	13 900 000	13 818 823
Transport ut	4 454 235	2 897 765	-	7 352 000	7 202 000	7 141 931
Energi til produksjon	824 022	660 978	22 500	1 507 500	1 500 000	1 161 843
Kostnad lokale	930 609	411 291	19 650	1 361 550	1 330 000	1 289 537
Leige maskiner, bilar, inventar o.l.	160 800	82 800	6 600	250 200	275 671	21 153
Verkty, inventar og driftsmateriell	2 233 598	848 402	79 500	3 161 500	4 105 000	4 051 152
Reparasjon og vedlikehald	1 852 328	2 139 072	34 100	4 025 500	4 165 000	3 682 311
Eksterne tenester	574 691	287 271	177 328	1 039 290	1 639 000	1 202 518
Kontorkostnad, trykksak ol	677 650	147 250	14 350	839 250	840 000	781 681
Telefon, porto o.l.	498 000	180 500	26 000	704 500	850 000	455 252
Kostnad transportmidler	4 572 808	1 837 192	-	6 410 000	6 410 000	7 949 887
Reiser, diett etc.	634 240	270 500	12 390	917 130	917 510	745 547
Sals og reklamekostnad	637 500	170 000	42 500	850 000	900 000	597 840
Kontingent og gåver	300 150	126 150	13 050	439 350	475 000	519 874
Forsikring, garantier o.l.	527 205	752 654	9 000	1 288 859	1 183 000	969 030
Andre driftskostnader	197 613	113 873	14 665	326 150	325 000	195 289
Tap o.l.	1 795	150 000	205	152 000	152 000	146 416
SUM DRIFTSKOSTNADER	76 494 852	45 739 425	9 472 162	131 706 438	127 167 669	123 885 315
DRIFTSRESULTAT	- 1 234 966	266 370	- 502 250	- 1 470 846	- 7 063 594	- 2 909 684
FINANSPOSTAR						
Finansinntekter	195 603	81 203	13 194	290 000	350 000	526 286
Finanskostnader	424 783	264 056	3 516	692 355	478 735	226 756
NETTO FINANSPOSTAR	- 229 180	- 182 853	9 678	- 402 355	- 128 735	299 529
RESULTAT FØR SKATT	- 1 464 146	83 517	- 492 572	- 1 873 201	- 7 192 329	- 2 610 155

ØKONOMIPLAN 2022-2025 - DRIFT

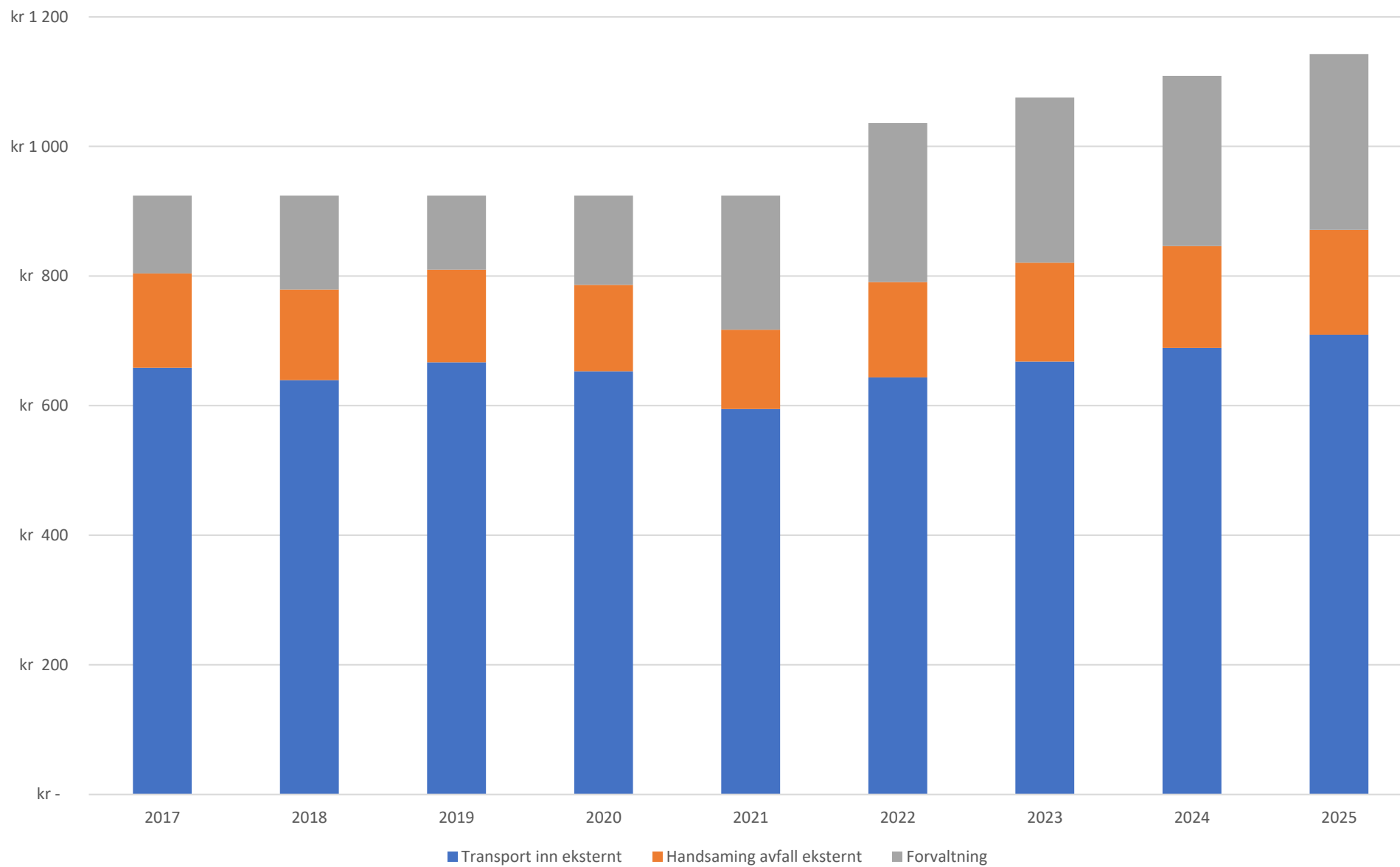
	Budsjett 2022				Budsjett 2023				Budsjett 2024				Budsjett 2025			
	Hushald	Næring	Slam	Totalt	Hushald	Næring	Slam	Totalt	Hushald	Næring	Slam	Totalt	Hushald	Næring	Slam	Totalt
DRIFTSINNTEKTER																
Abonnement/gebyr	71 115 495	-	8 969 697	80 085 192	73 433 136	-	9 309 091	82 742 227	75 766 024	-	9 600 000	85 366 024	77 773 586	-	9 890 909	87 664 495
Salsinntekt varer inn	-	33 950 000	-	33 950 000	-	35 308 000	-	35 308 000	-	36 014 160	-	36 014 160	-	36 734 443	-	36 734 443
Salsinntekt varer ut	3 945 665	7 904 335	-	11 850 000	3 985 122	7 983 378	-	11 968 500	4 024 973	8 063 212	-	12 088 185	4 024 973	8 143 844	-	12 168 817
Leieinntekter	8 725	3 154 460	215	3 163 400	8 725	3 280 638	215	3 289 578	8 725	3 329 848	215	3 338 788	8 725	3 363 146	215	3 372 086
Andre driftsinntekter	190 000	997 000	-	1 187 000	190 950	1 001 985	-	1 192 935	191 905	1 006 995	-	1 198 900	191 905	1 012 030	-	1 203 935
SUM DRIFTSINNTEKTER	75 259 886	46 005 795	8 969 912	130 235 592	77 617 933	47 574 002	9 309 306	134 501 240	79 991 627	48 414 215	9 600 215	138 006 057	81 999 189	49 253 464	9 891 124	141 143 777
DRIFTSKOSTNADER																
Vareforbruk	976 005	338 995	-	1 315 000	990 645	344 080	-	1 334 725	1 007 486	349 241	-	1 356 727	1 033 681	354 480	-	1 388 160
Handsaming av avfall	8 268 509	5 071 491	1 350 000	14 690 000	8 392 537	5 147 563	1 370 250	14 910 350	8 535 210	5 224 777	1 390 804	15 150 790	8 748 590	5 303 148	1 411 666	15 463 404
Steinuttak	-	3 500 000	-	3 500 000	-	3 507 000	-	3 507 000	-	3 514 014	-	3 514 014	-	3 521 042	-	3 521 042
Transport inn	1 595 000	3 455 000	5 900 000	10 950 000	1 622 115	3 513 735	6 000 300	11 136 150	1 649 691	3 573 468	6 102 305	11 325 465	1 692 583	3 634 217	6 193 840	11 520 640
Personalkostnader	36 185 145	15 837 712	1 664 302	53 687 159	36 836 478	16 122 791	1 694 259	54 653 528	37 757 390	16 413 001	1 724 756	55 895 147	38 890 112	16 708 435	1 764 425	57 362 972
Avskrivningar	10 392 947	6 460 531	86 022	16 939 500	10 570 796	6 571 086	87 494	17 229 376	10 489 273	6 520 409	86 819	17 096 501	9 971 891	6 198 791	82 537	16 253 219
Transport ut	4 454 235	2 897 765	-	7 352 000	4 529 957	2 947 027	-	7 476 984	4 606 967	3 000 967	-	7 607 934	4 726 748	3 051 983	-	7 778 731
Energi til produksjon	824 022	660 978	22 500	1 507 500	838 031	672 214	22 883	1 533 128	852 277	683 642	23 272	1 559 191	874 436	695 264	23 621	1 593 321
Kostnad lokale	930 609	411 291	19 650	1 361 550	946 429	418 283	19 984	1 384 696	962 519	425 394	20 324	1 408 236	987 544	432 626	20 629	1 440 798
Leige maskiner, bilar, inventar o.l.	160 800	82 800	6 600	250 200	163 534	84 208	6 712	254 453	166 314	85 639	6 826	258 779	170 638	87 095	6 929	264 662
Verkty, inventar og driftsmateriell	2 233 598	848 402	79 500	3 161 500	2 271 569	862 825	80 852	3 215 246	2 310 186	877 493	82 226	3 269 905	2 370 250	892 411	83 459	3 346 120
Drift og vedlikehald anleggsmiddel	1 852 328	2 139 072	34 100	4 025 500	1 883 818	2 175 436	34 680	4 093 934	1 915 843	2 212 418	35 269	4 163 530	1 965 655	2 250 029	35 798	4 251 482
Eksterne tenester	574 691	287 271	177 328	1 039 290	584 461	292 155	180 343	1 056 958	594 396	297 121	183 409	1 074 926	609 851	302 172	186 160	1 098 183
Kontorkostnad, trykksak ol	677 650	147 250	14 350	839 250	689 170	149 753	14 594	853 517	700 886	152 299	14 842	868 027	719 109	154 888	15 065	889 062
Telefon, porto o.l.	498 000	180 500	26 000	704 500	506 466	183 569	26 442	716 477	515 076	186 689	26 892	728 657	528 468	189 863	27 295	745 626
Kostnad transportmidler	4 572 808	1 837 192	-	6 410 000	4 650 546	1 868 424	-	6 518 970	4 729 605	1 900 187	-	6 629 792	4 852 575	1 932 491	-	6 785 065
Reiser, diett etc.	634 240	270 500	12 390	917 130	645 022	275 098	12 601	932 721	655 988	279 775	12 815	948 577	673 043	284 531	13 007	970 582
Sals og reklamekostnad	637 500	170 000	42 500	850 000	648 338	172 890	43 223	864 450	659 359	175 829	43 957	879 146	676 503	178 818	44 617	899 937
Kontingent og gaver	300 150	126 150	13 050	439 350	305 253	128 295	13 272	446 819	310 442	130 476	13 497	454 415	318 513	132 694	13 700	464 907
Forsikring, garantier o.l.	527 205	752 654	9 000	1 288 859	536 167	765 449	9 153	1 310 770	545 282	778 462	9 309	1 333 053	559 460	791 696	9 448	1 360 604
Andre driftskostnader	197 613	113 873	14 665	326 150	200 972	115 809	14 914	331 695	201 319	117 777	15 167	334 263	197 023	119 780	15 763	332 566
Tap o.l.	1 795	150 000	205	152 000	1 804	150 750	206	152 760	1 813	151 504	207	153 524	1 822	152 261	208	154 291
SUM DRIFTSKOSTNADER	76 494 852	45 739 425	9 472 162	131 706 438	77 814 107	46 468 438	9 632 160	133 914 705	79 167 321	47 050 583	9 792 696	136 010 600	80 568 495	47 368 714	9 948 166	137 885 375
DRIFTSRESULTAT	- 1 234 966	266 370	- 502 250	- 1 470 846	- 196 174	1 105 564	- 322 854	586 535	824 306	1 363 632	- 192 481	1 995 457	1 430 694	1 884 750	- 57 042	3 258 402
FINANSPOSTAR																
Finansinntekter	195 603	81 203	13 194	290 000	195 603	81 203	13 194	290 000	195 603	81 203	13 194	290 000	195 603	81 203	13 194	290 000
Finanskostnader	424 783	264 056	3 516	692 355	454 586	282 583	3 763	740 931	520 705	323 684	4 310	848 700	566 396	352 087	4 688	923 171
NETTO FINANSPOSTAR	- 229 180	- 182 853	9 678	- 402 355	- 258 983	- 201 379	9 431	- 450 931	- 325 102	- 242 481	8 884	- 558 700	- 370 793	- 270 883	8 506	- 633 171
RESULTAT FØR SKATT	- 1 464 146	83 517	- 492 572	- 1 873 201	- 455 157	904 184	- 313 423	135 603	499 204	1 121 151	- 183 597	1 436 758	1 059 902	1 613 866	- 48 536	2 625 232

Sjølvkostresultat og utjamningsfond	Budsjett 2022		Budsjett 2023		Budsjett 2024		Budsjett 2025	
	Hushald	Slam	Hushald	Slam	Hushald	Slam	Hushald	Slam
Resultat	- 1 464 146	- 492 572	- 455 157	- 313 423	499 204	- 183 597	1 059 902	- 48 536
+ Rentekostnader lån	424 783	3 516	454 586	3 763	520 705	4 310	566 396	4 688
- Renteinntekter bankinnskot	195 603	13 194	195 603	13 194	195 603	13 194	195 603	13 194
- Kalkulatorisk rentekostnad	1 491 132	13 747	1 516 649	13 983	1 504 953	13 875	1 430 721	13 190
= Sjølvkostresultat	- 2 726 098	- 515 997	- 1 712 824	- 336 837	- 680 646	- 206 356	- 27	- 70 232
Utjamningsfond 01.01.	4 996 690	1 096 297	2 352 348	599 162	673 183	272 017	26	69 460
Budsj. avsetning til (+)/ bruk av (-)	- 2 726 098	- 515 997	- 1 712 824	- 336 837	- 680 646	- 206 356	- 27	- 70 232
Kalkulert rente	81 757	18 862	33 659	9 692	7 489	3 799	0	773
Utjamningsfond 31.12.	2 352 348	599 162	673 183	272 017	26	69 460	0	0

Utvikling Renovasjonsgebyr

Utvikling gjennomsnittleg Slamgebyr

REFERAT FRÅ REPRESENTANTSKAPSMØTE I NGIR

Tid: 10.05.21, kl 11.30

Stad: Nettbasert møte – Microsoft Teams

Desse representantane møtte:

Alver: Laila Bjørge, Ingrid Fjeldsbø, Tormod Skurtveit, Stian Lavik, Nina Stabell
Øvreås, Sveinung Toft, Yngve Walaker

Austrheim: Gro Kaland, Hardy Pedersen

Fedje: Kristin Aase, Paul Knapskog

Gulen: Lars-Atle Larsen

Masfjorden: Arne Hindenes, Ragnvald Tangedal

Modalen: Liv-Anne Aanesen, Håvard Engeseth

Solund: Kenneth Sæbø, Nils Christian Bjørge

Frå styret:

Ottar Skjelvik (styreleiar), Leif Hosøy Sleire (nestleiar) og Henrik Kjøpstad (styremedlem)

Frå administrasjonen:

Bjørn Berg (dagleg leiar, ref.), Ove-Christian Fredriksen (økonomileiar) og Hilde Lysø (seniorrådgjevar)

Sakliste:

- Sak 01/21 Godkjenning av innkalling og sakliste
- Sak 02/21 Val av medlemmer til å skriva under møteprotokoll
- Sak 03/21 Meldingar
 - a) Diverse munnleg orientering
 - b) Avfallsmengder 2020
- Sak 04/21 Årsrekneskap 2020
- Sak 05/21 Årsmelding 2020
- Sak 06/21 Honorar til revisor for 2020
- Sak 07/21 Godtgjersle til styre og representantskap
- Sak 08/21 Val av medlemmer og varamedlemmer i styret
- Sak 09/21 Val av leiar og nestleiar i styret
- Sak 10/21 Val av revisor

Møtet starta med namneoppøp.

Tormod Skurtveit, leiar i representantskapet, leia møtet.

Sak 01/21 Godkjenning av innkalling og sakliste

Det var ingen merknader til innkalling og sakliste.

Innkalling og sakliste vart samrøystes godkjent av representantskapet.

Sak 02/21 Val av medlemmer til å skriva under møteprotokoll**Framlegg i møtet:**

Ingrid Fjeldsbø (Alver), Håvard Engeseth (Modalen) og Tormod Skurtveit (Alver) skriv under protokollen.

Samrøystes godkjent av representantskapet.

Sak 03/21 Meldingar**a) Diverse munnleg orientering****Mellombelse avfallsmottak**

Bjørn Berg orienterte om erfaring med mellombelse avfallsmottak som hev erstatta vår- og haustryddinga.

Det ble stilt spørsmål og gitt innspel frå representantskapet.

Styrets strategiarbeid

Styreleiar Ottar Skjelvik orienterte om styret sitt strategiarbeid.

Det ble gitt innspel frå representantskapet.

b) Avfallsmengder 2020

Bjørn Berg orienterte.

Det ble stilt spørsmål og gitt innspel frå representantskapet.

Representantskapet tok meldingane til orientering.

Sak 04/21 Årsrekneskap og årsberetning 2020

Rekneskapen for 2020 er gjort opp med eit underskot før ekstraordinære postar på kr 2 610 155. Etterdriftsforpliktingane for deponiet i Kjevikdalen, som tidlegare har vore ført på ein eigenkapitalpost; kr 18 039 667, må flyttast til langsiktig gjeld. Dette skuldast at forpliktingar ikkje er ei eigenkapital men ei langsiktig gjeld for NGIR. Flyttinga må skje via ekstraordinære postar, noko som gjer at resultat før skatt er - kr 20 649 822 for rekneskap 2020.

Resultata (før ekstraordinære postar) frå dei ulike områda er vist nedanfor:

Resultat 2020	Resultat	Budsjett	Avvik
Hushald	- kr 1 275 682	- kr 4 788 000	kr 3 512 318
Næring	kr 91 920	kr 0	kr 91 920
Slam	- kr 1 426 393	- kr 1 547 998	kr 121 605
Totalt	- kr 2 610 155	- kr 6 336 000	kr 5 599 438

Framlegg til vedtak:

Styret rår til at representantskapet godkjenner årsrekneskap og årsberetning 2020 med følgjande disponering:

	Disponering:	Sum etter disp.
Bruk av utjamningsfond hushald	- 1 983 869	12 227 887
Bruk av utjamningsfond slam	- 1 423 014	1 998 543
Etterdriftsforplikting frå EK til LGJ	- 18 039 667	0
Avsetning til miljøfond	0	16 500 000
Avsetning til eigenkapital	776 506	48 873 811
Sum disponering	- 20 670 044	

Samrøystes godkjent av representantskapet 10.05.21.

Sak 05/21 Årsmelding 2020

Framlegg til vedtak:

Representantskapet godkjenn årsmelding for 2020.

Samrøystes godkjent av representantskapet 10.05.21.

Sak 06/21 Honorar til revisor 2020

Nordhordland Revisjon har utført revisjon av føreliggjande forvaltnings- og rekneskapsdokumentasjon for NGIR. Kostnaden for 2020 er sett til kr 57 000 (belastast rekneskap 2021).

Budsjetterte kostnader for 2020 (i budsjett 2021) var kr 60 000.

Kostnaden for 2019 var kr 55 000 (belasta rekneskap 2020).

Framlegg til vedtak:

Styret rår til at representantskapet godkjenner revisjonskostnadene for 2020 på kr 57 000.

Samrøystes godkjent av representantskapet 10.05.21.

Sak 07/21 Godtgjersle til styre og representantskap

Hausten 2018 gjorde NGIR sitt representantskap vedtak om at "Godtgjersle til styre og representantskap" skal vera fast sak på NGIR sine årsmøte. Dette inneber ikkje eit vedtak om at satsane skal verta endra kvart år, men at saka skal verta vurdert. På denne måten sikrar ein at regulativet vert vurdert med jamne mellomrom, og ein syt for at regulativet vert gjort kjent – både internt og eksternt.

På årsmøtet i mai 2019, i sak 07/19, gjorde representantskapet vedtak om revidert regulativ for godtgjersle til styre og representantskap, der satsane vart knytt til løna til stortingsrepresentantar*.

På årsmøtet i juni 2020, i sak 14/20, innarbeidde representantskapet godtgjersle til medlemmer i den nyoppnemnde klagenemnda i regulativet.

** Løn til stortingsrepresentantar vart sett til kr 987 997 per år frå 01.05.19. Løna vart ikkje regulert frå 01.05.20, som følgje av at Stortinget i 2020 nedsette eit utval som skulle greia ut felles prinsipp for godtgjersle til politikarar på alle forvaltningsnivå. Satsane vart difor fryste, fram til saka har vorte lagt fram for Stortinget.*

Framlegg til vedtak:

Styret rår representantskapet til å gjera vedtak om revidert regulativ for NGIR sine satsar for godtgjersle til styre og representantskap, i samsvar med framlegget i saka.

Samrøystes vedteke av representantskapet 10.05.21.

Sak 08/21 Val av medlemmer og varamedlemmer i styret

Valnemnda la fram sitt framlegg til vedtak.

Valnemnda sitt framlegg til vedtak

Styret i NGIR får følgjande samansetning etter årsmøtet 10.05.21:

Styremedlemmer:

Ottar Skjelvik, Alver (2023)
Ragnhild Tykhelle Langøy, Austrheim (2023)
Leif Hosøy Sleire, Alver (2022)
Solfrid Sagstad, Alver (2022)
Tom Erling Bahus, Solund (2022)

Varamedlemmer:

1. vara: Øyvind Bratshaug, Alver (2022)
2. vara: Marit Solbakk Øien, Fedje (2022)
3. vara: Kamilla Renathe Birkeland Haukeland, Masfjorden (2022)

(I parentes er oppgjeve kva år dei ulike medlemmene står på val neste gong.)

I tillegg kjem eitt styremedlem (med vara) valt av dei tilsette i NGIR.

Samrøystes vedteke av representantskapet 10.05.21.**Sak 09/21 Val av leiar og nestleiar i styret**

Valnemnda la fram sitt framlegg til vedtak.

Valnemnda sitt framlegg til vedtak:

Ottar Skjelvik, Alver, vert attvalt som leiar i NGIR sitt styre for eitt år.
Leif Hosøy Sleire, Alver, vert attvalt som nestleiar i NGIR sitt styre for eitt år.

Samrøystes vedteke av representantskapet 10.05.21.

Sak 10/21 Val av revisor

Nordhordland Revisjon IKS (NHR) er, til og med rekneskapen 2020, revisor for NGIR IKS. Det er motteken følgjande melding frå NHR:

«Revisjonsverksemdene Nordhordland Revisjon IKS (NHR) og Indre Hordaland Revisjonsdistrikt (IHR) har frå 01.01.2021 overført revisjonsverksemda til nytt selskap, Vestlandsrevisjon IKS. Med dette ynskjer me å styrka og utvikle verksemda og halde fram med å yte alle revisjonstenester og gode rådgjevingstenester, til alle våre oppdragsgjevarar og kundar. Dei to tidlegare selskapa er framleis operative, da det tek noko tid å overføre alle kundane. Så revisjonen av 2020-rekneskapen blir utført av NHR.

Alle eksisterande oppdrag og avtalar i NHR og IHR blir vidareført inn i den nye verksemda,...»

I praksis blir det få/ingen endringar for NGIR, det er framleis dei same revisorane som vil vere ute og revidere, og oppdragsansvarleg revisor fortset som før. Men då dette juridisk er ei ny revisor, må representantskapet velja Vestlandsrevisjon IKS som revisor for NGIR IKS frå og med rekneskapsåret 2021.

Framlegg til vedtak:

Vestlandsrevisjon IKS, org. nr. 925 841 153, vert valt som revisor for NGIR IKS frå og med rekneskapsåret 2021.

Samrøystes vedteke av representantskapet 10.05.21.

Kjevikdalen/Teams 10.05.21

Tormod Skurtveit
-Representantskapsleiar-

Ingrid Fjeldsbø
-Representantskapsmedlem-

Håvard Engeseth
-Representantskapsmedlem-

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
080/21	Kommunestyret	PS	11.11.2021

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Ketil Tjore	FE-033	21/1212

Orienteringssak

Framlegg til vedtak:

Saksopplysninger:

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
102/21	Formannskapet	PS	21.10.2021
081/21	Kommunestyret	PS	11.11.2021

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Monika Kvamme	FA-G10	21/732

Felles satsingar for helse- og omsorgssektoren i NH 2021-2031

Vedlegg

Hefte - Felles satsingar for helse- og omsorgssektoren i NH 2021 - 2031

Framlegg til vedtak:

Formannskapet rår kommunestyret til å gjera slikt vedtak:

Austrheim kommune sluttar seg til innhald og føringar i «Felles satsingar for helse- og omsorgssektoren i Nordhordland 2021-2031», og forpliktar seg til å ta del i felles dialog og prosess om dei tema som planen omhandlar.

Austrheim kommune sluttar seg til at Kommunalsjefgruppa for helse og omsorg i Nordhordland får i oppdrag å koordinera og organisera oppfølging av prioriterte område i planen.

Austrheim kommune sluttar seg til at det vert utarbeidd handlingsplan for konkretisering av tiltak knytt til dei prioriterte områda, og at Rådmannsutvalet får mandat til å godkjenna tiltak i handlingsplan.

Austrheim kommune legg til grunn at konkrete tiltak som forpliktar må forankrast i kommunen, og kommunen kan reservera seg mot å gå inn i konkret samarbeid sjølv om ein har slutta seg til planen.

Formannskapet - 102/21 - 21.10.2021

FS - behandling:

Monica Kvamme orientere om plan. Den har vore oppe både rådmannsgruppa og regionrådet. Styringsdokument for kommunalsjefane i Nordhordland. Vi har mange like utfordringar og er bedre om vi gjer ting saman/likt.

Handsaming i formannskapet:

Framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke

FS - vedtak:

Formannskapet rår kommunestyret til å gjera slikt vedtak:

Austrheim kommune sluttar seg til innhald og føringar i «Felles satsingar for helse- og omsorgssektoren i Nordhordland 2021-2031», og forpliktar seg til å ta del i felles dialog og prosess om dei tema som planen omhandlar.

Austrheim kommune sluttar seg til at Kommunalsjefgruppa for helse og omsorg i Nordhordland får i oppdrag å koordinera og organisera oppfølging av prioriterte område i planen.

Austrheim kommune sluttar seg til at det vert utarbeidd handlingsplan for konkretisering av tiltak knytt til dei prioriterte områda, og at Rådmannsutvalet får mandat til å godkjenna tiltak i handlingsplan.

Austrheim kommune legg til grunn at konkrete tiltak som forpliktar må forankrast i kommunen, og kommunen kan reservera seg mot å gå inn i konkret samarbeid sjølv om ein har slutta seg til planen.

Saksopplysninger:

Bakgrunn

Plan for interkommunalt samarbeid innan helse- og omsorgstenesta i Region Nordhordland 2014 – 2017 vart handsama og godkjent av dei ni kommunestyra i Region Nordhordland i 2014. Det er ikkje gjennomført ein systematisk gjennomgang og revisjon av planen etter 2016. Kommunalsjefgruppa for helse og omsorg i Nordhordland har planen som sitt viktigaste styringsdokument, og har difor løfta saka om at det bør gjennomførast ein revisjon av planen i 2020/2021.

Plan for interkommunalt samarbeid innan helse og omsorgstenesta, med tilhøyrande handlingsplanar, har vore gode styringsdokument i tida frå 2014 og fram til i dag. For å sikre at me i Nordhordland framleis kan samarbeide på best mogleg vis, og for å vere trygg på at dei viktigaste innsatsområda vert prioriterte, treng me å sikre kvaliteten på styringsdokumenta våre.

I mai 2020 handsama Rådmannsutvalet sak via e-post og slutta seg samrøystes til:

- *at Plan for interkommunalt samarbeid innan helse- og omsorgstenesta i Region Nordhordland 2014 – 2017» vert revidert, og at kommunalsjefgruppa for helse og omsorg får oppdraget med å gjennomføre revisjonen.*
- *at områda føremål, prinsipp, forankring og involvering, samt prioriterte innsatsområde særleg vert vurdert.*
- *plan for involvering og forankring slik det er skissert i saka og i vedlagt framdriftsplan.*

Med bakgrunn i dette har kommunalsjefgruppa for helse og omsorg i 2020/2021 hatt ein systematisk gjennomgang og gjennomført ein revisjon av den interkommunale planen.

Prosess

I revisjonsarbeidet er aktuelle, nasjonale styringsdokument for sektoren lagt til grunn, saman med drøftingar av utviklingstrekk og utfordringar for kommunane og regionen.

Kommunesamanslåing, Region Nordhordland Helsehus, samt demografisk utvikling og framskrivingar

har tydeleggjort regionale utfordringar. Dette har bidratt til at også prinsippa (grunnsetningane) i det felles arbeidet kommunane skal i gang med også er drøfta.

I arbeidsprosessen har innspel frå råd og nettverk innanfor sektoren stått sentralt.

Det er semje om at planen skal bidra til at sektoren vert utvikla på berekraftig vis. Dette tyder at me har eit økonomisk, økologisk og sosialt perspektiv.

Vurdering

Kommunalsjefgruppa for helse og omsorg har gjennom revisjonsarbeidet komme fram til at den reviderte planen bør ha eit meir overordna, strategisk perspektiv, slik at den vert meir føreseieleg over ein lengre periode, og at tilhøyrande handlingsplan vert fylgt tettare opp.

Med bakgrunn i at det strategiske og meir langsiktige perspektivet vert styrka har kommunalsjefgruppa tilrådd at planen endra namn til;

Felles strategiplan for helse- og omsorgssektoren i Nordhordland 2021 – 2031

7.mai 2021 fekk Rådmannsutvalet i Region Nordhordland førelagt planen til handsaming.

Utvalet fatta slikt vedtak i saka:

Rådmannsutvalet i Region Nordhordland sluttar seg til «Felles strategiplan for helse- og omsorgssektoren i Nordhordland 2021 – 2031» slik den ligg føre, og ber om at planen vert lagt fram til handsaming i Regionrådet.

14.juni 2021 fekk Regionrådet for Nordhordland førelagt planen til handsaming.

Regionrådet fatta slikt vedtak i saka:

Regionrådet vedtar å endra namn på planen frå «Felles strategiplan for helse- og omsorgssektoren i Nordhordland 2021 – 2031» til «Felles satsingar for helse- og omsorgssektoren i Nordhordland 2021 – 2031», og ber om at planen vert lagt fram til politisk handsaming i kommunane.

Konklusjon

Formannskapa og deretter kommunestyra gjer vedtak som tilrådd.

Felles satsingar for helse-
og omsorgssektoren i
Nordhordland
2021 – 2031

Innhald

Innleiing	2
1.0 Føremål og planstruktur	3
2.0 Prinsipp	3
3.0 Hovudmål	4
4.0 Prioriterte område.....	4
4.1 Teknologi og innovasjon	4
4.2 Livsmeistring.....	4
4.3 Kompetanseutvikling	4
4.4 Samarbeid og prioritering.....	4
4.5 Involvering og medverknad – mobilisering av ressursar	4
5.0 Handlingsplanar	5
6.0 Forankring i kommunane	5
7.0 Samarbeidsstrukturar/-avtalar	5
8.0 Revisjon	5

Versjonskontroll

Utkast 1.0	Kommunalsjefgruppa	22.01.2021
Versjon 1.1	Rådmannsutvalet	07.05.2021
Versjon 1.2	Regionrådet	14.06.2021

Innleiing

Plan for interkommunalt samarbeid innan helse- og omsorgstenesta i Region Nordhordland 2014 - 2017 vart vedteken revidert i rådmannsutvalet 11.05.20. Kommunalsjefgruppa for helse og omsorg i Nordhordland fekk i oppgåve å gjennomføre arbeidet.

Gjeldande plan vart vedteken tilbake i 2014 i alle deltakarkommunane. Kommunalsjefgruppa peika på at det var eit behov for å løfte planen opp på eit meir strategisk nivå. Slik vil retning for det kommande 10-året verte satt, medan handlingsplanane som spring ut ifrå strategien vert rullert og revidert fortløpande.

I revisjonsarbeidet vart det gjort ein gjennomgang av aktuelle nasjonale styringsdokument for sektoren (krav/behov ovanifrå). I tillegg vart det gjennomført drøftingar av utviklingstrekk og utfordringar i regionen (krav/behov nedanifrå).

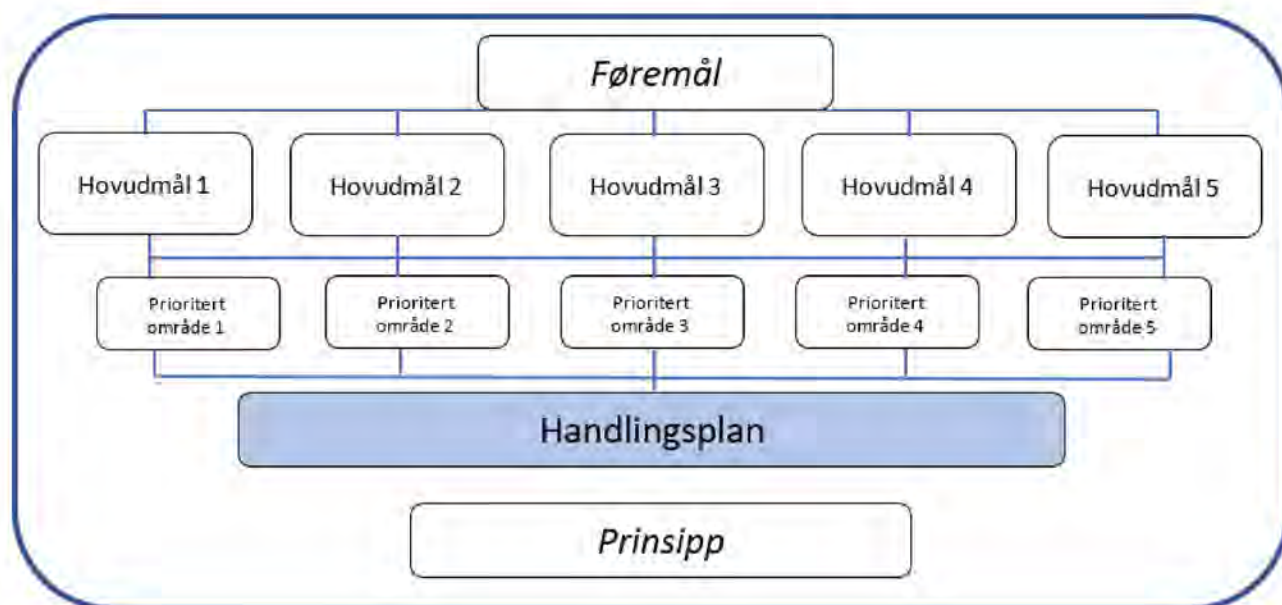
Mykje har endra seg sidan 2014. M.a. har det gått føre seg kommunesamanslåing, nytt helsehus i Knarvik, samhandlingsreforma har byrja å gå seg til og den demografiske utviklinga og framskrivinga har tydeleggjort regionale utfordringar. Dette har bidratt til at også prinsippa (grunnsetningane) i det felles arbeidet kommunane skal i gang med også vart drøfta.

Det var spesielt viktig i arbeidsprosessen at råd og nettverk innanfor sektoren kunne komme med innspel til planen. Slik aktiverer me og bind tettare saman alle dei ressursar som utgjer helse- og omsorgsstrukturen i Nordhordland, og me styrkjer føresetnadane for at alle involverte arbeider tett saman med felles fokus i fortsetjinga.

Planen skal bidra til at sektoren vert utvikla på berekraftig vis. Dette tyder at me har eit økonomisk, økologisk og sosialt perspektiv.

1.0 Føremål og planstruktur

Planen har som føremål å styrkja det kommunale helse- og omsorgsarbeidet gjennom interkommunalt samarbeid innanfor prioriterte område. Slik kan kommunane i fellesskap oppnå meir saman enn kvar for seg. Dette inneber å sikra framtidsetta helse- og omsorgstenester kor utvikling og berekraft skal vere sentrale drivarar. Planen skal bidra til å sikre kapasitet og kompetanse til å handtere og iverksette framtidige nasjonale løysingar og initiativ for kommunane.

Figur 1 Planstruktur

2.0 Prinsipp

Prinsipp omhandlar grunnforståinga me byggjer føremål, hovudmål, innsatsområde og handlingsplanar på.

Planen skal bidra til ei felles forståing for framtidige utfordringar og leggje til rette for interkommunalt samarbeid om oppgåveløysinga der dette er tenleg. Gjennom planen vil me styrkje det gode fundamentet kommunane i Region Nordhordland har etablert over tid når det gjeld samarbeid på tvers av kommunegrenser.

- Kommunale tenester skal i hovudsak gjevast i den enkelte kommune.
- Interkommunalt samarbeid skal støtta opp under tenestene i den enkelte kommune.
- Iverksetjing av tiltak skal forankrast i den enkelte kommune og regularast gjennom samarbeidsavtalar. Brukarmedverknad skal sikrast.

3.0 Hovudmål

Hovudmål vert ei første konkretisering av føremålet.

1. Betra helse og tryggleik for innbyggjarane.
2. Auka meistringsevne og livskvalitet hjå innbyggjarane.
3. Sikre medverknad frå brukarar og øvrige delar av det sivile samfunnet.
4. Styrkje Region Nordhordland som ein fag- og kompetanseregion.
5. Styrkje den digitale satsinga i helse- og omsorgssektoren.

4.0 Prioriterte område

Prioriterte område skal avgrense og tydeleggjere kva samarbeidet skal rette ressursane inn mot for å nå hovudmåla.

4.1 Teknologi og innovasjon

Området understøtter regionen si satsing på samarbeid om digitalisering og innovasjon. I tillegg er det eit stadig behov for å sikre øvrig teknologiutvikling. Området peikar på at innovasjon også finn stad utan at det treng omhandle teknologi eller digitalisering.

Utvikling av nye tenester bør gjennomførast i felles prosjekt slik at kostnader vert redusert, samstundes som det aukar kvalitet og kompetanse. Felles prosjekt skal sikre innføring og kompetansebygging i kvar einskild kommune.

4.2 Livsmeistring

Området peiker på ei nasjonal satsing over tid, samt eit regionalt utviklings- og utfordringsbiletet. Ein er særleg merksam på førebyggjande perspektiv, tidleg innsats og felles regionalt fokus knytt til generelle ressursutfordringar dei kommande tiåra innanfor helse- og omsorgssektoren.

4.3 Kompetanseutvikling

Høg og rett kompetanse både innanfor drift og utvikling i regionen er gode faktorar for å lukkast. På fleire område vil det kunne vere aktuelt å sjå kompetanseutfordringar som regionale utfordringar – og moglegheiter. Ein attraktiv region er positivt for alle kommunane. Innsatsområdet tek opp i seg satsingar som t.d. prosjekt fag- og tenesteutvikling knytt opp mot Region Nordhordland Helsehus.

4.4 Samarbeid og prioritering

Framtidsbiletet peikar i retning av at det ikkje er tilstrekkeleg med ressursar til å løyse alle ynskjer og behov innanfor sektoren. Strategiplanen legg opp til å møte dette gjennom samarbeid, samhandling og samordning. Dette vil gjelde innanfor utvalde område kommunane imellom, og mellom regionen og helseføretaka.

Strategiplanen vidarefører merksemda mot samarbeid om ressurs- og kompetansekreivjande oppgåver.

4.5 Involvering og medverknad – mobilisering av ressursar

Området peiker mot utvikling, samarbeid og mobilisering av ulike ressursar i samfunnet. Dette kan gjelde både den organiserte frivilligheita, men og dei ressursar som i dag ikkje er tatt i bruk.

5.0 Handlingsplanar

Strategiplanen med prioriterte område har eit 10-års perspektiv. Underliggande handlingsplanar vil bli utarbeida og revidert kvart andre år.

6.0 Forankring i kommunane

Gjennom kommunestyret si tilslutning til planen forpliktar den enkelte kommune seg til å ta del i felles dialog og prosess om dei prioriteringar som planen omhandlar. Når det kjem til konkrete tiltak må likevel desse forankrast i den enkelte kommune. Dette inneber at kvar kommune kan reservera seg mot å gå inn i konkret samarbeid på eit seinare tidspunkt sjølv om ein har slutta seg til planen.

Det er ein føresetnad at mål og tiltak er forankra fagleg, administrativt og politisk i alle kommunar.

7.0 Samarbeidsstrukturar/-avtalar

Samarbeidet mellom kommunar og sjukehus har dei siste åra utvikla seg og blitt meir formalisert enn tidlegare. Det er etablert eit strukturert samarbeid som er forankra gjennom samarbeidsavtalar ¹mellom Helse Bergen, Haraldsplass Diakonale Sykehus og dei 18 kommunane i lokalsjukehusområdet.

Målsettinga med samarbeidet er mellom anna å ivareta og vidareutvikla eit godt fagleg og organisatorisk samarbeid mellom spesialist- og primærhelsetenesta. Det er eit mål at det interkommunale samarbeidet skal støtte opp under oppfølging av samarbeidsavtalane og vera eit supplement til denne strukturen.

8.0 Revisjon

Strategiplanen skal reviderast i 2031, eller før dersom ein eller fleire av kommunane ber om det.

¹ Samarbeidsavtalar - <https://saman.no/samarbeidsavtalar>

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
082/21	Kommunestyret	PS	11.11.2021

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Asbjørn Nagell Toft	Plannavn-Klima- og energiplan, Komnr-4632, FE-144	21/240

Klimamål for Austrheim kommune i arbeidet med Kommunedelplan for klima og energi i Austrheim kommune

Vedlegg

Austrheim_Presentasjon 21.10

Møtereftrat 23.09.21

Framlegg til vedtak:

Kommunestyret har som klimamål at Austrheim kommune i 2030 skal vera utleppsfri, i år 2050 ein 1,5- graderskommune. Austrheim kommune skal vera ambisiøs i si satsing framover på alternative energikjelder som fjordvarme, varmepumper og solenergi. Det gjeld og satsing på gang- og sykkelveggar og tiltak innafør friluftsliv, idrett og kultur som fremjar folkehelsa og minkar klimautsleppa i kommunen.

Saksopplysninger:

I arbeidet med å få på plass ein framtidsretta **Kommunedelplan for klima og energi i Austrheim kommune** må kommunestyret vedta eit klimamål. Formannskapet vedtok den 18.03.2021 oppstart av dette planarbeidet. Ein plan for klima og energi er med i Planstrategi for Austrheim kommune 2020-2024. Gjeldane Klima- og energiplan vart godkjent i 2011.

Austrheim kommune har fått tilskot av Vestland fylkeskommune til dette planarbeidet. Firmaet Sweco AS fekk tildelt på vanleg måte arbeidet med å få gjennomført dette planarbeidet. Sweco AS presenterte for formannskapet i møte den 21.10.2021 korleis dei ville arbeide med planen. Der kome det og klart fram at dei ynskte at kommunestyret i Austrheim kom med eit klart klimamål for dette arbeidet. Dette for at dei kunne laga ein realistisk framlegg til kommunedelplan med ein god handlingsplan.

Norge har vedteke at me i år 2030 skal ha ein 50-55% reduksjon av klimagassar, i år 2050 eit lågutsleppssamfunn.

Vestland fylkeskommune har vedteke at dei i år 2030 skal vera utsleppsfri (nulluslepp), i år 2050 eit lågutsleppssamfunn.

Bergen kommune har vedteke at dei i år 2030 skal vera utsleppsfri, i år 2050 ein 1,5- gradersby.

Kva mål skal Austrheim kommune ha? Dette målet må me ha med Kommunedelplan for klima og energi i Austrheim kommune for å ha noko å styra etter.

Kommunedelplanen skal vera eit verkty for at Austrheim kommune skal nå internasjonale, nasjonale, regionale og lokale klimamål. Planen omfattar både direkte og indirekte klimagassutslepp (forbruk), og set mål for kommunen som organisasjon og samfunn, den skal vise retningen for klimaarbeidet vårt. Det vert og lettare å få tilgong til offentlege tilskot til klima- og energiomlegging om kommunen vår har ein oppdatert plan. Til dømes kan ein då truleg få økonomisk bistand til å få på plass ein miljøvenleg oppvarming av kommunehuset og andre bygg som kommune eig og driftar. Fasa ut alle fossile køyretøy innan 2030 vert ein del av kommunane sine tiltak for å nå klimamåla.

Parisavtalen vart vedtatt 12. desember 2015, det er den første rettsleg bindande klimaavtalen med reell global deltaking. Norge skal mellom anna vera karbonnøytralt i 2050. I 2017 vart lova om klimamål (klimalova) vedtatt på Stortinget, den tredje i kraft den 1. januar 2018. Den 08.01.2021 la Regjeringa fram Meld. St. 13 (2020–2021) om Klimaplan for 2021-2030. Den oppdaterer Norges mål om utsleppsreduksjon. Regjeringens sine ambisjonar om til dømes utsleppsfrie lette kjøretøy kjem klårt fram her. FN sine 17 berekraftmål, som Norge har slutta seg til, skal vera det politiske hovudsåret for å ta tak i vår tid sine største utfordringar.

Det å få redusert Austrheim kommune sine indirekte og direkte utslepp av klimagassar og sikra meir effektiv energibruk og få til miljøvennleg energiomlegging vert såleis sentralt i planarbeidet. Planen skal visa kva mål og ambisjonar kommunen har for temaet, kva tiltak som skal gjennomførast, fristar og kven som har ansvaret for oppfølging av desse tiltaka. Til dømes kan me utgreiia om det er fornuftig økonomisk og berekraftig å innstalera solceller på kommunale bygg.

Klimaendringar og tap av biologisk mangfold er definert som dei største globale miljøproblema. Mange arter vil dø ut som følgje av klimaendringene. Det å avgrensa klimaendringene gjennom utsleppsreduksjon av klimagassar er såleis eit viktig tiltak for å ta vare på det biologiske mangfaldet.

Kommunedelplanen skal visa status for klimagassutslepp i kommunen og den skal setja delmål for klima, både for direkte utslepp (innanfor kommunen si geografiske grenser) og for indirekte utslepp. Planen skal visa kva rolle og verkemidlar kommunen har i klimaarbeidet.

Kommunedelplanen vil leggja grunnlaget for målretta gjennomføring og val av tiltak, investeringar og prosjekt i kommunen. Gjennom planen vert det lagt føringar for ynskt utvikling innan innkjøp,

bygging og drift av kommunale bygg og anlegg, og for kva tiltak som kan og bør gjennomførast.

Klimatilpassing vert og eit tema i dette planarbeidet. Varsla klimaendringar skjerpar krava til fornuftig arealbruk og langsiktig planlegging. Høgare temperatur og ikkje minst hyppigare tilfelle av kraftig nedbør og meir vind vil gje auka førekomst av flaum, vindskadar og erosjon. Klimaframskrivingar vert sentralt i planarbeidet, det gjeld både havnivåstigning og fare for stormflo. Tørkeperiodar kan og gje meir fare for storbrannar og dårlegare vilkår for landbruket, men lengre vekstsesong og varmare klima kan og gi fordelar. Det er og viktig å ivareta ein god beredskap. Pandemiar kan og auka med klimaendringar. Det biologiske mangfaldet i verda vert ramma hardt.

Vurdering:

Kommunedirektøren synes det er viktig at Austrheim kommune skal ha klima- og miljømessig berekraft. Det er eit samfunn som tek overordna miljøomsyn, sikrar miljø- og naturressursar mot nedbygging og ureining, og bidreg til å redusera og førebygga klimaendringar. Det å stoppe klimaendringene er også eit av FNs 17 berekraftsmål. For å nå 1,5- gradersmålet må utsleppa reduserast med omtrent 50 % innan 2030 og vidare mot 100 % i 2050. Å få ein meir effektiv energibruk og miljøvennleg energiomlegging vil kunne vera positiv for økonomien i kommunen vår. Enova og andre instansar kan ein og søkje om støtte frå om kommunen har ein god og ambisiøs kommunedelplan for klima og energi.

Kommunedirektøren vil peika på at Austrheim kommune, som alle andre kommunar må ta sin del av klimaansvaret, og me må planleggja for å verta eit tilnærma utsleppsfritt samfunn på sikt. Det kan vera positivt for folkehelsa, men og for lokal produksjon av mat og andre varer/tenester og kulturlivet å ha eit ambisiøst klimamål. Austrheim kommune må leggje FN sine berekraftsmål til grunn for planen. Statlege planretningslinjer for klima- energi og klimatilpassing er det mest sentrale dokumentet når det gjeld nasjonale føringar for klimaarbeidet. Arealplanlegginga er sentral i arbeidet med å nå nasjonale klimamål, der ivaretaking av viktige naturområde og artar er avgjerande for å sikre økosystemtenester.

Kommunedirektøren synes at Austrheim kommune bør tilnærma seg Vestland fylkeskommune og Bergen kommune sine klimamål. Kommunedirektøren synes at deria klimamål er ambisiøse og realistiske. Parisavtalen som Norge har forplikta seg til å følgja er førande.

Sjøfart står for ein stor del av verda sine klimautslepp. Landbruk og vegtrafikk og oppvarming er og store kjelder. Forbruket vårt gjev store klimautslepp globalt, mykje av dette er produsert og transportert over heile verda før dei kjem til kunden/oss. Vestland fylke skal vere ein pådrivar for klimaomstilling og nullutslepp innan 2030. Kommunedirektøren meiner at Austrheim kommune bør og vera ambisiøs i si satsing framover. Me bør mellom anna satsa på alternative energikjelder som fjordvarme, varmepumper og solenergi. Søka aktivt på tilgjengeleg støtteordningar vert då viktig framover. Satsing på fleire gang- og sykkelveggar og tiltak innanfor friluftsliv, idrett og kultur som fremjar folkehelsa og minkar klimautsleppa i kommunen er og viktig. Med eit rikt og allsidig idrett, rekreasjon- og kulturliv i Austrheim kommune vil innbygjarane våre kunne ha gode lokale tilbod.

Kommunedirektøren meiner at alle kommunar må bidra aktivt i den største dugnaden verda vår no treng, det hastar. Klimaarbeid er ikkje lenger eit oppdrag for eldsjelene, dette er eit leiaransvar og då sjølvsgt eit politisk ansvar. Ein skal kunne svare på spørsmålet: Bidreg dette tiltaket, vedtaket eller

prosjektet til ei klimaomstilling? Bidreg dette tiltaket til auka eller reduserte klimagassutslepp?

Kommunedirektøren rår til at Austrheim kommune vedtek eit ambisiøst klimamål, og at våre klimamål bør samsvara med Bergen kommune sine. Kommunedirektøren rår til at kommunestyret har som klimamål at Austrheim kommune i 2030 skal vera utleppsfri, i år 2050 ein 1,5-graderskommune.

Konklusjon:

Kommunestyret har som klimamål at Austrheim kommune i 2030 skal vera utleppsfri, i år 2050 ein 1,5-graderskommune. Austrheim kommune skal vera ambisiøs i si satsing framover på alternative energikjelder som fjordvarme, varmepumper og solenergi. Det gjeld og satsing på gang- og sykkelveggar og tiltak innafor friluftsliv, idrett og kultur som fremjar folkehelsa og minkar klimautsleppa i kommunen.

KLIMA OG ENERGI

AUSTRHEIM KOMMUNE

Maylinn Myrtvedt
Klima & energirådgiver

Ørjan Aall
Klimastrateg

Silje Skjelsvik
Prosjektleder og bærekraftstrateg

Mål for timen

Innblikk i kva de har gjort sidan førre klimaplan

Tidlegare medverknadsprosessar

Forankre forslag på klimamål og ambisjonsnivå

Kartlegging: I hvilken grad har dere oppnådd målene fra førre klimaplan, og hvordan har dere målt dette?

ENERGIBRUK

Aktuelle tiltak for å nå mål:

1. Energikontroll
2. Energioppfølging
3. Energifleksibilitet I byggesakshandsaming
4. Vurdere bruk av vassboren varme
5. Vassboren batteri I ventilasjonsanlegg
6. Eigen energibruk
7. Energibruk – idrettsanlegg
8. Energibruk – private hushaldningar
9. Veglys
10. Vurdere års-/levetidskostnader ved investeringar
11. Prioritering av tiltak

Har dere redusert samlet energibruk med 10%?

Har dere økt energifleksibilitet?

Har dere fått på plass fornybare energikilder?

Hva har vært utfordrende og som fremdeles er et ønsket fokusområde?

Akutelle tiltak for å nå mål:

1. Transport – kommunale tenester
2. Betre kollektivtransport
3. Knutepunkt – pendling
4. Gang- og sykkelvegar
5. Miljøvenleg drivstoff
6. Ladestasjonar for el-bil
7. Syklar – el.moped
8. Reduksjon av avfall – gjenbruk
9. Uadressert reklame
10. Redusert papirbruk
11. Lokal luftforureining
12. Tenestereiser
13. Video-/telefonkonferansar
14. Klimaendringar – flaum/ras
15. Klimaendringar – stigning i havnivå
16. Avløpsreisning – kloakk
17. Prosjekt Oljefri

Har dere oppnådd reduksjon av utslepp?

Hvilke tiltak har vært viktig i dette arbeidet?

Hva har vært utfordrende og som fremdeles er et ønsket fokusområde?

Haldningar

Aktuelle tiltak for å nå mål:

1. Klimaendringar – auke kunnskap
2. Haldningsskapande arbeid – born og ungdom
3. Haldningsskapande arbeid - foreldre
4. Haldningsskapande arbeid – innbyggjarane
5. Samarbeid med landbruket
6. Haldningsskapande arbeid – kommunalt tilsette
7. Innkjøp
8. Kortreist mat
9. Redusere avfallsmengd
10. Tomgangskøyring
11. Miljøsertifisering
12. Gjenbruk – datautstyr
13. Lågenergibustader/passivhus
14. Energi – og klimaplanen – ein levande plan
15. Energi – og klimaplan – informasjonsfoldar
16. Evaluering oppfølging

Hvordan er haldningene til innbyggjarane nå?

Er de motivert for å utføre energieffektive tiltak og velge miljøvennlige løysingar?

Hva har vært utfordrende og som fremdeles er et ønsket fokusområde?

Lokal energiproduksjon

Aktuelle tiltak for å nå mål:

1. Spillvarme
2. Varmepumper
3. Enøk-fond

I hvilken grad har dere fått til å benytte dere av lokal energiproduksjon?

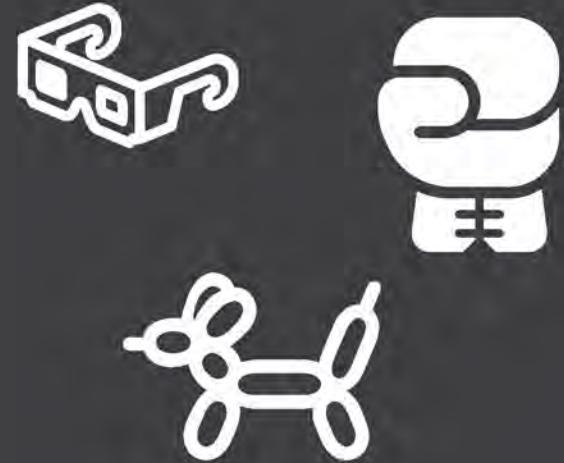
Hva har vært utfordrende og som fremdeles er et ønsket fokusområde?

KLIMAMÅL FOR AUSTRHEIM KOMMUNE

Framtida i Austrheim kommune skal byggast på trivsel og livskvalitet med utgangspunkt i ei berekraftig utvikling. Med eit energi- og klimafokus skal Austrheim kommune ta sin del av ansvaret for ei berekraftig utvikling.

- Energi- og klimaplan for Austrheim kommune 2011-2015

PRODUKSJON

KONSUM

KVA SEIER VERDA?

2050: 1.5-2 GRADER

KVA SEIER NOREG?

2030: 50-55% REDUKSJON
2050: LÅGUTSLEPPSSAMFUNN

KVA SEIER VESTLAND?

2030: UTSLEPPSFRI
2050: LÅGUTSLEPPSSAMFUNN

KVA SEIER BERGEN?

2030: UTSLEPPSFRI
2050: 1.5-GRADERSBY

Bergen ønsker å vise vei mot en bærekraftig klode, og introduserer derfor 1,5-graders byen i 2050. Målet er at innbyggerne i Bergen skal begrense sitt klimafotavtrykk i tråd med FNs klimaavtale. I 2050 skal vi ha nådd målet om at innbyggerne i Bergen bare bidrar med et klimagassutslipp som kloden kan tåle.

Kjelde: Grønn strategi

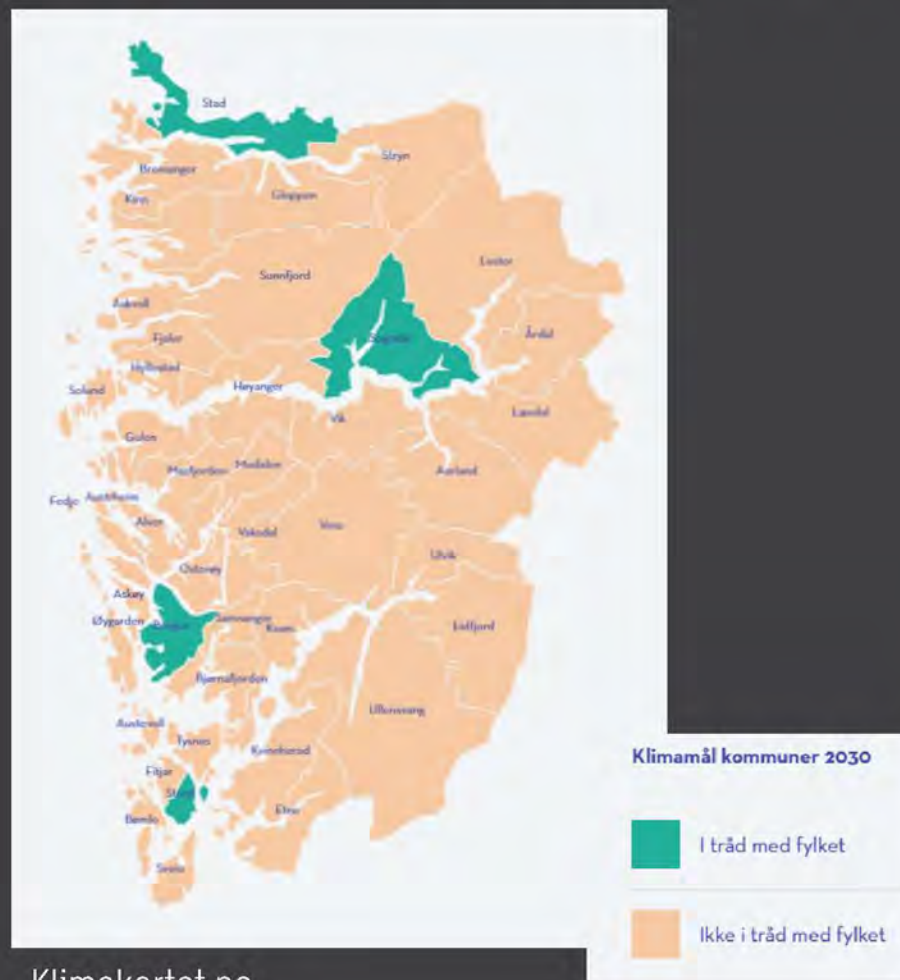
13-15 tonn

50%

2 tonn

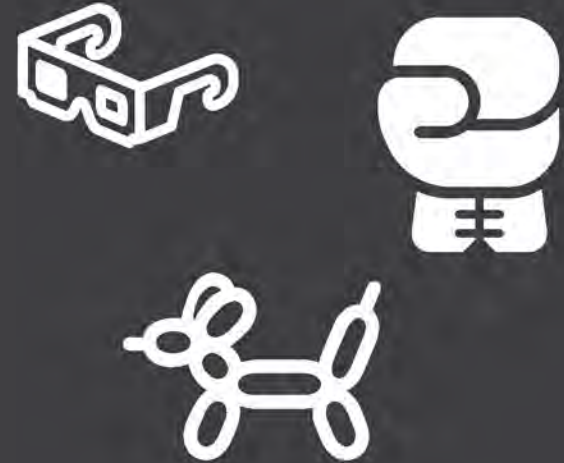
Nå vet dere hvilke klimamål verden, Norge, Vestland og Bergen har.

Hva slags klimamål ønsker dere å sette dere for 2030 og for 2050?

VÅR ANBEFALING:
- FOSSILFRI 2030
- 1.5-GRADERSKOMMUNE 2050
(for å være i tråd med Parisavtalen)

KVA ER AUSTRHEIM KOMMUNE SINE UTSLEPP?

PRODUKSJON

KONSUM

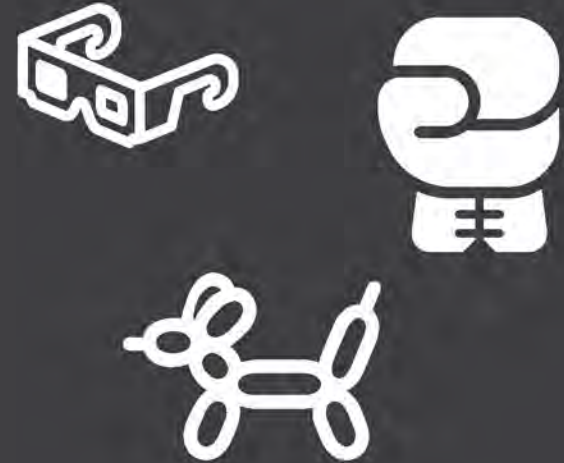
RANGER DESSE UTSLEPPA FRÅ STØRST TIL MINST:

1. INDUSTRI, OLJE OG GASS
2. LUFTFART
3. ENERGIFORSYNING
4. ANNA MOBIL FORBRENNING
5. OPPVARMING
6. JORDBRUK
7. VEGTRAFIKK
8. AVFALL OG AVLØP
9. SJØFART

	Tonn CO2e	Prosent
Sjøfart	22 102	76 %
Jordbruk	4 414	15 %
Vegtrafikk	1 729	6 %
Anna mobil forbrenning	512	2 %
Oppvarming	343	1 %
Avfall og avløp	8	0 %
Energiforsyning	-	0 %
Industri, olje og gass	-	0 %
Luftfart	-	0 %

KVAR HAR DE STØRST POTENSIALE FOR Å REDUSERA
UTSLEPP OG KORLEIS?

INDUSTRI, OLJE OG GASS
LUFTFART
ENERGIFORSYNING
ANNA MOBIL FORBRENNING
OPPVARMING
JORDBRUK
VEGTRAFIKK
AVFALL OG AVLØP
SJØFART

PRODUKSJON

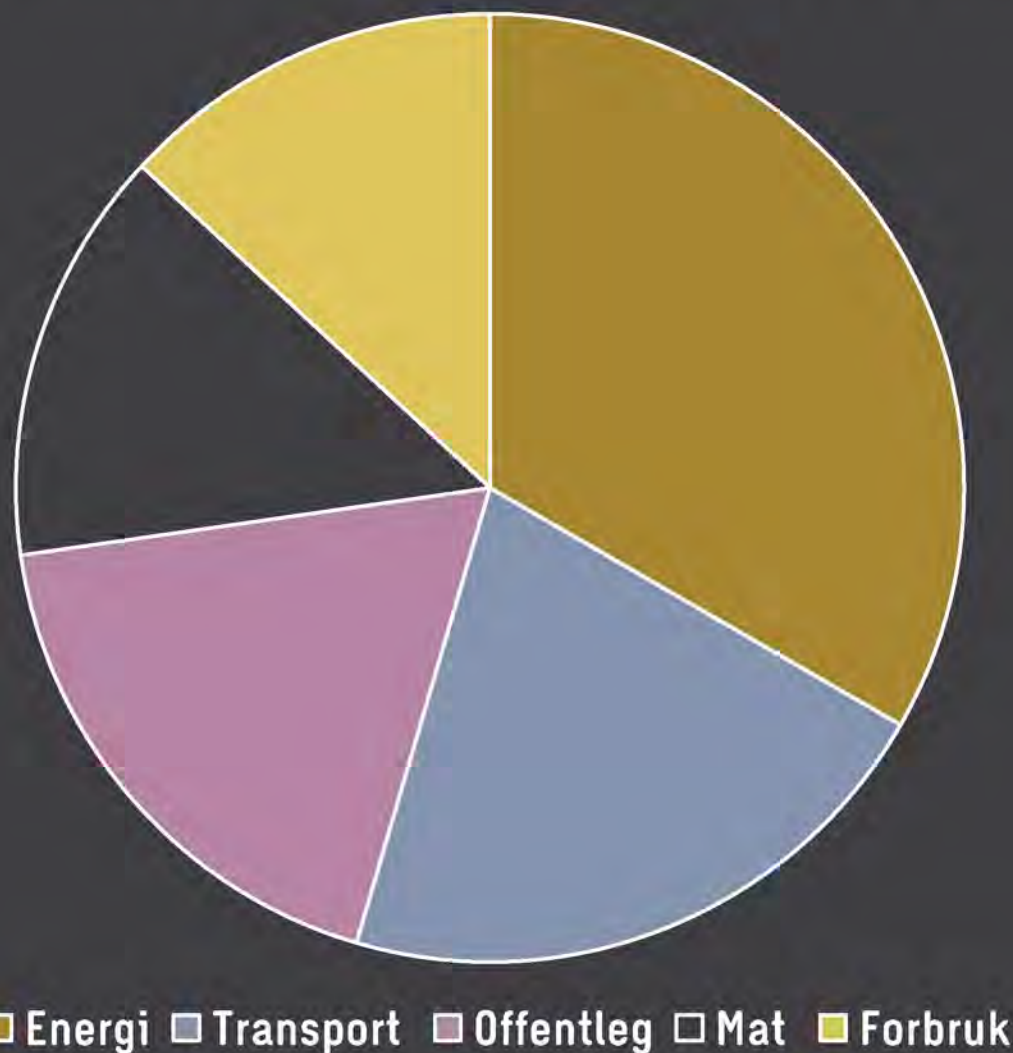
KONSUM

FOLKETS KLIMAFOTAVTRYKK

RANGER DESSE UTSLEPPA FRÅ STØRST
TIL MINST:

1. MAT
2. ENERGI
3. FORBRUK
4. TRANSPORT
5. OFFENTLEG

UTSLEPP PER INNBYGGJAR I AUSTRHEIM KOMMUNE

(1) Energi	4 521	33 %
(2) Transport	2 877	21 %
(3) Offentleg	2 466	18 %
(4) Mat	1 918	14 %
(5) Forbruk	1 781	13 %

KVAR HAR DE STØRST POTENSIALE FOR
Å REDUSERA OG KORELIS?

MAT

ENERGI

FORBRUK

TRANSPORT

OFFENTLEG

Tiltak hører sammen med budsjett

- [Klimasatsmidler](#)
- [Utlysingar \(regionaleforskningsfond.no\)](#)
- [Aktuelle utlysninger - søk om midler fra Forskningsrådet \(forskningsradet.no\)](#)
- [Alle tilskot - Vestland fylkeskommune](#)
- [Støtte til energi- og klimatiltak i virksomheter | Enova](#)
- [Forsiden - Innovasjon Norge](#)

SWECO

Kva kan man få støtte til?

- Klimasatsmidler
- Innovasjon og næringsutvikling
- Prosjekter som gir samfunnsøkonomiske gevinster ved at ny kunnskap og nye løsninger blir tilgjengelige.
- Støtte for å kunne velge nyskapende energi- og klimaløsninger i bygg, områder og energisystem
- Investeringsstøtte til varmesentraler
- Tilskudd til investeringer, utredninger og kompetansetiltak.
- Utvikling av lokalsamfunn

Møtereferat 23.09.21

PROSJEKT: KLIMAPLAN AUSTRHEIM KOMMUNE

Dato: 23. september

Hvor: Teams

Hvem var til stedet: Ørjan, Maylinn og Silje fra Sweco, samt Asbjørn og Rolf Henning fra Austrheim kommune

INNHOOLD

Historikk fra Austrheim Kommune:	3
Målt effekt av elbilparken?.....	3
Båttransport	3
Tungtransport.....	3
Jordbruk.....	3
Mulig ny utbygging	3
Samarbeid.....	4
Gjennomføring av forrige klimaplan fra 2011	4
Mål.....	4
Ambisjon.....	4
Generelt.....	4
Aktiv distriktspolitikk	4
Sweco sin anbefaling	5
Gjøremål:.....	5

HISTORIKK FRA AUSTRHEIM KOMMUNE:

- Klimaplan fra 2011 har vært førende for arbeidet i kommunen
- Prioritert ladestasjoner
- Oljefyring i private hus er vekke
- Propangass i kommunehuset og sykehjemmet har stengt av anlegget. Vedtak at det skal stenges fra høsten av. Erstatning: varmepumpe?
- Alle bygg over 500m² skal ha vannbåren varme
- Økonomi og ressurser har spilt en rolle
- Regulering av gang og sykkelveier. Forbedre sykkelvei til skoler og butikker rundt det er mange folk.
- Holder på med miljøsertifisering – miljøfyrtårn.

MÅLT EFFEKT AV ELBILPARKEN?

- Kjøper elbiler for kommunaldrift
- Pendlere for nabokommune: elbil
- Privatpersoner: elbil

BÅTTRANSPORT

- Gjennomgående trafikk. Til mongstad, ferger, lastefartøy, fiskeri. Liten påvirkningskraft på dette.
- Grønne havner? Fergene er hybrid. Har nye ladestasjoner til ferger.
- Hurtigbåt – lading? om fylkeskommunen vil gjøre noe med båtene er Austrheim med.
- Privatbåt: mange store og små båter.

TUNGTRANSPORT

- Mye lastebiler til Mongstad. Finnes det alternativer som å komme med hydrogenbåter?
- Mye industri i Gulen – trafikk gjennom Austrheim.

JORDBRUK

- Lite landbruk i forhold til sysselsetting. Storfekjøttproduksjon, sau, eggproduksjon, melkeproduksjon og fiskeoppdrett.

MULIG NY UTBYGGING

- Landbasert fiskeoppdrett
- Batteriproduksjonsfabrikk

Møtereferat 23.09.21

- Klimahensyn ved etablering: ja. Prøver å plassere ny industri ved mest steinunderlag. Massene som tas (torv og jord) fra området flyttes til nærmeste bønder for raskest mulig nytte.

SAMARBEID

- Samarbeid med nabokommunene for å skape synergieffekter? Har et regionråd hvor det snakkes mye om det grønne skiftet – alle er opptatt av det.

GJENNOMFØRING AV FORRIGE KLIMAPLAN FRA 2011

- Offentlige bygninger: skole på Kaland. Ombygging førte til at BKK ikke leverer nok strøm. Vannbåren varme og nytt ventilasjonssystem. Solceller? Ja, interessert. Austrheim ønsker å gå foran.

MÅL

- Opptatt av at alle skal gjøre en jobb for den grønne omstillingen. Vise at man kan få et godt liv av å tenke annerledes.
- Opptatt av direkte og indirekte utslipp.
- Mål/problemstilling: Skal være lønnsomt å gjøre det rette
- Om lag 2.900 innbyggere som raskt kan snu

AMBISJON

- Parisavtalen og nasjonal
- Se på forbruk – konsum

GENERELT

- Få forankret tydelige mål og omfang
- Motivere folkehelseperspektiv
- Intensiver – villig til det? Som f.eks betalte parkeringsplasser. Problemstilling: eksempel: kjøring av unger til trening.

AKTIV DISTRIKTSPOLITIKK

- Få folk til Austrheim sentrum istedenfor å ta turen til Bergen. Dette vil være synlig på regnskap og positivt for kommunen.

SWECO SIN ANBEFALING

Er å være i tråd ned nasjonalt nivå og FN. Sikte mot Vestland fylkeskommune sin ambisjon.

Austrheim kommune: kjør på.

Drøfte med fylke om en felles forankring.

GJØREMÅL:

Sweco skal komme opp med mål og omfang

- Bruke data fra kjente kilder – Miljødirektoratet for å se om de er styrende eller ledende.
- Ducky for å kvantifisere innbyggernes fotavtrykk.
- Legge frem mulighet rundt en finsk plattform for tydelig kommunikasjon med innbyggerne.
- Kan hjelpe med å finne gode støtteordninger til den grønne omstillingen.
- Klimabudsjett? - trenger ikke det eksplisitt, men det blir liggende inni klimastrategien.

Sweco trenger grunnlagsdata for å si hvilke tiltak som er klimavennlige.

Austrheim Kommune

- Dere kan jobbe fritt, være kreativ, jobbe selvstendig og ta gode grep.

Sweco leverer

- Forslag om ambisjonsnivå: mål og omfang.
- Legge frem den finske plattformen
- Jobbe parallelt med tiltak.

Austrheim ønsker både kommunedelplan og handlingsplan. De tar seg av klimatilpasning selv. Sweco skal sammenstille og ferdigstille fremlegg til kommunedelplan og handlingsprogram.

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
108/21	Formannskapet	PS	21.10.2021
083/21	Kommunestyret	PS	11.11.2021

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Bjørnar Fjellhaug	FE-033	21/1123

Mandat og retningslinjer for val av ungdomsrådet

Vedlegg

Retningslinjer for Austrheim ungdomsråd

Framlegg til vedtak:

1. Kommunestyret vedtek retningslinjene for Austrheim ungdomsråd slik dei ligg føre.
2. Følgjande representantar vert vald til Austrheim ungdomsråd:

Frå Årås skule:

8.klasse: Solfrid Gjerde Skoge (representant)

Julie Johansen Isene (vara)

9.klasse: Simen Fønnes (representant)

Sofie Risnes (vara)

10.klasse: Aura Øksnes Nordgard (representant)

Frida Hjertås (vara)

Frå Kaland skule:

10.klasse: Annicka Sletten (representant)

Frå Austrheim vidaregåande skule:

Evelyn Risnes Bjørnbekk (representant)

Emil Ånneland (representant)

Niklas Risnes (vara)

Sunniva Vallestad Årås (vara)

Funksjonstid er 2 år om ikkje anna er oppgitt. Ungdomsrådet konstituerer seg sjølv med leiar og nestleiar.

Formannskapet - 108/21 - 21.10.2021

FS - behandling:

Kommunedirektør Bjørnar Fjellhaug orienterte om at etter endringar i kommunelova og etter at vi har endra skulestrukturen måtte ein endre retningslinjene for ungdomsrådet. Ein ønskjer engasjert ungdom i rådet, dei treng ikkje vere heimebuande i kommunen og det er teke omsyn til den gamle skulekrinsen med ungdom frå Åsheimkrinsen.

Handsaming i formannskapet:

Kommunedirektøren sitt framlegg til vedtak vart samrøytes vedteke

FS - vedtak:

1. Kommunestyret vedtek retningslinjene for Austrheim ungdomsråd slik dei ligg føre.
2. Følgjande representantar vert vald til Austrheim ungdomsråd:

Frå Årås skule:

8.klasse:	Solfrid Gjerde Skoge	(representant)
	Julie Johansen Isene	(vara)
9.klasse:	Simen Fønnes	(representant)
	Sofie Risnes	(vara)
10.klasse:	Aurora Øksnes Nordgard	(representant)
	Frida Hjertås	(vara)

Frå Kaland skule:

10.klasse:	Annicka Sletten	(representant)
------------	-----------------	----------------

Frå Austrheim vidaregåande skule:

Evelyn Risnes Bjørnbekk	(representant)
Emil Ånneland	(representant)
Niklas Risnes	(vara)
Sunniva Vallestad Årås	(vara)

Funksjonstid er 2 år om ikkje anna er oppgitt. Ungdomsrådet konstituerer seg sjølv med leiar og nestleiar.

Saksopplysninger:

Bakgrunn

Alle kommuna skal opprette ungdomsråd. Ungdomsrådet er eit rådgjevande medverknadsorgan i kommunar og fylkeskommunar. Kvar kommune skal oppretta eit eige ungdomsråd eller anna medverknadsorgan for ungdom og dette kravet følgjer av kommunelova § 5-12.

Alle saker som gjeld ungdom skal føreleggjast ungdomsrådet. Rådet kan også ta opp saker på eige initiativ. Føremålet med ungdomsrådet er å bidra til å sikra ei brei, open og tilgjengeleg medverknad i saker som gjeld ungdom.

Det er kommunestyret som sjølv vel ungdomsrådet. Ungdomsrådet skal ha ei funksjonstid på inntil to år, og medlemmane i ungdomsrådet skal på valtidspunktet ikkje ha fylt 19 år. Ein representant kan sitje i ungdomsrådet sjølv om vedkomande er fylt 19 år, så lenge vedkomande var innvald før.

Organisasjonar som representerer ungdom har rett til å fremja framlegg om medlemmar til det rådet

som representerer interessene deira. Rådet vel sjølv leiar og nestleiar.

BUFDIR har utarbeidd ein rettleiar for ungdomsråd og den kan du finna her:

<https://bufdir.no/fagstotte/produkter/ungdomsråd/>

Kva funksjon har ungdomsrådet?

Det skal gje råd til kommunen slik at kommunestyret har eit betre grunnlag for avgjerslene sine, ifølgje kommunelova. Rådet har rett til å koma med synet sitt på ei sak, men ikkje ei plikt. Det er opp til rådet å vurdere om det skal gje ei fråsegn. Rådet kan med det avgjerde kva saker dei vel å koma med innspel til.

Ungdomsrådet skal også uttale seg på vegne av ungdom. Ungdomsrådsmedlemene er folkevalde, det vil seie at dei er vald til å representere ungdom i kommunen sin.

Rådsmedlemene har både møte- og talerett til møta i rådet. Medlemmer som er tilstades i eit møte, har plikt til å stemme når ei sak vert teken opp til avrøysting. Medlemene har både rett og plikt til å delta i møta i rådet. At dei har plikt til å møte, tyder at dei må kome på møta i rådet med mindre dei har gyldig forfall.

Dersom det er ei konkret sak som rådet gjerne vil ta opp i eit møte med kommunestyret, kan dei be om taletid, men det er opp til kommunestyret å avgjere om dei skal få denne moglegheita.

Valperiode

Valperidoen er den perioden medlemmene som er vald til rådet skal ha ververt som rådsmedlemmar. Kommunelova seier at valperioden for ungdomsrådet er inntil to år. Det er inga grense i kommunelova for kor mange gonger ein medlem kan veljast, men kan altså ikkje vere fylt 19 år på valtidspunktet.

Ein tilrår at ein vanlegvis har ei funksjonstid på 2 år både for representantar og vararepresentantar.

Retningslinjer

Det har tidlegare vore retningslinjer for Austrheim ungdomsråd. Desse er no justert og ligg ved. Dei har vore drøfta i ungdomsrådet tidlegare. Desse er no i tråd med ny kommunelov frå 2020.

No er det vedteken at ungdomsskulen er samla i Austrheim. Det gjer at det er naturleg å endre samansetjinga av ungdomsrådet. Det vert vald ein representant og ein vararepresentant frå kvar klasse på ungdomssteget. Ein må sikra god kjønnsbalanse og dei som vert vald inn representerer ungdom i heile Austrheim.

Økonomi

Ungdomsrådet får ein eigen budsjettpost som dei sjølv disponerer. Dei set sjølv opp budsjett for bruk av midlane. Budsjettet vert lagt fram for formannskapet som er økonomiutval i kommunen.

Medlemene i ungdomsrådet skal ha møtegodtgjersle, jmf. kommunelova §8-4. Det er kommunestyret som fastset kor mykje godtgjering dei har krav på.

Midlar til ungdomsrådet skal setjast av i årleg budsjetthandsaming.

Vurdering

Ein tilrår at kommunestyret vedtek framlegg til rutiner for Austrheim ungdomsråd og vert gjeldande frå hausten 2021.

Ein tilrår at følgjande representantar vert vald til ungdomsrådet med ei funksjonstid på 2 år om ikkje anna er oppgitt.

Frå Årås skule:

8.klasse:	Solfrid Gjerde Skoge	(representant)
	Julie Johansen Isene	(vara)
9.klasse:	Simen Fønnes	(representant)
	Sofie Risnes	(vara)
10.klasse:	Aura Øksnes Nordgard	(representant)
	Frida Hjertås	(vara)

Frå Kaland skule:

10.klasse:	Annicka Sletten	(representant)
------------	-----------------	----------------

Frå Austrheim vidaregåande skule:

	Evelyn Risnes Bjørnbekk	(representant)
	Emil Ånneland	(representant)
	Niklas Risnes	(vara)
	Sunniva Vallestad Årås	(vara)

Ungdomsrådet konstituerer seg sjølv.

Konklusjon

Kommunedirektøren sitt framlegg til vedtak:

1. Kommunestyret vedtek retningslinjene for Austrheim ungdomsråd.
2. Følgjande representantar vert vald til Austrheim ungdomsråd:

Frå Årås skule:

8.klasse:	Solfrid Gjerde Skoge	(representant)
	Julie Johansen Isene	(vara)
9.klasse:	Simen Fønnes	(representant)
	Sofie Risnes	(vara)
10.klasse:	Aura Øksnes Nordgard	(representant)
	Frida Hjertås	(vara)

Frå Kaland skule:

10.klasse:	Annicka Sletten	(representant)
------------	-----------------	----------------

Frå Austrheim vidaregåande skule:

	Evelyn Risnes Bjørnbekk	(representant)
	Emil Ånneland	(representant)
	Niklas Risnes	(vara)
	Sunniva Vallestad Årås	(vara)

Funksjonstid er 2 år om ikkje anna er oppgitt. Ungdomsrådet konstituerer seg sjølv med leiar

og nestleiar.

AUSTRHEIM KOMMUNE

RETNINGSLINJER
FOR
AUSTRHEIM UNGDOMSRÅD

Gjeldande frå 2021

§ 1 FØREMÅL OG MYNDE

Kvar kommune skal opprette eit ungdomsråd eller anna medverknadsorgan for ungdom, dette kravet følgjer av kommuneloven § 5-12.

Austrheim ungdomsråd skal fremje ungdommen sine interesser og tale deira sak i Austrheim kommune.

Austrheim ungdomsråd skal vera eit kontakt- og interesseorgan der ungdom i kommunen kan drøfta saker som vedkjem dei, og få høve til påverknad og medverknad i kommunale saker. Arbeidet i ungdomsrådet skal øva barn og unge i demokratiske arbeidsformer, gi høve til auka samfunnsengasjement og fremja gode oppvekstvilkår i kommunen.

§ 2 ARBEIDSOMRÅDET

Ungdomsrådet har rett til å møta med 2 representantar (leiar, nestleiar eller den / dei rådet peikar ut) i dei politiske styringsorgana i Austrheim (kommunestyre, formannskap, andre aktuelle råd og komitear). Gjennom denne møteretten skal Austrheim ungdomsråd gje politikarane i Austrheim kommune råd om handsaminga av saker som vedkjem barn og unge. Ungdomsrådet kan også ta opp saker det sjølv meiner er viktige for ungdommane i Austrheim. Representantane kan gjevast talerett i dei organ det er avgjort.

Rådet er underlagt kommunestyret v/ordføraren og kommuneadministrasjonen v/kommunedirektøren i høve til organisering, drift og økonomi.

Representantane frå ungdomsrådet får tilsendt sakspapira til møta i dei styringsorgana der dei har rett til å møta.

Rådet er fast høyringsinstans i saker som skal ut på høyring.

Uttalar frå ungdomsrådet i saker som er til handsaming i kommunale organ, skal følgja saksdokumenta som vedlegg i den vidare handsaminga heilt fram til endeleg vedtak vert gjort.

§ 3 SAMANSETJING AV RÅDET

Ungdomsrådet skal vera samansett av ungdom i alderen **12 til 18 år**. Rådet skal ha minst 40 % (3 representantar) av kvart kjønn.

Val til Austrheim ungdomsråd er slik:

- **1 representant + 1 vara frå kvar klasse på ungdomskulen.**
- **2 representantar + 2 personlege vara frå Austrheim vidaregåande skule.**

Ungdomsrådet si funksjonstid følgjer skuleåret og vala skal vera avvikla innan 15. september kvart år. Valperioden er 2 år for alle.

Det nye rådet trer i funksjon så snart det er formelt vald av kommunestyret (kommuneloven § 7-1). Dette bør skje i løpet av oktober måned.

Ungdomsrådet konstituerer seg på første rådsmøte. Rådet vel sjølv leiar og nestleiar blant medlemmane i rådet, og fordeler andre aktuelle roller. Ungdomsrådet får ansvar for val av representantar til Ungdommens fylkesting.

Dersom nokon går ut som representant i rådet i løpet av valperioden, rykker vararepresentanten inn i rådet. Det skal då veljast ny vararepresentant for resten av valperioden. Går ein vararepresentant ut, skal det veljast ny vararepresentant.

§ 4 ORGANISERING OG MØTEVERKSEMD

Ungdomsrådet skal ha minst eit møte kvar måned (oktober- mai). Møta er opne for publikum. Det bør utarbeidast ein fast møteplan for rådet for eit ½ år om gongen, gjerne i tilknytning til kommunestyremøta.

Vedtak skal gjerast i møte, og minst 3 representantar / ev. møtande vararepresentantar må vera tilstades for at rådet skal kunna gjera vedtak.

Vararepresentantane skal få innkallinga og sakspapira til møta i rådet, og kan møta på rådsmøta med tale- og forslagsrett, men har ikkje røyserett utan at vedkomande møter i staden for den faste representanten han / ho er vararepresentant for.

Innkalling og sakspapir til møta skal sendast ut seinast 8 dagar på førehand.

Når det gjeld store saker som påverkar ungdommane sin kvardag vil ungdomsrådet gå i dialog med elevråda i Austrheim og få innspel frå dei. Elevråda kan likevel ikkje binda medlemer i ungdomsrådet i samband med handsaminga av rådet.

Det skal førast møtebok frå ungdomsrådet sine møte.

Rådet kan invitera politikarar og representantar frå kommuneadministrasjonen til møta i rådet for å få orientering, stilla spørsmål eller drøfta ei sak.

Møta i rådet skal leggjast til etter skuletid og leggjast til Ungdommens hus dersom ikkje anna vert avgjort.

Leiar og nestleiar førebur og legg fram saker som skal til handsaming i rådet.

Kvart år i løpet av hausthalvåret skal det vera eit kontaktmøte mellom ungdomsrådet og den politiske og administrative leiinga i kommunen (formannskap, kommunedirektøren si leiargruppe og kommunen sin barne- og ungdomsrepresentant).

Møtet skal førebuast og leggjast opp av arbeidsutvalet i rådet, ordførar og kommunedirektøren. Desse sender i fellesskap ut innkalling til møtet.

Møtet bør haldast før kommunestyret si budsjetthandsaming.

Kontaktmøtet skal drøfta saker av felles interesse, men skal ikkje gjera bindande vedtak i dei sakene som vert drøfta.

Ungdomsrådet vel sjølv den arbeidsforma rådet ønskjer. Rådet kan skipa til arrangement dei finn tenleg og lagar ein årsplan.

Det skal utarbeidast møtereglement for ungdomsrådet. Rådet godkjenner reglementet.

§ 5 ADMINISTRASJON OG ØKONOMI

Kommunen skal halda tilfredsstillande sekretariatshjelp for rådet.

(forskrift om medvirkningsordninger § 3). Rådet får tenester frå sekretariatet på lik linje med kommunale styringsorgan. Kommunedirektøren organiserer og legg til rette sekretariatsfunksjonen.

Kommunen stiller kontorplass til rådvelde for rådet.

Medlemmane i ungdomsrådet får betalt for møter.

Rådet får eigne midlar til rådvelde etter løyving / vedtak i kommunestyret.

Ungdomsrådet sitt budsjett skal innarbeidast i kommunebudsjettet og synleggjerast som eigen post.

Ungdomsrådet utarbeidar eige budsjett for midlane dei er tildelt. Budsjettet vert lagt fram til formannskapet til orientering.

§ 6 SKULERING

Det skal årleg gjennomførast ei skulering av representantar og vararepresentantar i ungdomsrådet.

§ 7 INHABILITET / UGILDSKAP

Den som er inhabil/ugild i ei sak, skal ikkje vera med å drøfta eller avgjera saka. (Jfr. habilitetsreglane i Forv.lova.)

§ 8 ENDRING

Ungdomsrådet kan kome med framlegg om å endra retningslinene for rådet.

Framlegg om endring skal fremjast for kommunestyret som gjer vedtak.

Kommunestyret kan og komme med framlegg om å endra retningslinene for ungdomsrådet. Før vedtak vert gjort, skal rådet ha kome med uttale til endringsframlegget.

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
103/21	Formannskapet	PS	21.10.2021
084/21	Kommunestyret	PS	11.11.2021

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Ketil Tjore	FE-250, HistSak-20/367	21/27

Utviding av ramme for startlån

Framlegg til vedtak:

Austrheim kommune søker Husbanken om ei ekstra tildeling på 10 millionar kroner, for å kunna tilby som startlån.

Formannskapet - 103/21 - 21.10.2021

FS - behandling:

Kommunedirektør Bjørnar Fjellhaug orienterte om at administrasjon og ordførar har hatt møte med Husbanken og at dei oppfordra kommunen om å søkje om ei ekstra tildeling. Ordførar Per Lerøy la til at Husbanken ønskjer at kommunane bidreg til at folk kan nytte ordninga med startlån.

Handsaming i formannskapet:

Framlegg til vedtak vart samrøystes vedteke

FS - vedtak:

Austrheim kommune søker Husbanken om ei ekstra tildeling på 10 millionar kroner, for å kunna tilby som startlån.

Saksopplysninger:

Bakgrunn

Kommunen låner årleg ein sum av Husbanken for vidarelån som startlån. Ordninga er meint for personar som ikkje får lån eller tilstrekkeleg lån i vanlege bankar/kredittinstitusjonar. Det er krav om at søkeren skal kunna betjena lånet over tid, men i tilfelle der søker har varig låg inntekt er det

mogleg å tilby lang nedbetalingstid på opptil 50 år, slik at den månedlege kostnaden blir låg.

Låna kan gå til kjøp av bustad, utbetring og tilpassing av bustad, oppføring av ny bustad, eller refinansiering av dyre lån dersom det bidreg til at husstanden kan bli buande der dei bur. Bustaden skal vera eigna for husstanden, nøktern, og rimeleg samanlikna med prisnivået elles på staden.

Dette er jamfør «Forskrift om lån fra Husbanken» § 5-2 og § 5-3.

Når det gjeld prioritering av søkarar, går det fram av rettleiaren utarbeidd av Husbanken at det er barnefamiliar som skal prioriterast. Omsynet til barnas behov for stabile og gode oppvekstvilkår er avgjerande, der ein ønskjer å skapa ein stabil busituasjon for borna, og leggja til rette for å eiga framfor å leiga.

Tidlegare var startlån frå kommunen ofte gitt som topplån for å fullfinansiera, der lån i vanleg bank tar mesteparten av kjøpesummen. Dette er ikkje så vanleg no, og det er også konkrete tilfelle her hjå oss der den private banken ikkje vil gje lån dersom toppfinansieringa er startlån, sannsynlegvis utfrå at ei slik fullfinansiering kan bety større økonomisk risiko enn kjøp med eigenkapital.

Vurdering

I 2020 medan Austrheim framleis var på Robek-lista, hadde kommunen berre ein mindre sum for vidareformidling som startlån. No i 2021 er det søkt om og fått 10 millionar kroner til vidare utlån. I tillegg har det komme inn litt ekstra innbetalingar, der startlån er innfridde i samband med sal av bustader, og dette er sett av til nytt utlån.

Per september 2021 står det att 8,5 millionar til utlån, av dette vil rundt 4,8 millionar gå til startlån til tre familiar. Prosessen for desse tre er på ulike stadium, frå søknadshandsaming til at ein ventar på utbetaling til seljar.

På same tid har me no fått inn søknader i eit samla omfang av 24 750 000 kroner. Det er ikkje gjort konkrete vurderingar for alle søknadene, men jamt over er dette barnefamiliar som i dag leiger bustad. Med dei midlane som er disponible i dag, vil kommunen måtta senda svar til flesteparten om at årets pott er tom, og at søknader må sendast inn på nytt i 2021.

For mange av søkarane er det lite truleg at den økonomiske situasjonen vil endra seg mykje på eitt år, dei vil også i 2022 leiga bustad, mangla eigenkapital, og ha vanskar med å få lån i ein vanleg bank. Det vil på denne måten bygga seg opp ein søknadsmasse som blir skubba frå eitt år til eit anna, til dei anten gjev opp å søka, flyttar frå kommunen, eller er så heldige å vera dei første til å levera søknad. For enkelte vil det gjerne ikkje vera aktuelle bustader å søka startlån til i starten av året, slik at dei aldri vil komma i ein reell situasjon til å få lån.

Husbanken sitt regionkontor vest har i haust hatt eit møte med kommunen, representert ved ordførarar og administrasjonen, og der vart det oppfordra til at kommunen søker om ei ekstra tildeling i tillegg til den vanlege tildelinga. Det er midlar tilgjengeleg, var meldinga frå Husbanken.

Konklusjon

Sidan det er eit behov for større midlar til startlånsordninga, og det er mogleg å få dette utanom den vanlege runden, bør kommunen søka Husbanken om eit påfyll no i haust. Dette vil også gjera at det vert lettare for nye søkarar å få startlån i 2022, frå midlar som kommunen låner gjennom den

ordinære tildelingsrunden.

Dersom formannskapet meiner å ha kompetanse til å ta opp lån for vidare utlån av denne typen, utan å senda saka vidare til kommunestyret, rår ein til at det vert gjort. Første kommunestyre er 11. november, og det kan vera seint for å få nytta desse midlane i inneverande år.

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
085/21	Kommunestyret	PS	11.11.2021

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Stein Kåre Løvslett	FA-X20	21/13

Fullmakt til ordfører ved handtering av covid-19 pandemien

Framlegg til vedtak:

Kommunestyret gjev ordfører fullmakt til å gjere vedtak i saker knytt til handtering av covid-19 pandemien. Slike tiltak kan mellom anna vere utarbeiding av lokal forskrift.

Saksopplysninger:

Bakgrunn

I samband med handtering av covid-19 pandemien må kommunestyret delegere avgjersmynda si til ordfører (varaordfører i ordfører sitt fråvær) når smittesituasjonen etter kommunelegen/smittevernlegen si vurdering krev rask innføring av tiltak. Slike tiltak må innførast gjennom lokal forskrift. Det er kommunestyret som har mynde til å vedta slik lokal forskrift. I kommunelova § 6-1 4. til 6. avsnitt står det:

«Kommunestyret og fylkestinget kan selv gi ordføreren myndighet til å

- a. treffe vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning*
- b. treffe vedtak i hastesaker etter § 11-8 første ledd*
- c. opprette utvalg som skal forberede saker som ikke har prinsipiell betydning.*

Formannskapet og fylkesutvalget kan selv gi ordføreren myndighet til å treffe vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning, hvis ikke kommunestyret eller fylkestinget selv har bestemt noe annet.

Ordføreren skal rapportere til kommunestyret eller fylkestinget om hvordan den delegerte myndigheten er benyttet.»

Vurdering

Som det har vist seg etter normaliseringa av samhället etter dei strenge tiltaka under covid-19 pandemien er smittepresset blitt noko uforutsigbart. Det kan bli naudsynt med rask utarbeiding av forskrifter for handtering av ein smittesituasjon. Inntil smittesituasjonen er meir under kontroll bør det gjevast fullmakt til ordfører/varaordfører til å treffa vedtak i hastesaker etter §11-8 første ledd

eller saker knytt til handtering av smitte ved covid-19. Fullmakta gjeld ved utarbeiding av forskrift og tiltak som ikkje kan vente til ordinært møte i kommunestyret. Saker som er avgjort på fullmakt, vert lagt fram for kommunestyret til orientering.

Konklusjon

Kommunestyret gjev ordførar/ varaordførar fullmakt til å avgjere saker knytt til handtering av covid-19 . Saker som er avgjort etter fullmakt, vert lagt fram for kommunestyret som referatsak i første ordinære møte etter vedtak.

Sakspapir

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
086/21	Kommunestyret	PS	11.11.2021

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Ketil Tjore	FE-033, HistSak-19/738	21/255

Suppleringsval - ny vara for Bygdelista i kommunestyret

Vedlegg

Ny vara for Bygdelista i kommunestyret

Framlegg til vedtak:

Kommunestyret føretek suppleringsval for å fylla den ledige plassen på Bygdelista si varaliste. Partiet får etter dette slik representasjon:

1. Marita Terese Bru	vald representant
2. Jan Erik Espelid	1. vararepresentant
3. Jan Nordø	2. vararepresentant
4. Renee Hansen Semmingsen	3. vararepresentant
5. Joakim Lerøy Kjenes	4. vararepresentant

Saksopplysninger:

Bakgrunn

Bygdelista har bedt om at det vert gjort suppleringsval for å fylla den ledige plassen på varalista deira, ein plass som har stått ledig sidan Atle Utkilen gjekk bort.

Vurdering

Bygdelista har i dag ein vararepresentant mindre enn dei kan ha, etter at 1. vara rykka opp på den faste plassen i kommunestyret. Eit suppleringsval som her inneber at den representanten som var bak siste varaplass ved valoppgjeret, rykker opp til vara. Prinsippet i vallova og kommunelova er at varamedlemmer vert innkalla «i den nummerorden dei er valde», og det vil ein følgja også her.

Valoppgjeret var slik etter valet i 2019:

1. Atle Dag Utkilen	vald representant

2. Marita Terese Bru	1. vararepresentant
3. Jan Erik Espelid	2. vararepresentant
4. Jan Nordø	3. vararepresentant
5. Renee Hansen Semmingsen	4. vararepresentant
6. Joakim Lerøy Kjenes	

Etter at Marita Bru gjekk inn som fast medlem i kommunestyret:

1. Marita Terese Bru	vald representant
2. Jan Erik Espelid	1. vararepresentant
3. Jan Nordø	2. vararepresentant
4. Renee Hansen Semmingsen	3. vararepresentant
5. Joakim Lerøy Kjenes	

Etter suppleringsval:

1. Marita Terese Bru	vald representant
2. Jan Erik Espelid	1. vararepresentant
3. Jan Nordø	2. vararepresentant
4. Renee Hansen Semmingsen	3. vararepresentant
5. Joakim Lerøy Kjenes	4. vararepresentant

Konklusjon

Kommunedirektøren rår kommunestyret til å gjennomføra suppleringsval som oppsett.

Fra: jnordo@broadpark.no jnordo@broadpark.no <jnordo@broadpark.no>

Sendt: 13.10.2021 10:19:24

Til: Ketil Tjore <ketil.tjore@austrheim.kommune.no>

Emne: Ny vara for Bygdelista i kommunestyret

Hei, Ketil.

Etter Atle sin bortgang har vi manglet vara på plassen etter Reneé Semmingsen. Vi ber derfor om at det blir gjort suppleringsvalg til denne 4. varaplassen i neste kommunestyremøte.

Mvh Jan Nordø

sekretær

Bygdelista i Austrheim